

ISLAMONDERWIJS VLAANDEREN

HET ONTWERP-LEERPLAN BASIS ONDERWIJS

(onderwijsprogramma voor islamlessen)

Brussel, 07.05.2012

Opgesteld door de Commissie voor de samenstelling van de leerplannen van de EMB en VZW Centrum Islamonderwijs Vlaanderen (bevoegde instantie)

Missie: Bijdragen aan een interpretatie van de godsdienst, die respect voor de mens en mensenrechten, vrije mening, vrijheid, ethiek en cultureel erfgoed centraal stelt

Visie: Zorgen voor de ontwikkeling van individuen die het leven juist kunnen beoordelen, die oplossingen kunnen bedenken voor de dagdagelijkse problemen, die een betere integratie in de leefomgeving kunnen verwezenlijken en die andersdenkenden respectvol benaderen

Inhoudstabel	blz.
1. ALGEMENE DOELSTELLINGEN	2
2. ONDERWIJSPROGRAMMA VOOR ISLAMLESSEN	2
2.1. Inleiding	2
2.1.1. Respect voor de mens	5
2.1.2. Respect voor de vrije mening	5
2.1.3. Respect voor vrijheid	5
2.1.4. Respect voor het morele	6
2.1.5. Respect voor het culturele erfgoed	6
2.2. Waarom godsdienstlessen in het onderwijs?	7
2.2.1. Antropologisch - humanitaire dimensie	8
2.2.2. Sociale dimensie	9
2.2.3. Culturele dimensie	9
2.2.4. Universele dimensie	9
2.2.5. Filosofische dimensie	10
2.2.6. Juridische dimensie	10
2.3. De visie van het programma	10
2.4. Principes en verklaringen voor de realisatie van het programma	11
2.5. De basisbenadering van het programma +	11
2.5.1. Educatieve benadering	11
2.5.2. Godsdienstwetenschappelijke benadering	12
2.6. De eigenschappen en basisprincipes van het onderwijsprogramma voor islamlessen in het basisonderwijs	13
2.7. De opbouw van het onderwijsprogramma	14
2.7.1. Algemene doelstellingen.	14
2.7.1.1. Vanuit een individueel perspectief	14
2.7.1.2, 3, 4, 5. Vanuit een maatschappelijk, ethisch, cultureel en universeel perspectief	15
2.7.2. Studiedomeinen.	15
2.7.2.1. Geloofsleer	16
2.7.2.2. Aanbidding	17
2.7.2.3. Het leven van de profeet	18
2.7.2.4. De Koran	19
2.7.2.5. Zedelijkheid	19
2.7.2.6. Godsdienst en Cultuur	20
2.7.3. De lesdoelstellingen (verworvenheden)	21
2.7.4. Activiteiten	21
2.7.5. Verklaringen	22
2.7.5.1. Basisvaardigheden die de leerlingen moeten ontwikkelen	23
2.7.5.2. Concepten (begrippen)	24
2.7.5.3. Waarden	25
2.8. Leerprocessen en de rol van de leerkracht	26
3. LEERDOMEINEN, HOOFDSTUKKEN EN DE LESTIJDEN	30
4. SYMBOLEN DIE GEBRUIKT WORDEN IN HET ONDERWIJSPROGRAMMA	34
5. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN	35
5.1. Leerdomein Geloofsleer	37
5.2. Leerdomein Aanbidding	40
5.3. Leerdomein Het leven van de profeet	43
5.4. Leerdomein Koran	46
5.5. Leerdomein Zedelijkheid	48
5.6. Leerdomein Godsdienst en Cultuur	51
6. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN - 1 ^{ste} t.e.m. 6 ^{de} leerjaar	53 - 163
7. INFORMATIEVE NOTA'S VOOR LEERKRACHTEN	164
7.1. Nieuwe benaderingen bij het onderwijzen van waarden.	165
7.1.1. Het verklaren van waarden.	165
7.1.2. Morele ontwikkeling.	167
7.1.3. Waarden-analyse.	169
7.2. Concept, conceptmappen en het gebruik tijdens islam lessen.	170
7.3. De werken in de religieuze taal.	181
7.4. Gebruik van de verzen in de islamitische les.	182
8. METING EN EVALUATIE.	186

1. ALGEMENE DOELSTELLINGEN

Onderwijs heeft als algemeen doel de leerlingen te ontwikkelen tot individuen die:

1. hun morele, humanitaire, spirituele en culturele waarden, zoals uitgedrukt in de wetgeving, onderkennen, beschermen en ontwikkelen; zorg dragen voor hun familie en gemeenschap en daarbij steeds het beste nastreven; vanuit de mensenrechten hun taken en verantwoordelijkheden erkennen en deze in hun gedrag tot uiting brengen;
2. hun karakter en persoonlijkheid ontwikkelen en op lichamelijk, geestelijk, moreel, mentaal en emotioneel vlak evenwichtig en gezond ontwikkeld zijn; onafhankelijk en wetenschappelijk kunnen denken, een brede kijk op de wereld hebben, de mensenrechten respecteren, persoonlijkheid en ondernemingszin appreciëren, verantwoordelijkheidszin hebben, en constructief en productief optreden in de samenleving;
3. voorbereid worden op het leven in de maatschappij door hun interesses, talenten en capaciteiten te ontwikkelen, hen te verrijken met de nodige kennis, vaardigheden, attitudes en zin voor samenwerking, en te zorgen dat ze een beroep kiezen waarin ze gelukkig zijn en bijdragen tot het algemeen welzijn in de samenleving;

Zodoende is het enerzijds de bedoeling om het welzijn en het geluk van het individu en van de samenleving te vergroten, en anderzijds om, in eenheid en integriteit, de economische, sociale en culturele ontwikkelingen te ondersteunen en te versnellen en ten slotte individuen te vormen tot constructieve en uitstekende partners van de moderne samenleving.

2. ONDERWIJSPROGRAMMA VOOR ISLAMLESSEN

2.1. Inleiding

De snelle ontwikkelingen in wetenschap en technologie hebben een grote impact op onderwijs in al zijn facetten en maken het vooral noodzakelijk om fundamentele veranderingen aan te brengen in de benaderingen binnen het onderwijs. In deze tijd van snel veranderende en groeiende informatie, hangt de toekomst van het individu en van de samenleving nauw samen met hun capaciteiten om informatie te vergaren, informatie te gebruiken en zelf informatie te produceren. Het verwerven en in stand houden van deze capaciteiten vraagt om een modern onderwijs op basis van informatieproductie.

Tijdens dit ontwikkelingsproces wordt verwacht dat de leerlingen leren;

- begrijpen, rangschikken, classificeren, bevragen, verbanden leggen, kritisch zijn, inschatten, analyseren, synthetiseren en evalueren,
- Informatie opzoeken, deze informatie analyseren en conceptualiseren,
- Zich uitdrukken, communiceren, samenwerken met vrienden, discussiëren en andere verschillende mentale vaardigheden van hoog niveau ontwikkelen. Deze vaardigheden moeten aangeleerd worden zowel in andere vakken als tijdens het vak islamitische godsdienst.

Het doel van dit onderwijsprogramma is in de eerste plaats de islamitische leerlingen hun eigen godsdienst leren begrijpen en beleven volgens de wetenschappelijke gegevens van de Islamitische Godsdienstwetenschappen. Daarnaast wordt de aandacht gevestigd op onderwijs, godsdienst en ontwikkelingen in de wereld op het vlak van godsdienstonderricht, en met name

op de ontwikkelingen binnen de Europese Unie inzake benaderingen en normen met betrekking tot godsdienst, onderwijs en godsdienstonderwijs. Bijgevolg is de benadering van de twee fundamentele thema's, islam en onderwijs, van invloed geweest op het tot stand komen van het onderwijsprogramma.

De mens is, vanaf het ontstaan van de eerste cellen tot de laatste levensadem, in voortdurende ontwikkeling en verandering. Bewust of onbewust verandert en vernieuwt de mens zich steeds zowel op fysiologisch als op psychologisch vlak. De mens is geschapen om zichzelf voortdurend te ontwikkelen en te groeien conform het doel van zijn bestaan. Godsdienst heeft de rol van gids in de weg naar het realiseren van dit doel. De samenleving die uit individuen bestaat die voortdurend veranderen en ontwikkelen, zal vanzelfsprekend een samenleving zijn die ook voortdurend in verandering is.

Godsdienst draagt in wezen de fundamentele communicatiecodes die nodig zijn voor het wederzijds begrip tussen mensen. Mensen die godsdienst kennen, kunnen elkaar beter begrijpen. Een goede kennis over een bepaalde godsdienst impliceert niet dat men gelovig is; geloven is een individuele keuze. Godsdienst geeft een antwoord op de vraag naar zingeving, helpt mensen om de geschiedenis beter te begrijpen en waarschuwt hen om geen gevangenen te zijn van het verleden.

De Koran is een boek van raadgevingen en vermaningen gezonden door Allah voor de mens om zichzelf, de mensheid, de dingen en de gebeurtenissen goed te begrijpen en juist te interpreteren, en om inzicht te hebben in zijn positie in het universum. De profeet Mohammed (vrede zij met hem) waarschuwde de mensen met de openbaringen van Allah. Om de islam goed te kunnen begrijpen, moet men de Koran leren benaderen vanuit het perspectief dat de Koran vereist.

Bij het bepalen van de inhoud van de islamlessen werd gekozen voor een aanpak die rekening houdt met de basisbronnen van de islam (de Koran en de Soenna) in het kader van de gemeenschappelijke fundamentele waarden van de Islam. Deze aanpak staat boven alle strekkingen (is niet gebaseerd op een bepaalde strekking, en gaat niet in op de discussies over strekkingen).

De strekkingen, die ontstaan zijn als gevolg van de institutionalisering van verschillende godsdienstopvattingen, zijn alle gecreëerd door menselijke tussenkomst. Geen enkele strekking kan geïdentificeerd worden als godsdienst. De Koran schrijft dat eenheid de essentie is van de boodschappen van alle profeten. Wat ook zijn strekking, zijn aard en zijn ras mogen zijn, elke mens die gelooft in de fundamentele principes van de Koran en de Soenna is een moslim.

Deze aanpak die alle strekkingen overstijgt vertrekt vanuit de gemeenschappelijke religieuze waarden tussen moslims. Echter, deze overstijgende hoedanigheid betekent niet dat de verschillende godsdienstopvattingen en interpretaties tussen moslims genegeerd worden, integendeel, deze verschillen worden benadrukt als een verrijking. Het programma is zo opgesteld dat het principieel de leerlingen met verschillende interpretaties en belevingen van de islam in staat stelt zich te uiten tijdens de les. In die zin plaatst het programma zich tussen de strekkingen. De bedoeling is dat de islamitische leerlingen naast hun eigen godsdienst ook kennis maken met de andere godsdiensten in de gemeenschap waarin ze leven.

Hieruit kunnen we het volgende besluiten: godsdienst is er voor de mens, biedt oplossingen

voor de problemen van de mens, en is een boodschap voor de mens om zijn persoonlijkheid te ontwikkelen. Om dit waar te maken dient godsdienst overal en te allen tijde correct geïnterpreteerd te worden. Wanneer we vandaag cultuur in al haar aspecten en de huidige technologie met de bijhorende problemen in beschouwing nemen, stellen we vast dat godsdienst opnieuw moet geleerd en begrepen worden als een bijdrage voor de continue ontwikkeling en de verandering van de mensheid in positieve zin.

Onderwijs is een proces van communicatie en interactie. In het leven onderwijzen we en worden we onderwezen; we geven kennis door en we vergaren kennis. Kinderen maken gebruik van de culturele erfenis van de gemeenschap waarin ze op de wereld komen. De culturele bouwstenen van een gemeenschap dragen de sporen van inspanningen van voorbije generaties, denkrachten, attitudes en gedragingen, van politieke, religieuze en morele instellingen en van de taal, de spreekwoorden en de tradities. De verdiensten en producten van de mensheid zijn alsmaar toegenomen en hebben ons tot op vandaag bereikt. Onderwijs heeft als taak de opgroeiende generatie het beste uit de culturele erfenis mee te geven. Daarnaast draagt onderwijs de verantwoordelijkheid van het zorgen voor een harmonische overgang tussen het verleden en de toekomst, het overbrengen van de inhoud van cultuur, het aanbieden van nieuwe vormen, inzichten en interpretaties, het streven naar culturele verrijking en het creëren van een omgeving die bevorderlijk is voor de ontwikkeling van de beschaving. Tussen cultuur en onderwijs bestaat er een onverbreekelijke band.

Het principe van vragen en leren neemt in de islam een belangrijke plaats in. De metgezellen (vrienden, *ashâb*) van de profeet Mohammed zochten naar antwoorden wanneer ze iets niet wisten of er twijfels over hadden en maakten voorstellen bij gelegenheid; na de dood van de profeet zijn ze hiermee verder gegaan. De eerste generaties van de islam hebben grote inspanningen geleverd om de islamleer correct te interpreteren en door te geven en hebben de generaties na hen in dat opzicht rijke voorbeelden nagelaten. Zij zijn gekomen tot bepaalde interpretaties (visies) en hebben hun eigen wetenschappelijke inzichten gevormd. De eerste moslims hebben de problemen aangepakt vanuit hun specifieke condities en toestanden en hebben deze 'kritisch' benaderd. Daarna is er een tendens geweest om de bestaande wegen van probleemoplossing uit de voorgaande eeuwen over te nemen, in plaats van oplossingen te zoeken volgens de behoeften van de periode waarin men leefde. In het onderwijs werd er geen concept ontwikkeld dat voldoet aan de voorwaarden van de samenleving, maar werden de eerder gevormde inzichten strak behouden en aangepast.

Aan het einde van dit proces kwam er een houding tot stand waarbij de geschiedenis gekopieerd en gesacraliseerd werd. Men nam genoegen met de overgenomen werken uit het verleden; er werden geen nieuwe bijdragen, geen nieuwe inzichten aan toegevoegd. Echter, cultureel erfgoed mag geen statisch, gesloten en levenloos fenomeen zijn waaraan de mens zich moet aanpassen, maar eerder een geheel waaraan gewerkt moet worden, waarin men inzicht moet krijgen en dat men moet kunnen gebruiken bij het oplossen van vraagstukken.

Islamleer in onderwijsinstellingen moet naast een middel tot informatieverstrekking ook een proces zijn waarbij men zijn capaciteiten ontwikkelt en leert informatie te winnen. In dit opzicht heeft godsdienstonderwijs een belangrijke doelstelling: "De opgroeiende generatie correcte informatie aanbieden over godsdienst en de jongeren sensibiliseren." Om de aangeboden alternatieven te kunnen analyseren, moeten jongeren hun perspectieven ontwikkelen; ze mogen niet blindelings toepassen. Ze moeten zo opgevoed worden dat ze informatie in vraag stellen en nagaan met welke bedoeling, voor wie en in welke omgeving ze deze informatie kunnen gebruiken. De wezenlijke bedoeling van godsdienstonderwijs is dat jongeren hun eigen keuzes kunnen maken met name op vlak van geloof en levenswijze; dat is bewust geloven. Vanuit deze doelstellingen draagt godsdienstonderwijs bij tot autonoom

denken en zichzelf positioneren tussen de andere wezens. Langs welke weg moet de islamleraar dit doen? Door de leerlingen religieuze teksten van buiten te laten leren? Door hen de catechismus te leren? Door hen te laten onderzoeken? Door vragen te stellen? Deze vragen bepalen onze benadering van het onderwijsproces rond de vraag “Hoe godsdienst onderwijzen?”

In godsdienstonderwijs moet in de eerste plaats aandacht gegeven worden aan de volgende thema's:

2.1.1. Respect voor de mens: een onderwijsopvatting met aan de basis zin voor respect, doet nadenken over de mens, tracht de voorwaarden van het menselijk bestaan te erkennen en te begrijpen en evalueert het menselijke potentieel. Respect voor de mens brengt ook de drang met zich mee om de mens in al zijn aspecten te benaderen. Daarnaast houdt respect voor de mens in dat er inspanning wordt geleverd om zin te geven aan menselijke activiteiten en door te dringen in de gedachten en de innerlijke wereld van de mens. De mens is een biologisch wezen; voeding, bescherming, gezondheid, culturele, maatschappelijke en historische omgeving zijn gevolgen van zijn mens-zijn. Hij heeft herinneringen aan het verleden en dromen en zorgen naar de toekomst toe. Tegelijk is de mens in ontwikkeling en in voortdurende verandering; de wereld neemt steeds een andere vorm aan in zijn geest. Met zijn angsten, liefdes, passies, haatgevoelens en verlangens, overtuigingen, waarden en attitudes wordt de mens elke dag herontdekt. Alle goddelijke en menselijke verklaringen die de mens centraal stellen verrijken de methodes om de mens te leren kennen, begrijpen en beoordelen.

2.1.2. Respect voor de vrije mening: De grootste hindernis voor de ontwikkeling van gedachten is de opvatting die stelt “Mijn waarheid is de enige waarheid; alles daarbuiten is verkeerd.” Het is een morele zwakheid om gedachten te herleiden tot het niveau van ‘één waarheid en veel onwaarheden’. De visie en de gedachten van anderen kunnen één van de waarheden zijn. Meer nog, ze kunnen zelfs de hele werkelijkheid alomvattend weerspiegelen. Echter, als er niet getolereerd wordt dat deze visies en gedachten tegengesproken of in vraag gesteld worden, kunnen ze niet verder ontwikkeld en verrijkt worden. Er is geen verschil tussen het accepteren van een mening ondanks alle kritiek en tegenspraak, en het accepteren en defensief beschermen van een mening zonder toe te laten dat deze in vraag wordt gesteld. Overtuigingen en veronderstellingen berusten op impliciete en expliciete gronden. Deze gronden kunnen persoonlijk, opvoedkundig, historisch en cultureel bepaald zijn. Dit beseffen, beoordelen, goed en kwaad van elkaar onderscheiden en sterke punten vaststellen, is alleen maar mogelijk met een ingesteldheid die open staat voor ontwikkeling. Denken vereist onderwijs en onderzoek. Naast nadenken is het even belangrijk om te kunnen luisteren en verschillen te kunnen tolereren. Het is belangrijk om na te denken en de gedachten te kunnen uitspreken zonder de aangesprokene te kwetsen. Zelfs als hij niet akkoord gaat met wat er verteld wordt, moet de mens kunnen luisteren naar anderen, nadenken over hun ideeën en deze in vraag stellen. Respect voor de mening van anderen betekent ook respect voor de overtuiging van anderen en voor de morele oordelen van anderen. Deze attitudes zijn belangrijke eigenschappen die het godsdienstonderwijs de mensen moet bijbrengen.

2.1.3. Respect voor vrijheid: de individualiteit van de mens en de onafhankelijkheid van zijn persoonlijkheid zijn fundamentele menselijke waarden. De persoonlijkheid ontwikkelt zich in ten volle te midden van verscheidenheid. Elke houding die deze ontwikkeling beperkt is in strijd met de vrijheid van de mens. Of het nu vanuit een ‘geloofsovertuiging, een visie, een filosofische opvatting’ of vanuit een andere instantie; elke onderdrukking van de mens, de persoonlijkheid en van onafhankelijk keuzes maken staat haaks op de gedachte van de vrijheid van de mens. Alle mensen zijn vrij om hun eigen weg te gaan in de zoektocht naar het goede. Iedereen heeft het recht in alle vrijheid zijn gezond verstand te gebruiken en keuzes te maken.

In de islamlessen kan gewezen worden op het verschil tussen iets doen voor Allah en iets doen in naam van Allah. Iets doen voor Allah, dus ter wille van Allah, is niet hetzelfde als iets doen in Zijn naam. Iets doen voor Allah houdt in dat men handelt vanuit een bewustzijn van de aanwezigheid van de schepper. Deze handeling kan goed, gebrekkig of verkeerd zijn. Iets doen in naam van Allah houdt de misvatting in dat men het recht heeft en bevoegd is om in naam van Allah te handelen. Zoals geweten komen er heel wat factoren bij kijken wanneer een principe van hetzij goddelijke, hetzij menselijke bron in praktijk wordt omgezet. Het principe kan niet gelijkgesteld worden met de toepassing. Om een voorbeeld te geven: de Koran is goddelijk, maar de interpretatie en de toepassing ervan is menselijk. Iedere mens zal de raadgevingen van Allah begrijpen, opvatten en interpreteren volgens zijn eigen capaciteit, onderwijsniveau en kennis. Niemand heeft het recht om zijn eigen opvatting aan anderen op te dringen door te stellen dat hij “in naam van Allah handelt”.

2.1.4. Respect voor het morele: Wanneer godsdienstonderwijs in verband wordt gebracht met het morele, komen in de eerste plaats de volgende thema's op de voorgrond: ondanks het feit dat de mens technisch gezien een uiterst ontwikkelde wereld tot stand heeft gebracht, is hij er niet helemaal in geslaagd om een wereld te creëren waar de deugd heerst. Het lijkt geen twijfel dat er dag na dag een gebrek is aan condities als gemoedsrust, innerlijke vrede, gewetenrust en geestelijke rijkdom. Het dient benadrukt te worden dat we, ondanks de buitengewone mogelijkheden op technisch vlak, nog altijd geen voldoende sterke morele structuur hebben.

Ook als ze weten wat goed is, ondervinden mensen in hun persoonlijke ervaringen dat ze niet altijd het goede doen. In dit opzicht helpt het geloof door het individu aan te moedigen. Het volstaat niet om mensen te benaderen met mooie woorden, lezingen, raadgevingen en goede voorbeelden. Immers, wat effect heeft op de mens en zijn leven richting geeft zijn veeleer daden dan woorden. Als integriteit, eerlijkheid, mensenliefde, inspanning, solidariteit, respect voor leven en eigendom heersen in de morele structuur van een tijdperk, kunnen mensen deze eigenschappen ontwikkelen en efficiënt zijn. Als deze structuur corrupt is en als er wordt gedacht vanuit niet-morele concepten, dan zullen mensen zich op die manier manifesteren. Individuen worden beïnvloed door het leven zelf. Al worden leerlingen overstelpt met schitterende voorbeelden of ijzersterke principes uit het verleden, zolang de periode waarin men leeft niet moreel in vraag wordt gesteld, zullen zij in het beste geval worden tot individuen die ver dan de werkelijkheid in een fantasiewereld leven.

2.1.5. Respect voor het culturele erfgoed: Respect voor het culturele erfgoed betekent dat men kan kijken naar de historische achtergrond en dat men de betekenis, de waarde en de functie van historische informatie kan identificeren en analyseren. Een belangrijk obstakel bij het begrijpen van cultureel erfgoed, is het blindelings aannemen of onbewust consumeren van cultureel erfgoed dat overgenomen werd uit het verleden. Wat in de weg staat van het culturele erfgoed is het idee om leerlingen, bij wijze van culturele achtergrond, op ondoordachte wijze te overladen met alles wat mooi en waardevol wordt geacht. Het is nodig om bepaalde criteria te volgen bij de keuze van de leerstof. Het antwoord op de vraag “wat is inhoudelijk van belang voor leerlingen als het gaat om religieus en cultureel erfgoed?” is: de materie is voor leerlingen waardevol als ze oplossingen kan bieden voor de problemen van het leven. Het is verkeerd om het verleden als een hoop informatie in het brein van de leerlingen op te slaan. De geschiedenis mag niet zonder meer overgeleverd worden als interessante achtergrond noch als bron van mooie literaire verhalen. Naast deze eigenschappen moet het culturele erfgoed een middel zijn voor de opgroeiende generatie om hun contact met Allah, met zichzelf en met anderen vorm te geven. Een dergelijke benadering leidt ons naar een andere methode. Deze methode zal niet aandacht geven aan het opstapelen van informatie, maar zal de leerling aanzetten tot nadenken, begrijpen, vergelijken of kortweg ontdekken.

Deze vijf basisbegrippen tonen aan dat godsdienstonderwijs niet langer benaderd kan worden met de methode van overdragen en memoriseren. Immers, de wereld en de mens zijn in verandering, elke dag ontstaan er nieuwe vraagstukken en het is helemaal niet gemakkelijk om deze veranderingen bij te houden. We kunnen niet verwachten dat de opgroeiende generatie een succesvol leven kunnen leiden op basis van voorgevormde patronen die wij hen aanbieden. Dit perspectief, gebaseerd op respect voor de mens, de vrije mening, de vrijheid, het morele en het culturele erfgoed, zal onze houding bepalen in het godsdienstonderwijs. Deze visie wijst op de aandachtspunten waarmee we rekening zullen houden bij het ontwikkelen van dit programma, bij het opstellen van handboeken/studieboeken en in de communicatie met leerlingen op het vlak van godsdienst. Algemeen kan onze benadering van godsdienstonderwijs als volgt geformuleerd worden: “het creëren van mogelijkheden voor de ontwikkeling van het bewustzijn van de leerlingen en het bieden van mogelijke wegen aan de leerling in zijn zoektocht naar oplossingen in het leven.

Er zijn talrijke redenen om de hierboven beschreven benadering aan te nemen. In de eerste plaats is de wereld, zoals eerder aangegeven, voortdurend in verandering op verschillende vlakken. Samenlevingen zijn niet meer gesloten, maar staan open voor elkaar; ze beïnvloeden elkaar en ondergaan invloed van elkaar. Het punt dat de mensheid heeft bereikt op technologisch en informatievlak, moet weerspiegeld worden op het vlak van godsdienstonderwijs. Dat betekent ook dat godsdienstonderwijs bijdraagt tot het oplossen van problemen die in de wereld opduiken.

Een dergelijke benadering zal eveneens concreet bijdragen tot de cognitieve, affectieve en wetenschappelijke ontwikkeling van de leerlingen. Zo wordt de basis gevormd van het geloof door op een correcte manier kennis te vergaren, autonoom en kritisch te denken, de juiste keuzes te maken, zin te geven aan het leven en zijn verstand te gebruiken. Daarnaast leidt deze aanpak naar de ontwikkeling die van leerlingen verwacht wordt op het vlak van vaardigheden en talenten. Vanuit dit uitgangspunt is de bedoeling van de islamlessen de leerlingen de kennis en de vaardigheden aan te leren die ze hun leven lang zullen gebruiken.

2.2. Waarom godsdienstlessen in het onderwijs?

De discussies die tegenwoordig gevoerd worden over godsdienstlessen maken het noodzakelijk om opnieuw te bepalen welke plaats deze lessen moeten innemen in scholen. Om godsdienstlessen in scholen een plaats te geven die gelijkwaardig is aan andere lessen en om deze plaats te bewaren, moeten volgende vragen beantwoord worden:

1. Waarom godsdienstlessen?
2. Waarom godsdienstlessen op school?

In het kader van onderwijstheorie en de plaats van godsdienstlessen daarin, moet aandacht gegeven worden aan de volgende vragen:

1. Hoe kunnen godsdienstlessen bijdragen tot de algemene doelstellingen van onderwijs op school?
2. Hoe belangrijk of noodzakelijk is deze bijdrage?

Over de bijdrage van godsdienstlessen tot de algemene doelstellingen van onderwijs kunnen we het volgende stellen:

“De missie van een school kan niet stroken met praktijken die de verscheidenheid aan doelstellingen in een samenleving verwaarlozen, negeren of vanuit een ideologie afbreken. Onderwijs in een samenleving met verschillende doelen mag geen ideologisch onderwijs

nastreven, maar een onderwijs dat de leerlingen in aanraking brengt met de gehele werkelijkheid. Binnen deze eenheid dienen scholen de leerlingen te leren wat de basisprincipes zijn van de wereldvisie van de islam en hen te informeren hoe de werkelijkheid geïnterpreteerd wordt vanuit het perspectief van de godsdienst. Scholen kunnen niet negeren dat er vragen zijn over het geloof. Ze kunnen deze vragen niet vanzelf of via andere disciplines beantwoorden. Vanuit een communautair standpunt, dient godsdienst in scholen vertegenwoordigd te worden op een manier die rekening houdt met de positie van godsdienst in de samenleving.” (vertaald uit; BILGIN, 1988; 67-68)

Dan komt de vraag hoe belangrijk of noodzakelijk deze bijdrage is. Er kunnen zes dimensies naar voor gebracht worden wanneer men de positie van godsdienst in het algemeen onderwijs beschouwt en vaststelt dat scholen hun taken niet volledig vervullen als ze een dergelijke discipline verwaarlozen. Deze dimensies vormen dan ook de fundamenteën van godsdienstonderwijs en moeten in die zin opgenomen worden in het programma.

De volgende zes dimensies komen naar voor in verband met de noodzakelijkheid van godsdienstonderwijs:

2.2.1. Antropologisch - humanitaire dimensie: In een poging om de fundamenteën te leggen van godsdienstopvoeding en godsdienstonderwijs, is het zinvol om te beginnen bij het menselijk bestaan. Immers, onderwijs is er voor de mensen. Heeft de mens behoefte aan een dergelijk onderwijs? Als we de kwestie benaderen vanuit het concept onderwijs, stellen we het volgende vast: wat ook de achterliggende opvatting is, alle onderwijssystemen en onderwijsbeschouwingen worden geacht om in de eerste plaats alle talenten van individuen tevoorschijn te halen en te ontwikkelen en op een harmonieuze manier tegemoet te komen aan hun basisbehoeften. Daarnaast geven huidige onderwijssystemen en theorieën de prioriteit aan basisonderwijsdoelstellingen als emancipatie, zelfontplooiing en menselijke ontwikkeling. Vanuit dit oogpunt moet men aannemen dat godsdienstonderwijs noodzakelijk is daar het aan een belangrijke behoefte van de mens beantwoordt en hem zodoende helpt om zichzelf te ontplooien.

“Is godsdienst een noodzakelijke kracht en middel voor de mens om zijn bestaan te handhaven? Verrijkt godsdienst het leven van de mens? Met andere woorden, is godsdienst, en bijgevolg godsdienstonderwijs van zo weinig belang dat het verwaarlozen ervan weinig schade zal toebrengen in het leven?” De antwoorden op deze vragen kunnen variëren afhankelijk van de situaties en de mensen. Iemand die gelooft dat godsdienst essentieel is om zich in het leven in stand te houden, zal zeggen: Net zoals de mens nood heeft aan een dak boven zijn hoofd dat hem beschermt tegen sneeuw, regen en storm, zo ook heeft hij nood aan en recht op godsdienst en adequaat godsdienstonderwijs.

Als we de kwestie benaderen vanuit de relatie mens-geloof, stellen we vast dat de mens door zijn natuur voortdurend in contact is met godsdienst. Dit wijst erop dat het voor de mens onvermijdelijk is om de godsdienst te raadplegen in zijn zoektocht naar zichzelf en naar de zin van het leven. Het gaat om levensvragen die het fysieke overstijgen en waarop godsdienst de meest verzadigende antwoorden kan bieden.

Godsdienstpsychologisch onderzoek heeft uitgewezen dat geloof en spiritualiteit aangeboren zijn in iedere mens. Volgens deze bevindingen is geloven een aangeboren vaardigheid en een behoefte die samenhangt met het leven. Het is een vaardigheid want iedere mens wordt geboren met de capaciteit om te geloven in een opperwezen en zich verbonden te voelen met

deze hogere kracht. Het is een behoefte, want iedere mens is op zoek naar een invulling van deze spirituele gedachten door gebruik te maken van deze aangeboren vaardigheid. In die zin is geloven een wezenlijke eigenschap van de mens; een vrijwel onmisbaar onderdeel van het menselijk bestaan.

Deze innerlijke eigenschap van de mens is nooit afwezig, maar kan wel gebrekkig of verkeerd ingevuld worden. Dat is de kern van de zaak. Van opvoeding en onderwijs wordt verwacht dat een gebrekkige of verkeerde invulling van deze behoefte voorkomen wordt. Bovendien is het principe van opvoeding en onderwijs dat alle fysieke en geestelijke vaardigheden en behoeften van het individu niet achtereenvolgens maar samen behandeld worden en in onderlinge harmonie ingevuld en verder ontwikkeld worden. Bijgevolg zou het verkeerd zijn om een dergelijke belangrijke drang en behoefte achter te stellen ten opzichte van andere behoeften of om deze helemaal te negeren. Van godsdienstonderwijs wordt verwacht dat het de leerlingen voorziet in hun behoefte aan geloofsbeleving, juiste informatie, emotionele ontwikkeling en zelfontplooiing.

2.2.2. Sociale dimensie: De mens is eerst en vooral een sociaal wezen. Het is één van de cruciale taken van onderwijs om de opgroeiende generatie te socialiseren. Socialisatie kan kort gedefinieerd worden als het proces waarbij individuen zich aanpassen aan de maatschappij waarin ze leven.

In de sociale dimensie gaat het om een islamitisch - ethische benadering van de sociale omgeving waarvan we de gedrag patronen moeten erkennen en waarvoor we verantwoordelijk zijn door onze gedragingen. Welke taak of sociale activiteit we ook uitvoeren, zelfs in omgang met vrienden en burens, moeten we elkaars geloofsovertuigingen erkennen en respecteren daar deze overtuigingen ons gedrag bepalen. In die zin is het nodig dat we niet enkel onze eigen geloofsovertuiging, maar ook de godsdiensten, geloofsopvattingen en geloofsbelevingen leren kennen en in beschouwing nemen.

2.2.3. Culturele dimensie: De culturele dimensie houdt in dat de opgroeiende generatie kennis maakt met de islam die een grote invloed heeft gehad op het tot stand komen van de huidige cultuur waarin we leven. Onze literatuur, onze muziek, de keuzes die we maken en ook onze manier van spreken dragen allemaal motieven, symbolische uitdrukkingen en veelzijdige sporen van de islam. Om dit alles te begrijpen is het noodzakelijk om de godsdienst te leren kennen. Verwaarlozing van godsdienstonderwijs zal het voor de nieuwe generaties moeilijk maken om cultuur te begrijpen en in zich op te nemen.

2.2.4. Universele dimensie: De snelle ontwikkelingen in de technologie hebben zich weerspiegeld in communicatie en berichtgevingen met als gevolg dat samenlevingen en nationaliteiten met elkaar verweven zijn geraakt. De directe invloed van de globalisering en de ontwikkelingen in de wereld op alle landen, is ook merkbaar op het vlak van onderwijs en godsdienstonderwijs. Door deze snelle veranderingen in de wereld is een basiskennis van de verschillende godsdiensten onontbeerlijk geworden. Om te komen tot wederzijds begrip en goede relaties tussen samenlevingen en om deze relaties verder te ontwikkelen, is het noodzakelijk om inzicht te hebben in hun overtuigingen en gewoonten, in de verschillen die hun cultuur bepalen en in de waarden die richting geven aan hun gedragingen. Dit inzicht in de levenswijze van andere samenlevingen op het vlak van godsdienst en ethiek zal immers de relaties met deze samenlevingen vergemakkelijken.

2.2.5. Filosofische dimensie: Elk onderwijssysteem wenst leerlingen te vormen tot een bepaald soort mensen. Deze intentie speelt een belangrijke rol in het bepalen van de formele en inhoudelijke aspecten van het onderwijssysteem. Anderzijds hebben de heersende waarden in een bepaald land een grote rol in het bepalen van het onderwijsbeleid. Gezien vanuit de basisdoelstellingen van het Vlaams onderwijs, kunnen we vaststellen dat godsdienstonderwijs een grote bijdrage zal leveren bij het bereiken van de soort mensen die men wil vormen.

2.2.6. Juridische dimensie: de juridische basis van godsdienstonderwijs ligt vast in de wetgeving en de juridische basis van godsdienstlessen ligt vast in de grondwet. Daarnaast is het openlijk vastgelegd in internationale verdragen dat godsdienstonderwijs noodzakelijk is.

Naast de hierboven genoemde argumenten, lijdt het geen twijfel dat godsdienstlessen op school bijdragen tot het kritisch denkvermogen van de leerlingen. Godsdienst zal naast verschillende filosofische opvattingen en ideologieën een mogelijkheid zijn om het menselijk bestaan, de toekomst en het welzijn te interpreteren en zal ook aantonen dat opvattingen en ideologieën vatbaar zijn voor kritiek. Zo zal blijken dat de realiteit nog niet ontraadseld is en dat ze niet eenzijdig benaderd of geïnterpreteerd kan worden; nieuwe generaties zullen kunnen nadenken en deelnemen aan discussies die hun horizon zullen verruimen.

2.3. De visie van het programma

De visie van dit programma is om, via richtinggevende activiteiten veeleer dan via rechtstreekse kennisoverdracht, een groot deel van de lestijden toe te wijden aan het vormen van leerlingen;

- die gewapend met de fundamentele democratische waarden van de 21ste eeuw en de nodige tools, respect tonen voor de mensenrechten en bewust omgaan met milieu en samenleving,
- die graag over de islam leren, de religieuze concepten correct gebruiken, zichzelf kunnen uitdrukken, communiceren, problemen oplossen, wetenschappelijk denken, onderzoeken, bevragen, in vraag stellen en bekritisieren,
- die zijn kennis over godsdienst interpreteert volgens zijn eigen ervaringen en in een socio - culturele context plaatst, benut en ordent; en die goed ontwikkeld is op het vlak van maatschappelijke participatie,
- die zichzelf, de samenleving, het culturele erfgoed en de natuur erkent, beschermt en verder ontwikkelt,
- die tegemoet kan komen aan zijn dagelijkse basisbehoeften op het vlak van godsdienst en levensoriëntatie,
- die zijn rechten en verantwoordelijkheden kent en aangepast is aan zijn omgeving
- die een goed begrip heeft van de godsdienst die doorheen de geschiedenis een impact heeft gehad op het individu en de maatschappij en deze correct kan interpreteren
- die de islamitische waarden op het vlak van geloof, gebed en ethiek leert kennen alsook het menselijke en culturele erfgoed in de islam
- die aandacht heeft voor de invloed van de islam op cultuur, taal, kunst, tradities en ethiek, die verdraagzaam is voor medegelovigen en voor mensen die andere godsdiensten aanhangen en die deze andere godsdiensten ook leert kennen
- die de religieuze concepten voldoende beheert om op een dynamische manier te kunnen omgaan met veranderingen,

- die wetenschappelijke, morele, humanitaire en culturele waarden uitdragen en zich evenwichtig en gezond ontwikkelen op lichamelijk, geestelijk, moreel, mentaal en emotioneel vlak en die productief is en zijn rechten en verantwoordelijkheden kent

2. 4. Principes en verklaringen voor de realisatie van het programma

Bij de realisatie van het programma zal rekening gehouden worden met de basisprincipes van het onderwijsbeleid (ontwikkelingsdoelen en eindtermen) en zullen deze principes zorgvuldig gehandhaafd worden;

1. De lesdoelstellingen van de leerstof zijn afzonderlijk vastgelegd voor alle klassen zodanig dat de algemene doelstellingen van islamlessen kunnen bereikt worden.
2. De lestijden en de volgorde van de lesonderwerpen worden door de leerkrachten bepaald afhankelijk van het niveau van de leerlingen en van omgevingsfactoren.
3. Rekening houdend met het niveau van de leerlingen en de omgevingsfactoren, zullen de aanwinsten van verschillende thema's, die met elkaar verband houden, tijdens leeractiviteiten samen behandeld worden.
4. Tijdens de leeractiviteiten zullen methodes, technieken en strategieën gebruikt worden naargelang het niveau van de leerlingen, de leeromgeving en de omgevingsfactoren, waarbij de leerlingen actief bezig zijn.
5. Tijdens de leeractiviteiten zal gebruik gemaakt worden van audiovisuele en gedrukte materialen om bij te dragen tot de algemene vorming van de leerlingen.
6. Er wordt geopteerd voor een benadering waarbij leerlingen warm gemaakt worden voor de lesonderwerpen.
7. In de onderwijsomgeving en conform de doelstellingen van godsdienstonderwijs, moet er, in de eerste plaats door de leerkrachten, naar gestreefd worden om in een respectvol kader om te gaan met mensen, ideeën, vrijheid, ethiek en cultureel erfgoed.

2.5. De basisbenadering van het programma

In verband met de benadering van de actieve ontwikkeling van leerlingen, worden er bij het opstellen van het onderwijsprogramma van de islamlessen twee wetenschappelijke basiscriteria beschouwd.

2.5.1. Educatieve benadering

In het onderwijsprogramma van islamlessen wordt er gekozen voor constructivistische benaderingen die meervoudige intelligentie stimuleren en de leerlingen centraal stellen. In deze constructivistische benadering zijn actief gebruik van de voorkennis, aandacht voor het ontwikkelingsniveau, effectieve communicatie, conceptualisering, toepassing en evaluatie belangrijke begrippen in het leerproces. De constructivistische onderwijsaanpak die de leerling centraal stelt, legt de nadruk op participatie van de leerlingen en begeleiding van de leerkrachten tijdens het leerproces.

In dit verband wordt er in het programma een conceptuele benadering gevolgd, waarbij nadruk gelegd wordt op de ontwikkeling van concepten en relaties met betrekking tot islamlessen. De kern van het programma bestaat uit leergebieden die gevormd worden door concepten en conceptuele relaties. In de conceptuele benadering is het belangrijk dat er meer tijd besteed wordt aan de ontwikkeling van basisconcepten met betrekking tot godsdienst en ethiek waarbij verbanden kunnen gelegd worden tussen conceptuele en praktische informatie. Het doel van deze weloverwogen conceptuele benadering is de leerlingen te helpen om vanuit hun concrete ervaringen en intuïties, religieuze en morele betekenissen te creëren en abstracties te maken. Naast het ontwikkelen van religieuze en morele concepten, beoogt deze aanpak ook het ontwikkelen van bepaalde essentiële vaardigheden (probleemoplossing, communicatie, redenering etc.). Terwijl ze op een actieve manier de godsdienst en de ethiek leren kennen, leren ze problemen op te lossen, oplossingen en ideeën te delen, verklaringen te geven en te verdedigen; ze leren en godsdienst en ethiek zowel in zichzelf te beleven alsook te associëren met andere domeinen. Bijgevolg creëren ze stabiele, rijke religieuze en morele concepten.

Dit programma heeft verder de basisdoelstelling om leerlingen waarden bij te brengen via activiteiten. Door verbanden te leggen binnen de lessen, met andere lessen en met tussendisdisciplines, zal de leerling leren de feiten als een geheel te interpreteren en te evalueren.

Daarnaast is het de bedoeling dat leerlingen actief participeren in het leerproces van religieuze en morele thema's; deze thema's worden behandeld aan de hand van een actief leerproces. In dit programma wordt belang gehecht aan het creëren van opportuniteiten waardoor leerlingen onderzoek kunnen verrichten, kunnen ontdekken, problemen kunnen oplossen en hun oplossingen en benaderingen kunnen delen en bediscussiëren.

2.5.2. Godsdienstwetenschappelijke benadering

Gedurende het ontwikkelingsproces van het programma, werd steeds uitgegaan van wetenschappelijke en op onderzoek gebaseerde informatie, hetzij over de islam, hetzij over andere religies, en afstand gehouden van valse informatie gebaseerd op bijgeloof en dergelijke praktijken. In de benadering van de informatie over de islam staat de Koran centraal en staan de grondwaarden op de voorgrond die alle religieuze strekkingen met een oorsprong in de islam verenigen en overkoepelen; deze waarden gerelateerd aan geloofsleer, aanbidding en zedelijkheid worden beschouwd als gemeenschappelijke noemers die alle moslims met elkaar verenigen en die hun ontstaan vinden in de Koran en in de inspanningen van de profeet. Het is niet de bedoeling om één van de interpretaties op te dringen en de andere opzij te zetten, maar om individuen de juiste informatie aan te bieden op het vlak van religieuze cultuur en morele waarden. Daarbij worden de stromingen en rechtsscholen niet uitgesloten; zij worden beschouwd als culturele rijkdom en verschillende denkscholen. Bovendien wordt er ruimte gemaakt voor andere godsdiensten en worden de lessen uitgebreid op interreligieus vlak. In overeenkomst met deze benadering is er plaats voor alle religieuze en morele waarden.

In dit verband zijn in het onderwijsprogramma de volgende doelstellingen vooropgesteld:

a. Via een gezond godsdienst- en ethiekonderwijs ervoor zorgen dat de leerlingen inzicht krijgen in de wetenschappelijke, morele, menselijke en culturele waarden, die deel uitmaken van de algemene onderwijsdoelstellingen, en dat ze zich op een gezonde en evenwichtige manier ontwikkelen op lichamelijk, verstandelijk, moreel, geestelijk en emotioneel vlak.

- b. Tegemoetkomen aan de behoefte van individuen aan godsdienstonderwijs via een wetenschappelijke methode, in een universum waar godsdienst een belangrijke impact heeft op de relatie tussen mensen, samenlevingen en nationaliteiten.
- c. Aandacht geven aan het feit dat de islam een invloed heeft op onze cultuur, onze taal, onze kunst en onze gewoonten, en de leerlingen kennis bijbrengen over de islam en de daaruit volgende ethiekopvattingen en tradities.
- d. Algemene kennis verschaffen over andere godsdiensten om de religieuze en culturele wereld van de leerlingen te verruimen en ervoor te zorgen dat de ze op een verdraagzame en begripvolle manier omgaan met mensen met een andere overtuiging.
- e. De leerlingen niet alleen kennis verschaffen over godsdienst, maar ook morele deugden en waarden bijbrengen.
- f. Bijdragen tot een goed begrip en een juiste interpretatie van de godsdienst, die doorheen de menselijke geschiedenis een invloed heeft gehad op het individu en de samenleving.
- g. Rechtzetten van misvattingen over godsdienst, die te wijten zijn aan onwetendheid of gebrek aan kennis.
- h. Het zelfvertrouwen van de leerlingen versterken en hen stimuleren om onderzoek te doen.
- i. Bijdragen tot de ontwikkeling van de leerlingen tot geestelijk gezonde individuen.
- j. Een democratisch bewustzijn ontwikkelen en vestigen.

2.6. De eigenschappen en basisprincipes van het onderwijsprogramma voor islamlessen in het basisonderwijs (1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e en 6^e schooljaren)

Het onderwijsprogramma voor islamlessen in het basisonderwijs is opgesteld in overeenstemming met de regelgevingen in het kader van de laatste ontwikkelingen op het vlak van onderwijsprogramma's.

Bij het opstellen van dit onderwijsprogramma werden volgende punten in acht genomen:

1. Er werd uitgegaan van het principe "noodzakelijke en voldoende kennis".
2. De leerling wordt niet beschouwd als een vat dat met kennis moet worden gevuld, maar krijgt een actieve rol waarbij hij kennis opbouwt onder begeleiding van de leerkracht. In die zin wordt er uitgegaan van onderwijsmodellen en benaderingen die niet gebaseerd zijn op van buiten leren maar op het produceren van kennis.
3. Elke leerling wordt gezien als een uniek individu.
4. Streefdoel is de leerlingen door het leven gidsen en zo bijgedragen tot de ontwikkeling van de kwaliteiten die van hen in de toekomst zullen verwacht worden.
5. In het leerproces wordt vooropgesteld dat kennis groeit, concepten begrepen worden, waarden worden gevormd en vaardigheden ontwikkeld worden.
6. Leerlingen worden gestimuleerd om na te denken, vragen te stellen en ideeën uit te wisselen.

7. De ontwikkeling van de leerlingen tot gezonde en gelukkige individuen, zowel op lichamelijk als emotioneel vlak, is een van de basisdoelstellingen.
8. Naast de islamitische identiteit, wordt ook belang gehecht aan de erkenning van universele waarden.
9. Er wordt gestreefd naar een ontwikkeling van leerlingen op geestelijk, moreel, sociaal en cultureel vlak in het kader van hun eigen godsdienstige en ethische tradities.
10. Er wordt belang gehecht aan de vorming van leerlingen tot individuen die hun rechten kennen en kunnen gebruiken en hun verantwoordelijkheden opnemen.
11. De leerlingen worden gesensibiliseerd voor sociale problemen.
12. Tijdens het leerproces doen leerlingen ervaringen op en leren ze communiceren met hun omgeving.
13. Er wordt aandacht besteed aan de verscheidenheid in onderwijsmethoden en –technieken om elke leerlingen te kunnen bereiken.
14. Er wordt beschreven hoe de leerlingen in de loop van de leerprocessen geëvalueerd moeten worden door de productiedossiers van de leerlingen periodiek door te nemen.
15. Vanuit het uitgangspunt dat geloofsovertuiging en geloofsbeleving niet statisch maar dynamisch zijn, wordt de focus gelegd op wat het individu rechtstreeks aanbelangt.
16. De leerlingen leren problemen oplossen en krijgen de kans om deel te nemen aan onderwijsactiviteiten tijdens het leerproces.
17. Respect voor de mens, de gedachte, het morele en de cultuur is een basisprincipe.
18. De leerlingen krijgen toegang tot de Koran en de Soenna, de basisbronnen van het islamonderwijs, en stellen deze centraal bij het verwerven van kennis over de islam.
19. Het individuele bewustzijn wordt ontwikkeld en maatschappelijke gevoeligheid en sociale betrokkenheid worden gestimuleerd.
20. In het onderwijsprogramma wordt aandacht besteed aan alternatieve evaluatiemethoden en –technieken.

2.7. De opbouw van het onderwijsprogramma

Het onderwijsprogramma voor basisonderwijs (1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e en 6^e schooljaar) bestaat uit algemene doelstellingen, onderwijsdomeinen, verworvenheden, voorbeelden van activiteiten en verklaringen.

2.7.1. Algemene doelstellingen

In het onderwijsprogramma voor basisonderwijs (1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e en 6^e schooljaar) wordt van de leerlingen verwacht dat ze;

2.7.1.1. Vanuit een individueel perspectief

1. Antwoord kunnen geven op basisvragen over godsdienst en ethiek,
2. Zich bewust worden van hun vrijheid in geloof en beleving,
3. Hun geloof en gebeden kunnen realiseren zonder slachtoffer te worden van misbruik,
4. Religieuze concepten goed kunnen begrijpen,

5. Juiste informatie over godsdienst kunnen onderscheiden van bijgeloof,
6. Inzien dat de islam een dimensie van liefde en oprechtheid heeft, die onmisbaar is voor de mens,
7. Inzien dat ze de islam en andere godsdiensten moeten leren kennen vanuit hun hoofdbronnen,
8. Onderscheid kunnen maken tussen de geboden van de islam en attitudes die gebaseerd zijn op maatschappelijke verwachtingen en gewoonten,
9. De principes van geloof, gebed en ethiek in de islam erkennen,
10. Inzien dat de islam in evenwicht is met de wetenschap en dat geloof en wetenschap elkaar niet kunnen vervangen,
11. Begrijpen dat de rede een basisvoorwaarde is voor religieuze verantwoordelijkheid; dat godsdienst het gebruik van de rede en wetenschappelijke kennis stimuleert,
12. Gelukkig en in vrede zijn met hun eigen geloof,

2.7.1.2. Vanuit een maatschappelijk perspectief

13. Inzicht hebben in religieus en moreel gedrag in de samenleving,
14. Erkennen dat het bestaan van verschillen in godsdienstopvattingen en –belevingen in de samenleving een sociaal gegeven is,
15. Verdraagzaam zijn ten opzichte van het geloof en de levenswijze van anderen,
16. Ongezonde praktijken gebaseerd op bijgeloof in de samenleving kunnen vaststellen,
17. Bewust omgaan met de fysieke en maatschappelijke omgeving,

2.7.1.3. Vanuit een ethisch perspectief

18. Groeien tot deugdzame personen die de ethische waarden kennen en deze respecteren,
19. De aangeboden ethische waarden zich eigen kunnen maken,
20. Zich bewust worden van de positieve invloed van geloof en gebed op mooi gedrag,

2.7.1.4. Vanuit een cultureel perspectief

21. Inzien dat godsdienst één van de bouwstenen is van cultuur,
22. Zich bewust worden van de invloeden van godsdienst op andere culturele verschijnselen,
23. Met behulp van juiste informatie over godsdienst, de verschillende opvattingen tussen generaties op een gezonde manier leren benaderen.
24. Religieuze en nationale feesten beschouwen als fundamentele waarden die samenlevingen met elkaar verenigen.

2.7.1.5. Vanuit een universeel perspectief

25. Universele waarden beschouwen vanuit hun eigen kennis en bewustzijn op het vlak van godsdienst,
26. Andere godsdiensten met hun basiseigenschappen erkennen en hun aanhangers op een verdraagzame manier benaderen,
27. Inzien dat universele menselijke waarden in overeenstemming zijn met menselijke waarden in de islam.

2.7.2. Studiedomeinen

Een studiedomein is een structuur waarin eenzelfde thema in achtereenvolgende onderwijsstadia wordt uitgebreid en waarin gerelateerde thema's als een geheel worden behandeld in verschillende stappen en aspecten afhankelijk van het studieniveau van de leerlingen. De islamlessen in het basisonderwijs zijn opgebouwd rond de zes studiedomeinen

- **Geloofsleer**
- **Aanbidding**
- **Het leven van de profeet**
- **Koran**
- **Zedelijkheid**
- **Godsdienst en Cultuur** (de identificatie en de analyse van het culturele erfgoed)

Bij het bepalen van de studiedomeinen in het onderwijsprogramma van islamlessen in de basisschool, werd uitgegaan van de volgende eigenschappen:

1. Interesse opwekken bij leerlingen, hun nieuwsgierigheid aanwakkeren en stimuleren tot onderzoek,
2. De leerlingen de gelegenheid geven om nieuwe ervaringen op te doen en hun vaardigheden te ontwikkelen,
3. De leerlingen kansen bieden om hun persoonlijke kwaliteiten te ontwikkelen,
4. Onderwijs bieden dat uitgaat van diverse onderwijsbenaderingen,
5. Een eenheid vormen met andere disciplines en toegankelijk zijn binnen de grenzen van onderwijs
6. Aansporen tot diepgang en een breed perspectief

Zoals hierboven uitgedrukt, worden de studiedomeinen van de islamlessen in het basisonderwijs zowel binnen hun eigen grenzen als met andere studiedomeinen als één geheel behandeld en met elkaar in verband gebracht. De studiedomeinen worden voortgezet van het 1e tot het 6e studiejaar.

De studiedomeinen vormen het basiskader waarbinnen bepaald wordt welke thema's en aanvullingen behandeld zullen worden in het 1e, 2e, 3e, 4e, 5e en 6e studiejaar. In elk jaar wordt minstens één lesonderdeel toegewijd aan de zes studiedomeinen. Daarnaast kan een lesonderdeel één of meerdere studiedomeinen bevatten. Zo worden er verbanden gelegd tussen lesonderdelen of verworvenheden binnen een bepaald studiedomein alsook tussen verschillende studiedomeinen. In het onderdeel 'Verklaringen' wordt in elk hoofdstuk aandacht gevestigd op het leggen van verbanden.

2.7.2.1. Geloofsleer

Het studiedomein "Geloof" komt verticaal op de eerste plaats ten opzichte van andere studiedomeinen.

In dit studiedomein worden volgende thema's behandeld:

- **Islam is mijn godsdienst**

- **Ik geloof in Allah**
- **Wat weten we over godsdienst en goed gedrag (achlâq)?**
- **Onze geloofsfundamenten. Ik leer over Allah en Zijn engelen**
- **Het geloof in de profeten, in de heilige boeken en in het leven na de dood**
- **Het geloof in Allah en al-qadâ' wa'l-qadar**

De verworvenheden uit dit onderwijsdomein stellen de leerling in staat om uitdrukkingen en concepten uit het dagelijkse leven te vatten, de betekenis van 'tawhîd' (eenheid) en 'shahada' (geloofsbelijdenis) te begrijpen, religieuze symbolen te herkennen zowel thuis als op religieuze plaatsen, geloof en ethiek te kunnen definiëren, kennis op te bouwen over de islam, mooie woorden en daden te stellen, verstandig te handelen, zich bewust te zijn van zichzelf als vrije en gelovige wezens, met overtuiging te geloven, het geloof in één god te onderbouwen, een gezond contact te hebben met Allah, Zijn profeten en hun boodschap te onderzoeken, de heilige boeken te erkennen, de plaats van de engelen en de duivel te verklaren binnen de categorieën van wezens, zin te geven aan zijn leven, bewust te zijn van de gevolgen van zijn goede en slechte daden en zijn verantwoordelijkheden te nemen. Daarnaast is het de bedoeling dat het individu door zijn geloof zijn mens-zijn beter kan realiseren, dat hij respectvol omgaat met mensen van een ander geloof, en dat zijn loyaliteitsgevoel versterkt wordt door het geloof in de 'tawhîd' of de eenheid.

In dit onderwijsdomein zullen begrippen en gegevens gebruikt worden uit de disciplines psychologie, godsdienstpsychologie, sociologie, godsdienstsociologie, theologie, godsdienstgeschiedenis en geschiedenis van de religieuze strekkingen. Deze lesthema's zullen inhoudelijk in de eerste plaats gerelateerd worden aan gerelateerde studiegebieden. Verder zullen de leerlingen hun vaardigheden ontwikkelen op het vlak van waarachtig geloven, gezond contact met Allah, zingeving, verstandig handelen en verantwoordelijkheidszin; deze vaardigheden zullen ondersteund worden door diverse activiteiten.

2.7.2.2. Aanbidding

Aanbidding en gebed betekent gehoorzamen aan de geboden van Allah, zich tot Hem richten en respectvol gedrag vertonen. Iemand die zijn geloof beleeft, moet kennis hebben van de geboden die dit geloof voorschrijft ten einde deze geboden goed uit te voeren.

Het onderwijsgebied "Aanbidding" bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- **Ik richt mij tot Allah met mijn gebeden**
- **Mijn geloof wil dat ik rein ben**
- **Ik leer de gebedsplaatsen en de voornaamste gebeden kennen**
- **Reinheid**
- **Aanbiddingen (°ibâdât), het vasten en aalmoes (zakât)**
- **Het gebed (as-şalât), De Bedevaart (al-Ḥaddj), en Het offer**

Deze hoofdstukken bevatten enerzijds informatie voor het realiseren van de geboden in kwestie en anderzijds de individuele en maatschappelijke voordelen van deze geboden.

Het doel van het onderwijsgebied van de aanbidding is het bevorderen van een gezonde kijk op gebed en respect voor godsdiensten en hun gebeden.

Verder worden de leerlingen attent gemaakt op het belang van hygiëne en gezondheid in termen van schone kledij en een zuivere omgeving bij het uitvoeren van hun gebeden. Ze

leren hoe ze zich diepgaand moeten reinigen en begrijpen dat Allah houdt van mensen die aandacht hebben voor hygiëne; ze maken kennis met de gebedsvormen zoals het gebed, de vasten, de armenhulp, de bedevaart, het offer en de goede daden. De leerlingen zien in dat gebedshuizen belangrijk zijn voor de samenhang en de eenheid in de gemeenschap; ze respecteren de vrije keuze op het vlak van geloof, geweten en gebed. De leerlingen worden bewust van de individuele en gemeenschappelijke voordelen van de gebedsvormen.

In dit onderwijsdomein zullen basisbegrippen uit het islamitische recht (fiqh) en de godsdienstgeschiedenis gebruikt worden. De lesthema's zullen inhoudelijk in verband gebracht worden met de onderwijsdomeinen Geloofsleer, Koran, Zedelijkheid. De leerlingen zullen vaardigheden ontwikkelen op het gebied van hygiëne, gebed, goed gedrag, en respect voor gebeden en gebedshuizen van andere godsdiensten; deze lessen zullen ondersteund worden door klasactiviteiten.

2.7.2.3. Het leven van de profeet

Het onderwijsdomein “Het leven van de profeet” bestaat uit de hoofdstukken:

- Ik ken mijn profeet Mohammed (v.z.m.h.)
- Profeet Mohammed (v.z.m.h.) groeit
- Mohammed (v.z.m.h.) wordt profeet
- Laten we kennismaken met Mohammed (v.z.m.h.)
- Mohammed (v.z.m.h.) en zijn gezinsleven
- De laatste profeet, Mohammed (v.z.m.h.); **Mekka en Medina periode**

Het doel van dit onderwijsdomein is dat de leerlingen de profeet Mohammed juist begrijpen en een voorbeeld nemen aan zijn woorden en daden, met aandacht voor Mohammed als de profeet van de islam, zijn familie, zijn rol als laatste profeet, zijn menselijke en profetische kanten, en zijn voorbeeldige daden.

In het algemeen maken de leerlingen kennis met de leefomgeving, voorouders, de geboorte, de kindertijd en de jeugd van de profeet; zijn deugdzame handelingen, zijn omgang met ouderen, zijn opstand tegen onrechtvaardigheid en zijn goede verstandhouding met zijn vrienden. Verder leren ze over zijn huwelijk met Chadîdja, hun kinderen en hun omgang met elkaar binnen de familie. Daarnaast wordt er aandacht gevestigd op de liefdevolle omgang tussen familieleden, zonder te discrimineren, op het uitwisselen van gedachten met elkaar, familiebezoeken, gastvrijheid, vermijden van verkwisting, goed omgaan met burens, en oog hebben voor wezen en daklozen. Vervolgens leren de leerlingen over de eerste openbaring van Allah aan de profeet Mohammed, de perioden van zijn predikingen in Mekka en Medina, en zijn oprichtingen op het vlak van opvoeding en onderwijs, gebed en solidariteit in de samenleving. Ze krijgen inzicht in het feit dat de profeet Mohammed een mens is, maar zich onderscheidt van andere mensen door de openbaringen die hij van Allah kreeg. Ze begrijpen zijn rol als boodschapper van de koran, als voorbeeld voor de mensen en als vestiger van menselijke waarden. De leerling leert zijn eigen gedrag vormen in overeenstemming met deze principes en leert bewust naar zichzelf te kijken en zichzelf te evalueren en te bekritisieren.

In dit onderwijsdomein zullen basisbegrippen uit de “sîra”, de “maghâzî/ghazâwât”, de islamgeschiedenis en de “hadîs” gebruikt worden. De lesonderdelen zullen inhoudelijk in verband gebracht worden met de onderwijsgebieden Aanbedding, Koran, Zedelijkheid. In het onderwijsgebied over de profeet Mohammed zullen de leerlingen activiteiten aangeboden krijgen in functie van een beter beeld en begrip van de profeet Mohammed en zijn boodschap.

2.7.2.4. De Koran

Omdat de Koran de geboden van Allah bevat en het laatste heilige boek is, wordt het in de les beschouwd als de basisbron van de islam. Allah heeft de koran naar de mensen gezonden opdat zij Zijn woord zouden begrijpen zoals Hij dat wil en zodat de mensen vanuit Zijn wil zouden handelen. Om dit te verwezenlijken is het noodzakelijk om de koran juist te interpreteren en in het kader van die interpretatie oplossingen te vinden voor problemen die zich stellen in het leven. Het onderwijsgebied van de koran en de interpretatie ervan richt zich tot het beantwoorden van de behoeften die zich voordoen.

Dit onderwijsdomein bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- **De Koran is ons Heilig Boek**
- **Koran lezen en leren is een aanbedding**
- **Ontmoeting met de Koran**
- **Kennismaking met de Koran**
- **Verhalen (qasas - qissa) uit de Koran**
- **De basis educatieve eigenschappen van de Koran**

De leerlingen leren in het algemeen over de openbaring van de Koran, de universaliteit van de koran, de samenstelling ervan tot een boek, relevante begrippen over de Koran en de inhoud van de koran. Ze krijgen inzicht in de parabels uit de Koran en halen op een bewuste manier lessen uit deze parabels. Daarnaast leren zij dat de Koran de belangrijkste bron is in het leren over de islam; ze begrijpen het belang van de koran in ons leven, ze zien in dat de Koran verklaringen biedt, de weg wijst, de mensen in de goede richting oriënteert en van het kwade afhoudt. Ze begrijpen het belang van verstand en correcte informatie in de Koran, in het begrijpen van de islam en in verantwoordelijk leven; ze ontdekken langs welke wegen ze kennis kunnen opdoen, en worden bewust gemaakt van alle vormen van extremisme en de schadelijke gevolgen van misbruik van de godsdienst. Verder stellen de leerlingen vast dat er verschillende interpretaties van godsdiensten en godsdienstopvattingen bestaan en dat deze verschillen een reden hebben. Ze begrijpen dat verschillen in interpretaties van geloof, geloofsbeleving en ethiek een verrijking zijn; door deze verschillen in vraag te stellen, zien ze ook in dat deze in alle tijden en plaatsen onvermijdelijk zijn zolang er nood is aan nieuwe interpretaties.

2.7.2.5. Zedelijkheid

Ethiek omvat de regels en gedragsvormen die in een samenleving worden aangenomen en die de mensen moeten naleven. De islam is gezonden om goed moreel gedrag aan te vullen en menselijke waarden op een hoger niveau te tillen. In het islamonderwijs neemt “Ethiek” als onderwijsdomein een belangrijke plaats in.

Het onderwijsdomein “Zedelijkheid” bestaat uit de volgende onderdelen:

- **Mijn godsdienst adviseert mooie woorden en daden**
- **Mijn geloof wil vriendschap en broederschap**
- **Ik hou van mijn familie**
- **Liefde, vriendschap en broederschap**
- **Wij delen onze vreugde en verdriet**
- **Wat moeten wij vermijden?**

Het onderwijsgebied “Zedelijkheid” wil de leerlingen inzicht geven in de relatie godsdienst-zedelijkheid en in het belang van ethische en religieuze waarden in de individuele ontwikkeling en in de maatschappelijke vrede. De leerlingen leren omgaan met rechten en vrijheden, in vrede leven met anderen, betrouwbare mensen worden en anderen vergeven.

De leerlingen stellen in dit onderwijsgebied vast dat liefde een religieuze, ethische en maatschappelijke waarde is en dat haat en wrok een vernietigend effect hebben op liefde, vrede, broederschap en vriendschap; ze dragen zorg voor een vriendschappelijke en broederlijke samenleving. Ze begrijpen dat delen een behoefte en een deugd is, en dat religieuze feestdagen belangrijk zijn in het delen van elkaars vreugde en verdriet. Ze hebben aandacht voor de problemen van minderbedeelden, daklozen en gehandicapten. Verder worden ze attent gemaakt op de nadelen van slecht gedrag waarvoor de islam ons wil behoeden, zowel op individueel vlak als voor de gehele samenleving. De leerlingen beseffen welke schadelijke gevolgen gokken, alcohol, drugs en sigaretten kunnen hebben op de gezondheid van mens en samenleving, en vermijden het gebruik ervan. Ze tonen respect voor de rechten van anderen en blijven attent voor de wezenlijke rechten van de mens. Ze worden zich bewust van de rol van godsdienst in het individueel vormgeven aan een goede ethiek. Ze leren de ethische waarden van de islam en dragen zorg voor een ethisch verantwoord gedrag.

In het onderwijsgebied van “Zedelijkheid” zullen basisbegrippen en gegevens gebruikt worden uit de disciplines “Ethiek”, “Achlâq: Islamitische ethiek”, “Filosofie”, “Rechtsgeleerdheid” en “Geschiedenis”. De lesonderdelen worden inhoudelijk in verband gebracht met relevante onderwijsgebieden. In dit onderwijsgebieden zullen de leerlingen deelnemen aan activiteiten die hun vaardigheden zullen ondersteunen in het ethisch, verantwoordelijk en verdraagzaam omgaan met anderen en in het handhaven van familiale en maatschappelijke vrede.

2.7.2.6. Godsdienst en Cultuur

De islam is een godsdienst die door Allah gezonden is om de mensen, die met gezond verstand begaafd zijn, vanuit hun eigen wil naar welzijn en geluk te leiden. Cultuur is het geheel van alle materiële en spirituele waarden die tot stand komen tijdens het maatschappelijke ontwikkelingsproces, en de middelen die gebruikt worden bij het tot stand brengen en overbrengen van deze waarden naar latere generaties en die de maat aangeven van de heerschappij van de mens in zijn natuurlijke en maatschappelijke omgeving.

Het studiedomein “Godsdienst en Cultuur” bestaat uit de volgende onderdelen:

- **Wij vieren samen**
- **Wij feliciteren elkaar**
- **Ik leer de relatie tussen godsdienst en cultuur in ons dagelijks leven**
- **Familie**
- **De wereldgodsdiensten en verschillende levensbeschouwingen**
- **De periode na Mohammed (v.z.m.h.): Rechtgeleide Kaliefen**

In het studiedomein “Godsdienst en cultuur” leren de leerlingen over het belang van familie en de aandacht die de islam besteedt aan de bescherming van de familie. Daarnaast leren ze waarden bewust in zich opnemen en beschermen, en begrijpen ze de religieuze elementen in onze cultuur, taal, literatuur en tradities. Ze zien de nadelen in van alle vormen van bekrompenheid, ontdekken de eigenschappen die godsdiensten met elkaar gemeen hebben, en leren respect hebben voor de verschillen in geloofsopvattingen.

In dit studiedomein wordt in het algemeen gewezen op het belang van familie voor het individu en voor de samenleving en wordt benadrukt dat familie beschermd moet worden. De leerlingen leren dat ouders steeds het beste willen voor hun kinderen, en dat de islam aanspoort om respect te hebben voor ouderen. Ze leren goed omgaan met hun broers en zussen. Ze worden zich bewust van hun verantwoordelijkheden binnen de familie en zoeken samen naar oplossingen voor familiale problemen. De leerlingen hebben de profeet en zijn familie lief. Ze kunnen religieuze motieven terugvinden in de literatuur, de traditie, de muziek en de architectuur binnen de islamitische cultuur. Ze dragen zorg voor culturele waarden. Ze stellen vast dat cultuur een belangrijke rol speelt bij de interpretatie van godsdienst, en zijn zich bewust van de nadelen van alle vormen van bekrompenheid. Ze begrijpen het belang van vrijheid op het vlak van geloof, geweten en gedachten. Ze hebben inzicht in de betekenis van universele waarden. Ze beschouwen godsdienst als een universeel gegeven en leren de basiseigenschappen kennen van de bestaande godsdiensten. De leerlingen krijgen inzicht in de principes van monotheïstische godsdiensten op het vlak van geloof en gebed, en in het bestaan van universele ethische principes. Ze respecteren mensen die een ander geloof aanhangen.

In het onderwijsgebied “Godsdienst, cultuur en beschaving” zullen basisbegrippen gehanteerd worden uit de disciplines geschiedenis, godsdienstgeschiedenis, geschiedenis van de beschaving, kunstgeschiedenis en sofistieke geschiedenis. De lesonderdelen zullen inhoudelijk voornamelijk in verband gebracht worden met de onderwijsdomeinen “Het leven van de profeet” en “Koran”. In dit onderwijsgebied zullen er activiteiten georganiseerd worden om de leerlingen te ondersteunen in het leerproces van respect hebben voor wetenschap, kunst en esthetiek, in het kennis maken met de islamitische beschaving en in het verdraagzaam omgaan met andere godsdiensten.

2.7.3. De lesdoelstellingen (verworvenheden)

Verworvenheden omvatten kennis, waarden, vaardigheden en attitudes die leerlingen aan het einde van het leerproces zullen hebben opgedaan dankzij geplande en gestructureerde belevingen. Daarom hangt de ontwikkeling van de leerlingen in de verschillende onderwijsgebieden samen met het bereiken van lesdoelstellingen (verworvenheden). Deze verworvenheden vormen een logisch geheel in het onderwijsprogramma en worden aangeboden van het eerste tot het zesde jaar in overeenstemming met het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en met de specifieke studiedomeinen. Echter, de volgorde van de doelstellingen is geen indicatie van prioriteiten. In alle hoofdstukken is de tiende doelstelling even belangrijk als de eerst genoemde doelstelling. Bij het bepalen van doelstellingen wordt niet alleen uitgegaan van het thema in zijn geheel, maar ook van concepten, waarden en vaardigheden. De doelstellingen binnen dit onderwijsprogramma dienen behandeld te worden door middel van activiteiten die door leerlingen gerealiseerd kunnen worden. Daarom zijn onderwijsactiviteiten het meest cruciale gegeven van dit leerplan. Zoals verder in detail zal uitgelegd worden, wordt er een benadering gevolgd die het mogelijk maakt om evaluatiemethoden en –technieken te gebruiken die in overeenstemming zijn met de aard en het specifieke karakter van de doelstellingen.

2.7.4. Activiteiten

De activiteiten die door de islamleerkrachten gerealiseerd worden, moeten passen in het kader van het onderwijsprogramma, dat wil zeggen dat de leerling centraal moet staan en dat de concepten, waarden en vaardigheden die deel uitmaken van het onderwijsprogramma in

functie moeten staan van de ontwikkeling en de actieve participatie van de leerlingen aan het leerproces.

Bijvoorbeeld, de leerling moet niet enkel boeken lezen of naar de leerkracht luisteren, maar effectief deelnemen aan het leerproces door te discussiëren met klasgenoten, zijn eigen visie te geven, dingen in vraag te stellen en kennis door te geven. De leerlingen krijgen ook de gelegenheid om met elkaar en met de leerkrachten wederzijds te communiceren op een effectieve manier, elkaar zinvolle, open vragen te stellen en onderzoek te verrichten. Daarnaast moeten de activiteiten georganiseerd door islamleerkrachten overeenkomen met het concept van de leerplannen, met andere woorden: ze moeten de leerling en hun actieve participatie centraal stellen en de ontwikkeling nastreven van de begrippen, waarden en vaardigheden die de leerplannen vooropstellen.

2.7.5. Verklaringen

Om het doel van het onderwijsprogramma voor islamlessen in het basisonderwijs (1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e en 6^e studiejaar) te bereiken, dienen de leerkrachten de informatie in het deel “Verklaringen” aandachtig te bestuderen. Hierin worden belangrijke verklaringen gegeven over aandachtspunten die de leerkracht tijdens het leerproces in acht moet nemen met betrekking tot het behandelde thema. Om de verklaringen bij de gezochte informatie onmiddellijk zichtbaar te maken, wordt er in dit onderdeel gebruik gemaakt van een aantal symbolen:

- [!] Aandacht: om aandachtspunten aan te duiden
- Omkaderingen (afbakening)
- ↔ Verbanden tussen thema's binnen dezelfde les
- ☐ Verbanden met andere lessen: om de relatie tussen de doelstellingen van deze les met andere lessen aan te duiden
- † Persoonlijke vaardigheden en waarden
- ① Verbanden met inter-disciplines (het cijfer 1 tussen haakjes verwijst naar doelstellingen binnen de islam les, het cijfer 2 verwijst naar de doelstellingen van het onderwijsdomein van de inter-discipline)
- 📄 Meten en evalueren

De islamlessen worden in het onderwijsprogramma ook in verband gebracht met de doelstellingen van de onderstaande inter-disciplines. Dit wordt in het deel “Verklaringen” aangeduid met het symbool ‘☐’. Het onderwijsprogramma van islamlessen in het basisonderwijs (1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e en 6^e studiejaar) wordt met de volgende inter-disciplines in verband gebracht:

- Mensenrechten
- Bijzonder onderwijs
- Begeleiding en psychologisch advies
- Gezondheidscultuur

Bij het leggen van verbanden in het onderwijsprogramma van islamlessen in het basisonderwijs (1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e en 6^e studiejaar), wijst het ene cijfer de doelstelling van de les aan, en het tweede cijfer de inter-discipline van de gerelateerde les.

Tijdens de les dienen de leerkrachten aandacht te hebben voor andere lessen, inter-disciplines en gerelateerde doelstellingen.

De vrijheid op het vlak van geloof, geweten, gedachten en meningsuitingen mag niet in het gedrang komen.

De leerlingen worden niet opgelegd om verzen uit de koran van buiten te leren binnen het kader van de les, behalve de gebeden en soera's die voorzien zijn in het onderwijsprogramma.

In het deel "Verklaringen" wordt ook gewezen op de waarden en vaardigheden die binnen het behandelde hoofdstuk aan de leerlingen moeten bijgebracht worden.

2.7.5.1. Basisvaardigheden die de leerlingen moeten ontwikkelen

Vaardigheden zijn talenten die de leerlingen tijdens het leerproces dienen te vormen, te ontwikkelen en te realiseren in de praktijk. Deze vaardigheden worden in het onderwijsprogramma van islamlessen voor het basisonderwijs (1e, 2e, 3e, 4e, 5e en 6e studiejaar), gekoppeld aan de ontwikkeling van leerlingen in verschillende onderwijsdomeinen, horizontaal na één jaar en verticaal na het zesde studiejaar verworven en kunnen door de leerlingen levenslang gebruikt worden. Het islamonderwijsprogramma beoogt met zijn aanwinsten deze basisvaardigheden te helpen ontwikkelen.

Uitgaande van de studiedomeinen en doelstellingen van islamlessen, werd bepaald dat de leerlingen de volgende vaardigheden op te bouwen samen met andere lessen en interdisciplines. Bijvoorbeeld: onderzoek verrichten is een vaardigheid die in elke les zou moeten ontwikkeld worden. In het kader van islamlessen betekent dit, dat de leerlingen de vaardigheid ontwikkelen om onderzoek te verrichten op het vlak van godsdienst en ethiek.

Met het onderwijsprogramma van islamlessen voor het basisonderwijs (1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e en 6^e studiejaar), dienen de volgende basisvaardigheden te worden bereikt:

1. Het Nederlands correct, mooi en efficiënt gebruiken,
2. Kritisch denken,
3. Communicatie en empathie,
4. Probleemoplossend vermogen,
5. Onderzoeken,
6. Gebruik maken van informatietechnologieën,
7. Omgaan met verandering en continuïteit,
8. Inzicht in plaats, tijd en chronologie,
9. Sociale participatie,
10. Inzicht in de interpretatie van de Koran.

De Koran is de eerste en de basisbron voor de leerlingen om de islam te leren kennen. Daarom is het belangrijk dat de leerlingen zich tijdens de islamlessen, naast het ontwikkelen van onderzoek vaardigheden, ook bezighouden met het interpreteren van de Koran. Daarbij kunnen de leerkrachten de leerlingen op de volgende manieren helpen:

- a. Het belang evalueren van het gebruik van de interpretatie van de Koran
- b. Onderzoeken hoe de interpretatie van bepaalde verzen uit de Koran kan gevonden worden
- c. Verbanden leggen tussen de interpretaties van verzen uit de Koran
- d. Een onderwerp thematisch onderzoeken
- e. Bepalen van concepten, personen etc.

2.7.5.2. Concepten (begrippen)

Het gebruik van concepten is één van de belangrijkste manieren voor de mens om zichzelf, de dingen, het universum, kortom alles waarmee hij een band heeft uit te drukken. Vanuit dit uitgangspunt komen de verworvenheden van de islamlessen in het basisonderwijs pas tot hun recht als de leerlingen de basisconcepten van deze lessen op een correcte manier leren gebruiken. De toelichting van de concepten over godsdienst en ethiek is zowel terug te vinden in de verklaringenlijst van het onderwijsprogramma als in de aanbevolen uitbreiding van de lesonderdelen zelf. In het deel ‘Tips voor leerkrachten’ kunnen de leerkrachten informatie vinden over de aandachtspunten bij het onderwijzen van godsdienst en ethiek en de mogelijke werkwijzen tijdens het leerproces.

Lijst met concepten in de islamlessen voor het basisonderwijs

1° KLAS	2° KLAS	3° KLAS	4° KLAS	5° KLAS	6° KLAS
<ul style="list-style-type: none"> • Beleefdheid • Herdenking • ‘Bismillâh’ • Godsdienst • Gebed • Goed gedrag • Lof • Islam • ‘Tawhîd’ (eenheid) • Geloofsbelijdenis • Koran • Viering • Heilig boek • Moslim • Gebed • Profeet • Verontschuldiging • Feestdag • Groeten (Salâm) • Stamboom • Dankbaarheid • Bedanken 	<ul style="list-style-type: none"> • ‘Woedôe’ (rituele wassing) • Allah • Vriend • Gelukwensen • Religieus feest • Religieuze ceremonie • Vriendschap • de Koran uitlezen • An nasjîd (religieuze muziek) • Koran lezen • Koran tekst • Koran interpretatie • Offerfeest • ‘Mohammedoe’l amîn’ • ‘Moeqâbala’ • Advies • ‘Salawât’ • ‘Beloning’ • goede daden • Ramadanfeest • Pleegmoeder • Pleegbroer/-zus • Reinheid • ‘Tawhîd’ • ‘Tilâwa(t)’ (voordracht uit de Koran) • Schepping 	<ul style="list-style-type: none"> • Vers (uit de koran) • Familie • Moskee • Gabriel • Gemeenschap • ‘Dcoez’ (gebedsbundel) • Religieuze bediende • Religieus motief • Horen (oproep tot gebed) • Taak • Zien • Bidden • Gebedsplaats • Afzondering • ‘Kawšar’ (veelheid) • Symbool • Interpretatie • Moeshaf (Koran) • Advies • Rab (God) • Beminnen • ‘Sôera’ • Openbaring • Laten leven 	<ul style="list-style-type: none"> • Ethiek • Familie • Allah • Vers (uit de koran) • Vrede • ‘Bismillâhirrahmân irrahîm’ • Moskee • ‘Djoez’ (gebedsbundel, 2 hizb of een deel van de Koran). • Omgeving • Religieus gedrag • Geloof • Gebed • ‘Amîn’ (betrouwbaar) • ‘Fatiha’ (gebed) • Zonde • Vertrouwen • ‘Harâm’ • ‘Halâl’ • Goddelijk boek • Goede daad • Woord • ‘Kalimatoe’s-sjahâda (geloofsbelijdenis) • ‘Kalimatoe’t tawhîd’ (geloof in eenheid) • ‘Kawšar’ (veelheid) • Minaret • ‘Moeshaf’ (koran) • ‘an-ni°ma(toe)’ (rijkdom) • advies • Salâm (groet) • Symbool • ‘Beloning’ • Goede daad • Liefde • ‘Sôera’ • Dankbaarheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Rede • Allah • ‘Amaloe’s • ‘Sâlîh’ (nuttige daden) • Vrede • Bašar (‘Alziend’) • ‘Tawhîd’ (eenheid) • Moskee • Vrijdaggebed • Religieus gedrag • Waarde • Religieus • Gebed • Regelmaat • Deugd • Universum • ‘Fard’ (gebod) • ‘veteraan • Vertrouwen • Bidden • Kuisheid • Oprechtheid • Geloof • Wil • Overleg • Religieuze nacht • Parabel • ‘Qoedra(t)’ (kracht) • Spiritueel • ‘Masdjid’ (gebedsplaats) • Volk (natie) • Moslim • Mooie daad • Wees • Barmhartigheid • Ramadan • Geduld • ‘Salawât’ • rak°a(t) (deel van gebed) 	<ul style="list-style-type: none"> • ‘°Asr’ • as Sôera(h) • Feestdag • Boodschap • ‘Ahloe’l bayt’ (familie) • ‘Amâna(t)’ • Bescherming van het toevertrouwde • Fatâna(t) (religieuze kennis) • Geroddel • ‘Hidjra(t)’ (emigratie) • Bedrog • Preek • ‘Ifšar’ (vasten breken) • Laster • Heilig boek • ‘Imšaq’ (vasten starten) • Bijbel • ‘°Isma(t)’ (beschermd tegen zonden) • arrogantie • onheil denken • Koran • Beschaving • Boodschap • ‘Nabi’ (boodschapper) • Vasten • Profeet • Ramadan • ‘Rasôel’ (gezant) • ‘Sahôer’ (eten voor de start van het vasten) • ‘Sidq’ (waarachtigheid) • ‘Tawrât’ (Thora) • Openbaring

			<ul style="list-style-type: none"> • Hygiëne • ‘Tasbiḥ’ • verheerlijking • Schepping • Hulp 	<ul style="list-style-type: none"> • as-Samî^o (Alhorende) • Soenna • Voorwaarde • Martelaar • ‘Tahīyyât’ • Takwīn (Genesis) • ‘Wadjīb’ • Schepsel • Thuisland • Herdenken • Schepper • Hulp • Arm (behoefstig) • Bezoeken 	<ul style="list-style-type: none"> • Schepper • ‘Zabôer’ (psalter, psalmen)
--	--	--	--	---	---

2.7.5.3. Waarden

Naast de hierboven vermelde basisvaardigheden en concepten, wordt er in de islamlessen van het basisonderwijs (1e, 2e, 3e, 4e, 5e en 6e klassen) ook plaats gemaakt voor het aanleren van waarden. In het deel ‘Tips voor leerkrachten’ wordt ingegaan op de aandachtspunten en mogelijke benaderingen, methodes en technieken tijdens het leerproces op het vlak van waarden in het islamonderwijs. Hieronder staan de waarden die de leerlingen zich volgens het onderwijsprogramma moeten eigen maken:

<ul style="list-style-type: none"> • Rechtvaardigheid • Belang hechten aan familie en eenheid • Nederigheid • Zelfstandigheid • Vergeving • Vrede • Wetenschappelijkheid • IJver • Moed • Vrijgevigheid • Solidariteit • Democratisch bewustzijn • Liefde voor de natuur • Respect voor de natuurlijke omgeving • Rechtschapenheid • Vriendschap • Eerlijkheid • Sensibiliteit • Bescherming van wat toevertrouwd is • Esthetiek • Opoffering • Realiteitszin 	<ul style="list-style-type: none"> • Gecultiveerd zijn • Vertrouwen • Betrouwbaarheid • Waarheidsliefde • Gerechtigheid • Schaamtegevoel • Verdraagzaamheid • Respect voor gebedsplaatsen • Kuisheid • Geloven • Goede wil • Dankbaarheid • Tevredenheid • Broederschap • Medeleven • Erkentelijkheid • Gastvrijheid • Menselijkheid • Geluk • Eervol zijn • Hoffelijkheid • Gematigdheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Zelfvertrouwen • Zelfrespect • Delen met anderen • Geduld • Soberheid • Aandacht voor gezond leven • Oprechtheid • Respect • Martelaarschap • Liefde • Verantwoordelijkheid • Woord houden • Goddank • Dankbaarheid • Aandacht voor historisch erfgoed • Hygiëne • Maatschappijzin • Zuinigheid • Trouw • Behulpzaamheid
---	---	---

2.8. Leerprocessen en de rol van de leerkracht

Onderwijsmethodes en -technieken zijn van groot belang in het vormen van individuen die hun leven lang leren en hun kennis en vaardigheden in praktijk omzetten. Vandaag zijn er nieuwe benaderingen en modellen aan de dag gelegd met betrekking tot het leerproces. Het doorgeven van kennis aan de leerlingen heeft aan belang verloren door het snel verouderen van de bestaande kennis. Belangrijker is dat de leerlingen tijdens het leerproces vaardigheden ontwikkelen die hen in staat stellen om hun kennis voortdurend te vernieuwen. Hoewel de doelstellingen bepaald zijn op basis van de middelen die in deze tijd noodzakelijk zijn, is het niet mogelijk om deze doelstellingen uitsluitend met traditionele methodes te bereiken. De methodes en technieken moeten toelaten dat de leerlingen een actieve rol spelen tijdens het leerproces. Er moeten methodes en technieken in werking gesteld worden die de leerlingen helpen bij het nadenken, onderzoeken, herstructureren en toepassen van kennis en vaardigheden.

Naast de evolutie van een leeromgeving die de leerkracht centraal stelt naar een leeromgeving waarin de leerling centraal staat, is ook de rol van de leerkracht in het onderwijsproces veranderd. Het is een van de basisrollen van de leerkrachten om voor de leerlingen een dergelijke leeromgeving te creëren. Ze moeten ervoor zorgen dat de leerlingen actief deelnemen aan elke fase van het leerproces. Daarbij moeten de leerkrachten rekening houden met de individuele verschillen tussen leerlingen en elk van hen stimuleren om bij te leren. Het geven van verantwoordelijkheid aan de leerlingen tijdens het leerproces, betekent niet dat de verantwoordelijkheid van de leerkracht ophoudt. Het verschil met de traditionele rol van de leerkracht is, dat de leerkrachten niet hun eigen beslissingen doorvoeren, maar de leerlingen de weg wijzen, suggesties maken, uitleg geven waar nodig, raad geven, gidsen en hun ontwikkeling opvolgen. De leerkracht kan bijvoorbeeld verschillende opdrachten of bronnen voorstellen aan de leerlingen om hen op weg te helpen. Het is ook de verantwoordelijkheid van de leerkracht om voorzorgen te nemen als er problemen opduiken bij de ontwikkeling van de leerling. Wat hier bedoeld wordt, is dat de leerkracht zijn beslissingen over het leerproces van de leerlingen niet mag opdringen (vertaald uit; Açıkgöz, 2003:34). In plaats van kennis over te dragen en beslissingen te nemen, moet de leerkracht ervoor zorgen dat de leerlingen actief aan het leerproces deelnemen om zo het leren te vergemakkelijken. In de ontwikkeling van de leerlingen moet kennis niet beschouwd worden als een doel op zich, maar als een middel om problemen op te lossen.

Door de verschillende opvattingen over onderwijsstrategieën aandachtig te beschouwen, dienen de leerkrachten zelf te bepalen welke strategieën ze zullen aanwenden om de leerlingen welbepaalde verworvenheden aan te bieden. In het islamonderwijs is het essentieel dat de leeromstandigheden van de leerlingen geschikt zijn om diverse onderwijservaringen op te doen. Individuele of groepsactiviteiten moeten de leerlingen in staat stellen om zelf verklaringen op te bouwen en interpretaties te vormen over de bestudeerde onderwerpen; onderwijsactiviteiten moeten efficiënt zijn in een leeromgeving waarin leerkrachten en leerlingen gezamenlijk discussies voeren en waarbij leerlingen bijleren door actief te participeren en na te denken. De leerkracht heeft de belangrijke taak om de leerlingen te begeleiden en te ondersteunen tijdens het leerproces.

Leerlingen kunnen concepten die ze zelf opgebouwd hebben beter onthouden, dan dingen die hen verteld worden; dat wil echter niet zeggen dat ze blindelings, zonder nadenken, te werk moeten gaan. Dergelijke activiteiten leiden meestal louter tot van buiten leren.

De kern van onderwijs is niet zozeer wat de leerkracht doet, maar eerder hoe de leerling op mentaal en fysiek vlak functioneert. Veeleer dan een passieve manier van informatie opslaan die de leerlingen in tekst, beeld of andere vormen aangeboden krijgen, moet onderwijs een systeem zijn dat de leerlingen in staat stelt om, zoals een wetenschapper, de gewenste kennis te ontsluiten en te evalueren, actief kennis op te bouwen en deze kennis op gepaste wijze ter discussie te stellen. In een onderwijsmethode die een dergelijk doel nastreeft, is het belangrijk dat de leerkracht zijn leerlingen motiveert, situaties juist inschat, waar nodig bijstuurt, van op een afstand observeert, nieuwe en unieke omstandigheden creëert voor de leerlingen en voortdurend zichzelf ontwikkelt en onderzoek verricht. Voor de leerling zelf is het belangrijk dat ze de dingen onderzoeken en in vraag stellen om antwoorden te vinden op vragen waarmee ze in de natuur en in het dagelijks leven geconfronteerd worden; zo groeien ze tot individuen die zelf kennis kunnen produceren. Gedurende dit proces zijn de leerlingen zowel op fysiek als op mentaal vlak actief. Op die manier leren ze geloof en ethiek kennen op basis van hun eigen ervaringen en belevingen; ze vatten geloof en ethiek niet op als een hoop kennis, maar benaderen deze vanuit een veel breder perspectief.

Bij het creëren van leeromstandigheden in de islamlessen, vormen partnerwerk en groepswork een efficiënte leerstrategie. Binnen dit onderwijsprogramma wordt in voldoende mate ruimte gemaakt voor leerstrategieën die samenwerking stimuleren, te meer omdat ze passen bij de sociale dimensie van constructivistisch onderwijs. Tijdens deze samenwerking is het nuttig om de leerlingen in te delen in gevarieerde groepen, waardoor zwakkere leerlingen gestimuleerd worden om hun grenzen te verleggen en andere leerlingen zich verder kunnen ontplooien. Het hele schooljaar lang dezelfde groepen vormen kan niet tot hetzelfde resultaat leiden. Het is de taak van de leerkrachten om de meest geschikte situaties te creëren waarin de gewenste verworvenheden worden aangeboden, rekening houdend met de boven gedefinieerde opvattingen over onderwijs en met de individuele eigenschappen van de leerlingen.

Bij het realiseren van klasactiviteiten, dienen de islamleerkrachten de volgende punten in acht te nemen:

- Een geschikte, ondersteunende leeromgeving voor islamlessen creëren en de leerlingen stimuleren om zelfstandig te zijn en initiatief te nemen.
- Belang hechten aan de ideeën die de leerlingen naar voor brengen.
- Rekening houden met individuele verschillen tussen leerlingen op het vlak van motivatie, interesse, vaardigheid en leerstijl.
- Bij het behandelen van een onderwerp, de voorkennis en de overtuigingen van de leerlingen blootstellen en de leerlingen bewust maken van hun eigen ideeën
- Leerlingen aansporen om over de aangeboden alternatieven na te denken, te discussiëren en deze alternatieven te beoordelen
- Tijdens discussies en activiteiten de leerlingen de kans geven om wetenschappelijk aanvaarde kennis en opvattingen zelf te structureren
- Leerlingen de kans geven om de nieuwe concepten, die ze opgebouwd hebben, in verschillende situaties te gebruiken,
- Leerlingen stimuleren om alternatieve analyses te maken om een bepaald verschijnsel te verklaren.

- Naast diverse lesomgevingen en lesmaterialen, gebruik maken van gegevens uit eerste bron
- Onderwijs zodanig organiseren dat het maatschappelijke ervaringen mogelijk maakt
- Bij het realiseren van een onderwijstaak erop toezien dat de complexiteit uit het echte leven erin wordt weerspiegeld
- Bij het realiseren van een onderwijstaak, gewicht geven aan opdrachten die een hogere cognitieve activiteit vragen zoals “definiëren”, “vergelijken”, “klasseren”, “oplossen”, “opbouwen” etc.
- Bij het realiseren van een onderwijstaak, in de eerste plaats een holistische benadering volgen in plaats van rechtstreeks in delen te splitsen
- Leerlingen open vragen stellen die zinvol en diepgaand zijn en aanzetten tot nadenken; hen aanmoedigen om het thema te onderzoeken en vragen te stellen aan elkaar
- Vraagstukken naar voren schuiven die de interesse van de leerlingen opwekken
- Interactie met en tussen de leerlingen stimuleren en ondersteunen
- Leerlingen feedback geven zodat ze hun fouten kunnen begrijpen
- Leerlingen voldoende tijd geven om na te denken over een vraag die hen gesteld wordt
- Leerlingen tijd geven om verbanden te leggen tussen stukken informatie en om verschillende visies met elkaar te vergelijken
- Leerlingen stimuleren om zichzelf te evalueren
- Een democratische relatie tot stand brengen tussen leerkracht en leerlingen
- Beantwoorden aan de veranderende behoeften op vlak van maatschappij en omgeving
- Een evenwicht vinden tussen ontwikkeling van vaardigheden, kennisverwerving en attitudes
- Aandacht hebben voor situaties en toestanden die zich in de klas kunnen voordoen

Hieronder volgen enkele toepassingen die nuttig kunnen zijn en als basis kunnen dienen voor de onderwijsactiviteiten bij het verwerven van de nodige vaardigheden, kennis en concepten tijdens het leerproces binnen dit onderwijsprogramma:

Analyse van voorbeeldsituaties: de leerlingen analyseren voorbeeldsituaties gerelateerd aan een bepaald onderwerp vanuit de principes van het onderwerp in kwestie.

Conclusies trekken: de leerlingen formuleren de conclusies die ze trekken in verband met het onderwerp.

Achterliggende ideeën vinden: de leerlingen analyseren het onderwerp of situaties die gerelateerd zijn aan het onderwerp en proberen de ideeën te ontdekken die niet uitgesproken zijn. Bijvoorbeeld: wanneer parabels, religieuze verhalen of historische gebeurtenissen behandeld worden, moeten leerlingen proberen te achterhalen waarom mensen een bepaald gedrag vertonen of wat ze denken.

Slagzinnen (slogans) maken: de leerlingen maken een slagzin waarin ze de kerngedachte van het onderwerp weergeven.

Advertenties/posters maken: de leerlingen maken advertenties, posters of affiches voor de

televisie of de krant in verband met het onderwerp in kwestie.

Gedichten/verhalen schrijven: de leerlingen schrijven een gedicht of een verhaal waarin de belangrijkste aspecten van het onderwerp weerspiegeld worden.

Visueel uitbeelden: de leerlingen maken een visueel beeld van het onderwerp door middel van grafieken, tekeningen, karikaturen, tabellen, schema's, figuren en dergelijke.

Prioriteiten leggen: de leerlingen stellen prioriteiten binnen het onderwerp door de kerngedachten, principes en sleutelwoorden te ordenen in volgorde van belang.

Titels vinden: de leerlingen zoeken een titel voor een bepaalde tekst of een situatie, of geven een interpretatie aan bestaande titels.

Classificeren: de leerlingen verzamelen informatie over een bepaald onderwerp en classificeren deze.

Voorbeelden geven: de leerlingen geven voorbeelden die verklarend zijn voor het onderwerp in kwestie.

Zelfevaluatie: de leerlingen gaan na in welke mate ze bijgeleerd hebben en bepalen welke evolutie ze hebben gemaakt vanaf het begin tot het einde van het leerproces.

Hypotheses (voorspellingen/veronderstellingen) maken: hypothesen maken over delen van het onderwerp die nog niet behandeld zijn en argumenten geven voor deze hypothesen.

Raadsels: de leerlingen stellen een raadsel op over het onderwerp in kwestie of lossen een raadsel op dat de leerkracht heeft opgesteld.

Dramatiseren: de leerlingen tonen en ervaren wat ze geleerd hebben door het te dramatiseren.

Advies (raad) geven: de leerlingen geven anderen advies over het onderwerp. Leerlingen van elk niveau kunnen raadgevingen voorbereiden voor de leerlingen die na hen komen. Op die manier worden ze gestimuleerd om na te denken over het onderwerp en het leerproces.

Vergelijken: de leerlingen zoeken verschillen en gelijkenissen tussen de dingen die ze leren.

Problemen oplossen: de leerlingen leren nieuwe problemen oplossen door gebruik te maken van hun kennis.

Interviews: de leerlingen stellen elkaar vragen over het bestudeerde onderwerp of stellen hun vragen aan mensen uit het echte leven om zo hun kennis te verrijken.

Excursies: leerlingen trekken op excursie naar plaatsen die verband houden met de leerstof. De bestemming van deze excursies kunnen natuurgebieden, musea of bepaalde instellingen of plaatsen in de stad zijn. Daarbij is het belangrijk dat er op voorhand met de leerlingen wordt afgesproken waar ze op moeten letten en dat de leerlingen aan het einde van de excursie de verzamelde informatie classificeren.

Conceptmappen maken: de leerlingen maken een map waarin begrippen over een bepaald thema met elkaar in verband worden gebracht rond een centraal concept.

Bewijsvoering: de leerlingen verzamelen de informatie die bepaalde beoordeling van de leerstof ondersteunen, ze analyseren deze informatie en zoeken bewijzen en documenten waarmee ze hun beoordeling staven.

Brainstorming: de leerlingen krijgen de gelegenheid om met een open geest zo veel mogelijk reacties en ideeën te produceren over een situatie of een probleem, zonder zich zorgen te maken over hoe zinvol hun ideeën zijn

Acrostichons (naamdichten) maken: bij een acrostichon of naamdicht, maken de leerlingen een gedicht waarbij de letters van elke regel een concept-code, een woordgroep of een zin vormen. Deze techniek creëert de mogelijkheid om op een ludieke manier de aandacht te vestigen op het onderwerp en de leerlingen mee te laten zoeken naar concepten, door hen tijdens of aan het einde van de les toelichtingen te geven aan de hand van verrassende concepten.

Naast al deze toepassingen, kunnen er onderwijsactiviteiten georganiseerd worden rond vaardigheden als empathie ontwikkelen, evalueren, vergelijken, verbanden leggen met het dagelijks leven, notities nemen, opinies raadplegen, observeren, relaties leggen tussen nieuwe kennis en voorkennis, dossiers maken, verhalen opstellen, onderwijsmateriaal samenstellen, informatie verzamelen, hypothesen maken en testen, jaarwerk maken, omgekeerd denken, overeenkomsten maken, dingen uitbeelden in pantomime, kennis ophoesten, projecten maken, krantenberichten opstellen, teksten herschrijven en dergelijke meer.

3. LEERDOMEINEN, HOOFDSTUKKEN EN DE LESTIJDEN

Leerdomeinen, hoofdstukken en de lestijden van het 1ste leerjaar

leerdomein	hoofdstukken	doelstellingen	percentage	duur/lestijden
Geloofsleer	Islam is mijn godsdienst	6	19	13
Aanbidding	Ik richt mij tot Allah met mijn gebeden	6	19	13
Het leven van de profeet	Ik ken mijn profeet Mohammed (vzmh)	4	13	9
Koran	De Koran is ons Heilig Boek	5	16	12
Zedelijkheid	Mijn godsdienst adviseert mooie woorden en daden	7	23	17
Godsdienst en Cultuur	Wij vieren samen	3	10	8
	Totaal:	31	100	72

Leerdomeinen, hoofdstukken en de lestijden van het 2de leerjaar

leerdomein	hoofdstukken	doelstellingen	percentage	duur/lestijden
Geloofsleer	Ik geloof in Allah	5	18	13
Aanbidding	Mijn geloof wil dat ik rein ben	6	20	14
Het leven van de profeet	Profeet Mohammed (v.z.m.h.) groeit	6	20	14
Koran	Koran lezen en leren is een aanbidding	4	14	11
Zedelijkheid	Mijn geloof wil vriendschap en broederschap	5	17	12
Godsdienst en Cultuur	Wij feliciteren elkaar	3	11	8
	Totaal:	29	100	72

Leerdomeinen, hoofdstukken en de lestijden van het 3de leerjaar

leerdomein	hoofdstukken	doelstellingen	percentage	duur/lestijden
Geloofsleer	Wat weten we over godsdienst en goed gedrag (achlâq)?	8	21	15
Aanbidding	I. Ik leer de gebedsplaatsen kennen II. Onze voornaamste gebeden	5 + 6	29	20
Het leven van de profeet	Mohammed (v.z.m.h.) wordt profeet	5	13	10
Koran	Ontmoeting met de Koran	4	11	9
Zedelijkheid	Ik hou van mijn familie.	6	16	12
Godsdienst en Cultuur	Ik leer de relatie tussen godsdienst en cultuur in ons dagelijks leven.	4	10	7
	Totaal:	38	100	72

Leerdomeinen, hoofdstukken en de lestijden van het 4de leerjaar

leerdomein	hoofdstukken	doelstellingen	percentage	duur/lestijden
Geloofsleer	I. Onze geloofsfundamenten II. Ik leer over Allah III. Het geloof in de engelen	3 + 9 + 5	32	23
Aanbidding	Materiële en spirituele reinheid	8	15	10
Het leven van de profeet	Laten we kennismaken met Mohammed (v.z.m.h.)	6	12	9
Koran	Kennismaken met de Koran	4	9	8
Zedelijkheid	Liefde, vriendschap en broederschap	8	15	10
Godsdienst en Cultuur	Familie	9	17	12
	Totaal:	52	100	72

Leerdomeinen, hoofdstukken en de lestijden van het 5de leerjaar

leerdomein	hoofdstukken	doelstellingen	percentage	duur/lestijden
Geloofsleer	1. Het geloof in profeten 2. Het geloof in de Heilige boeken 3. Het geloof in het leven na de dood	6 + 4 + 7	27	19
Aanbidding	Aanbiddingen, het vasten en aalmoes	10 + 7 + 5	34	24
Het leven van de profeet	Mohammed (v.z.m.h.) en zijn gezinsleven	5	8	6
Koran	Verhalen (qissa-qasaas) uit de Koran	8	13	9
Zedelijkheid	Wij delen onze vreugde en verdriet	7	11	8
Godsdienst en Cultuur	De wereldgodsdiensten en verschillende levensbeschouwingen	4	7	6
	Totaal:	63	100	72

Leerdomeinen, hoofdstukken en de lestijden van het 6de leerjaar

leerdomein	hoofdstukken	doelstellingen	percentage	duur/lestijden
Geloofsleer	1. Het geloof in Allah 2. Al-Qadâ Wa'l-Qadar	9 + 5	25	18
Aanbidding	Het gebed, de Bedevaart en Het offer	12 + 4 + 2	32	20
Het leven van de profeet	De laatste profeet, Mohammed (v.z.m.h.)	10	18	12
Koran	De basis educatieve eigenschappen van de Koran	4	8	7
Zedelijkheid	Wat moeten wij vermijden?	5	9	8
Godsdienst en Cultuur	De periode na Mohammed (v.z.m.h)	4	8	7
	Totaal:	55	100	72

P.S.: Bij de verdeling van de lestijden werd het belang en de omvang van de respectievelijke thema's als basis genomen.

LEERDOMEIN

LESONDERDELEN

VOORBEELDIGE DIDACTISCHE WERKVORMEN

TOELICHTINGEN/ Verklaringen

Leerdomein: KORAN		BO 6de lj. - 6	
hoofdstuk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
DE BASIS EDUCatieve EIGENSCHAPPEN VAN DE KORAN	1. De hoofdbron van islam: de Koran 2. De verhelderende en begeleidende Koran 2.1. De relatie tussen de mens en God in de Koran 2.2. De onderlinge relatie tussen mensen in de Koran 2.3. De relatie tussen de mens en het heelal in de Koran 2.4. De relatie tussen Allah en het heelal in de Koran 3. De Koran leidt naar het goede en verbiedt het kwade Sôera Al-Qadr en betekenis DOELSTELLINGEN Op het einde van dit hoofdstuk kunnen / weten / willen de leerlingen:	Wij leren uit de bron: De leerlingen krijgen de vraag 'Hoe zou jij tewerk gaan als je informatie moet zoeken over een onderwerp? Hieruit vertrekkend wordt de plaats van de Koran in islam besproken (doelstelling 1) Voorbeelden uit de Koran: De leerlingen bepalen uit een vertaling van de Koran twee verzen over de basis educatieve eigenschappen van de Koran. Deze worden besproken. (doelstellingen 2 en 3) Een mooie vergelijking: Het vers 261 van sôera al Baqara en de verzen 24, 25 en 26 van sôera al Ibrâhîm worden getoond om van hieruit het verhelderende en begeleidende karakter van de Koran te bespreken. (doelstellingen 2 en 3) Geef gehoor aan de Koran: De leerlingen gaan op zoek naar twee verzen uit de Koran waarin de Koran het kwade verbiedt en het goede aanmoedigt. Deze worden besproken (doelstelling 3) Visgraatdiagram: De leerlingen brainstormen over de nadruk van de Koran dat mensen goed moeten zijn. De resultaten worden in een visgraatdiagram voorgesteld. (doelstelling 3)	▣ Vertrekkende vanuit het verklarende en begeleidende karakter van de Koran worden de relaties tussen mens en Allah, mens met mens, mens met universum en Allah met universum behandeld. ! Er wordt steeds benadrukt dat de Koran de hoofdbron van islam is en er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een vertaling van de Koran. Er wordt benadrukt dat de islam de mensen aanspoort om in vrede te leven met het geheel bestaan. ! Prioritaire waarden: rationalisme, academische eerlijkheid, verantwoordelijkheid, vredelievendheid ! Prioritaire vaardigheden: Een vertaling van de Koran kunnen gebruiken, problemen oplossen, Onderzoeken, inzicht in verandering en continuïteit ⇔ Doelstellingen 2 en 3 worden gerelateerd met doelstelling 8 van het hoofdstuk 'Het geloof in profeten en heilige boeken'. ▣ Evaluatie door: discussies, open vragen, rollenspel, onderzoek, werkbladen, tentoonstellingen, mondelinge en schriftelijke presentaties, mindmaps
	Op het einde van dit hoofdstuk kunnen / weten / willen de leerlingen: <ol style="list-style-type: none"> het belang van de Koran in de islam begrijpen. het begeleidende karakter van de Koran met voorbeelden aantonen. met voorbeelden aantonen dat de Koran het goede aanmoedigt en het kwade verbiedt. het belang van de Koran in ons dagelijks leven opmerken. 		

PRIORITAIRE WAARDEN

PRIORITAIRE VAARDIGHEDEN

📖 Klas-schoolactiviteit
 🏠 Buitenschoolse activiteit!
 🗨 Opmerkingen
 ⏏ Beperkingen
 ⇔ Verbanden leggen in de les
 🔗 Relateren aan de overige lessen
 📏 Persoonlijke vaardigheden en waarden
 📊 Toetsen/linken aan lesdoelstellingen
 📋 Meting en Evaluatie

SYMBOLEN

DOELSTELLINGEN

EVALUATIE

4. Symbolen die gebruikt worden in het onderwijsprogramma

 Klas-/schoolactiviteit	<p>Dit symbool duidt aan dat de gerelateerde lesactiviteiten (toneel, groepswork, tijdlijn maken, oefeningen invullen, visueel materiaal lezen, brieven schrijven, film kijken, virtuele excursie etc.) in klasverband zullen gebeuren.</p>
 Activiteit buiten school	<p>Dit symbool wijst erop dat de gerelateerde lesactiviteiten (mondelijke geschiedenis, groepswork, logboek bijhouden, projecten etc.) volledig of gedeeltelijk thuis, in de bibliotheek of in verwante instellingen en organisaties kunnen plaatsvinden.</p>
 Aandachtspunt	<p>Dit symbool verwijst rechtstreeks naar de begrippen gerelateerd aan de vaardigheden en waarden die in het lesonderdeel worden behandeld, naar de geadviseerde werkmiddelen en naar de aandachtspunten.</p>
 Verbanden leggen binnen de les	<p>Dit symbool verwijst naar de titels, verworvenheden en thema's van andere onderdelen van de les Islamcultuur en Ethiek waarmee verbanden gelegd kunnen worden in het hoofdstuk dat behandeld wordt.</p>
 Meten en evalueren	<p>Dit symbool verwijst naar de mogelijke evaluatie-activiteiten tijdens het leerproces. De evaluatie-activiteit die hier staat is een voorstel. De leerkrachten kunnen uit de activiteitengids zelf de evaluatiemethode kiezen die volgens hen het meest geschikt is om de prestaties van de leerlingen te meten.</p>
 Omkaderingen	<p>Dit symbool verwijst naar de omkadering waarbinnen het onderwerp zal worden behandeld.</p>
 Verbanden leggen met andere lessen	<p>Dit symbool verwijst naar andere lessen die samenhangen met het lesonderdeel in kwestie en samen behandeld kunnen worden.</p>
 Verbanden leggen met inter-disciplines	<p>Dit symbool verwijst naar verworvenheden in relatie tot de inter-disciplines Mensenrechten en Burgerschap, Bijzonder Onderwijs, Begeleiding en Psychologisch advies en Gezondheidscultuur.</p>
 Individuele vaardigheden en waarden	

5. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN

Leerdomein	Leerjaar	Hoofdstukken
Geloofsleer	1 ^{ste}	Islam is mijn godsdienst
	2 ^{de}	Ik geloof in Allah
	3 ^{de}	Wat weten we over godsdienst en goed gedrag (achlâq)?
	4 ^{de}	Onze geloofsfundamenten. Ik leer over Allah en Zijn engelen
	5 ^{de}	Het geloof in de profeten, in de heilige boeken en in het leven na de dood
	6 ^{de}	Het geloof in Allah en Al-Qadâ' Wa'l-Qadar
Aanbidding	1 ^{ste}	Ik richt mij tot Allah met mijn gebeden
	2 ^{de}	Mijn geloof wil dat ik rein ben
	3 ^{de}	Ik leer de gebedsplaatsen en de voornaamste gebeden kennen
	4 ^{de}	Reinheid
	5 ^{de}	Aanbiddingen (°ibâdât), het vasten en aalmoes (zakât)
	6 ^{de}	Het gebed (as- <u>salât</u>), De Bedevaart (al- <u>Hadj</u>), en Het offer
Het leven van de profeet	1 ^{ste}	Ik ken mijn profeet Mohammed (v.z.m.h.)
	2 ^{de}	Profeet Mohammed (v.z.m.h.) groeit
	3 ^{de}	Mohammed wordt profeet
	4 ^{de}	Laten we kennismaken met Mohammed (v.z.m.h.)
	5 ^{de}	Mohammed (v.z.m.h.) en zijn gezinsleven
	6 ^{de}	De laatste profeet, Mohammed (v.z.m.h.); Mekka en Medina periode
Koran	1 ^{ste}	De Koran is ons Heilig Boek
	2 ^{de}	Koran lezen en leren is een aanbidding
	3 ^{de}	Ontmoeting met de Koran
	4 ^{de}	Kennismaking met de Koran
	5 ^{de}	Verhalen (qasas - qissa) uit de Koran
	6 ^{de}	De basis educatieve eigenschappen van de Koran
Zedelijkheid	1 ^{ste}	Mijn godsdienst adviseert mooie woorden en daden
	2 ^{de}	Mijn geloof wil vriendschap en broederschap
	3 ^{de}	Ik hou van mijn familie.
	4 ^{de}	Liefde, vriendschap en broederschap
	5 ^{de}	Wij delen onze vreugde en verdriet
	6 ^{de}	Wat moeten wij vermijden?
Godsdienst en Cultuur	1 ^{ste}	Wij vieren samen
	2 ^{de}	Wij feliciteren elkaar
	3 ^{de}	Ik leer de relatie tussen godsdienst en cultuur in ons dagelijks leven.
	4 ^{de}	Familie
	5 ^{de}	De wereldgodsdiensten en verschillende levensbeschouwingen
	6 ^{de}	De periode na Mohammed (v.z.m.h.): Rechtgeleide Kaliefen)

LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN

Leerdomein	H O O F D S T U K K E N					
	1 ^{ste} leerjaar	2 ^{de} leerjaar	3 ^{de} leerjaar	4 ^{de} leerjaar	5 ^{de} leerjaar	6 ^{de} leerjaar
Geloofsleer	Islam is mijn godsdienst	Ik geloof in Allah	Godsdienst en goed gedrag	Geloofsfundamenten, Allah en Zijn engelen	De profeten, de heilige boeken en het Hiernamaals	Het geloof in Allah en qadar
Aanbidding	Ik richt mij tot Allah met mijn gebeden	Mijn geloof wil dat ik rein ben	De gebedsplaatsen en onze voornaamste gebeden	Materiële en spirituele reinheid	Aanbiddingen, het vasten en aalmoes	Het gebed, de Bedevaart en het offer
Het leven van de profeet	Ik ken mijn profeet Mohammed (vzmh)	Profeet Mohammed (vzmh) groeit	Mohammed (v.z.m.h.) wordt profeet	Laten we kennismaken met Mohammed (v.z.m.h.)	Mohammed (v.z.m.h.) en zijn gezinsleven	De laatste profeet, Mohammed (v.z.m.h.)
Koran	De Koran is ons Heilig Boek	Koran lezen en leren is een aanbidding	Ontmoeting met de Koran	Kennismaken met de Koran	Verhalen uit de Koran	De basis educatieve eigenschappen van de Koran
Zedelijkheid	Mijn godsdienst adviseert mooie woorden en daden	Mijn geloof wil vriendschap en broederschap	Ik hou van mijn familie	Liefde, vriendschap en broederschap	Wij delen onze vreugde en verdriet	Wat moeten wij vermijden?
Godsdienst en Cultuur	Wij vieren samen	Wij feliciteren elkaar	De relatie tussen religie en cultuur in ons dagelijks leven	Familie	De wereldgodsdiensten en verschillende levensbeschouwingen	De periode na Mohammed (v.z.m.h.)

5.1. Leerdomein Geloofsleer

Leerjaar	Hoofdstukken
1 ^{ste}	<p><u>Islam is mijn godsdienst</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn geloof: de islam 2. Ik ben een moslim 3. Kalimatoe't-Tawhîd is de poort tot de islam en de gemeenschappelijke keuze van de moslims 4. Mijn vrienden hebben ook een geloof 5. Wij spelen en werken samen <p>Basmalla of een doe°â' om te beginnen</p>
2 ^{de}	<p><u>Ik geloof in Allah</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Allah is de enige. 2. Hij is degene die mij en alles heft geschapen. 3. Ik hou van Allah en geloof in hem. 4. Mijn vrienden houden ook van Allah. <p>Hoofdstuk Al-Ichlâs</p>
3 ^{de}	<p><u>Wat weten we over godsdienst en goed gedrag (achlâq)?</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Religieuze uitdrukkingen in ons dagelijks leven <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Bismillâhi `r-Rahmâni `r-Rahîm 1.2 Dankbaarheid aan Allah (Sjoekr). 1.3 De begrippen: Halâl (toegelaten), harâm (verboden), hasanât (goede daden), sayyi'ât (slechte daden/zondes). 1.4 Islamitische uitdrukkingen in onze wensen en smeebeden. 1.5 Wij begroeten elkaar(de salâm). 1.6 We leren de Kalimatoe't Tawhîd en de Sjahâda. 2. Kennismaking met religieuze symbolen in mijn leefomgeving. 3. Het belang van het leren over godsdienst. 4. Godsdienst is goed gedrag (goed achlâq). <ol style="list-style-type: none"> 4.1 Ik gebruik vriendelijke woorden 4.2 Ik verricht goede/ vriendelijke daden <p>Smeebeden: Rabbanâ</p>
4 ^{de}	<p><u>I. Onze geloofsfundamenten</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De 6 geloofsfundamenten van de islam. <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Het geloof in Allah. 1.2 Het geloof in de engelen. 1.3 Het geloof in de boeken. 1.4 Het geloof in de profeten. 1.5 Het geloof in de voorbeschikking. 1.6 Het geloof in de Âchira (het hiernamaals). <p>De doe°â' Âmantoe</p> <p><u>II. Ik leer over Allah en Zijn engelen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik leer Allah kennen. <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Allah houdt van mij en ik hou van Allah. 1.2 Ik vertrouw in Allah en Allah heeft vertrouwen in mij. 1.3 Allah doet mij leven en Hij beschermt mij. 1.4 Allah hoort alles wat ik zeg, ziet alles wat ik doe, weet alles wat ik denk 1.5 Allah lijkt op niets of niemand. 2. Wij geloven in de engelen van Allah. <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Ik leer over de eigenschappen van de engelen. 2.2 Ik leer over de taken van de engelen. 2.3 De engelen zijn met ons. Oppassen voor de valkuilen van de duivel. <p>Islam raadt ons aan om afstand te houden van het bijgeloof</p> <p>De Smeebede: at-Tahjyyât (at-tasjahhoed)</p>
5 ^{de}	<p><u>I. Het geloof in profeten</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Waarom profeten uit mensen zijn verkozen 2. Eigenschappen van profeten <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Eerlijkheid

	<p>2.2. Betrouwbaarheid 2.3. Intelligentie 2.4. Vermijden van zonden 2.5. De boodschap van Allah juist verkondigen 3. Namen van profeten in de Koran 4. Het gemeenschappelijk doel van profetische boodschappen II. Het geloof in de heilige boeken 1. Waarom stuurde Allah wahy, openbaring? 2. Goddelijke boeken 2.1. Tawrât, Thora 2.2. Zabôer, Psalmen 2.3. Indjîl, Evangelie, Bijbel 2.4. Koran 3. Eigenschappen van de heilige boeken 4. Bijzonderheden van de Koran III. Het geloof in het leven na de dood 1. Elke ziel zal de dood ondergaan 2. Wij wuiven uit naar het Hiernamaals, Âchira 3. Een oneindig en nieuw leven: het Hiernamaals, Âchira 3.1. Laatste dag, yawmoe'l Qiyâma 3.2. "Wie kan de beenderen doen herleven als zij vergaan zijn?" Al-Ba°soe: herrijzenis, opstanding 3.3. O, wat voor een boek is dit? Verantwoording, Verhoor, mîzân- weegschaal 4. De mens krijgt wat hij verdient 4.1. Een leven zonder problemen: De Hemel, het paradijs, Djanna(t) 4.2. Bescherm ons, Heer: De Hel, Djahannam 5. Wie in het Hiernamaals gelooft, doet nuttig werk - Leestekst: Moederkip en het witte kuikentje Sôera Al °Aşr en betekenis</p>
6 ^{de}	<p>I. Het geloof in Allah 1. De mens is een verstandig en gelovig wezen 2. Er heerst orde in het heelal en alles is met maat geschapen 3. Ik leer de eigenschappen van Allah 3.1. Allah heeft Goddelijke eigenschappen (Sifâtoe'd dzâtî) 3.1.1. Allah Bestaat en is Enig 3.1.2. Allah heeft geen gelijke 3.2.. Allah heeft attributen (Sifâtoe's soebôeti) 3.2.1.. Allah is de Schepper 3.2.2. Allah hoort, weet en ziet alles 3.2.3.. Allah is Almachtig 4. Allah is met ons 5. Ik zet me in, ik vertrouw Allah en ik heb succes! 7. Allah heeft mooie namen: Asmâ'oe'l Hoesnâ 7.1. Allah heeft mooie namen die liefde uitdrukken 7.2. Allah heeft mooie namen die barmhartigheid en mededogen uitdrukken 7.3. Allah heeft schone namen die Zijn kracht uitdrukken. Sôera Al Ichlâs II. Al-Qadâ Wa'l-Qadar (het lot en voorbestemming) 1. Allah heeft elk wezen een lot toegekend. . 2. Elke mens heeft een bestemming. 2.1. De mens is een verstandig, vrij en aansprakelijk wezen. 2.2. De mens krijgt enkel waar hij voor gewerkt heeft. (Inspanning en Levensonderhoud (rizq)). 2.3. Elke ziel zal de dood proeven. dood, al-Adjal en Leven 3. Ik doe mijn best en vertrouw Allah: at-Tawakkoel. Sôera Al Mâ°ên</p>

Leerdomein: GELOOFSLEER

1 ^{ste} leerjaar	2 ^{de} leerjaar	3 ^{de} leerjaar	4 ^{de} leerjaar	5 ^{de} leerjaar	6 ^{de} leerjaar
<p>Islam is mijn godsdienst</p> <p>1. Mijn geloof 2. Ik ben een moslim 3. Kalimatoe't-Tawhîd is de poort tot de islam 4. Mijn vrienden hebben ook een geloof 5. Wij spelen en werken samen</p> <p>Basmalla of een doe'â' om te beginnen</p>	<p>Ik geloof in Allah</p> <p>1. Allah is de enige. 2. Hij is degene die mij en alles heft geschapen. 3. Ik hou van Allah en geloof in hem 4. Mijn vrienden houden ook van Allah.</p> <p style="text-align: center;">Hoofdstuk Al-Ichlâs</p>	<p>Wat weten we over godsdienst en goed gedrag ?</p> <p>1. Religieuze uitdrukkingen -Bismillâh-Rahmân-Rahîm -Dankbaarheid aan Allah -De begrippen: Halâl, harâm, hasanât, sayyi'ât -Uitdrukkingen in onze wensen en smeebden. -Wij begroeten elkaar -Kalimatoe't Tawhîd -De Sjahâda 2. Religieuze symbolen 3. H.b.v. het leren over religie. 4. Godsdienst is goed gedrag -Vriendelijke woorden -Goede en vriendelijke daden</p> <p style="text-align: center;">Smeekbeden: Rabbanâ</p>	<p>I. Onze geloofsfundamenten</p> <p>1. De 6 geloofsfundamenten. Het geloof in Allah, de engelen, de boeken, de profeten, de voorbeschikking, het hiernamaals.</p> <p>2. De doe'â' Âmantoe</p> <p>II. Ik leer over Allah en Zijn engelen</p> <p>3. Ik leer Allah kennen. -Allah houdt van mij, ik hou van Hem -Ik vertrouw in Allah -Allah doet mij leven en beschermt mij -Allah hoort, ziet en weet alles. -Allah lijkt op niets of niemand. 4. Wij geloven in de engelen. -De eigenschappen van de engelen. -De taken van de engelen. -De engelen zijn met ons. -Het bijgeloof</p> <p style="text-align: center;">De Smeekbede: Tahîyyât (at-tasjahhoed)</p>	<p>I. Het geloof in profeten</p> <p>1. De profeten zijn uit mensen verkozen. 2. De eigenschappen van de profeten. 3. Namen van profeten in de Koran 4. Het gemeenschappelijk doel van profetische boodschappen</p> <p>II. Het geloof in de Heilige boeken</p> <p>1. Waarom stuurde Allah openbaring? 2. Heilige boeken: Tawrât, Zabôer, Indjil, Koran 3. Eigenschappen van de heilige boeken 4. Bijzonderheden van de Koran</p> <p>III. Het geloof in het Hiernamaals</p> <p>1. Elke ziel zal de dood ondergaan 2. Het Hiernamaals -Laatste dag, herrijzenis, opstanding -Verantwoording, verhoor, weegschaal 4. De mens krijgt wat hij verdient -De Hemel en de Hel, -Wie er-in gelooft, doet nuttig werk - Leestekst: Moederkip- witte kuikentje</p> <p style="text-align: center;">Sôera Al °Aqr en betekenis</p>	<p>I. Het geloof in Allah</p> <p>1. De mens is een verstandig en gelovig wezen 2. Orde en maat in het heelal 3. De eigenschappen van Allah -Goddelijke eigenschappen (Sifâtoe'd dzâtî). Allah Bestaat, is Enig en heeft geen gelijke -Allah heeft attributen (Sifâtoe's sôebôeti) De Schepper, hoort, weet en ziet alles. -Allah is Almachtig en met ons -Inzet, vertrouwen en succes! 4. Allah heeft mooie namen: Asmâ'oe'l Hoesnâ die liefde, barmhartigheid en kracht uitdrukken.</p> <p style="text-align: center;">Sôera Al Ichlâs</p> <p>II. Al-Qadâ Wa'l-Qadar (voorbestemming)</p> <p>1. Allah heeft elk wezen een lot toegekend. 2. Elke mens heeft een bestemming. -De mens: verstandig, vrij en aansprakelijk -De mens krijgt waar hij voor gewerkt heeft -Dood, al-Adjal en Leven 3. Ik doe mijn best en vertouw Allah: Tawakkoel</p> <p style="text-align: center;">Sôera Al Mâ'ôen</p>

5.2. Leerdomein Aanbidding

Leerjaar	Hoofdstukken
1 ^{ste}	<p><u>Ik richt mij tot Allah met mijn gebeden</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kalimatoe's-Sjahâda 2. Elke activiteit begin ik met Bismillah 3. Ik smeed Allah opdat Hij mijn familie, mijn vrienden en mijzelf zou beschermen 4. Wij danken Allah 5. Moslims richten zich tot Allah door hun dagelijks gebed <p>Hoofdstuk Al-Fatiha</p>
2 ^{de}	<p><u>Mijn geloof wil dat ik rein ben</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Allah keurt het goed dat ik proper ben. 2. Ik moet mezelf en mijn omgeving proper houden. 3. De kleine wassing is zuiverheid. 4. Voor ik bid neem ik een kleine wassing. <p>Doe'â' At-Tahiyât</p>
3 ^{de}	<p><u>I. Ik leer de gebedsplaatsen kennen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De moskee is de gebedsplaats van moslims. 2. We bidden samen in de moskee. 3. We leren over het moskeepersoneel. 4. In de moskee wordt vijf keer per dag de adzân (oproep tot het gebed) gelezen. 5. In de moskee wordt er gezamenlijk gebeden. 6. Ik leer over de gebedsplaatsen van mijn vrienden. <p>Sôera Al Fâtiha</p> <p><u>II. Onze voornaamste gebeden</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik smeed enkel tot Allah. 2. Ik leer de <u>salât</u> (het gebed). 3. Wij richten ons naar de qibla (Ka°ba) tijdens de <u>salât</u>. 4. Moslims komen samen bij de Ka°ba. <p>De 5 plichten in islam. (De 5 zuilen van islam)</p>
4 ^{de}	<p><u>Reinheid</u></p> <p><u>Materiële en spirituele reinheid.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn godsdienst vraagt om proper/netjes te zijn <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Ik hou mijn lichaam proper. 1.2 Ik hou mijn kleren proper. 1.3 Ik hou mijn omgeving proper en ik bescherm ze. 1.4 Reinheid voor mijn gezondheid. 2. Afspraken naleven, eerlijk en rechtvaardig zijn en reinheid. <p>Sôera Al Fâtiha + de betekenis</p>
5 ^{de}	<p><u>Aanbiddingen, het vasten en aalmoes (Zakât)</u></p> <p><u>I. Wat is aanbidding (°ibâda)?</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij leren de termen over aanbidding (Moekallaf, Fard, Soenna, Harâm..) 2. Waarom bidden wij? De voornaamste aanbiddingen 3. Wij verkennen de moskee 4. Smeekbeden (Doe°â') 4.1. Waarom doet men doe°â'? 4.2. Hoe doet men doe°â'? 4.3. Doe°â' is de essentie van aanbidding 4.4. Voorbeelden van smeekbeden uit de Koran en van de Profet (s.°a.w.) 4.5. Goede daden en goed gedrag: °amaloe's <u>Sâlih</u> 5. Aanbiddingen verbeteren ons gedrag <p>Smeekbeden van Rabbanâ en hun betekenis</p>

	<p>II. Het vasten (Ramadan)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het vasten is jullie voorgeschreven zoals het was voorgeschreven aan jullie voorgangers. 2. Ik vertel mijn één vastendag. 3. Het vasten leert mij zelfbeheersing. 4. Welkom Ramadan! (O Ramadanmaand, welkom!) 5. Ik leer het Tarâwîhgebed 6. Gezegend Ramadanfeest! (°îd moebârak!) 7. Wij vasten ook buiten Ramadan <p>Sôera Al Qoeraysj</p> <p>III. Sadaqa en Zakaat (De Aalmoes)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In islam helpen wij elkaar met Sadaqa en Zakât. 2. Wie geeft aalmoezen aan wie? 3. Zakât en Sadaqa reiningen ons hart en bezittingen. 4. Een gevende hand is beter dan een nemende hand 5. Alle goede daden zijn Sadaqa (Goedheid is Sadaqa).
6 ^{de}	<p>I. Het gebed (As-Salât)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is het gebed (salât) en waarom wordt het gebeden? 2. Voorwaarden van het gebed <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Voorbereiding van het gebed <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Rituele reiniging (Tahâra): woedôe' , ghoesl, tayammoem 2.1.2. Andere voorwaarden van de voorbereiding 2.1.3. Voorwaarden tijdens het gebed 2.1.4. Oproep tot het gebed: adzân en iqâma 3. Soorten gebeden: Fard en Soenna - verplicht en aanbevolen 3.1. Dagelijkse gebeden (5 dagelijkse gebeden) 3.2. Het gezamenlijk gebed (Djamâ°a) 3.3. Het vrijdaggebed (Salâtoe'l Djoem°a) 3.4. Het uitvaartgebed (Salâtoe'l Djanâza) 3.5. Het feestgebed (Salâtoe'l °îd) 4. Wat maakt het gebed ongeldig? 5. De verdiensten van het gebed <p>Smeekbeden van Qoenôet en betekenis</p> <p>II. De Bedevaart (Al-hadj)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij richten ons tot het heilig land: hadj. 2. De hadj van mensen die dat kunnen veroorloven is het recht van Allah: (Wijsheden van hadj) 3. Ik leer de rituelen van hadj. 4. Ik niet, wij zijn er. 5. Wij mogen de Ka°ba altijd bezoeken: °Oemra <p>III. Het offer</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het geschenk van Allah: De ram, het verhaal van Ibrâhîm (°a.s.) 2. Het offer brengt ons dichterbij Allah en de mensen. <p>Sôera Al Kawâsar en betekenis</p>

Leerdomein: AANBIDDING

1 ^{ste} leerjaar	2 ^{de} leerjaar	3 ^{de} leerjaar	4 ^{de} leerjaar	5 ^{de} leerjaar	6 ^{de} leerjaar
<p>Ik richt mij tot Allah met mijn gebeden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kalimatoe's-Sjahâda 2. Ik begin met Bismillah 3. Ik smeeek Allah opdat Hij mijn familie, mijn vrienden en mijzelf zou beschermen 4. Wij danken Allah 5. Moslims richten zich tot Allah door hun dagelijks gebed <p style="text-align: center; color: blue;">Hoofdstuk Al-Fatiha</p>	<p>Mijn geloof wil dat ik rein ben</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Allah keurt het goed dat ik proper ben 2. Ik moet mezelf en mijn omgeving proper houden. 3. De kleine wassing is zuiverheid. 4. Voor ik bid neem ik een kleine wassing. <p style="text-align: center; color: blue;">Doe°â' At-Tahiyât</p>	<p>I. De gebedsplaatsen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De moskee 2. We bidden samen in de moskee. 3. Het moskeepersoneel. 4. De moskee en de adzân 5. De moskee en de gezamenlijke gebeden. 6. Ik leer over de gebedsplaatsen van mijn vrienden. <p style="text-align: center; color: blue;">Sôera Al Fâtiha</p> <p>II. Onze voornaamste gebeden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik smeeek enkel tot Allah. 2. Ik leer de salât (het gebed). 3. Wij richten ons naar de qibla (Ka°ba) tijdens de salât. 4. Moslims komen samen bij de Ka°ba. 5. De 5 plichten in islam, de zuilen 	<p>Materiële en spirituele reinheid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn godsdienst vraagt om proper / netjes te zijn -Ik hou mijn lichaam, kleren en omgeving proper. -Reinheid voor mijn gezondheid. 2. Afspraken naleven, eerlijk en rechtvaardig zijn en reinheid. <p style="text-align: center; color: blue;">De betekenis van al Fâtiha</p>	<p>Aanbiddingen, het vasten en aalmoes</p> <p>I. Wat is aanbidding (°ibâda)?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moekallaf, Fard, Soenna, Harâm.. 2. Waarom bidden wij? - de voornaamste aanbiddingen 3. Wij verkennen de moskee 4. Smeeekbeden (Doe°â') -Waarom en hoe doet men doe°â'? -Doe°â' is de essentie van aanbidding -Smeeekbeden uit de Koran en van de Profeet -Goede daden en goed gedrag 5. Aanbiddingen verbeteren ons gedrag <p style="text-align: center; color: blue;">Smeeekbeden van Rabbanâ</p> <p>II. Het vasten (Ramadan)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Het vasten is jullie voorgeschreven zoals het was voorgeschreven aan jullie voorgangers. 2. Ik vertel mijn één vastendag. 3. Het vasten leert mij zelfbeheersing. 4. Welkom Ramadan! 5. Ik leer het Tarâwihgebed 6. Gezegend Ramadanfeest! (°id moebârak!) 7. Wij vasten ook buiten Ramadan <p style="text-align: center; color: blue;">Sôera Al Qoeraysj</p> <p>III. Sadaqa en Zakaat (De Aalmoes)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij helpen elkaar met Sadaqa en Zakât. 2. Wie geeft aalmoezen aan wie? 3. Zakât reinigt ons hart en bezittingen. 4. Een gevende en een nemende hand 5. Alle goede daden zijn Sadaqa 	<p>I. Het gebed (As-Salât)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is het gebed (salât) en waarom wordt het gebeden? 2. Voorwaarden van het gebed -Voorbereiding van het gebed -Tahâra: woedôe', ghoesl, tayammoem -Andere voorwaarden -Oproep tot het gebed: adzân en iqâma 3. Soorten gebeden -Dagelijkse gebeden -Het gezamenlijk gebed (Djamâ°a) -Het vrijdaggebed (Salâtoe'l Djoem°a) -Het uitvaartgebed (Salâtoe'l Djanâza) -Het feestgebed (Salâtoe'l °id) 4. Wat maakt het gebed ongeldig? 5. De verdiensten van het gebed <p style="text-align: center; color: blue;">Smeeekbeden van Qoenôet</p> <p>II. De Bedevaart (Al-Hadj)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij richten ons tot Hadj. 2. Het recht van Allah en wijsheden 3. De rituelen van hadj. 4. Ik niet, wij zijn er. 5. °Oemra <p>III. Het offer</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het geschenk van Allah: De ram - het verhaal van Ibrâhîm (°a.s.) 2. Het offer brengt ons dichterbij Allah <p style="text-align: center; color: blue;">Sôera Al Kawšar en betekenis</p>

5.3. Leerdomein Het leven van de profeet

Leerjaar	Hoofdstukken
1 ^{ste}	<p><u>Ik ken mijn profeet Mohammed (vzmh)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Profeet had een gezin <ol style="list-style-type: none"> a. Geboorte b. Zijn ouders c. Zijn echtgenote d. Zijn kinderen e. Zijn familie 2. Wij geloven in Mohammed (vzmh) 3. Wij houden van Mohammed (vzmh) <p>Hoofdstuk Al-Kawşar</p>
2 ^{de}	<p><u>Profeet Mohammed (vzmh) groeit</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De kleine Mohammed groeit. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Bij zoogmoeder 1.2. Terugkeer bij zijn moeder, reis naar Medina 1.3. Mohammed bij Abôe Tâlib 2. Jonge Mohammed doet zaken. 3. Jonge Mohammed trouwt. 4. Jonge Mohammed zal relaties aangaan met zijn omgeving. <p>Salawât - gebeden</p>
3 ^{de}	<p><u>Mohammed (v.z.m.h.) wordt profeet</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mohammed (v.z.m.h.) zoekt zijn Heer (Rabb). 2. Allah (s.w.t) kiest Mohammed (v.z.m.h.) als Zijn profeet. 3. Chadîdja (r.°anhâ) steunt de Profeet (v.z.m.h.). 4. Mohammed (v.z.m.h.) begint zijn familie en vrienden te onderrichten in islam. <p>Sôera Al Masad</p>
4 ^{de}	<p><u>Laten we kennismaken met Mohammed (v.z.m.)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik leer over de geboorteplaats en de omgeving van de profeet Mohammed (v.z.m.h.). 2. Ik leer over de familie van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) 3. De geboorte, de kindertijd en de jeugd van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) <ol style="list-style-type: none"> a. De geboorte en de kindertijd b. De jeugd van de profeet (v.z.m.h.) 4. De goede handelingen van de profeet in zijn kindertijd en in zijn jeugd. <ol style="list-style-type: none"> a. De Profeet Mohammed (v.z.m.h.) hield van zijn familie en respecteerde hen. b. De Profeet Mohammed (v.z.m.h.) onthield zich van de slechte daden. c. Profeet Mohammed (v.z.m.h.) reageerde beleefd en kalm tegen oneerlijke praktijken. <p>Sôera Al Mâ°ôen + de betekenis</p>
5 ^{de}	<p><u>Mohammed (v.z.m.h.) en zijn gezinsleven</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zijn huwelijk en kinderen 2. Zijn voorbeeldgedrag binnen zijn gezin <ol style="list-style-type: none"> 2. 1. Hij hield van zijn gezin en maakte geen onderscheid tussen hen 2. 2. Hij raadpleegde zijn gezinsleden en waardeerde hun mening 2. 3. Mohammed (v.z.m.h.) bezocht zijn familie 3. Het voorbeeldgedrag van de gezinsleden van Mohammed (v.z.m.h.) <ol style="list-style-type: none"> 3. 1. Zijn familie deelde vreugde en verdriet met elkaar 3. 2. Zijn familie was zeer gastvrij 3. 3. Zijn familie hield niet van verspilling (vermeed verspilling)

	<p>3. 4. Zijn familie had goede relaties met de buren</p> <p>3. 5. Zijn familie droeg zorg aan wezen en arme mensen Salawât (Weesgegroet) en betekenis</p>
6 ^{de}	<p><u>De laatste profeet, Mohammed</u> (v.z.m.h.)</p> <p>1 .De oproep van Mohammed (v.z.m.h.): Mekka periode</p> <p>1.1. Eerste openbaring: Lees in de naam van uw Heer Die heeft geschapen!</p> <p>1.2. Uitnodiging van de naaste omgeving</p> <p>1.3. Verspreiding van de uitnodiging</p> <p>1.4. De belevenis van Hidjra</p> <p>2. De oproep van Mohammed (v.z.m.h.): Medina periode</p> <p>2.1. De moskee van de Profeet en zijn maatschappelijke functie</p> <p>2.2. Onderwijs en opleidingsactiviteiten</p> <p>2.3. Stichting van de maatschappelijke vrede</p> <p>3. Het verdrag van Hoedaybiyya en de verovering van Mekka</p> <p>4. Afscheidsbedevaart - Afscheidspreek</p> <p>5. Het overlijden van onze Profeet (v.z.m.h.) Sôera an Nasr en betekenis</p>

Leerdomein: HET LEVEN VAN DE PROFEET

1 ^{ste} leerjaar	2 ^{de} leerjaar	3 ^{de} leerjaar	4 ^{de} leerjaar	5 ^{de} leerjaar	6 ^{de} leerjaar
<p>Ik ken mijn profeet Mohammed (vzmh)</p> <p>1. De Profeet had een gezin -Geboorte -Zijn ouders -Zijn echtgenote -Zijn kinderen -Zijn familie</p> <p>2. Wij geloven in Mohammed (vzmh)</p> <p>3. Wij houden van Mohammed (vzmh)</p> <p style="color: blue;">Hoofdstuk Al-Kawşar</p>	<p>Profeet Mohammed (vzmh) groeit</p> <p>1. De kleine Mohammed groeit -Bij zoogmoeder -Terugkeer bij zijn moeder, reis naar Medina -Mohammed bij Abôe Tâlib</p> <p>2. Jonge Mohammed doet zaken</p> <p>3. Jonge Mohammed trouwt.</p> <p>4. Jonge Mohammed zal relaties aangaan met zijn omgeving.</p> <p style="color: blue;">Salawât – gebeden</p>	<p>Mohammed (v.z.m.h.) wordt profeet</p> <p>1. Mohammed zoekt zijn Heer .</p> <p>2. Allah (s.w.t.) kiest Mohammed als Zijn profeet.</p> <p>3. Chadîdja (r.°anhâ) steunt de Profeet (v.z.m.h.).</p> <p>4. Mohammed (v.z.m.h.) begint zijn familie en vrienden te onderrichten in islam.</p> <p style="color: blue;">Sôera Al Masad</p>	<p>Laten we kennismaken met Mohammed (v.z.m.h.)</p> <p>1. De geboorteplaats en de omgeving van de profeet</p> <p>2. De familie van de profeet</p> <p>3. De geboorte, de kindertijd en de jeugd van de profeet -De geboorte en de kindertijd -De jeugd van de profeet</p> <p>4. De goede handelingen van de profeet in zijn kindertijd en in zijn jeugd. -De profeet hield van zijn familie en respecteerde hen. -De Profeet onthield zich van de slechte daden. -De profeet reageerde beleefd en kalm tegen oneerlijke praktijken.</p> <p style="color: blue;">Sôera Al Mâ°ôen</p>	<p>Mohammed (v.z.m.h.) en zijn gezinsleven</p> <p>1. Zijn huwelijk en kinderen</p> <p>2. Zijn voorbeeldgedrag binnen zijn gezin - Hij hield van zijn gezin en maakte geen onderscheid tussen hen - Hij raadpleegde zijn gezinsleden en waardeerde hun mening -Mohammed (v.z.m.h.)bezocht zijn familie</p> <p>3. Het voorbeeldgedrag van de gezinsleden van de profeet -Zijn familie deelde vreugde en verdriet met elkaar -Zijn familie was zeer gastvrij -Zijn familie hield niet van verspilling -Zijn familie had goede relaties met de burens -Zijn familie droeg zorg aan wezen en arme mensen</p> <p style="color: blue;">Salawât en betekenis</p>	<p>De laatste profeet, Mohammed (v.z.m.h.)</p> <p>1. De oproep van Mohammed (v.z.m.h.): Mekka periode -Eerste openbaring. -Uitnodiging van de naaste omgeving -Verspreiding van de uitnodiging - De belevenis van Hidjra</p> <p>2. De oproep van Mohammed (v.z.m.h.): Medina periode -De moskee van de Profeet en zijn maatschappelijke functie -Onderwijs en opleidingsactiviteiten -Stichting van de maatschappelijke vrede</p> <p>3. Het verdrag van Hoedaybiyya en de verovering van Mekka</p> <p>4. Afscheidsbedevaart - Afscheidspreek</p> <p>5. Het overlijden van onze Profeet</p> <p style="color: blue;">Sôera an Nasr en betekenis</p>

5.4. Leerdomein Koran

Leerjaar	Hoofdstukken
1 ^{ste}	<p>De Koran is ons Heilig Boek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Koran is het heilige boek van onze godsdienst 2. De Koran is het geopenbaarde boek van Allah 3. Wij luisteren met respect naar de Koran 4. Wij lezen heel graag de Koran 5. Wij gaan zorgvuldig om met de Koran <p>Hoofdstuk Al-Ichlâs</p>
2 ^{de}	<p>Koran lezen en leren is een aanbedding</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Koran is gezonden om uit te lezen en te leren <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Het is een goede daad om uit de Koran te lezen en te leren. 1.2. De Koran leert ons het goede, juiste en het mooie. 2. Moslims vinden het belangrijk om de Koran te leren en te lezen. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Bij het bidden wordt er Koran gelezen. 2.2. In de moskee wordt er Koran gereciteerd 2.3. Tijdens de godsdienstige ceremonies wordt er Koran gereciteerd. <p>Hoofdstuk Al-Fatiha</p>
3 ^{de}	<p>Ontmoeting met de Koran.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Koran is Arabisch. 2. De Koran bestaat uit âyât (verzen) en soewar (hoofdstukken). 3. De Koran bestaat uit onderdelen (djoez). 4. Wij onderzoeken de Koran/ Wij werpen een blik op de Koran. <p>Soera An Nasr</p>
4 ^{de}	<p>Kennismaken met de Koran.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het laatste heilige boek is de Koran. 2. De openbaring van de Koran aan profeet Mohammed (v.z.m.) 3. Het bundelen en het kopiëren van de Koran. 4. De structuur van de Koran. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Vers, âya(t) 4.2. Hoofdstuk, sôera 4.3. Djoez <p>Sôera Al Qoeraysj</p>
5 ^{de}	<p>Verhalen (qissa - qasaas) uit de Koran</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is een qissa? 2. Het doel van de Koranverhalen 3. Profeetverhalen uit de Koran <ol style="list-style-type: none"> 3.1. De mens die Allah zoekt: Profeet Ibrâhîm 3.2. Een voorbeeld van liefde en compassie: Profeet Yôesoef 3.3. Een voorbeeld van geduld: Profeet Ayyôeb 3.4. De wijze man: Loeqmân (°a.s.) 3.5. Môesâ (°a.s) <p>Sôera Al Fiel (Fîl) en betekenis</p>
6 ^{de}	<p>De basis educatieve eigenschappen van de Koran</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De hoofdbron van islam: de Koran 2. De verhelderende en begeleidende Koran <ol style="list-style-type: none"> 1. De relatie tussen de mens en God in de Koran 2. De onderlinge relatie tussen mensen in de Koran 3. De relatie tussen de mens en het heelal in de Koran 4. De relatie tussen Allah en het heelal in de Koran 3. De Koran leidt naar het goede en verbiedt het kwade <p>Sôera Al Qadr en betekenis</p>

Leerdomein: KORAN

1 ^{ste} leerjaar	2 ^{de} leerjaar	3 ^{de} leerjaar	4 ^{de} leerjaar	5 ^{de} leerjaar	6 ^{de} leerjaar
<p>De Koran is ons Heilig Boek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Koran is het heilige boek van onze godsdienst 2. De Koran is het geopenbaarde boek van Allah 3. Wij luisteren met respect naar de Koran 4. Wij lezen heel graag de Koran 5. Wij gaan zorgvuldig om met de Koran <p style="text-align: center;">Hoofdstuk Al-Ichlâs</p>	<p>Koran lezen en leren is een aanbedding</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Koran is gezonden om uit te lezen en te leren <ul style="list-style-type: none"> - Het is een goede daad om uit De Koran te lezen en te leren. - De Koran leert ons het goede, juiste en het mooie. 2. Moslims vinden het belangrijk om de Koran te leren en te lezen. <ul style="list-style-type: none"> - Bij het bidden wordt er Koran gelezen. - In de moskee wordt er Koran gereciteerd - Tijdens de godsdienstige ceremonies wordt er Koran gereciteerd. <p style="text-align: center;">Hoofdstuk Al-Fatiha</p>	<p>Ontmoeting met de Koran</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Koran is Arabisch. 2. De Koran bestaat uit de verzen en hoofdstukken. 3. De Koran bestaat uit onderdelen (djoez). 4. Wij onderzoeken de Koran <ul style="list-style-type: none"> - Wij werpen een blik op de Koran. <p style="text-align: center;">Soera An Nasr</p>	<p>Kennismaken met de Koran</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het laatste heilige boek is de Koran. 2. De openbaring van de Koran aan profeet Mohammed (v.z.m.) 3. Het bundelen en het kopiëren van de Koran. 4. De structuur van de Koran <ul style="list-style-type: none"> - Vers, âya(t) - Hoofdstuk, sôera - Djoez <p style="text-align: center;">Sôera Al Qoeraysj</p>	<p>Verhalen uit de Koran</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is een qissa? 2. Het doel van de Koranverhalen 3. Profeetverhalen uit de Koran <ul style="list-style-type: none"> - De mens die Allah zoekt: Profeet Ibrâhîm <ul style="list-style-type: none"> - Een voorbeeld van liefde en compassie: Profeet Yôesoef - Een voorbeeld van geduld: Profeet Ayyôeb - De wijze man: Loeqmân (°a.s.) - Môesâ (°a.s) <p style="text-align: center;">Sôera Al Fiel (Fil) en betekenis</p>	<p>De basis educatieve eigenschappen van de Koran</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De hoofdbron van islam: de Koran 2. De verhelderende en begeleidende Koran <ul style="list-style-type: none"> - De relatie tussen de mens en God in de Koran - De onderlinge relatie tussen mensen in de Koran - De relatie tussen de mens en het heeal in de Koran - De relatie tussen Allah en het heeal in de Koran 3. De Koran leidt naar het goede en verbiedt het kwade <p style="text-align: center;">Sôera Al Qadr en betekenis</p>

5.5. Leerdomein Zedelijkheid

Leerjaar	Hoofdstukken
1 ^{ste}	<p>Mijn godsdienst adviseert mooie woorden en daden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn godsdienst raadt mij aan om mooie woorden te gebruiken 2. Mijn godsdienst raadt mij aan om goede manieren te hebben en goede daden te verrichten <ol style="list-style-type: none"> a. Ik groet mijn vrienden b. Ik bedank mijn vrienden c. Als het nodig is, zal ik mij verontschuldigen bij mijn vrienden 3. Van goede manieren en daden word ik gelukkig 4. Allah houdt van mensen met goede manieren en daden <p>Hoofdstuk An-Nâs</p>
2 ^{de}	<p>Mijn geloof wil vriendschap en broederschap</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De basis van vriendschap en broederschap is liefde en respect. 2. Mijn geloof geeft me advies over vriendschap en broederschap. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Ik hou van mijn vrienden. 2.2. Ik ga goed om met mijn goede vrienden. 2.3. Ik deel met mijn vrienden. 2.4. Ik luister naar mijn vrienden als ze praten. 2.5. Ik doe anderen niet aan, wat ik zelf niet wil meemaken. <p>Hoofdstuk An-Nâs</p>
3 ^{de}	<p>Ik hou van mijn familie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn familie. 2. Mijn godsdienst spoort aan om mijn ouders te gehoorzamen en goed op te schieten met mijn broers en zussen. 3. Thuis vervul ik mijn verantwoordelijkheden./Thuis voer ik mijn taken uit. 4. Ik leef gelukkig met mijn familie. 5. Binnen mijn familie helpen wij elkaar/ Familieleden helpen elkaar. <p>Sôera Al Kâfirôen</p>
4 ^{de}	<p>Liefde, vriendschap en broederschap</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Waarom is er behoefte aan liefde en om geliefd te worden? 2. Liefde is een zegen van Allah voor de mensheid. 3. Allah houdt van zijn schepselen. 4. De basis van vriend- en broederschap is de liefde. 5. Islam raadt aan om in harmonie te leven met elkaar. 6. Doen leven is het werk van liefde. <p>Sôera Al Fiel (Fîl)</p>
5 ^{de}	<p>Wij delen onze vreugde en verdriet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Waarom is delen zo belangrijk? 2. Laat ons vreugde delen <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Feestdagen zijn vreugdevolle dagen <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Onze feestdagen 2.1.2. De Hidjrikalender (maankalender) 2.2. De heilige nachten <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1. Andere belangrijke dagen <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1.1. Vrijdag is belangrijk voor alle moslims 2.2.1.2. Wij verwelkomen Ramadan hartelijk en met vreugde 3. Laat ons verdriet delen <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Wij bezoeken zieke mensen. 3.2. Wij herdenken onze voorgangers 3.3. Wij helpen mensen in nood 3.4. Wij behandelen gehandicapte, zwakke en arme mensen met liefde en delen hun problemen <p>Sôera Al °Asr en betekenis</p>

6 ^{de}	<p><u>Wat moeten wij vermijden?</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Liegen en bedriegen2. Roddelen en lasteren3. Stelen4. Jaloezie, <u>H</u>asad5. Pesten6. Hoogmoed, Takabboer7. Vooroordelen hebben8. Zoeken naar andermans gebreken9. Onbeleefdheid tegen moeder, vader en ouderen10. As-Sjirk en soorten afgoderij11. Laat ons niet onverschillig zijn voor slecht gedrag <p>Âyatoe'l Koersî en betekenis</p>
-----------------	--

Leerdomein: ZEDELJKHEID

1 ^{ste} leerjaar	2 ^{de} leerjaar	3 ^{de} leerjaar	4 ^{de} leerjaar	5 ^{de} leerjaar	6 ^{de} leerjaar
<p>Mijn godsdienst adviseert mooie woorden en daden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn godsdienst raadt mij aan om mooie woorden te gebruiken 2. Mijn godsdienst raadt mij aan om goede manieren te hebben en goede daden te verrichten <ul style="list-style-type: none"> -Ik groet mijn vrienden -Ik bedank mijn vrienden -Als het nodig is, zal ik mij verontschuldigen bij mijn vrienden 3. Van goede manieren en daden word ik gelukkig 4. Allah houdt van mensen met goede manieren en daden <p style="text-align: center;">Hoofdstuk An-Nâs</p>	<p>Mijn geloof wil vriendschap en broederschap</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De basis van vriendschap en broederschap is liefde en respect. 2. Mijn geloof geeft me advies over vriendschap en broederschap. <ul style="list-style-type: none"> -Ik hou van mijn vrienden. -Ik ga goed om met mijn goede vrienden. -Ik deel met mijn vrienden. -Ik luister naar mijn vrienden als ze praten. -Ik doe anderen niet aan, wat ik zelf niet wil meemaken. <p style="text-align: center;">Hoofdstuk An-Nâs</p>	<p>Ik hou van mijn familie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn familie. 2. Mijn godsdienst spoort aan om mijn ouders te gehoorzamen en goed op te schieten met mijn broers en zussen. 3. Thuis vervul ik mijn verantwoordelijkheden. 4. Ik leef gelukkig met mijn familie. 5. Binnen mijn familie helpen wij elkaar/ Familieleden helpen elkaar. <p style="text-align: center;">Sôera Al Kâfirôen</p>	<p>Liefde, vriendschap en broederschap</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Waarom is er behoefte aan liefde en om geliefd te worden? 2. Liefde is een zegen van Allah voor de mensheid. 3. Allah houdt van zijn schepselen. 4. De basis van vriend- en broederschap is de liefde. 5. Islam raadt aan om in harmonie te leven met elkaar. 6. Doen leven is het werk van liefde. <p style="text-align: center;">Sôera Al Fiel (Fil)</p>	<p>Wij delen onze vreugde en verdriet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Waarom is delen zo belangrijk? 2. Laat ons vreugde delen <ul style="list-style-type: none"> -Feestdagen zijn vreugdevolle dagen -Onze feestdagen -De Hidjrikalender -De heilige nachten -Andere belangrijke dagen Vrijdag is belangrijk voor alle moslims -Wij verwelkomen Ramadan hartelijk en met vreugde 3. Laat ons verdriet delen <ul style="list-style-type: none"> -Wij bezoeken zieke mensen. -Wij herdenken onze voorgangers -Wij helpen mensen in nood -Wij behandelen gehandicapte, zwakke en arme mensen met liefde en delen hun problemen <p style="text-align: center;">Sôera Al °Asr en betekenis</p>	<p>Wat moeten wij vermijden?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liegen en bedriegen 2. Roddelen en lasteren 3. Stelen 4. Jaloezie, <u>Hasad</u> 5. Pesten 6. Hoogmoed, Takabboer 7. Vooroordelen hebben 8. Zoeken naar andermans gebreken 9. Onbeleefdheid tegen moeder, vader en ouderen 10. As-Sjirk en soorten afgoderij 11. Laat ons niet onverschillig zijn voor slecht gedrag <p style="text-align: center;">Âyatoe'l Koersî en betekenis</p>

5.6. Leerdomein Godsdienst en Cultuur

Leerjaar	Hoofdstukken
1 ^{ste}	<p><u>Wij vieren samen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij vieren het begin van het schooljaar 2. Wij hebben belangrijke dagen 3. Belangrijke dagen vieren wij samen 4. Belangrijke dagen samen vieren zorgt ervoor dat onze eenheid, samenhang en solidariteit toenemen 5. Mijn godsdienst leert mij om mijn geluk en verdriet te delen <p>Hoofdstuk Al-Falaq.</p>
2 ^{de}	<p><u>Wij feliciteren elkaar</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We hebben religieuze feestdagen. <ol style="list-style-type: none"> a. Ramadanfeest b. Offerfeest 2. Wij vieren feest. 3. Wij leren over de vieringen van onze vrienden. <p>Hoofdstuk Al-Falaq</p>
3 ^{de}	<p><u>Ik leer de relatie tussen godsdienst en cultuur in ons dagelijks leven.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn godsdienst beveelt goede relaties met de medemensen aan. 2. Mijn godsdienst spoort mij aan om het milieu en de natuur te beschermen 3. Het gebruik van religieuze uitdrukkingen in mijn dagelijks leven. 4. Wij leren over de religieuze symbolen rondom ons.
4 ^{de}	<p><u>Familie</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gemeenschappen bestaan uit families. 2. Mijn ouders willen het beste voor mij. 3. Ik ga goed om met mijn broers en zussen. 4. Wij respecteren en helpen elkaar. 5. Onze familiale problemen lossen wij op door wederzijds begrip. 6. De adviezen van de islam over familiale kwesties. <p>Enkele Smeekbeden</p>
5 ^{de}	<p><u>De wereldgodsdiensten en verschillende levensbeschouwingen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er bestaat geen gemeenschap zonder geloof. 2. Waarom geloven mensen anders? 3. Er bestaan verschillende benaderingen van geloof. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Verschillende benaderingen die geloof bevestigen <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1. Geloof in één god: monotheïsme en de 3 abrahamitische religies <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1.1. Het Jodendom 3.1.1.2. Het Christendom 3.1.1.3. De Islam 3.1.2. Geloof in meerdere goden: Polytheïsme 3.2. Verschillende benaderingen die geloof ontkennen <ol style="list-style-type: none"> 3.2.1. Het 'niet weten': Agnosticisme 3.2.2. Ontkennen van God: Atheïsme <p>C. Smeekbeden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doe°â' van eerbied en nederigheid (Qoenôet) 2. Doe°â' voor vergiffenis (Al-istighfâr)
6 ^{de}	<p><u>De periode na Mohammed (v.z.m.h):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gaan jullie terugkeren als de Profeet sterft? 2. Wie wordt de leider van de moslims? 3. Wij leren de "al Choelafâ'oe'r rasjidôen" , rechtgeleide kaliefen kennen.. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. De eerste kalief en trouwe vriend van de Profeet, Abôe Bakr (r.°a) 3.2. De tweede kalief en voorbeeld van gerechtigheid, °Oemar (r.°a.) 3.3. De derde kalief en voorbeeld van vrijgevigheid, °Oešmân (r.°a.) 3.4. De vierde kalief en voorbeeld van kennis en moed, °Ali (r.°a.) <p>Doe°â' van de begrafenis (Al-Djanâza)</p>

Leerdomein: GODSDIENST EN CULTUUR

1 ^{ste} leerjaar	2 ^{de} leerjaar	3 ^{de} leerjaar	4 ^{de} leerjaar	5 ^{de} leerjaar	6 ^{de} leerjaar
<p style="text-align: center;">Wij vieren samen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij vieren het begin van het schooljaar 2. Wij hebben belangrijke dagen 3. Belangrijke dagen vieren wij samen 4. Belangrijke dagen samen vieren zorgt ervoor dat onze eenheid, samenhang en solidariteit toenemen 5. Mijn godsdienst leert mij om mijn geluk en verdriet te delen <p style="text-align: center;">Hoofdstuk Al-Falaq.</p>	<p style="text-align: center;">Wij feliciteren elkaar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We hebben religieuze feestdagen. <ol style="list-style-type: none"> a. Ramadanfeest b. Offerfeest 2. Wij vieren feest. 3. Wij leren over de vieringen van onze vrienden. <p style="text-align: center;">Hoofdstuk Al-Falaq</p>	<p style="text-align: center;">Ik leer de relatie tussen religie en cultuur in ons dagelijks leven</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn godsdienst beveelt goede relaties met de medemensen aan. 2. Mijn godsdienst spoort mij aan om het milieu en de natuur te beschermen. 3. Het gebruik van religieuze uitdrukkingen in mijn dagelijks leven. 4. Wij leren over de religieuze symbolen rondom ons. 	<p style="text-align: center;">Familie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gemeenschappen bestaan uit families. 2. Mijn ouders willen het beste voor mij. 3. Ik ga goed om met mijn broers en zussen. 4. Wij respecteren en helpen elkaar. 5. Onze familiale problemen lossen wij op door wederzijds begrip. 6. De adviezen van de islam over familiale kwesties. <p style="text-align: center;">Enkele Smeekbeden</p>	<p style="text-align: center;">De wereldgodsdiensten en verschillende levensbeschouwingen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er bestaat geen gemeenschap zonder geloof. 2. Waarom geloven mensen anders? 3. Er bestaan verschillende benaderingen van geloof. <ul style="list-style-type: none"> -Verschillende benaderingen die geloof bevestigen -Geloof in één god: monotheïsme en de 3 abrahamitische religies - Het Jodendom - Het Christendom -De Islam -Geloof in meerdere goden: Polytheïsme -Verschillende benaderingen die geloof ontkennen -Het 'niet weten': Agnosticisme -Ontkennen van God: Atheïsme <p style="text-align: center;">C. Smeekbeden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doe°â' van eerbied en nederigheid (Qoenôet) 2. Doe°â' voor vergiffenis (Al-istighfâr) 	<p style="text-align: center;">De periode na Mohammed (v.z.m.h)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gaan jullie terugkeren als de Profeet sterft? 2. Wie wordt de leider van de moslims? 3. Wij leren de "al Choelafâ'oe'r rasjidôen", rechtgeleide kaliefen kennen.. <ul style="list-style-type: none"> - De eerste kalief en trouwe vriend van de Profeet, Abôe Bakr (r.°a) - De tweede kalief en voorbeeld van gerechtigheid, °Oemar (r.°a.) - De derde kalief en voorbeeld van vrijgevigheid, °Oešmân (r.°a.) - De vierde kalief en voorbeeld van kennis en moed, °Ali (r.°a.) <p style="text-align: center;">Doe°â' van de begrafenissen (Al-Djanâza)</p>

A large orange ribbon graphic with a black outline, featuring a central rectangular panel and two side flaps that curve downwards. The text is centered within the central panel.

**LEERDOMEINEN
EN
HOOFDSTUKKEN**

1ste leerjaar

6.1. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN **1ste leerjaar**

Leerdomein	HOOFDSTUKKEN
Geloofsleer	<p><u>Islam is mijn godsdienst</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn geloof: de islam 2. Ik ben een moslim 3. Kalimatoe't-Tawhîd is de poort tot de islam en de gemeenschappelijke leuze van de moslims 4. Mijn vrienden hebben ook een geloof 5. Wij spelen en werken samen Basmalla of een doe'â' om te beginnen
Aanbidding	<p><u>Ik richt mij tot Allah met mijn gebeden</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Kalimatoe's-Sjahâda 7. Elke activiteit begin ik met Bismillah 8. Ik smeed Allah opdat Hij mijn familie, mijn vrienden en mijzelf zou beschermen 9. Wij danken Allah 10. Moslims richten zich tot Allah door hun dagelijks gebed Hoofdstuk Al-Fatiha
Het leven van de profeet	<p><u>Ik ken mijn profeet Mohammed (vzmh)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Profeet had een gezin <ol style="list-style-type: none"> a. Geboorte b. Zijn ouders c. Zijn echtgenote d. Zijn kinderen e. Zijn familie 2. Wij geloven in Mohammed (vzmh) 3. Wij houden van Mohammed (vzmh) Hoofdstuk Al-Kawâsar
Koran	<p><u>De Koran is ons Heilig Boek</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Koran is het heilige boek van onze godsdienst 2. De Koran is het geopenbaarde boek van Allah 3. Wij luisteren met respect naar de Koran 4. Wij lezen heel graag de Koran 5. Wij gaan zorgvuldig om met de Koran Hoofdstuk Al-Ichlâs
Zedelijkheid	<p><u>Mijn godsdienst adviseert mooie woorden en daden</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn godsdienst raadt mij aan om mooie woorden te gebruiken 2. Mijn godsdienst raadt mij aan om goede manieren te hebben en goede daden te verrichten <ol style="list-style-type: none"> a. Ik groet mijn vrienden b. Ik bedank mijn vrienden c. Als het nodig is, zal ik mij verontschuldigen bij mijn vrienden 3. Van goede manieren en daden word ik gelukkig 4. Allah houdt van mensen met goede manieren en daden Hoofdstuk An-Nâs
Godsdienst en Cultuur	<p><u>Wij vieren samen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Wij vieren het begin van het schooljaar 7. Wij hebben belangrijke dagen 8. Belangrijke dagen vieren wij samen 9. Belangrijke dagen samen vieren zorgt ervoor dat onze eenheid, saamenhorigheid en solidariteit toenemen 10. Mijn godsdienst leert mij om mijn geluk en verdriet te delen Hoofdstuk Al-Falaq.

Leerdomein: GELOOFSLEER		1 ^{STE} Leerjaar - 1	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
ISLAM IS MIJN GODSDIENST	<p>1. Mijn geloof: de islam 2. Ik ben een moslim 3. Kalimatoe't-Tawhîd is de poort tot de islam en de gemeenschappelijke leuze van de moslims 4. Mijn vrienden hebben ook een geloof 5. Wij spelen en werken samen Basmalla of een doe'â' om te beginnen</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen kunnen op het einde van dit hoofdstuk:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. verklaren dat ze zich verbonden voelen met de islamitische godsdienst 2. weten dat mensen verbonden met de islam, moslims genoemd worden 3. verklaren dat hij of zij zelf ook een moslim is 4. de Kalimatoe't-Tawhîd van buiten opzeggen 5. kennen de betekenis en de plaats van de Kalimatoe't-Tawhîd in het leven van de moslims 6. inzien dat hun vrienden ook een geloof hebben 7. begrijpen dat de geloofsovertuigingen van anderen met respect dienen te worden behandeld 8. samenwerken met hun vrienden 9. zich thuis voelen in de groep 	<p> Iedereen heeft een godsdienst: de leerlingen gaan over hun religieuze overtuigingen praten. Daarna gaat men aan de leerlingen vragen hoe men hun godsdienst en hoe men de aanhangers ervan noemt. (Doelstellingen 1, 2, 3, 8 en 9)</p> <p> Luisteren, Opzeggen, Herhalen: Kalimatoe't-Tawhîd aan de leerlingen laten horen. Eén voor één en samen hardop de leerlingen laten herhalen. De betekenis ervan laten horen enweer één voor één en samen het hardop laten herhalen. Zorgen dat de leerlingen beseffen dat de Kalimatoe't-Tawhîd een gemeenschappelijke keuze is van alle moslims. (Doelstelling 4, 5)</p> <p> Wij leren uit het hoofd: Kalimatoe't-Tawhîd aan bord weergeven. De eerste leerling zegt het eerste woord. De tweede leerling zet naast het woord van zijn klasgenoot, het tweede woord. En zo verder totdat de laatste leerling de Kalimatoe't-Tawhîd in zijn geheel opzegt. Dit spel kan herhaald worden totdat de leerlingen het van buiten kunnen opzeggen. Op het einde van de les kan men aan de leerlingen vragen om elk woord van de Kalimatoe't-Tawhîd apart in te kleuren. (Doelstelling 4, 5)</p> <p> Wij Teken: Een tekening maken die ons vertelt dat de Kalimatoe't-Tawhîd de poort is tot het toetreden van de islam (Doelstelling 4, 5)</p> <p> Wij observeren: Aan de leerlingen vragen om hun klasgenoten te observeren over hun godsdienst. Aan de hand van hun observatie een lijst opmaken met gelijkenissen en verschillen tussen zijn eigen godsdienst en die van zijn klasgenoten en deze observaties in de klas met elkaar delen. (Doelstelling 6)</p> <p> Behandel anderen zoals je zelf behandeld wil worden: Samen met de leerlingen de vraag “Hoe zou jij willen dat men omgaat met de dingen waar jij veel waarde aan hecht?” behandelen en beseffen dat anderen ook veel waarde hechten aan hun geloof en dat men hiervoor respect moet hebben. (Doelstelling 7)</p> <p> Wij leven tesamen: Een lichte sfeermuziek wordt in de klas opgezet. Aan de leerlingen wordt gevraagd om hun ogen te sluiten en aan hun gelukkigste momenten te denken, met wie ze willen delen. samen willen spelen en huiswerk willen maken of met wie ze samen gelukkig kunnen zijn. Na het einde van deze oefening wordt de mening van de kinderen hierover gevraagd en wordt erover gepraat. (Doelstelling 8, 9)</p>	<p>! Nadruk leggen op de begrippen: godsdienst, islam, moslim, Kalimatoe't-Tawhîd .</p> <p>† Nadruk leggen op de waarden: Respect, werkzaamheid, solidariteit, geluk, deelnemen.</p> <p>† Nadruk leggen op de vaardigheden: zichzelf erkennen en uitdrukken, tolerantie tonen, sociale bijdragen leveren, op individueel en sociaal vlak belang hechten aan godsdienstige en universele waarden, samen leven, respect opbrengen aan anderens geloof, verschijnsel en beseffen van evenementen.</p> <p>Verklaringen:</p> <p>-In dit hoofdstuk wordt getracht aan de leerlingen mee te geven dat zij niet de enigen zijn die een geloof hebben, maar dat er ook anderen kunnen zijn in de buurt die ook een geloof hebben en vanuit dit oogpunt waarden, begrippen en vaardigheden aanleren. Bij het verwerken van abstracte begrippen kan men vertrekken van concrete ervaringen van de leerlingen en moet men voor ogen houden dat de leerlingen nog maar pas naar school gaan. Daarom moeten de leerlingen gedurende het hele hoofdstuk aangemoedigd en niet bekritiseerd worden.</p> <p>-In dit hoofdstuk kan het ook nuttig zijn om te putten uit gevoelens van leerlingen zoals eenzaamheid, samenhangigheid en het tonen van waardering.</p> <p>-Bij het onthouden of memoriseren moet men rekening houden met de individuele leerniveaus en verschillen tussen de leerlingen.</p> <p>↔ Doelstelling 4 van dit hoofdstuk en de doelstellingen van het hoofdstuk 4 van “Ik leer mijn profeet Mohammed (vzmh) kennen” van het 1ste leerjaar en hoofdstuk 1 van “Ik richt mij tot Allah met mijn gebeden” van het 1ste leerjaar worden met elkaar in verband gebracht.</p> <p>📖 In dit hoofdstuk: gebruik maken van mondelinge uitdrukkingsvaardigheden, open vragen, observatieformulieren om een evaluatie te verkrijgen. Als prestatietaken kan men de leerlingen opdragen om hun gevoelens en gedachten i.v.m. de islam met een tekening weer te geven.</p>

Activiteit binnen klas-/schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzungen Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediaire disciplines Meting en evaluatie

Leerdomein: AANBIDDING		1 ^{STE} Leerjaar - 2	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
IK RICHT MIJ TOT ALLAH MET MIJN GEBEDEN	<p>1. Hoofdzaak van de aanbedding: Kalimatoe's-Sjahâda.</p> <p>2. Elke activiteit begin ik met Bismillah.</p> <p>3. Ik bid tot Allah opdat Hij mijn familie, mijn vrienden en mijzelf zou beschermen.</p> <p>4. Wij danken Allah.</p> <p>5. Moslims richten zich tot Allah met hun dagelijkse gebeden. Hoofdstuk Al-Fatiha</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px 0;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen kunnen op het einde van dit hoofdstuk:</p> <ol style="list-style-type: none"> de Kalimatoe's-Sjahâda en de betekenis ervan uit het hoofd kennen het Bismillah opzeggen weten dat men elke activiteit met Bismillah moet beginnen. een smeekbede houden voor Allah om zijn/haar familie, vrienden en zichzelf te beschermen. dank betuigen aan Allah. begrijpen dat het dagelijkse gebed één van de manieren van aanbedding is om zich tot Allah te richten. 	<p>🗣️ Luisteren, Opzeggen, Herhalen: de leerlingen krijgen de Kalimatoe's-Sjahâda te horen. Eén voor één en gezamenlijk wordt deze hardop door de leerlingen opgezegd. De betekenis ervan wordt beluisterd en opnieuw zeggen de leerlingen dit gezamenlijk en één voor één op. (Doelstelling 1)</p> <p>🗣️ Wij leren uit het hoofd: de Kalimatoe's-Sjahâda wordt weergegeven aan bord. De eerste leerling zegt het eerste woord. De tweede leerling zet naast het eerste woord van zijn klasgenoot, het tweede woord. En zo verder totdat de laatste leerling de Kalimatoe's-Sjahâda in zijn geheel opzegt. Dit spel kan herhaald worden totdat de leerlingen het uit het hoofd kunnen opzeggen. Op het einde van de les kan men aan de leerlingen vragen om elke letter van de Kalimatoe's-Sjahâda apart in te kleuren. (Doelstelling 1)</p> <p>🗣️ Wij luisteren naar een religieus liedje: een religieus liedje laten beluisteren over het Bismillah. Samen met de leerlingen wordt het een aantal keren gezamenlijk opgezegd. (Doelstelling 2)</p> <p>🗣️ Elke activiteit beginnen wij met bismillah: bespreken met de leerlingen waar en wanneer men het bismillah moet gebruiken. (Doelstelling 3)</p> <p>🗣️ Wij kleuren het Bismillah: werkbladen uitdelen waarop bismillah staat en vragen aan de leerlingen om deze blaadjes mooi in te kleuren en te versieren. (Doelstelling 3)</p> <p>🗣️ Ik houd een smeekbede: vragen aan de leerlingen of ze een smeekbede gehouden hebben voor hun familie, vrienden en voor zichzelf en dit delen met klasgenoten in de klas. (Doelstelling 4)</p> <p>🗣️ Dank U, O, mijn Allah!: vragen aan de leerlingen om een tekening te maken over de omstandigheden waarin zij Allah danken. (Doelstelling 5)</p> <p>🗣️ Wij luisteren naar een religieus hymne: Laten luisteren naar een religieus hymne en daarna samen met de leerlingen het opzeggen. (Doelstelling 5)</p> <p>🗣️ Wat doen zij? Prenten van de standen van het gebed aan het bord ophangen en met de leerlingen deze standen bespreken. (Doelstelling 6)</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Kalimatoe's-Sjahâda, besmele, doa, dank, het gebed, moskee.</p> <p>† Voorrang geven aan de waarden: Vertrouwen, oprechtheid, verantwoordelijkheid, gevoeligheid, dankbaarheid.</p> <p>† Voorrang geven aan de vaardigheden: Zelfexpressie (zelfervaring, zelfevaluatie), communicatie en empathie.</p> <p>Verklaringen:</p> <p>-In dit hoofdstuk wordt de volgende doelstellingen aan de leerlingen meegegeven dat het verschil naast de aanbeddingen die men verricht aan Allah omwille van de liefde, het respect en dank die men koestert voor Hem, ook de gezondheid voor de persoon zelf, de wederzijdse naastenliefde en respect, behulpzaamheid, individuele en gemeenschappelijke betrekkingen regelmatig goed onderhouden ten bate van de mens om hem deugd en geluk te brengen, van belang zijn. Het verschil aan de leerlingen bijbrengen dat men regelmatig gebruik maakt van de expressie en gedrag om zichzelf uit te drukken om zich te wenden tot Allah, om hiermede de eigen expressie (uitdrukking) en gedrag om zich te wenden tot Allah te ondersteunen.</p> <p>-Gedurende het hele hoofdstuk gebruik maken van de gevoelens van de leerlingen in verband met eenzaamheid- samenhangigheid, met respect en eerbied behandelen en behandeld worden.</p> <p>-In het hoofdstuk, beklemtonen dat het verschijnsel aanbedding in de verschillende godsdiensten een gezamenlijk onderwerp is.</p> <p>-Gedurende het hele hoofdstuk in het bijzonder de onderwerpen Kalimatoe's-Sjahâda, besmele, doe'â en het gebed met concrete materialen en met de actieve deelname van de leerlingen verwerken.</p> <p>-Bij de 6de doelstelling de leerlingen laten beseffen dat men verscheidene wegen kan bewandelen om zich tot Allah te richten en dat hierbij de belangrijkste weg het gebed is.</p> <p>↔ De 4de doelstelling van dit hoofdstuk in verband brengen met de 4de, 5de en 6de doelstellingen van het hoofdstuk "Mijn geloof prijst het goed gedrag en zeden aan" van het 1ste leerjaar.</p> <p>🗣️ In dit hoofdstuk met mondelinge presentaties/gesprekken, open vragen, met prenten een evaluatie houden. Aan de leerlingen als taak vragen welke richtlijnen de moslims hanteren om zich tot Allah te richten.</p>

🗣️ Activiteit binnen klas-schoolverband 🗣️ Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing 🗣️ Begrenzingen ↔ Lesinhoudelijk verband ☐ Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden 🗣️ Associatie met intermediale disciplines 🗣️ Meting en evaluatie

Leerdomein: HET LEVEN VAN DE PROFEET		1 ^{STE} Leerjaar - 3	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
IK KEN MIJN PROFEET MOHAMMED (VZMH)	<p>1. Profeet had een gezin.</p> <p>a. Geboorte b. Ouders c. Zijn vrouw d. Zijn kinderen e. Zijn familie</p> <p>2. Wij geloven in Mohammed (vzmh).</p> <p>3. Wij houden van Mohammed (vzmh).</p> <p>Hoofdstuk Al-Kawşar</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen moeten op het einde van dit hoofdstuk kunnen;</p> <p>1. beseffen dat de Profeet ook een familie heeft. 2. de geboorte en de evenementen in verband met de geboorte (voorstellen, stimuleren van de verbeelding) beschrijven. 3. de stamboom van de Profeet weergeven. 4. het geloof in de Profeet Mohammed (vzmh) herkennen en van hem houden.</p>	<p> Ik ken mijn Profeet: De leerkracht laat de leerlingen in een kring zitten, gebruik makend van verschillende materialen vertelt hij/zij het levensverhaal van de Profeet (vzmh). Daarna zal de leerkracht, vragen aan een paar leerlingen, gebruik makend van de materialen weer, wat zij van het verhaal begrepen hebben in het kort na te vertellen. (Doelstelling 1 en 2)</p> <p> Ik kan de stamboom van de Profeet weergeven: De leerkracht zet de kartonnen blaadjes in een rij op tafel waarop de namen zijn geschreven (of te wel geverfd op plaatjes) van de stamboom van de Profeet (vzmh). De leerlingen die een gepast antwoord geven op de vraag van de leerkracht mogen in volgorde de naamplaatjes nemen en aan bord vasthangen. Aan de hand van de naamplaatjes in volgorde te plaatsen zal de stamboom van de Profeet duidelijk zichtbaar worden. (Doelstelling 3)</p> <p> Vang de bal: De leerlingen vormen een kring. Voordat de leerkracht de bal in de lucht gooit, vraagt hij/zij aan de leerling die de bal moet vangen om een gepaste zin te vormen. Bijvb.: « ik geloof in de Profeet. (Doelstelling 4)</p> <p> O, Mohammed (vzmh): Een religieus hymne dat rechtstreeks verband houdt met de Profeet (vzmh) samen met de leerlingen opzeggen en aanleren. (Doelstelling 4)</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Profeet, stamboom, Kalimatoe't-Tawhîd, dank.</p> <p>† Voorrang geven aan de waarden: Geloven, liefde, respect.</p> <p>‡ Voorrang geven aan de vaardigheden: Onderzoek, communicatie en empathie, nauwkeurige detectie van tijd en ruimte.</p> <p>Verklaringen:</p> <p>-Gedurende het hele hoofdstuk kan men een symbool gebruiken dat met de Profeet vereenzelvigd kan worden. Dit kan een zelfgemaakte roos of een prent van een roos, een calligrafie van Mohammed (vzmh) of een prent van een hart zijn. Maar dat de roos een symbool voor de Profeet (vzmh) is, zal beklemtoond moeten worden.</p> <p>-Doordat de leerlingen voor de éérste keer met het verschijnsel “profeet” te maken hebben, zou men de aandacht op moeten vestigen tussen het begrip “profeet” en “Allah”.</p> <p>-Bij de 2de doelstelling, wanneer men het over de geboorte van de profeet en de toestanden en de evenementen bij de geboorte heeft, zou men zeer voorzichtig te werk moeten gaan om geen informatie te geven dat steunen kan op bijgeloof.</p> <p>-Bij de spel “vang de bal” moet men proberen te vermijden dat de kinderen dezelfde zinnen herhalen en ervoor zorgen dat ze affectieve cognitieve zinnen vormen zoals bijvoorbeeld: “Ik geloof in Mohammed”, “ik hou van Mohammed”, “de naam van zijn moeder is Âmina”.</p> <p>-Men moet ervoor zorgen dat men gepaste materiaal bij de hand heeft in verband met het evenement “ik ken mijn Profeet”. Bijvoorbeeld in verband met de geboorte, een geboortekaart, een papflles...</p> <p>⇔ De 2de doelstelling van dit hoofdstuk in verband brengen met de 1ste en 2de doelstellingen van het hoofdstuk (in het bijzonder rond Mawlôedoe'n-Nabi/al-Mawfidoe'n-Nabawî) “Wij viere samen” van het 1ste leerjaar, en het 4de doelstelling van dit zelfde hoofdstuk in verband brengen met het 3de doelstelling van het hoofdstuk “islam is mijn godsdienst” van het 1ste leerjaar.</p> <p> In dit hoofdstuk gebruik makend van mondelinge uitdrukkingsvaardigheden/gesprekken, concept mappen, tentoonstelling, visualisatie, zelf-evaluatieschaal kan men een evaluatie houden. Aan de leerlingen kan men als prestatietaak vragen als een verlengde van het evenement “ik breng de stamboom van mijn Profeet op kaart”, de stamboom van de Profeet op karton klaar te maken.</p>

 Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzungen ⇔ Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediale disciplines Meting en evaluatie

Leerdomein: KORAN		1 ^{STE} Leerjaar - 4	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
KORAN IS ONS HEILIG BOEK	<p>1. De Koran is het heilige boek van onze godsdienst</p> <p>2. De Koran is het geopenbaarde boek van Allah</p> <p>3. Wij luisteren met respect naar de Koran</p> <p>4. Wij lezen heel graag de Koran</p> <p>5. Wij gaan zorgvuldig om met de Koran</p> <p>Hoofdstuk Al-Ichlâs</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen moeten op het einde van dit hoofdstuk kunnen;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. begrijpen dat de heilige boeken verschillen van andere boeken. 2. inzien dat de Koran het heilige boek van de moslims is. 3. begrijpen dat de Koran een geopenbaard boek is van Allah. 4. begrijpen dat men in stilte en met respect naar de Koran moet luisteren wanneer er uit de Koran gelezen wordt. 5. aandacht hebben voor het benaderen van de Koran op een uiterst respectvolle en zorgvuldige manier. 	<p> Wij vergelijken/Wat is het verschil? De leerlingen worden in kleine groepen ingedeeld en elke groep krijgt een Koran. Gevraagd wordt aan de leerlingen om de boeken die zij tot nu toe gezien hebben, wat betreft de vormgeving, te vergelijken met de Koran. De resultaten worden met elkaar gedeeld. (Doelstelling 1)</p> <p> Waarom tonen ze respect? Aan de leerlingen vertellen waarom moslims respect moeten hebben voor de Koran. (Doelstelling 2)</p> <p> Verschillend en bijzonder: Vragen aan de leerlingen om aan de oudere personen te vragen of de Koran een bijzonder boek is en vertellen wat zij ervan geleerd hebben. (Doelstelling 2 en doelstelling 3)</p> <p> Ik volg en leer: Bij verschillende omgevingen (thuis, in de moskee enz.) op video opgenomen Koranrecitaties laten bekijken en beluisteren om daarna met de leerlingen over de houdingen van de beluisteraars te bespreken. (Doelstelling 4)</p> <p> Wij leren van onze ouders of ervaren mensen. Vragen aan de leerlingen of zij thuis een Koran hebben en hoe zij de Koran beschermen en bewaren. Ze kunnen van de ouders leren waarom zij zo handelen. (Doelstelling 5).</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Heilige boek, Koran.</p> <p>† Voorrang geven aan de waarden: Respect, verantwoordelijkheid.</p> <p>‡ Voorrang geven aan de vaardigheden: Beschermen en gebruiken, observatie, luisteren.</p> <p>Verklaringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De ontwikkelingsstadia van de leerlingen in acht nemen als men over begrippen en onderwerpen vertelt over de Koran die geopenbaard is door Allah. - Bij de 1ste doelstelling er zorg voor dragen dat de leerlingen geen verkeerde mening toeëigenen over de boeken buiten de Heilige Boek dat zij niet zo belangrijk zouden zijn. Bij het evenement “Wat is het verschil?” aandacht schenken aan dit punt. - Bij de 2de doelstelling uitleggen dat men moet weten dat de gelovigen van andere godsdiensten ook een heilig boek hebben en dat men er respect voor dient op te brengen. - Bij de 4de en de 5de doelstellingen er rekening mee houden en de aandacht op vestigen dat de leerlingen nog maar in het 1ste leerjaar zijn en daarbij weten dat de Koran geen boek is om alleen maar naar te luisteren, of alleen maar netjes en met zorg te behandelen, maar tevens ook een boek is om uit te lezen en uit te leren. - Gedurende het hoofdstuk gebruik maken van de ervaringen van de leerlingen in verband met de Koran. - Bij het evenement “Wij leren van onze ouders of ervaren mensen” rekening houden met het feit dat er ook leerlingen kunnen zijn die geen Koran in huis hebben. <p> In dit hoofdstuk kan men gebruik makend van mondelinge uitdrukingsvaardigheden/gesprekken, open vragen, onderzoek, verslagen van de observaties en zelfevaluatieformulieren een evaluatie houden. Aan de leerlingen kan men als prestatietaak vragen om een tekening te maken die hun gevoelens en gedachten weergeeft over de Kor'an.</p>

Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzungen ⇄ Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediale disciplines Meting en evaluatie

Leerdomein: ZEDELJKHEID		1 ^{STE} Leerjaar - 5	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
MIJN GODSDIENST ADVISEERT MOOIE WOORDEN EN DADEN	<p>1. Mijn godsdienst raadt mij aan om mooie woorden te gebruiken.</p> <p>2. Mijn godsdienst raadt mij aan om mooie manieren en handelingen te gebruiken.</p> <p>a. Ik groet mijn vrienden. b. Ik bedank mijn vrienden. c. Als het nodig blijkt zal ik mij verontschuldigen bij mijn vrienden.</p> <p>3. Van mooie manieren en handelingen word ik gelukkig.</p> <p>4. Allah houdt van mensen met mooie manieren en handelingen.</p> <p style="color: blue;">Hoofdstuk An-Nâs</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen moeten op het einde van dit hoofdstuk kunnen;</p> <p>1. begrijpen dat de islamitische begroeting belangrijk is en zullen hierdoor geneigd zijn om de islamitische groet uit te spreken. 2. zich inleven in de situatie van een ander wanneer deze niet wordt begroet. 3. het belang inzien van iemand te bedanken. 4. spontaan een dankwoord uitspreken. 5. geneigd zijn om zich te verontschuldigen indien nodig. 6. het belang inzien van het verrichten van mooie handelingen. 7. mooie handelingen en gevoelens delen met hun vrienden. 8. inzien dat door hun mooie handelingen Allahoe Ta'âlâ van hen zal houden en belonen.</p>	<p> Wat wordt waar verricht? De leerkracht vertelt een verhaal aan de hand van poppen aan de leerlingen waarin onderwerpen zoals groeten, bedanken en zich verontschuldigen voorkomen en het belang hiervan beklemtonen. Daarna evalueren de kinderen de handelingen, de gevoelens en gedachten van deze helden. (Doelstelling 2-6, 7)</p> <p> Ik teken mijzelf: Er wordt gevraagd aan de leerlingen om een cirkel te vormen. Midden in de cirkel ligt een doek waarop verschillende tekeningen staan in verband met groeten, bedanken en verontschuldigen aanbieden. Elke leerling kiest een tekening en spreekt over het onderwerp van zijn/haar tekening. De leerling probeert de gevoelens te achterhalen die op de tekening worden weergegeven. (Doelstelling 2-6, 7)</p> <p> Ik kleur mijn mooie manieren en handelingen: Elke leerling tekent een mooie handeling in zijn/haar schrift. De leerlingen die klaar zijn met hun tekeningen vertellen aan hun vrienden/vriendinnen wat zij voelden toen zij de tekening maakten. (Doelstelling 6, 7)</p> <p> Ik vraag aan de moskeeverantwoordelijke: De leerlingen vragen aan de moskeeverantwoordelijke "welke handelingen het meest door Allah geliefd zijn." De antwoorden komen zij aan hun leerkracht meedelen. (Doelstelling 8)</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Goede zeden, mooie handelingen, groeten, danken, verontschuldigen.</p> <p>† Voorrang geven aan de waarden: Gevoeligheid, solidariteit, delen, sociaal, oprechtheid, dankbaarheid, zelfrespect.</p> <p>‡ Voorrang geven aan de vaardigheden: Communicatie en empathie, sociale bijdrage, morele en verdraagzame houding aannemen, gevoelsmanagement, verantwoordelijkheidszin, besluitvorming.</p> <p>Verklaringen:</p> <p>-In dit hoofdstuk zal het belang van de communicatie aan de basis van relatie tussen de mensen beklemtoond worden. Hier kan van de concrete ervaringen van de leerlingen handig gebruik gemaakt worden en kan men vertrekken vanuit de gevoelens: respecteren en gerespecteerd te worden.</p> <p>- Ervoor zorgen dat de leerlingen hun gevoelens in verband met de doelstellingen van dit hoofdstuk kunnen uiten.</p> <p>- 2. Aantonen bij de doelstelling het verband tussen groeten en uitdrukken van wens en smeebede en de verschillende vormen van begroeten.</p> <p>- Voor de doelstelling 9 kan men voorbeelden vanuit de Kor'an en de gezegden van de Profeet (vzmh) geven.</p> <p>↔ De 3de, 4de en de 5de doelstelling in verband brengen met de 5de doelstelling van het hoofdstuk "Met mijn aanbidningen richt ik mij tot Allah" van het 1ste leerjaar.</p> <p> Bij dit hoofdstuk kan men gebruik makend van mondelinge gesprekken, visualisatie, werkblaadjes, zelfevaluatie en interviewformulieren een evaluatie houden.</p> <p>Voor de activiteit "Ik vraag aan de moskeeverantwoordelijke" kan men dit als prestatietaak aan de leerlingen vragen.</p>

 Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzungen ↔ Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediale disciplines Meting en evaluatie

Leerdomein: GODSDIENST EN CULTUUR		1 ^{STE} Leerjaar - 6	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
WIJ VIENEN SAMEN	<p>1. Wij vieren het begin van het schooljaar.</p> <p>2. Wij hebben belangrijke dagen.</p> <p>3. Belangrijke dagen vieren wij samen.</p> <p>4. Belangrijke dagen samen vieren zorgt ervoor dat onze eenheid, samenhang en solidariteit toenemen.</p> <p>5. Mijn godsdienst leert mij om mijn geluk en verdriet te delen.</p> <p style="text-align: center;">Hoofdstuk Al-Falaq</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen moeten op het einde van dit hoofdstuk kunnen;</p> <ol style="list-style-type: none"> het belang aantonen van belangrijke dagen voor zichzelf, familie en de gemeenschap door deze in lijst te brengen en ze te groeperen. het belang van samen vieren van belangrijke dagen begrijpen en daardoor zin hebben om samen te vieren en geschenkjes aan elkaar uit te delen. begrijpen dat de islamitische godsdienst leert om ons geluk en verdriet met elkaar te delen. inzien dat godsdienstige vieringen hun steentje bijdragen om dichterbij elkaar te zijn. 	<p> Het is belangrijk voor mij: De leerlingen worden in groepen verdeeld. Elke groep zal voor zichzelf en voor zijn familie een dag bepalen. Zij tekenen op hun tekenblad hoe hun belangrijke dag mogelijk eruit kan zien. Daarna gaan de leerlingen hun tekeningen met elkaar vergelijken en worden de tekeningen uitgehangen. (Doelstelling 1)</p> <p> Wat heeft het zo specifiek? Het spel “wat heeft het zo specifiek?” spelen in verband met belangrijke dagen. (Doelstelling 1)</p> <p> Ik deel mijn blijdschap: Samen met een achtergrondmuziek vragen aan de leerlingen dat ze hun ogen sluiten en denken dat ze hun vrienden uitgenodigd hebben op hun verjaardagsfeest, maar dat er weinig vrienden zijn komen opdagen en wat zij in dat geval voelen en daarna denken dat al hun vrienden aanwezig zijn op het verjaardagsfeest en vragen wat zij dan in dat geval voelen. Daarna aan de leerlingen vragen wat zij voelen en denken in verband met dit evenement. (Doelstelling 2)</p> <p> Wij delen geschenken uit aan elkaar: Een dag afspreken die de hele klas aanbelangt. Voor deze dag wordt aan de leerlingen gevraagd om pakjes mee te brengen om aan elkaar uit te delen. Nadat men aan elkaar pakjes heeft uitgedeeld, vragen naar emoties en gevoelens van de leerlingen en wordt een bespreking hiervan gevoerd. (Doelstelling 2)</p> <p> Eén van de gelukkigste dagen: Aan de leerlingen wordt gevraagd om één van de gelukkigste dagen dat zij meemaakt hebben te tekenen en te kleuren. Daarna bespreekt men samen waarom die dag één van de gelukkigste dagen voor hun geweest zijn. (Doelstelling 1 en 2)</p> <p> Vraag het aan een bevoegde persoon: De leerkracht vraagt aan de leerlingen om het belang te beseffen van geluk en verdriet met elkaar te delen dat de islam ons aanleert, de bijdrage van de godsdienstige vieringen aan de familiehoofden, aan de deskundigen in de buurt te vragen en deze met hun vrienden te delen. (Doelstelling 3, 4)</p> <p> Laten wij samen vieren: Bij gepaste tijden kunnen een van de gekozen godsdienstige feestdagen ook in de klas samen gevierd worden. (Doelstelling 3, 4)</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Belangrijke dagen, denken, vieren.</p> <p>↑ Voorrang geven aan de waarden: Liefde, vertrouwen, delen, solidariteit, behulpzaamheid, gevoeligheid.</p> <p>↑ Voorrang geven aan de vaardigheden: Onderzoek, besluitvorming, zelfexpressie, samen leven, samenwerken, interactieve/ interactief, interdependentie, maatschappelijke participatie, individueel, belang hechten aan sociale religie en universele waarden.</p> <p>Verklaringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Bij dit hoofdstuk is het voornamelijk van belang dat de leerlingen beseffen van de belangrijke dagen, samen deze dagen te vieren en te streven naar het beseffen van het belang dat de islam geeft aan het samen delen van geluk en verdriet. -Bij dit hoofdstuk vertrekken vanuit de gevoelens vertrouwen, argwaan, aanvaard worden, uitgestoten worden, eenzaamheid-samenhang, jaloezie-begerenswaardigheid van de leerlingen. - Bij de 1ste doelstelling niet alleen godsdienstige, maar integendeel alle dagen dat de leerlingen belangrijk vinden benadrukken. - Bij de 3de en 4de doelstelling vertrekken ook vanuit het uitgangspunt dat de leerlingen zich moeten ontwikkelen tijdens de stadia van leren en onderwijzen, zich baserend op de islam betreffende behulpzaamheid en het samendelen, de informatie uit de Kor'an onder de noemer van zakât, sadaqa enz. als aanbidding en vanuit de voorbeelden uit het leven van de Profeet (vzvh) haalt. - Met het oog op het feit dat de leerlingen veel ervaringen hebben en ook veel gevoelens koesteren voor de belangrijke dagen, hen zoveel mogelijk aanzetten en aanmoedigen om hun ervaringen en gevoelens te delen over de belangrijke dagen. - Bij de activiteit “vraag het aan een wijze persoon”, de leerlingen naar de personen toe richten bij wie ze hun informatie kunnen halen. ↔ De 3de en 4de doelstelling van dit hoofdstuk in verband brengen met de 6de doelstelling van het hoofdstuk “Islam is mijn godsdienst.” van het 1ste leerjaar. 📖 Bij dit hoofdstuk kan men gebruik makend van mondelinge gesprekken, visualisatie, open vragen, tentoonstelling, observatie, zelfevaluatie formuleren, een evaluatie houden. Voor de activiteit “Vraag het aan een wijze persoon” kan men dit als prestatietaak aan de leerlingen vragen.

Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzungen ↔ Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen ↑ Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediaire disciplines Meting en evaluatie

A large orange ribbon graphic with a black outline, featuring a central rectangular panel with rounded top and bottom edges. The ribbon has two large, pointed ends on the left and right sides, and two smaller, pointed ends at the bottom. The text is centered within the central panel.

**LEERDOMEINEN
EN
HOOFDSTUKKEN**

2de leerjaar

6.2. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN **2de leerjaar**

Leerdomein	HOOFDSTUKKEN
Geloofsleer	<p><u>Ik geloof in Allah</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Allah is de enige. 6. Hij is degene die mij en alles heft geschapen. 7. Ik hou van Allah en geloof in hem. 8. Mijn vrienden houden ook van Allah. <p>Hoofdstuk Al-Ichlâs</p>
Aanbidding	<p><u>Mijn geloof wil dat ik rein ben</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Allah keurt het goed dat ik proper ben. 6. Ik moet mezelf en mijn omgeving proper houden. 7. De kleine wassing is zuiverheid. 8. Voor ik bid neem ik een kleine wassing. <p>doe°â' At-Tahjiyyât</p>
Het leven van de profeet	<p><u>Profeet Mohammed (vzmh) groeit</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. De kleine Mohammed groeit. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Bij zoogmoeder 5.2. Terugkeer bij zijn moeder, reis naar Medina 5.3. Mohammed bij Abôe Tâlîb 6. Jonge Mohammed doet zaken. 7. Jonge Mohammed trouwt. 8. Jonge Mohammed zal relaties aangaan met zijn omgeving. <p>Salawât - gebeden</p>
De Koran	<p><u>Koran lezen en leren is een aanbidding</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. De Koran is gezonden om uit te lezen en te leren <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Het is een goede daad om uit de Koran te lezen en te leren. 3.2. De Koran leert ons het goede, juiste en het mooie. 4. Moslims vinden het belangrijk om de Koran te leren en te lezen. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Bij het bidden wordt er Koran gelezen. 4.2. In de moskee wordt er Koran gereciteerd. 4.3. Tijdens de gelovige ceremonies wordt er Koran gereciteerd. <p>Hoofdstuk Al-Fatiha</p>
Zedelijkheid	<p><u>Mijn geloof wil vriendschap en broederschap</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. De basis van vriendschap en broederschap is liefde en respect. 4. Mijn geloof geeft me advies over vriendschap en broederschap. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Ik hou van mijn vrienden. 4.2. Ik ga goed om met mijn goede vrienden. 4.3. Ik deel met mijn vrienden. 4.4. Ik luister naar mijn vrienden als ze praten. 4.5. Ik doe anderen niet aan, wat ik zelf niet wil meemaken. <p>Hoofdstuk An-Nâs</p>
Godsdienst en Cultuur	<p><u>Wij feliciteren elkaar</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. We hebben religieuze feestdagen. <ol style="list-style-type: none"> a. Ramadanfeest b. Offerfeest 5. Wij vieren feest. 6. Wij leren over de vieringen van onze vrienden. <p>Hoofdstuk Al-Falaq</p>

Leerdomein: GELOOFSLEER		2 ^{de} leerjaar- 1	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
IK GELOOF IN ALLAH	<p>1. Allah is de enige. 2. Hij is degene die mij en alles heeft geschapen. 3. Ik hou van Allah en geloof in Hem. 4. Mijn vrienden houden ook van Allah. Hoofdstuk Al-Ichlâs</p> <p style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Na dit hoofdstuk kunnen de leerlingen;</p> <ol style="list-style-type: none"> weten dat er een Schepper is. de eenheid van Allah aanvaarden. weten dat ze geloven in Allah. inzien wat voor nut het geloof in Allah met zich meebrengt. het geloof observeren van andere moslim-vrienden. hoofdstuk Al-Ichlâs kennen. de betekenis van het hoofdstuk Al-Ichlâs kennen. 	<p> Blinddoekspel: Er wordt een blinddoekspel gespeeld met de kinderen, nadien wordt gevraagd om te vertellen wat ze voelden. Van daaruit wordt het onderwerp geleid naar het voelen van Allah. Ik uit mijn geloof met muziek: De leerkracht speelt een liedje (nasjîd of ilâhî) af over het geloof en laat de leerlingen meezingen (Doelstelling 1 & 2)</p> <p> 2 leiders in de klas: Er worden 2 leiders gekozen in de klas die elk hun eigen regels mogen opstellen voor de klas, nadien wordt er over gediscussieerd. Van daaruit wordt het onderwerp over de eenheid van Allah aangehaald. (Doelstelling 2)</p> <p> We leren het geschapene kennen: Samen met de leerkracht gaan de leerlingen naar buiten (speelplaats) om iets op te zoeken en mee te nemen naar de klas dat Allah heeft geschapen. Ze kunnen aan hun vrienden vertellen over wat ze ontdekt hebben en Allah bedanken voor het geschapene. (Doelstelling 1)</p> <p> Ik toon mijn gevoelens: Er wordt gevraagd aan de leerlingen om een tekst te schrijven aan Allah waarin ze vertellen dat ze in hem geloven en Zijn liefde voelen. (Doelstelling 3, 4)</p> <p> Reportage: Er wordt de leerlingen gevraagd om een reportage te maken over / af te nemen van een gelovig vriend, een gelovig iemand van de school of iemand uit de buurt. (Doelstelling 5)</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Tawhîd (Eenheid van Allah), Allah, schepping † Voorrang geven aan waarden: Vertrouwen, geloof, gevoeligheid † Voorrang geven aan vaardigheden : Oorzaak-gevolg relatie identificeren, afleiden van beginselen, zelfexpressie, aandacht besteden aan gebeurtenissen en feiten rondom zich, respecteren van verschillen.</p> <p>Verklaringen: - In de loop van het hoofdstuk zullen de leerlingen vertellen over hun hoop en hopeloosheid, vertrouwen en angst. De kinderen moeten aangemoedigd worden om te praten over Allah maar mogen niet bekritiseerd worden. Ze hoeven ook niet hun geloof te verantwoorden. Het verschil tussen scheppen en maken moet worden uitgelegd. - Bij het spelen van het blinddoekspel moet men gebruik maken van de gedachten en gevoelens van de kinderen en erop letten hun niet op het verkeerde spoor te zetten over het geloof. - “Bij de reportage moet men erop letten dat ze liefst een vriend kiezen die ze graag hebben. In het ander geval moet men toestemming vragen aan de ouders om iemand anders te interviewen. ↔ Doelstelling 5 van dit hoofdstuk en de doelstelling 4 van het hoofdstuk “Islam is mijn godsdienst” van het 1ste leerjaar, doelstelling 1 van dit hoofdstuk en de doelstelling 4 van het hoofdstuk “Ik leer mijn Profeet Mohammed (vzvh) kennen”, doelstelling 1 van dit hoofdstuk en de doelstelling 3 van het hoofdstuk “Islam is mijn godsdienst” van het 1ste leerjaar worden met elkaar in verband gebracht. 📖 Bij dit hoofdstuk zijn rollenspellen, schriftelijke en mondelinge uitleg, formulieren, werkbladen en zelfbeoordelingsschalen te gebruiken. Het gedeelte reportage kan als taak gegeven worden.</p>

Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzingen ↔ Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediaire disciplines Meting en evaluatie

Leerdomein: AANBIDDING		2 ^{de} leerjaar - 2	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
MIJN GELOOF WIL DAT IK REIN BEN	<p>1. Allah keurt het goed dat ik proper ben.</p> <p>2. Ik moet mezelf en mijn omgeving proper houden.</p> <p>3. De kleine wassing is zuiverheid.</p> <p>4. Voor ik bid neem ik de kleine wassing. doe'â' At-Tahiyât</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Na dit hoofdstuk kunnen de leerlingen;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. begrijpen dat Allah het proper zijn belangrijk vindt. 2. meer belang hechten aan de dagelijkse persoonlijke hygiëne / zelfverzorging en de omgeving proper houden. 3. het verband tussen water en properheid begrijpen 4. verband tussen de kleine wassing en de properheid begrijpen 5. begrijpen dat de kleine wassing het gebed voorbereidt. 6. het ritueel van de kleine wassing kennen. 	<p> We houden van properheid: Enkele leerlingen wordt gevraagd om vuile kleren mee te nemen naar school en die tijdens de les aan te doen, en sommige kinderen maken hun handen vuil en moeten elkaar een hand geven. Dit allemaal in een opgezet scenario. Daarna wordt gevraagd wat de vuile en propere kinderen voelden. Hun bevindingen hierover. Erna de leerlingen doen begrijpen dat wat de mensen leuk vinden, Allah ook leuk vindt (proper zijn). (Doelstelling 1 & 2)</p> <p> Tekening verklaren: Op het bord wordt een tekening gemaakt van een propere buurt, en een tekening van een vuile buurt. Daarna worden bevindingen bevestigd.</p> <p> Water en leven: Het dagelijks gebruik van water uitleggen, waar en waarom het wordt gebruikt. Brainstormen over wat water doet voor ons, een visgraatschema over wat er zou gebeuren als er geen water was. Vb ziektes enz. (Doelstelling 3)</p> <p> Poster "reinheid komt van het geloof" Deze hadith wordt geafficheerd en versierd. (Doelstelling 1 & 3)</p> <p> De rivier voor ons huis: De profeet vroeg aan zijn vrienden "Als er een rivier voor iemand zijn huis zou zijn, en hij zou er 5 keer per dag in baden, zou hij onrein kunnen zijn?" Zijn vrienden zeiden nee. Hierop zei de profeet "Vijf keer per dag bidden is hetzelfde." (Boechârie, Mawâqit: 6; Moeslim, Masâdjîd: 282) Deze hadith wordt voorgelezen aan de leerlingen en het belang van reinheid, de kleine wassing en bidden wordt uitgelegd. (Doelstelling 3, 4 & 5)</p> <p> Hoe gedaan? Er wordt de leerlingen getoond hoe men een wassing doet, ondertussen moeten ze notities nemen. Daarna wordt hun gevraagd om het na te doen.</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Reinheid, kleine wassing</p> <p>† Voorrang geven aan waarden: reinheid, verantwoordelijkheid</p> <p>† Voorrang geven aan vaardigheden: oorzaak-gevolg, verbanden leggen, wederzijdse verbondenheid, omgevingsgezindheid, beschermen van de gezondheid.</p> <p>Verklaringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -In dit hoofdstuk wordt uitgelegd dat reinheid een basis van het geloof is en het verband van gezondheid-reinheid wordt benadrukt. -Het concept van materiële en geestelijke reinheid als samenhangend begrip uitleggen zonder in detail te treden. De kinderen het belang tonen van reinheid in de omgeving - Onder het motto van "we houden van reinheid" de kinderen aanmoedigen om de omgeving proper te houden -De kinderen de kans geven om te praten over hun bevindingen omtrent de link tussen de kleine wassing en reinheid. Ook de link water – reinheid wordt aangehaald. <p> Bij dit hoofdstuk zijn rollenspelen, schriftelijk en mondelinge uitleg, formuleren, werkbladen en zelfbeoordelingschalen te gebruiken.</p> <p>Een slogan verzinnen over reinheid kan als taak gegeven worden.</p>

 Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzingsen Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediale disciplines Meting en evaluatie

Leerdomein: HET LEVEN VAN DE PROFEET		2 ^{de} leerjaar - 3	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
PROFEET MOHAMMED (v.z.m.h.) GROEIT	<p>1. De kleine Mohammed wordt groot.</p> <p>1.1. Bij zoogmoeder 1.2. Terugkeer bij zijn moeder, reis naar Medina 1.3. Mohammed bij Abôe Tâlib</p> <p>2. De jonge Mohammed stapt in de handel.</p> <p>3. De jonge Mohammed trouwt.</p> <p>4. De jonge Mohammed bouwt goede relaties op in zijn omgeving. Salawât - gebeden</p> <p style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Na dit hoofdstuk kunnen de leerlingen;</p> <ol style="list-style-type: none"> de jeugd van Profeet Mohammed en zijn relaties met zijn familie en omgeving begrijpen. waardering opbrengen voor de profeet als kind. de basis kennen van de jeugd van de profeet Mohammed. het gedrag van de jonge Mohammed begrijpen tegenover gebeurtenissen en zijn moraliteit in de omgang met de omgeving. gewillig zijn om de jonge Mohammed als voorbeeld te zien. Salawât - gebeden en de betekenis ervan kennen. 	<p>Wij vinden in de atlas: Een atlas waarop de Arabische wereld / Arabië en omgeving worden afgebeeld, wordt meegebracht en de locatie van Mekka, de plaatsen waar profeet Mohammed is geboren, heeft geleefd en is geweest worden bestudeerd. (Doelstelling 1)</p> <p>Wij maken een tijdslijn/De profeet Mohammed (vzmh) als kind: De leerkracht bereidt een tekst voor over de kindertijd van profeet Mohammed. De leerlingen bestuderen de voorbereide tekst en bereiden op basis hiervan een tijdslijn voor over de kindertijd van de profeet Mohammed. (Doelstelling 1)</p> <p>Wat deed Hij (vzmh)? Voorbeelden aanhalen die gelijkenissen vertonen met de relatie tussen familie en omgeving van de kindertijd van de profeet Mohammed (vzmh), zijn relatie met zijn zoogbroeders of zussen, de spelletjes die zij indertijd speelden en hierover klassikaal een bespreking houden. (Doelstelling 1)</p> <p>Als ik een vriend was van Hem (vzmh): Aan de leerlingen vragen wat zij samen zouden doen, spelen, delen wanneer zij een vriend zouden zijn van Hem (vzmh). (Doelstelling 2)</p> <p>Wij maken een tijdsbalk / De profeet Mohammed als kind: Een tekst over de kindertijd van de profeet Mohammed (vzmh) wordt door de leerkracht opgesteld en aan de leerlingen wordt gevraagd om de gebeurtenissen in zijn kindertijd op een tijdsbalk weer te geven en dit daarna met de activiteiten 'de profeet Mohammed (vzmh) als kind' samen te nemen (Doelstelling 3)</p> <p>Mohammed' Al-Amîn zijn: handeldrijven van de profeet Mohammed, het wegwerken van onenigheden, voorbeelden kunnen hier aangehaald en besproken worden. (Doelstelling 3)</p> <p>Wat deed Hij (vzmh)? Een voorbeeld Kalimatoe't-Tawhîd Kalimatoe't-Tawhîd dsituatie uit het leven van de profeet Mohammed (vzmh) wordt uitgepikt en de beginsituatie wordt voorgelezen en daarna de vraag stellen: «Hoe zou de profeet Mohammed (vzmh) hierop reageren?» Een bespreking van de antwoorden houden. (Doelstelling 4)</p> <p>Lijk ik op Hem (vzmh)? Een lijst opstellen over het deugdzame gedrag van de Profeet en zijn houding tegenover de gebeurtenissen. Aan de leerlingen vragen met welke kenmerken van de Profeet zij zich identificeren en met welke niet. Dit aanduiden en daarna een zelfevaluatie houden. (Doelstelling 5)</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Bedevaart, Mohammed Al-Amîn, melkmoeder, melkbroers of zussen, brengen van salawât.</p> <p>† Voorrang geven aan de waarden: Belang hechten aan eenheid van familie, liefde, verantwoordelijkheidszin, vertrouwen, werkelijke liefde, rechtvaardigheid en rechtschapenheid.</p> <p>† Voorrang geven aan de vaardigheden: Communicatie en empathie, waarnemen van plaats en tijd, waarnemen van wijziging en continuïteit, vertonen van morele en tolerante handeling, verantwoordelijkheidsgezinnd handelen, onderzoeken, zichzelf kennen.</p> <p>Verklaringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Gedurende het hoofdstuk wordt de persoonlijke relatie van de Profeet (vzmh) tegenover zijn familie en zijn omgeving op de voorgrond gebracht, dat hij ook maar een mens is benadrukken, de leerlingen erop wijzen om de waarden en normen die de Profeet hanteert zich te eigenen. In het bijzonder de nadruk erop leggen dat de Profeet zijn relatie met zijn familie niet verbroken heeft, zijn standvastigheid en zijn verantwoordelijkheidsgevoel bewaard heeft ondanks dat hij op jonge leeftijd veel dingen meegemaakt heeft, zijn ouders verloren heeft en als weeskind opgegroeid is geweest. -Het leven van profeet Mohammed (vzmh) zonder in details te vallen, in grote lijnen met concrete voorbeelden vertellen. Doordat de leerlingen nog niet bereid zijn met hun vaardigheden om het gebruik van basisbronnen te verwezenlijken, zal de leerkracht gedurende de leerproces zelf voor voorbeelden zorgen dat de leerlingen hier gebruik van kunnen maken. -Bij de activiteit "Wat deed Hij (vzmh)?" aandacht hebben dat het voor de leerlingen vreemd zal overkomen welke spelen de Profeet met zijn melkbroer speelde. -Bij de activiteit "Wat deed Hij (vzmh)?" kan men aan de leerlingen hints geven om de tekst te vervolledigen. -Bij de activiteit "Lijk ik op Hem (vzmh)?" is het belangrijk dat de leerlingen zichzelf moeten evalueren in opzicht van manieren, houdingen en handelingen. De leerkracht moet erop letten voor de negatieve houdingen dat er kan opduiken. ↔ Doelstelling 2 en 5 van dit hoofdstuk en de doelstelling 1 en 2 van het hoofdstuk « Mijn geloof en Leven als broeders onder elkaar » van het 2de leerjaar, doelstellingen 1-6 van dit hoofdstuk en de doelstellingen 1-4 van het hoofdstuk « Ik ken mijn profeet Mohammed (vzmh) » van het 1ste leerjaar worden met elkaar in verband gebracht. 📄 In dit hoofdstuk kan men een evaluatie houden door: een tijdslijn, een verbale en schriftelijke vertelling, een debat, werkbladen, zelfbeoordelingschalen te gebruiken. Aan de leerlingen kan men vragen welke de belangrijke evenementen zijn uit de kinder- en jeugd jaren van de profeet Mohammed (vzmh) en de redenen van belang hiervan te verslagen als performantietraak.

📄 Activiteit binnen klas-schoolverband 🏠 Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing 📏 Begrenzungen ↔ Lesinhoudelijk verband 📅 Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden 🔄 Associatie met intermediale disciplines 📊 Meting en evaluatie

Leerdomein: KORAN		2 ^{de} Leerjaar - 4	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
KORAN LEZEN EN LEREN IS EEN AANBIJDING	<p>1. De Koran is neergedaald om gelezen en geleerd te worden.</p> <p>1.1. Het lezen en leren van de Koran zal beloofd worden.</p> <p>1.2. De Koran wijst ons het goede, het mooie en het ware aan.</p> <p>2. Moslims hechten belang aan het lezen en begrijpen (leren) van de Koran.</p> <p>2.1. Tijdens het gebed wordt er uit de Koran gelezen.</p> <p>2.2. In de moskee wordt uit de Koran gelezen.</p> <p>2.3. Bij godsdienstige vieringen wordt uit de Koran gelezen.</p> <p style="text-align: center;">Hoofdstuk Al-Fatiha</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;"> DOELSTELLINGEN </div> <p>Na dit hoofdstuk kunnen de leerlingen;</p> <p>1. begrijpen en beseffen dat de Koran is neergedaald om uit gelezen en geleerd te worden.</p> <p>2. inzien dat het lezen van de Koran in de originele versie en de vertaling ervan een aanbedding is.</p> <p>3. beseffen dat de Koran is neergedaald om aan de mensen het goede, het mooie en de ware te tonen.</p> <p>4. voorbeelden kunnen aangeven waar, in welke omstandigheden en met welke doelstellingen de moslims de Koran lezen.</p>	<p> Koran zegt: Op bord de vers 36:70 van het hoofdstuk Yâ Sîn opschrijven en een bespreking hierover houden.</p> <p> Hoe hebben de vrienden van de Profeet (vzmh) Koran aangeleerd? Een tekst klaarmaken over de leerwijzen van de eerste moslims vanaf het moment dat de Koran was begonnen neer te dalen en dit met de leerlingen bespreken.</p> <p> Het lezen van de Koran is een aanbedding: De vraag “Waarom wordt er Koran gelezen” aan de leerlingen toe richten. Er wordt gebrainstormd. Daarna wordt er aan bord de volgende <u>hadi</u>š opgeschreven: “De besten onder jullie zijn degenen die de Koran zelf leren en anderen het aanleren”(Boechârie, Fađâ’ilo’1-Koran 21) en bespreekt men waarom het zelf leren van de Koran en het aanleren ervan zo belangrijk en een goede daad is. De verzen die hier betrekking op hebben: Hoofdstuk al-A’râf 7:204, hoofdstuk Kahf 18:27, hoofdstuk al-Ahzâb 33:34, hoofdstuk al-Moezammil 73:4 (Doelstelling 2)</p> <p> Nooit zal je het goede bereiken, als je van de dingen waarvan je houdt niet weggeeft: De leerlingen worden in vier groepen ingedeeld. Elke groep krijgt als taak mee om op werkbladen minstens vijf preken op te schrijven uit de Koran over goedheid, schoonheid en rechtschapenheid. De groepen over deze onderwerpen aan het woord laten. Over de vraag “Waarom is de Koran gezonden?” brainstormen. (Doelstelling 3)</p> <p> Wij maken een kubus: De leerlingen worden in groepen ingedeeld. Elke groep krijgt een kartonnen kubus. Elk oppervlakte van de kubus wordt opgevuld met teksten waar en met welke doelstelling de Koran wordt gelezen. Elke groep gooit de kubus in de lucht en geeft men een voorbeeld aan de situatie en doelstelling dat zich voor kan doen. (Doelstelling 4)</p>	<p>! Voorrang geven aan de begrippen: Het reciteren van de Koran tilâwa(t), verrichten van goede daden, tekst uit de Koran, betekenis van de Koran, samenlezen van de Koran, het volledig uitlezen van de Koran, godsdienstige ritueel.</p> <p> Voorrang geven aan de waarden: Ijverheid, wetenschap, gevoeligheid, verantwoordelijkheid.</p> <p> Voorrang geven aan de vaardigheden: Onderzoek, communicatie, het leren leren, verantwoordelijkheidsgezin reageren.</p> <p>Verklaringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gedurende het hoofdstuk beklemtonen dat de openbaring van de Koran erop berust de kennis die de Koran inhoudt te kennen en er naar te handelen. - De leerlingen bewust maken dat het lezen van de Koran eigenlijk niet zo moeilijk is. - Aan de leerlingen de kans geven om de Koran van nabij te onderzoeken. - Bij de 3de doelstelling zullen er voorbeelden gegeven worden uit de interpretatie van de Koran. - De 4de doelstelling zal met de 3 eerste doelstellingen in verband gebracht worden. - De leerkracht zal bij de activiteit “Hoe hebben de vrienden van de Profeet de Koran geleerd?” zelf voor de tekst zorgen. - Voorbeelden kunnen gegeven worden uit de Koran bij de activiteit “Het lezen van de Koran is een aanbedding”, dat er persoonlijke interesse aanwezig is om de Koran te lezen en te begrijpen. <p> Doelstelling 3 van dit hoofdstuk en de doelstelling 9 van het hoofdstuk “Mijn geloof raadt mij aan om mooie woorden en handelingen te hanteren” van het 1ste leerjaar, doelstelling 3 van dit hoofdstuk en de doelstelling 5 van het hoofdstuk “Mijn geloof adviseert mij om in vriendschap en broederschap met elkaar te leven” van het 2de leerjaar worden met elkaar in verband gebracht.</p> <p> In dit hoofdstuk kan men een evaluatie houden d.m.v. verbale en schriftelijke vertelling, werkbladen, zelfbeoordelingschalen te gebruiken. Als performantietask kan aan de leerlingen gevraagd worden om met een persoon die de Koran leest en het leert aan anderen een interview te houden.</p>

 Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzungen ⇄ Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediale disciplines Meting en evaluatie

Leerdomein: ZEDELIIKHEID		2 ^{de} Leerjaar - 5	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
MIJN GELOOF WIL VRIENDSCHAP EN BROEDERSCHAP	<p>1.De basis van vriendschap en broederschap is respect en liefde.</p> <p>2.Mijn geloof adviseert vriendschap en broederschap.</p> <p>2.1.Ik hou van mijn vrienden.</p> <p>2.2.Ik ga goed om met mijn vrienden</p> <p>2.3.Ik deel met mijn vrienden.</p> <p>2.4.Ik luister naar mijn vrienden als ze praten.</p> <p>2.5.Ik doe niets wat ik ook niet zelf aan de hand wil.</p> <p style="text-align: center;">Hoofdstuk An-Nâs</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>DOELSTELLINGEN</p> </div> <p>Aan het einde van dit hoofdstuk kunnen/kennen leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.zich bewust worden van het belang en belang hechten aan liefde in vriendschapsrelaties. 2.een gevoeligheid ontwikkelen voor de wensen en verlangens van hun medemens. 3.bevorderen van hun gewoonte om te delen. 4.begrijpen van het belang van het luisteren voor een bevorderlijk contact tussen de mensen en het verder ontwikkelen van deze eigenschap. 5.de adviezen van ons geloof om in vriendschap en broederschap te leven en hechten aandacht om hieraan te voldoen. 	<p> Liefde is de basis van alles: Er wordt gevraagd aan de leerlingen om na te denken over de basis van de vriendschap die ze hebben met hun vrienden en om deze ideeën te delen in de klas (Doelstelling 1)</p> <p> Hoe waren de vrienden van ons Profeet: De leerlingen worden opgesplitst in verschillende groepen. Aan elke groep wordt er een voorbeeld gegeven van een gebeurtenis over het contact met de vrienden van ons Profeet. Deze voorbeeld gebeurtenissen worden in de klas gedeeld en er wordt een lijst opgesteld van de zaken waar onze Profeet op let bij zijn vriendschapsrelaties. (Doelstelling 1-5)</p> <p> We voelen empathie: Er wordt een toneelstuk voorbereid over een persoon waarvan de wensen en verlangens voortdurend worden verworpen. Hierna wordt gevraagd aan de leerlingen om zich in de plaats van die persoon voor te stellen en te vertellen wat ze hierbij voelen.</p> <p> We delen: In toneelvorm gaat een van de leerlingen beslissen om een campagne te voeren voor behoeftige mensen. Een deel van de klasgenoten gaat pogen om deze activiteit waar te maken. Aan het einde van het toneelstuk worden de gevoelens gedeeld van zowel diegenen die meegedaan hebben aan de campagne als diegenen die niet hebben meegedaan en er wordt hierover gesproken. Er wordt gevraagd aan de leerlingen om een lijst op te stellen van wat ze wel en niet delen met hun vrienden. (Doelstelling 3)</p> <p> Een gevoelsposter: Er wordt gevraagd aan de leerlingen om een poster voor te bereiden die ze zullen samenstellen van knipsels uit kranten en tijdschriften, met tekst en tekeningen, die hun emoties weergeven over hun vrienden. (Doelstelling 1-4)</p> <p> Als er niet geluisterd wordt naar mijn gedachten!..... De vraag “Je hebt een werkje waar je heel lang aan hebt gemaakt afgekregen. Je wilt dit succes delen met je vrienden. Maar je probeert dit te vertellen aan je vrienden en zij doen alsof ze naar je luisteren of luisteren niet. Wat zal je voelen?” wordt gericht aan de leerlingen en er wordt gezamenlijk gesproken over de antwoorden. Er wordt gevraagd om het gedeelte ‘Als er niet geluisterd wordt naar mijn gedachten...’ aan te vullen. (ik word boos of verdrietig, zal mijn stem verheffen, zal niet meer spreken enz.) (Doelstelling 3-4)</p> <p> Eigenschappen van goed luisteren: Er wordt gevraagd aan de leerlingen om de eigenschappen van goed luisteren te onderzoeken. (Doelstelling 4)</p> <p> Wat voor vriend ben ik? Er wordt gevraagd aan de leerlingen om te noteren wat voor vriend ze zijn en als ze denken dat ze geen goede vriend zijn, hoe ze aan deze minpunten kunnen werken en dit te delen met hun vrienden.. (Doelstelling 1-4)</p> <p> Islam is een geloof van vriendschap en broederschap: Het broederschapverbond onder moslims van onze Profeet na de emigratie naar Medina wordt uitgebeeld in drama en er wordt met de leerlingen hierover gesproken. (Doelstelling 5)</p>	<p>! Primaire begrippen: vrienden worden, advies</p> <p>† Primaire waarden: liefde, gevoeligheid, delen, vriendschap, broederschap, vertrouwen</p> <p>† Primaire vaardigheden: communicatie en empathie, sociale deelname, fatsoenlijk en tolerant optreden, emotiecontrole, zich op verantwoorde wijze gedragen, observatie.</p> <p>Verklaringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In dit hoofdstuk gaan de leerlingen bewust gemaakt worden van het feit dat liefde, respect, delen en vertrouwen de basis vormen van communicatie. Er gaat gehandeld worden vanuit de gevoelens eenzaamheid-gezamenlijkheid, waardering-uitsluiting van de leerlingen. - Bij de doelstellingen gaan zo veel mogelijk verzen uit de Koran en gebeurtenissen uit het leven van onze Profeet als voorbeeld dienen. Rekening houdend met het onvoldoende ontwikkeld zijn van het vermogen om religieuze bronnen op te sporen, wordt voor het Koran en hadîsmateriaal gezorgd door de leerkracht – Bij doelstelling 2 en 3 zal worden stilgestaan op de verlangens van vrienden en op het positief effect van delen. - Bij de activiteit “Een gevoelsposter” kan er voor gezorgd worden dat leerlingen de poster voorbereiden met hun eigen tekeningen. - Bij de activiteit “Wat voor vriend ben ik” kan er gebruik gemaakt worden van de SWOT analyse (analyse die sterke/zwakke kanten en gelegenheden/bedreigingen op voorgrond brengen). <p>⇔ Doelstellingen 1-5 van dit hoofdstuk en de doelstellingen 2 en 3 van het hoofdstuk “Profeet Mohammed (vzmv) groeit”, Doelstelling 5 van dit hoofdstuk en de doelstelling 3 van het hoofdstuk “Wij vieren samen” van het 1ste leerjaar, doelstelling 3 en 5 van dit hoofdstuk en doelstelling 3 van het hoofdstuk “Wij feliciteren elkaar” van het 2de leerjaar, de volledige doelstellingen van dit hoofdstuk en de volledige doelstellingen van het hoofdstuk “Mijn godsdienst adviseert mooie woorden en daden” van het 1ste leerjaar worden met elkaar in verband gebracht.</p> <p> In dit hoofdstuk kan men een evaluatie houden op basis van het spelen van een rol, visualisatie, mondelinge en schriftelijke vertelling/voorstelling, voorbereiden van een poster, werk- en zoekblaadjes en zelfbeoordelingschalen. De activiteit “Eigenschappen van goed luisteren” kan als performantietask gebruikt worden.</p>

Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzungen ⇔ Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen † Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediale disciplines Meting en evaluatie

Leerdomein: GODSDIENST EN CULTUUR		2 ^{de} Leerjaar - 6	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	VERKLARINGEN
WIJ FELICITEREN ELKAAR.	<p>1. We hebben godsdienstige feesten. 1.1. Ramadan feest 1.2. Offerfeest</p> <p>2. We vieren feest.</p> <p>3. We leren de godsdienstige feesten van onze vrienden.</p> <p style="color: blue; text-align: center;">Hoofdstuk Al-Falaq</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Aan het einde van dit hoofdstuk kennen/kunnen leerlingen;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de godsdienstige feestdagen. 2. het belang begrijpen van godsdienstige feestdagen en gewillig zijn om deze te vieren. 3. de godsdienstige feestdagen van hun vrienden en delen hun geluk. 	<p> We doen een toneelstuk: De leerkracht vormt samen met de leerlingen een toneelstuk die het vieren van de Ramadanfeest en het Offerfeest toont. Elke leerling krijgt een rol toebedeeld en het feestvieren wordt uitgebeeld. (Doelstelling 1)</p> <p> SWMB: Met de leerlingen wordt er SWMB opgesteld omtrent het Ramadan feest en het Offerfeest. (Doelstelling 1) (Met 5 WMB wordt een antwoord gegeven op de vraag van de <u>Menselijke Bronnen</u>: <u>Wat kan het?</u>, <u>Wat kan het niet?</u>, <u>Waarom doet het?</u>, <u>Waarom doet het niet?</u>, <u>Welke manier?</u>)</p> <p> We vieren feest: Door middel van spel wordt samen met de leerlingen het vieren van feest uitgebeeld (Doelstelling 2)</p> <p> We tekenen dit: Er wordt gevraagd aan de leerlingen om een tekening te maken. De tekeningen worden besproken. (Doelstelling 2)</p> <p> We delen cadeaus uit: Voor een feestdag wordt er geloot onder de leerlingen. Elke leerling koopt een geschenk voor zijn/haar gelote klasgenoot. Na het uitdelen van de geschenken worden de gevoelens en de gedachten van de leerlingen gedeeld in de klas en wordt hierover gesprekken gevoerd. (Doelstelling 2)</p> <p> De feesten zijn van ons allen: De leerkracht vraagt aan de leerlingen om informatie te verzamelen over de feesten. In dezelfde groep zijnde wordt er gevraagd om te vertellen over hun feesten. Hierna wordt gesproken over het belang van het delen van de feesten. (Doelstelling 3)</p> <p> We stellen onze feestkalender op: Aan de leerlingen wordt gevraagd om een feestkalender op te stellen van hun eigen godsdienstige feesten en van de godsdienstige feesten van hun vrienden (Doelstelling 3)</p>	<p>! De primaire begrippen: godsdienstige feesten, het vieren van de feesten, Offerfeest, Ramadan feest.</p> <p> Primaire waarden: Delen, solidariteit, respect, gevoeligheid, socialiteit.</p> <p> Primaire vaardigheden: Belang tonen aan godsdienstige waarden, continuïteit van empathie, chronologische en tijdsbegrip, observatie, sociale participatie, onderzoek.</p> <p>Verklaringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In dit hoofdstuk wordt via concrete ervaringen van de leerlingen het belang van eenheid, gezamenlijkheid en solidariteit van godsdienstige feesten verwerkt. Er wordt niet vergeleken met vieringen en herdenkingen die andere leerlingen kennen en toepassen. - Er wordt voorzichtig opgetreden met leerlingen die problemen zouden ondervinden met feestvieren door een gebroken gezin. - Bij het activiteit “We delen cadeaus uit” word eerder voorkeur gegeven aan het zelf voorbereiden van een geschenk dan aan het kopen van een geschenk. <p> Doelstelling 3 van dit hoofdstuk en de doelstelling 6 van het hoofdstuk “Islam is mijn godsdienst” van het 1ste leerjaar, doelstellingen 3 en 5 van het hoofdstuk “Mijn geloof wil vriendschap en broederschap”, en de volledige doelstellingen van dit met de volledige doelstellingen van het hoofdstuk “Wij vieren samen” van het 1ste leerjaar worden met elkaar in verband gebracht.</p> <p> In dit hoofdstuk; Evalueren is mogelijk op basis van het spelen van een rol, SWMB, mondelinge en schriftelijke vertelling/voorstelling, onderzoeksartikelen, zelfevaluatie en observatieformulieren.</p> <p>De activiteiten “De feesten zijn van ons allen” of “We stellen onze feestkalender op” kunnen als performantietaak dienen.</p>

 Activiteit binnen klas-schoolverband Extra Muros (Buitenschoolse) activiteiten ! Waarschuwing Begrenzungen ⇔ Lesinhoudelijk verband Verband met andere lessen Individuele vaardigheden en waarden Associatie met intermediale disciplines Meting en evaluatie

A large orange ribbon graphic with a black outline, featuring a central rectangular panel and two side flaps that curve downwards. The text is centered within the central panel.

**LEERDOMEINEN
EN
HOOFDSTUKKEN**

3de leerjaar

6.3. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN 3de leerjaar

Leerdomein	HOOFDSTUKKEN
Geloofsleer	<p><u>Wat weten we over godsdienst en goed gedrag (achlâq)?</u></p> <p>5. Religieuze uitdrukkingen in ons dagelijks leven</p> <p>5.1 Bismillâhi `r-Rahmâni `r-Rahîm</p> <p>5.2 Dankbaarheid aan Allah (Sjoekr).</p> <p>5.3 De begrippen: Halâl (toegelaten), harâm (verboden), hasanât (goede daden), sayyi'ât (slechte daden/zondes).</p> <p>5.4 Islamitische uitdrukkingen in onze wensen en smeekbeden.</p> <p>5.5 Wij begroeten elkaar(de salâm).</p> <p>5.6 We leren de Kalimatoe't Tawhîd en de Sjahâda.</p> <p>6. Kennismaking met religieuze symbolen in mijn leefomgeving.</p> <p>7. Het belang van het leren over religie.</p> <p>8. Godsdienst is goed gedrag (goed achlâq).</p> <p>8.1 Ik gebruik vriendelijke woorden</p> <p>8.2 Ik verricht goede/ vriendelijke daden</p> <p>Smeekbeden: Rabbanâ</p>
Aanbidding	<p>III. <u>Ik leer de gebedsplaatsen kennen</u></p> <p>7. De moskee is de gebedsplaats van moslims.</p> <p>8. We bidden samen in de moskee.</p> <p>9. We leren over het moskeepersoneel.</p> <p>10. In de moskee wordt vijf keer per dag de adzân (oproep tot het gebed) gelezen.</p> <p>11. In de moskee wordt er gezamenlijk gebeden.</p> <p>12. Ik leer over de gebedsplaatsen van mijn vrienden.</p> <p>Sôera Al Fâtihâ</p> <p>IV. <u>Onze voornaamste gebeden</u></p> <p>5. Ik smeeke enkel tot Allah.</p> <p>6. Ik leer de salât (het gebed).</p> <p>7. Wij richten ons naar de qibla (Ka°ba) tijdens de salât.</p> <p>8. Moslims komen samen bij de Ka°ba.</p> <p>9. De 5 plichten in islam. (De 5 zuilen van islam)</p>
Het leven van de profeet	<p><u>Mohammed (v.z.m.h.) wordt profeet</u></p> <p>3. Mohammed zoekt zijn Heer (Rabb).</p> <p>4. Allah (s.w.t) kiest Mohammed als Zijn profeet.</p> <p>3. Chadîdja (r.°anhâ) steunt de Profeet (v.z.m.h.).</p> <p>4. Mohammed (v.z.m.h.) begint zijn familie en vrienden te onderrichten in islam.</p> <p>Sôera Al Masad</p>
Koran	<p><u>Ontmoeting met de Koran.</u></p> <p>1. De Koran is Arabisch.</p> <p>2. De Koran bestaat uit âyât (verzen) en soewar (hoofdstukken).</p> <p>3. De Koran bestaat uit onderdelen (djoez).</p> <p>4. Wij onderzoeken de Koran/ Wij werpen een blik op de Koran.</p> <p>Soera An Nasr</p>
Zedelijkheid	<p><u>Ik hou van mijn familie.</u></p> <p>6. Mijn familie.</p> <p>7. Mijn godsdienst spoort aan om mijn ouders te gehoorzamen en goed op te schieten met mijn broers en zussen.</p> <p>8. Thuis vervul ik mijn verantwoordelijkheden./Thuis voer ik mijn taken uit.</p> <p>9. Ik leef gelukkig met mijn familie.</p> <p>10. Binnen mijn familie helpen wij elkaar/ Familieleden helpen elkaar.</p> <p>Sôera Al Kâfirôn</p>
Godsdienst en cultuur	<p><u>Ik leer de relatie tussen religie en cultuur in ons dagelijks leven.</u></p> <p>5. Mijn godsdienst beveelt goede relaties met de medemensen aan.</p> <p>6. Mijn godsdienst spoort mij aan om het milieu en de natuur te beschermen.</p> <p>7. Het gebruik van religieuze uitdrukkingen in mijn dagelijks leven.</p> <p>8. Wij leren over de religieuze symbolen rondom ons.</p>

Leerdomein : GELOOFSLEER		3 ^{de} Leerjaar 1	
HFDSTK	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
WAT WETEN WE OVER RELIGIE EN GOED GEDRAG	<p>1. Religieuze uitdrukkingen in ons dagelijks leven</p> <p>1.1 Bismillâhi ‘r-Rahmâni ‘r-Rahîm</p> <p>1.2 Dankbaarheid aan Allah (Sjoekr).</p> <p>1.3 De begrippen: <u>halâl</u> (toegelaten), <u>harâm</u> (verboden), <u>hasenât</u> (goede daden), <u>sayyi’ât</u> (slechte daden/zondes).</p> <p>1.4 Islamitische uitdrukkingen in onze wensen en smeekbeden.</p> <p>1.5 Wij begroeten elkaar(de salâm).</p> <p>1.6 We leren de Kalimatoe’t Tawhîd en de Sjahâda.</p> <p>2. Kennismaking met religieuze symbolen in mijn leefomgeving.</p> <p>3. Het belang van het leren over religie.</p> <p>4. Godsdienst is goed achlâq (goed gedrag en zedelijkheid).</p> <p>4.1 Ik gebruik vriendelijke woorden</p> <p>4.2 Ik verricht goede/ vriendelijke daden Smeekbeden: Rabbanâ</p> <p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>De leerlingen kunnen/ kennen/weten/zijn:</p> <p>1. spontaan de religieuze uitdrukkingen gebruiken in hun dagelijkse gesprekken.</p> <p>2. de betekenis van Kalimatoe’t Tawhîd en de Sjahâda uitleggen.</p> <p>3. voorbeelden geven van religieuze symbolen in hun omgeving.</p> <p>4. het belang van kennis over eigen religie opmerken.</p> <p>5. inzien dat religie goed gedrag en zedelijkheid vereist.</p> <p>6. de begrippen dien (religie, godsdienst) en achlâq (zedelijkheid) definiëren.</p> <p>7. bereid om goed gedrag te vertonen en vriendelijk te spreken.</p> <p>8. de smeekbede Rabbanâ en zijn betekenis van buiten.</p>	<p> Welke religieuze uitdrukkingen gebruiken wij? De leerlingen noteren de religieuze uitdrukkingen die zij vaak horen. De leerlingen geven met voorbeelden aan hoe en waar deze uitdrukkingen gebruikt worden.(1ste en 3de doelstelling).</p> <p> We leren nieuwe woorden. De leerlingen lezen een tekst over religieuze uitdrukkingen en zoeken de nieuwe woorden op in een woordenboek. De leerlingen moeten deze uitdrukkingen gebruiken in een zin. (1ste doelstelling)</p> <p> Wat zijn de verschillen en overeenkomsten? De betekenissen van de Kalimatoe’t Tawhîd en de Sjahâda verschijnen op het bord. De leerlingen gaan op zoek naar overeenkomsten en verschillen tussen deze uitdrukkingen en motiveren hun belang in islam.(2de doelstelling)</p> <p> Religieuze symbolen. De leerlingen stellen een mindmap op over de religieuze symbolen die zij in hun omgeving tegenkomen. Zij vermelden ook hun eigen mening hierover. (3de doelstelling)</p> <p> Laten we het bespreken. De leerkracht introduceert een discussieonderwerp dat het belang van de kennis over eigen religie benadrukt. (4de doelstelling).</p> <p> Visgraatdiagram. Gedichten en zegswijzen over vriendelijk gedrag en woordgebruik verschijnen op het bord. Deze worden samen besproken. Vervolgens maken de leerlingen een visgraatdiagram over vriendelijk spreken en goed gedrag. (doelstelling 7)</p> <p> Basisidee: De twee smeekbeden van Rabbanâ en hun betekenis worden samen besproken. (doelstelling 8)</p>	<p>■ De onderwerpen in dit hoofdstuk zijn beperkt tot de concrete ervaringen van leerlingen over religie en achlâq.</p> <p>!Onder religieuze uitdrukkingen in onze dagelijkse gesprekken wordt de nadruk gelegd op de volgende termen: Basmalla/Basmala (Bismillâh), Sjoekr (dankbaarheid), Seyyi’ât (slechte daden), <u>Hasenât</u> (goede daden), <u>Halâl</u> (toegelaten, geoorloofd) <u>Harâm</u> (verboden-ongoorloofd) en termen m.b.t. wensen, smeekbeden en begroetingen.(doelstelling 1)</p> <p>! De volgende religieuze symbolen in de leefomgeving worden behandeld: Moskee, Kerk, Soebha of tasbîh (gebedskraal), Saddjâda (gebedstapijt, gebedsmat) (doelstelling 3)</p> <p>! Gedurende het hoofdstuk worden leerlingen zoveel mogelijk aangemoedigd om zelf te spreken ! Voornaamste waarden: eerlijkheid, oprechtheid ! Voornaamste vaardigheden: communicatie, inlevingsvermogen (empathie), correct en doeltreffend taalgebruik</p> <p> Evaluatie is mogelijk met open vragen, meerkeuzevragen, invulvragen, discussies, mindmaps, werkbladen, mondeling en schriftelijk presenteren, zelfevaluaties, observatieformulieren etc.</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen.) Meting en Evaluatie

De verschillen en de overeenkomsten

VAK	: ISLAMITISCHE GODSDIENST
KLAS	: 3 ^E LEERJAAR
LESTIJD	: 1 LESUUR
LEERDOMEIN	: Geloofsleer
HOOFDSTUK	: WAT WETEN WE OVER RELIGIE EN GOED GEDRAG
DOELSTELLINGEN	: KALIMATOE'T TAWHĪD EN DE SJAĤĀDA kunnen uitleggen
VAARDIGHEDEN	: Correct en doeltreffend taalgebruik
DIDACTISCH MATERIAAL	: Computer en beamer

PROCES

1. De sjaĥâda en kalimatoe't tawĥĭd en hun betekenis verschijnen op het bord.
2. De leerlingen noteren de verschillen en overeenkomsten die zij opmerken.
3. De basisprincipes van deze uitdrukkingen worden samen besproken.

EVALUATIE

De leerlingen kunnen de sjaĥâda en de kalimatoe't tawĥĭd en hun betekenis foutloos formuleren.

De religieuze symbolen

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 3 ^e leerjaar
LESTIJD	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: GELOOFSLEER
HOOFDSTUK	: Wat weten we over religie en goed gedrag
DOELSTELLINGEN	: De leerlingen kunnen voorbeelden geven van religieuze symbolen
VAARDIGHEDEN	: Communicatie en empathie, onderzoeken, correct en doeltreffend taalgebruik
DIDACTISCH MATERIAAL	: Werkbladen, mindmaps

PROCES

1. De leerlingen krijgen de vraag ‘Welke religieuze symbolen komen jullie zoal tegen?’ Deze symbolen worden besproken. (De leerlingen vullen werkblad 1 in)
2. De leerlingen duiden de symbolen aan die zij thuis en in hun nabije omgeving vaak tegenkomen. (De leerlingen vullen werkblad 2 in)

EVALUATIE

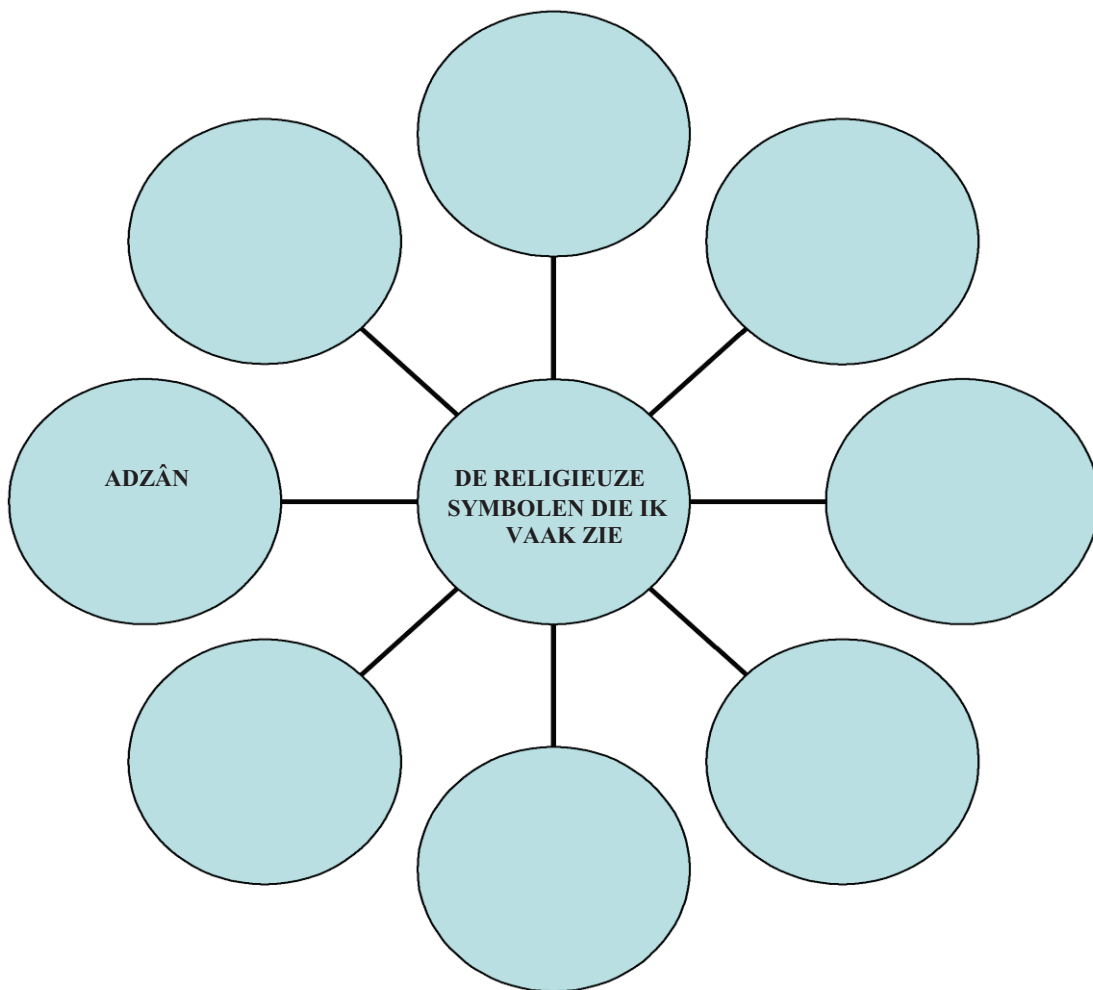
De werkbladen verbeteren en leerlingen de nodige feedback geven.

Werkblad 1

Schrijf in de rechterkolom op waarvoor deze religieuze symbolen gebruikt worden en wat ze betekenen.

DE KORAN	
GEBEDSTAPIJT (Sedjâdah)	
GEBEDSKRAAL (Soebha, Tasbîh)	
KALLIGRAFIE	
MOSKEE	
MINARET	
WOEDÔE-PLEK (FONTEIN)	

Werkblad 2

Het visgraatdiagram

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 3 ^e leerjaar
LESTIJD	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: GELOOFSLEER
HOOFDSTUK	: Wat weten we over religie en goed gedrag
DOELSTELLINGEN	: Bereidheid om goed gedrag te vertonen en vriendelijk te spreken
VAARDIGHEDEN	: Correct en doeltreffend taalgebruik
DIDACTISCH MATERIAAL	: Werkbladen

PROCES

- De leerlingen lezen het gedicht in bijlage 1 hardop voor en onderlijnen de mooie woorden
- Het gedicht in bijlage 2 wordt ook luidop gelezen.
- De leerlingen duiden de voorbeelden van goed gedrag in het gedicht aan.
- De leerlingen maken een lijst van andere voorbeelden van goed gedrag die niet in het gedicht voorkomen.
- De leerlingen maken een visgraatdiagram over voorbeelden van goed en slecht gedrag.
- De leerlingen maken vullen het bijhorende werkblad in.

EVALUATIE

De werkbladen worden verbeterd en leerlingen worden bijgestuurd.

Bijlage 1

Een gedicht over goed gedrag

Bijlage 2

Een tweede gedicht over goed gedrag

WERKBLAD

<p>De vriendelijke woorden van mijn vriend</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Het vriendelijke gedrag van mijn vriend</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>De vriendelijke woorden en goed gedrag die ik van anderen verwacht</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Mijn gevoelens die opkomen wanneer ik mensen zie die zich vriendelijk gedragen en spreken</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>De reacties van mensen wanneer ik me vriendelijk gedraag tegenover hen</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Mooie woorden en handelingen die ik nooit vergeet</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

LEERDOMEIN : AANBIDDING I			3 ^{de} Leerjaar 2
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
IK LEER DE GEBEDSPLAATSEN KENNEN	<p>1. De moskee is de gebedsplaats van moslims</p> <p>2. We bidden samen in de moskee.</p> <p>3. We leren over het moskeepersoneel.</p> <p>4. In de moskee wordt vijf keer per dag de adzân gelezen.</p> <p>5. In de moskee wordt er gezamenlijk gebeden.</p> <p>6. Ik leer over de gebedsplaatsen van mijn vrienden.</p> <p>Sôera Al Fâtîha</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen kunnen/kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uitleggen dat de moskee een gebedsplaats van moslims is. 2. de waarde van de moskee voor moslims begrijpen. 3. het moskeepersoneel en hun functies. 4. de gebedsplaatsen van hun niet-islamitische vrienden. 5. de Sôera Al Fâtîha van buiten leren en begrijpen. 	<p>Wij bezoeken de moskee. De leerlingen worden in groepen verdeeld. Er wordt een observatieblad uitgedeeld. De groepen observeren alles wat de mensen van het begin tot het einde van het gebed doen en ook de onderdelen van de moskee. Zij nemen ook een interview af met de imâm. Na deze observaties wordt een verslag opgemaakt. Deze verslagen worden naderhand in de klas gepresenteerd. Vervolgens worden alle verslagen samengevat in één verslag die in de klas wordt opgehangen.(doelstellingen 1 tot 3)</p> <p>Wat als er geen gebedsplaatsen waren? De leerlingen gaan brainstormen over de gevolgen van een toestand waarin de moslims geen gemeenschappelijke gebedsplaatsen hebben. (2de doelstelling)</p> <p>Ik leer nieuwe woorden. De leerlingen gaan op zoek naar de betekenis van begrippen aangaande de moskee zoals, djamâ^oa (gemeenschap), moeaddzin, imâm (geestelijken – moskeepersoneel) (1ste en 2de doelstellingen)</p> <p>We tekenen een moskee. De leerlingen maken een tekening van de buiten- en binnenkant van een moskee. Zij duiden de elementen van de moskee aan op de tekening en geven uitleg over hun functies en wat er gedaan wordt. Vervolgens worden de tekeningen tentoongesteld.(doelstellingen 1 tot 3)</p> <p>Wij interviewen. De leerlingen worden verdeeld in twee groepen en deze bezoeken respectievelijk een kerk en een synagoge. Zij interviewen de verantwoordelijke over gebedsplaatsen en stellen een verslag op. Deze verslagen worden in de klas gepresenteerd en besproken. Vervolgens bepalen de leerlingen de verschillen en gelijkenissen tussen de handelingen in een moskee, kerk en een synagoge en vatten dit samen in een mindmap.(doelstelling 4)</p>	<p>! De voornaamste begrippen (hebben voorrang): moskee, imâm, moe'addzin, adzân, gebedsplaats, djamâ^oa, priester, rabbijn</p> <p>‡ De voornaamste waarden: respect, solidariteit, maatschappelijk bewustzijn</p> <p>‡ De voornaamste vaardigheden: Zelfexpressie, Onderzoek, Communicatie en inlevingsvermogen, maatschappelijke participatie, respect voor diversiteit</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – In dit hoofdstuk staat de moskee centraal en wordt het belang van gebedsplaatsen in de religie benadrukt. – Om de doelstellingen te realiseren moet men de voorkeur geven aan observatietechnieken. Om te bezoeken en te interviewen moet er tijdig toestemming gevraagd worden aan de betrokken instanties. De observatie- en interviewformulieren moeten op voorhand in de klas samen opgesteld worden. – Er wordt een onderscheid gemaakt tussen moskee en masjid. Verschillen en overeenkomsten worden uitgelegd. – De leerlingen worden bewust van de relatie tussen aanbidding en moskee. – Er worden activiteiten georganiseerd die het besef van andere gebedsplaatsen verhogen bij de leerlingen <p>☞ In dit hoofdstuk kan men evalueren met mondelinge en schriftelijke presentaties, open vragen, mindmaps, aanschouwelijkheid, interviewformulier</p>

☞ Klas-schoolactiviteit ☞ Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen ■ Beperkingen ⇄ Verbanden leggen in de les ☐ Relateren aan de overige lessen
‡ Persoonlijke vaardigheden en waarden ☞ Toetsen/linken aan lesdoelstellingen.) ☞ Meting en Evaluatie

LEERDOMEIN : AANBIJDING II			3 ^{de} Leerjaar 3
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
ONZE VOORNAAMSTE GEBEDEN	<ol style="list-style-type: none"> Ik smeeek enkel tot Allah (s.w.t). Ik leer de galât (het gebed). Wij richten ons naar de qibla (Ka°ba) tijdens het gebed. Moslms komen samen bij de Ka°ba. De 5 plichten in islam. <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> </div> <p>De leerlingen kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> dat een doe°â (smeeekbede) opzeggen een vorm van aanbidding is waarbij je je enkel tot Allah mag richten. hoe ze het gebed moeten verrichten. de betekenis van de Ka°ba. inzien dat de bijeenkomst rond de Ka°ba bijdraagt tot solidariteit. de 5 plichten van de islam opsommen. 	<p> De doe°â'box. Er worden groepen gevormd. Elke groep vormt een doe°â en gooit dit in de doos. Vertrekkende vanuit de doe°â die de groepen om de beurt uit de doos trekken bespreekt men waarom en voor wie men een doe°â uitspreekt en wat de verdiensten van doe°â zijn. (1ste doelstelling)</p> <p> Kijk en leer. De leerlingen worden in 5 groepen verdeeld. Elke groep kiest één van de vijf dagelijkse gebeden. De leerlingen kiezen een groepsleider die de rest het gebed moet voordoen. (2de doelstelling)</p> <p> Rollenspel. Paar leerlingen krijgen een rol waarin zij een handeling van het gebed moeten uitbeelden. Elke leerling vertelt over zijn handeling en doet dit voor. De rest rangschikt deze handelingen in de juiste volgorde. (zij plaatsen de rolspelers van voor in een rij) (2de doelstelling)</p> <p> De Ka°ba is onze qibla. De leerkracht schrijft het vers 144 van hoofdstuk Baqara op het bord. Alle begrippen rond qibla verschijnen ook op het bord. Vervolgens gaan de leerlingen brainstormen over hoe men de qibla kan bepalen. Ten slotte bepalen de leerlingen de qibla met behulp van een kompas. (3de doelstelling)</p> <p> / Wij ontmoeten elkaar bij de Ka°ba. De leerkracht neemt een maquette van de Ka°ba mee. De leerlingen verzamelen zich rond de Ka°ba als vertegenwoordigers van moslms uit verschillende landen. De verdiensten en schoonheden van het samenzijn worden besproken. (4de doelstelling)</p> <p> De vijf zuilen van islam. De Djibril-overlevering (Moeslim: Imân 8) wordt voorgelezen en samen besproken. Vervolgens maken de leerlingen een tekening over de 5 plichten in de islam. (5de doelstelling)</p>	<p>! De voornaamste (prioritaire) begrippen zijn: doe°â (smeeekbede), Salât (het gebed), Qibla, Hadj, Ka°ba</p> <p>! De voornaamste waarden zijn: Solidariteit, Behulpzaamheid, Oprechtheid, Medemenselijk zijn (altruïsme, menslievend) Verantwoordelijkheid</p> <p>† De voornaamste vaardigheden zijn: Besluiten trekken, ruimte voor onderzoek creëren, wederzijdse afhankelijkheid</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen moeten de relatie tussen geloof en aanbidding opmerken - De beginselen ‘Alle daden zijn aanbiddingen’ en ‘Alle diensten zijn voor Allah’ worden aangehaald. De neigingen van leerlingen worden in acht genomen en het effect van aanbidding op gedragsverbetering wordt benadrukt. - Om de doelstellingen te realiseren doet men beroep op concrete ervaringen van leerlingen en aanschouwend materiaal. - In de 5de doelstelling worden enkel de 5 dagelijkse gebeden besproken. - In de 8ste doelstelling wordt de nadruk gelegd op het belang van eenheid, samenwerking en solidariteit en niet op de details van de bedevaart. Indien mogelijk kan men iemand uitnodigen die reeds op bedevaart is geweest. <p> Evaluatie: Rollenspel, Groepswork, Werkbladen, Mondelinge en schriftelijke presentatie, aanschouwelijkheid, peerevaluatie,</p> <p>Prestatietaak: een onderzoek over hoe aanbiddingen een bijdrage leveren aan de solidariteit tussen mensen, onderzoek naar krantenartikels over dit onderwerp etc.</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen.) Meting en Evaluatie

Leerdomein : HET LEVEN VAN DE PROFEET			3 ^{de} Leerjaar 4
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
MOHAMMED (v.z.m.h.) WORDT PROFEET	<p>1. Mohammed zoekt zijn Heer (Rab).</p> <p>2. Allah kiest Mohammed als Zijn profeet.</p> <p>3. Chadîdja (r.°anhâ) steunt de Profeet (v.z.m.h.)</p> <p>4. Mohammed begint zijn familie en vrienden te onderrichten in islam. Sôera Al Masad</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center; margin: 10px 0;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> het zoekproces van Mohammed naar zijn Heer met voorbeelden beschrijven. de ontmoeting van de Profeet met de engel Djibrîl en de eerste ervaring met wahy vertellen. de steun van Chadîdja aan de Profeet beoordelen. voorbeelden geven van hoe de Profeet de islam onderwees aan familie en vrienden. de Sôera Al Masad en zijn betekenis uit het hoofd. 	<p> Naar het profectschap toe. Er worden voorbeelden gezocht over de houding van de Profeet tegenover de afgoderij in Mekka en zijn terugtrekking in de grot Hîrâ' etc. Deze worden besproken. (1ste doelstelling)</p> <p> De eerste openbaring. De ontmoeting van de Profeet met Djibrîl en hun dialoog wordt op het bord geprojecteerd. De leerlingen delen hun gedachten met elkaar over de gevoelens en reactie van de Profeet en de inhoud van de eerste openbaring. (2de doelstelling)</p> <p> Wat zou jij doen? De leerlingen delen hun gedachten over hoe ze zich zouden gedragen in onverwachte situaties en deze worden samen besproken. (2de doelstelling)</p> <p> We kijken naar een film. De leerkracht toont een film of beeldfragmenten over de 2de en de 4de doelstellingen. Deze worden samen besproken. (2de en 4de doelstelling)</p> <p> Wees niet bang, Allah zal je niet in verlegenheid brengen. Ga op zoek naar voorbeelden die de reden van de steun van Chadîdja (r.°anhâ) sinds hun eerste kennismaking aantonen. De dialoog tussen de Profeet en Chadîdja (r.°anhâ) na de eerste openbaring (Moeslim, imân 252) en met Waraqa ibn Nawfal wordt als leestekst aangeboden. De steun van Chadîdja wordt door de klas beoordeeld. (3de doelstelling)</p> <p> Hoe ging de Profeet volgens jullie te werk? De leerlingen krijgen een zoekopdracht over hoe de Profeet te werk ging na de eerste openbaring om de islam te verkondigen. Hiervoor gaan zij bronpersonen raadplegen. (4de doelstelling)</p> <p> Waarom eerst de nabije familiekring? De leerlingen gaan brainstormen over de vraag: "Hoe en met wie heb jij je nieuwe ideeën eerst gedeeld". (4de doelstelling)</p>	<p>! Voornaamste begrippen: Rabb, Openbaring (wahy), Afzondering, Djibrîl, Kawşar,</p> <p>! Voornaamste waarden: Liefde voor waarheid, Verantwoordelijkheid, Zelfvertrouwen, Geduld, Oprechtheid, Bedrijvig (hardwerkend)</p> <p>‡ Voornaamste vaardigheden: Onderzoeken, Communicatie, Verantwoordelijkheid opnemen, Wederzijdse afhankelijkheid</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt benadrukt dat Mohammed (v.z.m.h.) slechts een mens is en zijn verschil met andere mensen is dat hij tot profeet verkozen werd en openbaringen ontving. - In de tweede doelstelling moet men de stappen van de cognitieve en affectieve ontplooiing van de leerlingen in beschouwen nemen - De 4de doelstelling wordt in hoofdlijnen met voorbeelden aangehaald. - In de activiteit rond "Wees niet bang, Allah zal je niet in verlegenheid brengen" staat men stil bij voorbeelden die de leerlingen halen uit hun moeilijke tijden van familie en omgeving. - De leerlingen worden begeleid wat betreft bronpersonen. ↔ De derde doelstelling van dit hoofdstuk wordt in verband gebracht met de derde doelstelling van het hoofdstuk "Ik hou van mijn familie" van het derde leerjaar en de tweede doelstelling wordt gelinkt aan de eerste doelstelling van het hoofdstuk "Ontmoeting met de Koran" van het derde jaar. 📖 Evaluatie: Mondelinge presentatie, Open vragen, Werkbladen, Discussies, Zelfevaluatieformulieren <p>Men kan een opstelstuk geven over de gelijkenissen tussen het verhaal van Ibrâhîm (°a.s) en de zoektocht van Mohammed (v.z.m.h.) naar Allah.</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Waarschuwing Beperkingen ↔ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen.) Meten en evalueren

Leerdomein : KORAN		3 ^{de} Leerjaar 5	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
ONTMOETING MET DE KORAN	<p>1. De Koran is Arabisch. 2. De Koran bestaat uit verzen (âyat) en hoofdstukken (soewar). De Koran bestaat uit onderdelen (djoez). 4. Wij werpen een blik op de Koran.</p> <p style="text-align: center;">SOERA AN NASR</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen kunnen/kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> dat de Koran in het Arabisch is geopenbaard. dat de Koran bestaat uit djoez, âya en soewar. de delen van de Koran aanduiden. de Koranverzen vergelijken met de verklaring/vertaling ervan. 	<p> Taalstudie. De leerlingen gaan onderzoeken welke taal men sprak in het geografisch gebied waar de Koran werd geopenbaard. Het Arabisch alfabet wordt bestudeerd. (1ste doelstelling)</p> <p> De eerste openbaring. De eerste verzen die de Profeet ontving van soera Al Alaq (1-5) worden op het bord geprojecteerd, gelezen en besproken. (1ste doelstelling)</p> <p> Ik herken dit. De leerlingen brengen foto's, tekeningen, kalenders waarop in het Arabisch 'Allah', 'Mohammed', 'Bismillâh' enzovoort staan geschreven mee naar de klas. Deze worden samen besproken. (1ste doelstelling)</p> <p> Wij leren nieuwe woorden. De begrippen âya(t), soera en djoez worden bestudeerd. De gelijkenissen en overeenkomsten worden bepaald. (2de doelstelling)</p> <p> Wat vertellen de symbolen mij?: De tekens van hoofdstuk, verzen en djoez (bundels) uit de Koran worden geprojecteerd op het bord en besproken. (2de doelstelling)</p> <p> Hoeveel zijn er van elk?: De leerlingen worden in drie groepen verdeeld. Groep 1, 2 en 3 onderzoeken respectievelijk de verzen en hun aantal, de hoofdstukken en hun aantal en de djoez en hun aantal. Deze worden besproken. (2de doelstelling)</p> <p> Wat weet ik nog meer over de Koran? De leerlingen trachten andere zaken naar voren te brengen die te maken hebben met de Koran. (2de 3de doelstellingen)</p> <p> Wij maken mindmaps: De leerlingen vertrekken vanuit hun opgedane kennis over de Koran en stellen samen hierover een mindmap op. (doelstellingen 1, 2 en 3)</p> <p> Laten we vergelijken. De klas wordt in twee groepen verdeeld. De twee groepen bestuderen respectievelijk de originele Arabische versie van de Koran en een vertaling van de Koran. De bepalingen van beide groepen worden samengebracht in een geheugenkaart. (4de doelstelling)</p>	<p>! Voornaamste begrippen: âya(t), sôera, djoez, vertaling, moeshaf</p> <p>! Voornaamste waarden: Zorgzaamheid, Rationalisme</p> <p>‡ Voornaamste vaardigheden: communicatie, onderzoek doen, een vertaling van de Koran kunnen gebruiken, leren leren.</p> <p>Toelichtingen: Gedurende de hele les zal de leerkracht de leerlingen aansporen om de Koran zowel in het Arabisch te lezen als de verklaringen van de verzen te onderzoeken en te begrijpen.</p> <p>-de vergelijking in de 4de doelstelling betreft de delen waaruit de Koran bestaat.</p> <p>-Tijdens het lesmoment 'Zoek de taal' zal de nadruk liggen op de bijzonderheden van de Arabische taal en niet bij het aanleren van de letters. Maar men dient rekening te houden met leerlingen die de Koran in het Arabisch wel kunnen lezen.</p> <p>-Tijdens het lesmoment 'De 1ste openbaring' kan men één van de bekendste qoerra' (recitators) beluisteren.</p> <p>- De leerkracht maakt duidelijk dat bepaalde tekens in de Koran niet authentiek zijn maar later toegevoegd zijn om lezen, memoriseren en herkennen te vergemakkelijken.</p> <p>↔ De eerste doelstelling wordt in verband gebracht met de 2de doelstelling van de hoofdstuk 3de l'rj "Mohammed (v.z.m.h.) wordt profeet", doelstellingen 3 en 4 worden in verband gebracht met alle doelstellingen van de hoofdstukken 1ste l'rj "Ons heilig boek is de Koran" en 2de l'rj "De Koran leren en lezen is een aanbidding".</p> <p> Evaluatie: Mondelinge presentatie, Open vragen, Werkbladen, Mindmaps, Tentoonstellingen, Groepswerken, Zelfevaluatie, g</p> <p>"Een taalstudie" activiteit kan als taak worden opgegeven.</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen ↔ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
‡ Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen.) Meting en Evaluatie

Leerdomein : ZEDELJKHEID		3 ^{de} Leerjaar 6	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
IK HOU VAN MIJN FAMILIE	<p>Ik hou van mijn familie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn familie. 2. Mijn godsdienst spoort aan om mijn ouders te gehoorzamen en goed op te schieten met mijn broers en zussen. 3. Thuis voer ik mijn taken uit. 4. Ik leef gelukkig met mijn familie. 5. Binnen mijn familie helpen wij elkaar. <p>SOERA AL KAFIROEN</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</div> <p>De leerlingen kunnen/kennen/weten/willen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vertrekkende vanuit hun eigen gezin, de leden van een familie voorstellen. 2. hun gevoelens en gedachten over hun families op hun eigen manier uiten. 3. inzien dat de familie een bijzondere kring van solidariteit en samenwerking is. 4. deelnemen aan de taakverdeling binnen hun gezin en vervullen hun taken met plezier. 5. uitleggen waarom er regels moeten zijn in een gezin en wat de gevolgen zijn van het niet navolgen van afspraken. 6. de raadgevingen in de islam i.v.m de familie. 	<p> We maken een familieportret. De leerlingen maken een familiealbum. Elke leerling krijgt de mogelijkheid om zijn/haar album te presenteren. De leerlingen spelen non-verbaal de rollen van alle leden van een gezin in de vorm van een stomme/stille film/toneel. De leerlingen drukken hun gevoelens en gedachten uit over hun gezin door middel van gedicht, tekening en muziek. (1ste en 2de doelstellingen)</p> <p> Laten we samen een boek lezen. De leerlingen sommen op wat zij graag doen met hun gezin. Deze worden samen besproken. (3de doelstelling)</p> <p> Mijn lieve familie. De leerlingen maken een lijst van de eigenschappen die hun families bijzonder maakt. (doelstellingen 2 en 3)</p> <p> Als ik ziek ben. De leerlingen schrijven op wat hun familieleden doen als zij ziek zijn. Deze herinneringen worden met elkaar gedeeld. (3de doelstelling)</p> <p> Samen zijn wij sterk! De leerlingen schrijven een scenario over een eendaagse taakverdeling binnen hun gezin. Deze worden gedeeld met de klas en één scenario wordt opgevoerd. (4de doelstelling)</p> <p> Waarom al die regels!? Aan het begin van de les kondigt de leerkracht aan dat de voordien gemaakte afspraken gedurende 10 minuten niet geldig zijn en dat iedereen zijn zin mag doen. Vervolgens gaan de leerlingen brainstormen over welke afspraken zij thuis moeten nakomen en welke regels er binnen een gezin aanwezig moeten zijn. De gevolgen van het niet nakomen van afspraken worden besproken en in een korte toneelstuk opgevoerd. (5de doelstelling)</p> <p> Mijn godsdienst spoort aan om mijn ouders lief te behandelen. De raadgevingen binnen de islam over de familie worden samen bepaald en besproken. Nadien worden deze in korte toneelstukken opgevoerd. (6de doelstelling)</p> <p> Mijn mooie familie: De leerlingen schrijven een brief aan hun gezin over hun gevoelens en gedachten, hun klachten en dingen die onmisbaar zijn etc. (doelstellingen 1 tot 6)</p>	<p>! Voornaamste begrippen: Familie, Taken ! Voornaamste waarden: Belang hechten aan eenheid van het gezin, Liefde, Respect, Verantwoordelijkheid, Solidariteit</p> <p>† Voornaamste vaardigheden: Zelfexpressie, Communicatie, Beslissen, Samenleven, Samenwerking, Verantwoordelijkheidszin, Oorzaak-gevolg bepaling</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Er wordt steeds rekening gehouden met leerlingen die familiale problemen kunnen hebben. Men vertrekt van de gevoelens van leerlingen zoals geborgenheid, vertrouwen-wantrouwen, eenzaamheid-eenheid. – Om de doelstellingen te realiseren vertrekt men zoveel mogelijk uit concrete ervaringen van leerlingen – Voor de 6de doelstelling worden voorbeelden uit het leven van de Profeet gebruikt in het onderwijs en leerproces. – Men moet richtlijnen geven zodat de leerlingen hun brief volgens de doelstellingen kunnen schrijven. <p>⇔ De doelstellingen van dit hoofdstuk worden in verband gebracht met de eerste doelstelling van het hoofdstuk “Ik leer mijn Profeet Mohammed (s. o. a. w) kennen” van het eerste leerjaar en met de 1ste, 2de en 6de doelstellingen van het hoofdstuk “Mohammed (v.z.m.h) groeit op” van het tweede leerjaar en met alle doelstellingen van het hoofdstuk “Wij vieren samen” van het eerste leerjaar.</p> <p> Evaluatie mondeling en schriftelijk presenteren, familiealbum, rollenspel, discussies, werkbladen, zelf- en peerevaluatie,</p> <p>De activiteiten van “We maken een familieportret” en “Mijn mooie familie” kunnen als prestatietaak gegeven worden.</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen ⇔ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
† Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen.) Meting en Evaluatie

Leerdomein: GODSDIENST EN CULTUUR			3 ^{de} Leerjaar 7
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
IK LEER DE RELATIE TUSSEN RELIGIE EN CULTUUR IN ONS DAGELIJKS LEVEN	<p>1. Mijn godsdienst beveelt goede relaties met de medemensen aan.</p> <p>2. Mijn godsdienst spoort mij aan om het milieu en de natuur te beschermen.</p> <p>3. Het gebruik van religieuze uitdrukkingen in mijn dagelijks leven.</p> <p>4. Wij leren over de religieuze symbolen rondom ons.</p>	<p> Laten we het even vragen. De leerlingen ontdekken de islamitische raadgevingen i.v.m. menselijke relaties en onderzoeken dit door vragen te stellen aan de oudsten in de familie of aan deskundigen. (1ste doelstelling)</p> <p> De Koran vertelt ons: Het vers 248 van soera Al Baqara en het vers 90 van soera An Nahj worden besproken. Uit deze verzen trekken de leerlingen conclusies rond de islamitische richtlijnen betreffende menselijke relaties. (1ste doelstelling)</p> <p> Religieuze grondslagen van mijn gedrag. De leerlingen bepalen de regels en voorschriften die zij volgen in hun relaties met hun vrienden. Vervolgens bepalen zij welke een religieuze grondslag hebben of welke regels volgen uit raadgevingen van de islam. (1ste doelstelling)</p> <p> De wereld is aan mij toevertrouwd. Het vers 74 van soera Al A^oraf en het vers 36 van soera Al Qiyama worden op het bord geprojecteerd en samen besproken. (2de doelstelling)</p> <p> Uitwuiwen/Onthalen, verwelkomen: De leerlingen worden verdeeld in 2 groepen. De ene groep gaat afscheid nemen en de andere gaan elkaar verwelkomen. De leerlingen moeten de specifieke begrippen gebruiken en staan stil bij de islamitische uitdrukkingen. (doelstelling 3)</p> <p> Wat zeggen wij als?: De leerlingen worden verdeeld in drie groepen. De eerste groep krijgt een aantal prenten over de schoonheden in de natuur. Zij maken een lijst van de eerste woorden die zij uitspreken bij het bekijken van deze prenten. De tweede groep maakt een lijst van wat zij zeggen in moeilijke situaties en de derde groep gaat brainstormen over situaties waarin zij het 'basmalla' uitspreken. Hierna wordt samen een mindmap opgesteld. (doelstelling 3)</p> <p> Ik zag/ Ik heb gehoord/ Ik heb geleerd: De leerlingen onderzoeken de religieuze symbolen in hun omgeving en nemen indien mogelijk voorbeelden mee naar de klas. De meegenomen voorwerpen worden samen besproken. (4de doelstelling)</p> <p> Ik teken de religieuze symbolen in mijn buurt: De leerlingen tekenen de religieuze symbolen en schrijven een zin over elk symbool. (4de doelstelling)</p>	<p>! Voornaamste begrippen: Raadgeving, Religieuze symbolen</p> <p>! Voornaamste waarden: Reinheid, Kunstzinnigheid, Respect, Rationalisme, Sociaal besef</p> <p>† Voornaamste waarden: Ethisch, vriendelijk en verantwoord handelen, Onderzoeken, Gebruik van religieuze termen, Milieubewustzijn, Communicatie en empathie, Gebruiken van een vertaling van de Koran</p> <p>Toelichtingen:</p> <p>– De doelstellingen worden niet in detail bepaald. Ze worden zodanig bepaald dat de leerlingen door concrete ervaringen gaan opmerken hoe religie zich weerspiegelt in de verschillende dimensies van het dagelijks leven. (aansluiten bij leefwereld leerlingen)</p> <p>– De doelstellingen bepaalt men op basis van concrete ervaringen en basisgevoelens van leerlingen zoals nieuwsgierigheid en ontdekking, begrijpen en het zoeken naar een model. Indien nodig moeten de religieuze termen die de leerlingen thuis en in hun omgeving horen gedefinieerd worden. Het leerproces mag niet omgevormd worden tot louter begrippenleer. In plaats van de leerlingen te overladen met theorie, moet men in dit hoofdstuk een aanpak hanteren die het aanwezige in de leerlingen als veelzijdig en allesomvattend tevoorschijn haalt en verwerkt.</p> <p>– In “Laten we het even vragen” worden alle binnengebrachte informatie in functie van de doelstellingen besproken. Anders kan de verkeerde informatie die de leerlingen thuis meekregen blijvend worden. Men moet de leerlingen begeleiden bij het zoeken naar deskundigen die zij vragen kunnen stellen.</p> <p>– De activiteit in “Religieuze grondslagen van mijn gedrag” moet de leerlingen eerder bewust maken van de islamitische gedragscode (dus dat islam het goed gedrag oplegt) dan van het verschil tussen religieus en niet religieus gedrag.</p> <p>– Zorg dat de leerlingen in de activiteit van “ Ik zag, ik hoorde en ik heb geleerd” het begrip ‘religieuze symbolen’ juist begrijpen en dat zij geen dubbelzinnige symbolen of tekens aanhalen.</p> <p>– In het lesmoment “ Ik teken de religieuze symbolen in mijn buurt” kunnen de leerlingen problemen ervaren bij het vinden van symbolen. De leerlingen moeten begeleid en geholpen worden.</p> <p>⇔ De 3de doelstelling wordt in verband gebracht met de volgende doelstellingen: de derde doelstelling van het hoofdstuk 1ste lrj “Mijn godsdienst is islam”, de 2de, 3de, 4de doelstellingen van het hoofdstuk 1ste lrj “Ik geloof in Allah”, de 1ste, 6de, 8ste, 9de doelstellingen van het hoofdstuk 1ste lrj “Mijn godsdienst raadt mooie woorden en goed gedrag aan” en de 3de en 4de doelstellingen van het hoofdstuk 1ste lrj “Ik leer onze profeet Mohammed (v.z.m.) kennen”.</p> <p> Evaluatie: mondeling en schriftelijk presenteren, werkbladen, aanschouwelijkheid, open vragen, tentoonstellen, observatieformulieren, zelfevaluatie etc.</p> <p>“in kader van de activiteiten in “Ik zag/ik heb gehoord/ik heb geleerd” en “De wereld is toevertrouwd aan mij” kan men taken opgeven over wat wij kunnen doen voor onze wereld en de Aarde.”</p>
	<p>DOELSTELLINGEN</p> <p>De leerlingen kunnen/kennen/weten:</p> <p>1. de raadgevingen in de islam over menselijke relaties terugvinden en opsommen.</p> <p>2. de richtlijnen i.v.m. milieubewustzijn en respect voor het leven binnen de islam opmerken.</p> <p>3. de religieuze uitdrukkingen uit hun dagelijkse leven bepalen en deze groeperen naargelang het reden van gebruik.</p> <p>4. de islamitische of andere religieuze symbolen in hun omgeving opzoeken en groeperen.</p>		

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Bepalingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen.) Meting en Evaluatie

A large orange ribbon graphic with a black outline, featuring a central rectangular panel and two side flaps that curve downwards. The text is centered within the central panel.

**LEERDOMEINEN
EN
HOOFDSTUKKEN**

4de leerjaar

6.4. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN 4de leerjaar

Leerdomein	HOOFDSTUKKEN
Geloofsleer	<p><u>III. Onze geloofsfundamenten</u></p> <p>9. De 6 geloofsfundamenten van de islam.</p> <p>9.1 Het geloof in Allah.</p> <p>9.2 Het geloof in de engelen.</p> <p>9.3 Het geloof in de boeken.</p> <p>9.4 Het geloof in de profeten.</p> <p>9.5 Het geloof in de voorbeschikking.</p> <p>9.6 Het geloof in de Âchira (het hiernamaals).</p> <p>2. De doe°â' Âmantoe</p> <p><u>IV. Ik leer over Allah en Zijn engelen</u></p> <p>5. Ik leer Allah kennen.</p> <p>1.1 Allah houdt van mij en ik hou van Allah.</p> <p>1.6 Ik vertrouw in Allah en Allah heeft vertrouwen in mij.</p> <p>1.7 Allah doet mij leven en Hij beschermt mij.</p> <p>1.8 Allah hoort alles wat ik zeg, ziet alles wat ik doe, weet alles wat ik denk.</p> <p>1.9 Allah lijkt op niets of niemand.</p> <p>6. Wij geloven in de engelen van Allah.</p> <p>6.1 Ik leer over de eigenschappen van de engelen.</p> <p>6.2 Ik leer over de taken van de engelen.</p> <p>6.3 De engelen zijn met ons. Oppassen voor de valkuilen van de duivel.</p> <p>6.4 Islam raadt ons aan om afstand te houden van het bijgeloof</p> <p>De Smeekbede: Tahjyyât (at-tasjahhoed)</p>
Aanbidding	<p><u>Materiële en spirituele reinheid.</u></p> <p>3. Mijn godsdienst vraagt om proper/netjes te zijn</p> <p>1.1 Ik hou mijn lichaam proper.</p> <p>3.2 Ik hou mijn kleren proper.</p> <p>3.3 Ik hou mijn omgeving proper en ik bescherm ze.</p> <p>3.4 Reinheid voor mijn gezondheid.</p> <p>4. Afspraken naleven, eerlijk en rechtvaardig zijn en reinheid.</p> <p>Sôera Al Fâtihâ + de betekenis</p>
Het leven van de profeet	<p><u>Laten we kennismaken met Mohammed (v.z.m.h.)</u></p> <p>5. Ik leer over de geboorteplaats en de omgeving van de profeet Mohammed (v.z.m.h.).</p> <p>6. Ik leer over de familie van de profeet Mohammed (v.z.m.h.)</p> <p>7. De geboorte, de kindertijd en de jeugd van de profeet Mohammed (v.z.m.h.)</p> <p>a. De geboorte en de kindertijd</p> <p>b. De jeugd van de profeet (v.z.m.h.)</p> <p>4. De goede handelingen van de profeet in zijn kindertijd en in zijn jeugd.</p> <p>d. De Profeet Mohammed (v.z.m.h.) hield van zijn familie en respecteerte hen.</p> <p>e. De Profeet Mohammed (v.z.m.h.) onthield zich van de slechte daden.</p> <p>f. Profeet Mohammed (v.z.m.h.) reageerde beleefd en kalm tegen oneerlijke praktijken.</p> <p>Sôera Al Mâ°oen + de betekenis</p>
	<p><u>Kennismaken met de Koran.</u></p> <p>5. Het laatste heilige boek is de Koran.</p>

Koran	6. De openbaring van de Koran aan profeet Mohammed (v.z.m.) 7. Het bundelen en het kopiëren van de Koran. 8. De structuur van de Koran. 4.1. Vers, âya(t) 4.2. Hoofdstuk, sôera 4.3. Djoez Sôera Al Qoeraysj
Zedelijkheid	<u>Liefde, vriendschap en broederschap</u> 11. Waarom is er behoefte aan liefde en om geliefd te worden? 12. Liefde is een zegen van Allah voor de mensheid. 13. Allah houdt van zijn schepselen. 14. De basis van vriend- en broederschap is de liefde. 15. Islam raadt aan om in harmonie te leven met elkaar. 16. Doen leven is het werk van liefde. Sôera Al Fiel (Fil)
Godsdienst en cultuur	<u>Familie</u> 9. Gemeenschappen bestaan uit families. 10. Mijn ouders willen het beste voor mij. 11. Ik ga goed om met mijn broers en zussen. 12. Wij respecteren en helpen elkaar. 13. Onze familiale problemen lossen wij op door wederzijds begrip. 14. De adviezen van de islam over familiale kwesties. Enkele Smeekbeden

LEERDOMEIN : GELOOFSLEER I			4 ^{de} Leerjaar 1
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
ONZE GELOOFSFUNDAMENTEN	<p>Onze geloofsfundamenten</p> <p>1. De zes geloofsfundamenten van islam</p> <p>1.1. We geloven in Allah 1.2. We geloven in de engelen 1.3. We geloven in de boeken 1.4. We geloven in de profeten 1.5. We geloven in qadar, het noodlot 1.6. We geloven in Âchira, de dag des oordeels</p> <p>2. De âmantoe van het geloof Doe°â' Âmantoe</p> <p style="text-align: center;"><u>DOELSTELLINGEN</u></p> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen de leerlingen;</p> <p>1. de 6 geloofsfundamenten opsommen 2. de betekenis van deze punten vatten 3. zich de doe°â' Âmantoe en zijn betekenis memoriseren</p>	<p> We schrijven de zes geloofsfundamenten : De lkr vraagt aan de leerlingen om de geloofsfundamenten op het bord te schrijven.</p> <p>De geloofsboom: er wordt een boom getekend op het bord en elk geloofsfundament vormt een tak van de boom. Dit wordt overgetekend, gekleurd door lln in schriften (doelstelling 1)</p> <p> Mijn geloofsreflecties: er wordt een bespreking gehouden over de uitingen van geloof in het dagelijks leven (doelstelling1)</p> <p> De Koran zegt: De lkr voert een klasgesprek over de verklaring van het vers 177 van sôera Al Baqara die over de geloofsfundamenten handelt. (doelstelling 2)</p> <p> Vergelijken: De lkr vraagt de lln om de smeekbede Âmantoe te memoriseren. Daarna worden enkele woorden van de smeekbede Âmantoe op een stukje papier geschreven en in een zak gedaan, de lln moeten elk om beurt een stukje papier uit de zak halen en over de woorden nadenken en in de juiste volgorde rangschikken.</p> <p>Matching: als huistaak leren de lln Âmantoe en betekenis uit het hoofd. De woorden in de smeekbede en hun betekenis worden op stukjes papier geschreven en in een zakje gegooid. De lln trekken om de beurt een papiertje en koppelen elk woord met de juiste betekenis.(doelstellingen 1, 2 en 3)</p> <p> Groeps gesprek: De lln gaan zich in verschillende groepen splitsen en gaan discussiëren over de Âmantoe doe°â'</p> <p>Acrostichon of naamdicht maken: De lln worden in groepen verdeeld en elk groep schrijft een acrostichon voor Âmantoe. (Achromstichon: een gedichtvorm waarin de eerste letters van elke zin een woord vormen, dus de beginletters van elk zin moet 'âmantoe' vormen)</p>	<p>! De belangrijke begrippen zijn: Geloof, Engelen, Bijgeloof, Boeken, Profeten, Noodlot, de voorbestemming, het lot, âchira of hiernamaals</p> <p>! De belangrijke waarden zijn: Geloven, vertrouwen, toewijding (trouw)</p> <p>† De belangrijke vaardigheden zijn: Zichzelf uitten, Verbanden leggen, Indeling, De relatie tussen oorzaak en resultaat bepalen, groeperen, oorzaak-gevolg bepalen, stereotypen herkennen</p> <p>Toelichtingen:</p> <p>- De bedoeling is dat de lln de geloofsfundamenten vanuit een algemeen standpunt en in hoofdlijnen benaderen. Details worden zo vermeden. De uitingen of reflecties van de geloofspunten in het dagelijks leven worden besproken zodat de leerlingen een verband kunnen leggen tussen deze geloofsfundamenten en hun dagelijks leven.</p> <p>- voor de realisatie van de doelstellingen kunnen de ervaringen van de lln over een slechte gebeurtenis, onrechtvaardigheid of de ontwikkeling van angst en vertrouwen, hoop en wanhoop in functie van het geloof in Allah als ondersteunend onderwerp gebruikt worden.</p> <p>- Bij de bespreking van de reflecties van het geloof krijgen de lln tips mee en worden misopvattingen gecorrigeerd.</p> <p>- De betekenis van âmantoe wordt samen met de leerlingen besproken</p> <p>↔ De tweede doelstelling van dit hoofdstuk wordt gekoppeld aan de vierde doelstelling van het hoofdstuk 'Wij leren de heilige boeken kennen' van het vierde leerjaar en de tweede doelstelling van het hoofdstuk 'Ik leer de boodschappers van Allah kennen'.</p> <p> In dit hoofdstuk kan men gebruik maken van de volgende evaluatietechnieken: Mondelinge presentatie, Open vragen, Werkbladen, Groepswerken, Matching en Zelfevaluatie</p> <p>Als schriftelijke taak mogen de leerlingen een geloofsfundament kiezen die zij verder gaan onderzoeken.</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerking Beperkingen ↔ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 † Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en evaluatie

Leerdomein : GELOOFSLEER II			4 ^{de} Leerjaar 2
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
IK LEER ALLAH KENNEN	<p>Ik leer Allah kennen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Allah houdt van mij, en ik hou van Allah. 2. Ik vertrouw Allah, Hij vertrouwt mij. 3. Allah beschermt mij en Hij is de Enige die mij in leven houdt. 4. Allah hoort alles wat ik zeg, Hij ziet mij overal en Hij weet alles. 5. Allah lijkt op niemand of niets. <p>Smeekbede Tahiyât</p> <p>DOELSTELLINGEN</p> <p>De lln kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. houden van Allah 2. weten dat Allah ook van hen houdt 3. Allah vertrouwen 4. dat Allah hen beschermt 5. verklaren m.b.v. voorbeelden dat Allah hen doet leven 6. dat Allah alles hoort, ziet en weet 7. dat er een verband is tussen Allah en Zijn schepselen 8. dat Allah op niets en niemand lijkt 9. zich de smeekbede Tahiyât memoriseren en verklaren 	<p> Diegene van wie ik hou: de lln kunnen alle dingen waarvan ze houden, personen wie ze vertrouwen noteren en in groepsverband met elkaar bespreken. (2. en 4.)</p> <p> Allah is samen met de mensen die goede daden doen: de lkr stelt de vraag ‘ welke personen worden door Allah geliefd?’, de lln kunnen de antwoorden op het bord noteren en kunnen het vergelijken met hun eigen notities die ze moesten noteren. Daarna kan men een spel spelen, ‘Allah houdt van mij want...’ waarop de lln dan een antwoordt moeten geven. (3)</p> <p> Mijn vertrouwelingen: de lkr vraagt de lln een lijst te maken met al de personen die ze vertrouwen. Achteraf moeten ze kunnen verklaren waarom ze die personen hebben genoteerd</p> <p> Mijn moeder vertrouwt mij toe aan Allah: de lkr kan een korte film laten zien, waarbij bv een moeder het kind toevertrouwt aan Allah wanneer het kind het huis verlaat. Achteraf kan men dit d.m.v. een groepsgebesprek verder behandelen. De lln kunnen dan vertellen hoe ze dag dagelijks het woord ‘Allah’ gebruiken. (2,3,4 en 5)</p> <p> Het opvoeden van een bloem: aan de lln wordt er gevraagd dat ze in het begin van het nieuwe schooljaar een bloem planten. Daarna kan men de lln vragen hoe ze voor het plant zorgen. Wat ze er allemaal voor gedaan hebben; ze worden ook gevraagd om te noteren wat de gevolgen voor het plant zou zijn indien ze het niet goed verzorgden. Daarna moeten ze het groeiproces van de bloem en met die van hun eigen vergelijken.</p> <p> Allah hoort, ziet en weet alles: smeekbede Baqara 2:186 wordt op het bord geschreven, maar zonder de verklaring. Deze vraag wordt dan aan de lln gevraagd, ‘ Kennen jullie een persoon die momenteel niet hier aanwezig is, maar die ons toch kan zien, kan horen en alles kan weten wat wij nu doen terwijl die persoon niet hier aanwezig is?’ Daarna kan de verklaring van de smeekbede op het bord geschreven worden en kunnen vervolgens meningen uitgewisseld worden. (8.)</p> <p> Alles in het universum is met elkaar verbonden: de lln worden gevraagd om de gebeurtenissen die tijdens hun dag dagelijkse leven gebeuren, op te sommen. Daarna moeten ze verbanden kunnen leggen tussen de mensen en de gebeurtenissen</p> <p> Allah lijkt op niets en niemand: Het verhaal van de profeet Ibrahim wordt verteld uit de koran. Vervolgens wordt er een uitgebreid groepsgebesprek gehouden. (9.)</p>	<p>! De belangrijke begrippen zijn: Allah, het laten leven, het liefhebben, horen en zien.</p> <p>! De belangrijke waarden zijn: Liefde, Vertrouwen, geloven.</p> <p>† De belangrijke vaardigheden zijn: attent zijn op de gebeurtenissen in zijn omgeving, verbanden leren leggen, oorzaak-gevolg relaties leren maken, de verschillen opmerken, communicatie</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De lkr volgt de lln op en zorgt ervoor dat er geen schuldgevoelens ontstaan bij de lln. - De lkr tracht het eventuele bijgeloof bij de lln weg te werken en de liefde en de geloofsovertuiging mee te geven aan de lln. <p> In dit hoofdstuk kan men gebruik maken van de volgende evaluatie technieken: Mondelinge presentatie, Open vragen, Werkbladen, Familieportret, Rollenspel, groepswerken</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit **!** Opmerking Bepalingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en evaluatie

Leerdomein : GELOOFSLEER III			4 ^{de} Leerjaar 3
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
HET GELOOF IN DE ENGELN	<p>Wij geloven in de engelen van Allah.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ik leer over de eigenschappen van de engelen. Ik leer over de taken van de engelen. De engelen zijn met ons. Oppassen voor de valkuilen van de duivel. Islam raadt ons aan om afstand te houden van het bijgeloof. <p style="text-align: center;"><u>DOELSTELLINGEN</u></p> <p>De lln kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> de eigenschappen van de engelen opsommen. beseffen dat de engelen altijd aanwezig zijn. de adviezen van de islam om zich te beschermen tegen valkuilen van de duivel toepassen. wat bijgeloof is. zich distantiëren van bijgeloof. 	<p> Mijn engel, mijn vriend: De lkr vraagt aan de lln hoe en waarom ze het woord engel gebruiken. Daarna wordt dit klassikaal besproken(1ste doelstelling).</p> <p> Kun je even jezelf voorstellen: De lkr somt de eigenschappen van de engelen op en vraagt aan de lln om deze te noteren. De lln vragen aan de lkr de eigenschappen van de engelen naar waar ze nieuwsgierig zijn.(2de doelstelling)</p> <p> Mijn taak: De lkr deelt een werkblad uit aan de lln, waarop de namen van de engelen opgeschreven zijn. Daarna vraagt de lkr de taken op te schrijven van de engelen die ze kennen.(2de doelstelling)</p> <p> Ik ken hem en ik kan mij beschermen tegen zijn valkuilen. De lkr geeft enkele voorbeelden uit de Koran hoe men zich moet beschermen tegen de duivel. Daarna doet men een brainstorming met de lln over het gegeven voorbeeld. (3de doelstelling)</p> <p> Mijn geloofsreflecties: De lkr bespreekt hoe het geloven in de engelen in onze dagelijkse leven gereflecteerd wordt. (2de doelstelling)</p> <p> Diegenen die het doen en het laten doen zijn niet van ons: De lln verzamelen de adviezen van de islam over het bijgeloof (4de doelstelling). Daarna vraagt de lkr aan de lln om een opstel te schrijven over de valkuilen van de duivel en het bijgeloof en hoe ze zich daarvan kunnen beschermen.(3de en 4de doelstellingen)</p>	<p>! De belangrijke begrippen zijn: âmantoe (geloofspunten), Engel, Bijgeloof, Duivel (sjaytân - satan)</p> <p>! De belangrijke waarden zijn: Het geloven, Het vertrouwen, Gevoelig zijn</p> <p>† De belangrijke vaardigheden zijn: Zelfexpressie, Klasseren, In verband brengen</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De lkr zorgt ervoor dat bij de lln gedurende het hele hoofdstuk geen angstgevoelens ontstaan. - De lkr zal ook het eventuele bijgeloof van de lln trachten weg te werken. <p> In dit hoofdstuk kan men gebruik maken van de volgende evaluatie technieken:</p> <p>Mondelinge presentatie, Open vragen, Werkbladen, Groeps gesprek, Visualisering.</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerking Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
† Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en evaluatie

LEERDOMEIN : AANBIDDING		4 ^{de} Leerjaar 4	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
MATERIËLE EN SPIRITUELE REINHEID	<p><u>Materiële en spirituele reinheid</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Mijn godsdienst vraagt om proper te zijn. <ol style="list-style-type: none"> Ik hou mijn lichaam proper. Ik hou mijn kleren proper Ik hou mijn omgeving proper en ik bescherm het. Properheid voor mijn gezondheid. Afspraken naleven, eerlijk en rechtvaardig zijn en reinheid. <u>Sôera Al Fâtiha + de betekenis</u> <p style="text-align: center;"><u>DOELSTELLINGEN</u></p> <p>De lln kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> de waarde dat de islam hecht aan de reinheid begrijpen. de relatie tussen het gebed en de reinheid uitleggen. aan lichamelijke reinheid en aan de reinheid van de kleding belang hechten. belang hechten aan het proper houden van de omgeving en deze te beschermen. uitleggen dat de lichamelijke reinheid en de reinheid van de omgeving belangrijk zijn voor de gezondheid. wat de spirituele reinheid inhoud en dat beloftes nakomen, trouw en betrouwbaar zijn een vorm is van spirituele reinheid. dat reinheid een belangrijk aspect is om de liefde van Allah te winnen. de sôera al Fâtiha en zijn betekenis uit het hoofd. 	<p> Hoelang doen we dit? De lln moeten een lijst opstellen over wat ze gedurende een dag hebben gedaan rond reinheid van kleding, lichaam en omgeving (2de- 4de doelstellingen)</p> <p> Witte tanden, witte lach: De lkr legt de nadruk op mondhygiëne, dat een belangrijk deel is van de reinheid en een niet te vergeten handeling is voor de gezondheid. (2de doelstelling)</p> <p> Rein zijn betekent gezond zijn: De lkr houdt een klas gesprek met de lln over de invloed van de reinheid van het lichaam en de omgeving op de gezondheid. Het wassen van de handen na het toiletgebruik en het letten op de hygiëne. De lln maken een affiche van het verkregen resultaat. (4de en 5de doelstelling)</p> <p> Wat kan ik doen? De lln moeten een klein project maken over wat ze zouden kunnen doen om ervoor te zorgen dat hun leefomgeving nog properder wordt. (4de doelstelling)</p> <p> Trouwheid is ook reinheid: De lkr vraagt aan de lln over hun gevoelens en hun gedachten omtrent hoe beloftes nakomen, trouwheid en betrouwbaarheid te maken hebben met de reinheid. (6de doelstelling)</p> <p> Allah houdt van propere personen: De lkr vraagt aan de lln om hun eigen meningen en de meningen van hun familieleden te noteren over het onderwerp “ Allah houdt van propere personen”. Daarna wordt dit met de klas gedeeld. (7de doelstelling)</p> <p> Hoofdgedachte: De lkr praat met de lln over de betekenis van sôera Al Fâtiha</p>	<p>! De belangrijke waarden zijn: Reinheid, Beloftes nakomen, Eerlijkheid, Correctheid</p> <p>† De belangrijke vaardigheden zijn: Kritisch denken, Sociale interactie</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> De lkr behandelt in dit hoofdstuk het belang van de reinheid van het lichaam, de kleding, en het milieu waar de islam veel belang aanhecht. De lkr zal gedurende de hele interactie de lln aanmoedigen om concrete voorbeelden te geven uit hun eigen leefwereld. De lkr zal tevens de nadruk leggen dat de reinheid een vereiste is van de islam. <p> In dit hoofdstuk kan men gebruik maken van de volgende evaluatie technieken: Mondelinge presentatie, Visualisatie, Projectwerk, Open vragen, Werkbladen, Groeps gesprek</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerking Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en evaluatie

REINHEID IS GEZONDHEID

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 4de Lj.
LESTIJD	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: Aanbidding
HOOFDSTUK	: REINHEID
DOELSTELLINGEN	: De lkr legt het belang van reinheid voor de gezondheid en het milieu uit.
VAARDIGHEDEN	: Sociale interactie en kritisch denken.

PROCES

1. De lkr schrijft het woord de reinheid op het bord. Daarna wordt de betekenis klassikaal met de lln besproken.
2. De lkr deelt het formulier in de bijlage aan de lln uit en vraagt aan de lln om het in te vullen.
3. De lkr vraagt om de antwoorden dat ze hebben opgeschreven klassikaal te bespreken.
4. De lkr stelt onderstaande vragen aan de lln en zorgt ervoor dat er een klassikaal gesprek begint:
 - Gebeurt het weleens dat jullie niet op de reinheid van je lichaam of de omgeving letten? Waarom?
 - Hoe voel je je in deze situaties?
 - Welke problemen zullen we tegenkomen als we de reinheid niet in acht nemen?
 - Wat denken jullie over degenen die de reinheid niet in acht nemen?
 - Wat kunnen de anderen over jullie denken als jullie de reinheid niet in acht nemen?

WERKFORMULIER

Er zijn bepaalde regels in verband met reinheid die we in acht moeten nemen. Vul hieronder in welke regels jullie kennen over het in acht nemen van de regels in verband met reinheid.

REGELS VOOR DE LICHAAMELIJKE REINHEID

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

REGELS VOOR DE REINHEID VAN HET MILIEU

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

HET BELANG VAN REINHEID VOOR HET LICHAAM EN HET MILIEU

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

LEERDOMEIN : HET LEVEN VAN DE PROFEET		4 ^{de} Leerjaar . 5	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
KENNISMAKING MET DE PROFEET MOHAMMED (S.°A.W)	<p>Laten we kennismaken met Mohammed (v.z.m.h.) Ik leer over de geboorteplaats en de omgeving van de profeet Mohammed (v.z.m.h.). Ik leer over de familie van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) De geboorte, de kindertijd en de jeugd van de profeet Mohammed (v.z.m.h.)</p> <ol style="list-style-type: none"> a. De geboorte en de kindertijd b. De jeugd van de profeet (v.z.m.h.) 4. De goede handelingen van de profeet in zijn kindertijd en in zijn jeugd. <ol style="list-style-type: none"> a. Profeet Mohammed (v.z.m.h.) hield van zijn familie en respecteerde hen. b. Profeet Mohammed (v.z.m.h.) onthield zich van de slechte gedragingen. c. Profeet Mohammed (v.z.m.h.) reageerde beleefd en kalm tegen de oneerlijke praktijken tegen hem. <p style="text-align: center;">Sôera Al Mâ°ôen + de betekenis</p> <p style="text-align: center;"><u>DOELSTELLINGEN</u></p> <p>De Iln kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de godsdienstige, economische en sociale eigenschappen aantonen van de periode waarin de profeet Mohammed (v.z.m.h.) geboren werd. 2. de familie van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) 3. de geboorte, de kindertijd en de jeugd van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) 4. voorbeelden geven van de voorbeeldige gedragingen van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) 5. verbanden leggen tussen het leven van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) en hun eigen leven. 6. de Sôera-al Mâ°ôen van buiten. 	<p> We onderzoeken: Leerlingen vormen verschillende groepen. 1ste groep: onderzoekt de omgeving tijdens de geboorte van profeet Mohammed (v.z.m.h.) 2de groep: onderzoekt de familie van profeet Mohammed (v.z.m.h.) 3de groep: onderzoekt de kindertijd en de jeugd van profeet Mohammed (v.z.m.h.) 4de groep: onderzoekt de voorbeeldige houding van profeet Mohammed (v.z.m.h.)</p> <p>Nadien wordt deze informatie verwerkt en voorgesteld aan de klas.</p> <p> Het leven profeet Mohammed (v.z.m.): De leerlingen kunnen na hun onderzoek een profiel opstellen voor profeet Mohammed (v.z.m.h.), ze kunnen gebruik maken van hun onderzoek want zo wordt zijn leven chronologisch opgesteld.</p> <p> De profeet Mohammed (v.z.m.h.) en wij: het voorbeeldige gedrag van de profeet Mohammed bespreken</p> <p> Hoofdzaak: Sôera Al Mâ°ôen bespreken</p>	<p>! De belangrijke waarden zijn: Liefde, Respect, Juistheid, Eerlijkheid, Gelijkheid, Zich aan zijn woord houden</p> <p>! De belangrijke vaardigheden zijn: Communicatie, Inlevingsvermogen, Onderzoeksvormen</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – In dit hoofdstuk behandelt de leerkracht de kindertijd en de jeugd van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) (vooral zijn voorbeeldige gedragingen worden aangehaald) – Aantonen dat het liefdessymbool voor profeet Mohammed (v.z.m.h.) de rode roos is (islamitische kunst) – Er worden voornamelijk activiteiten georganiseerd over het leven van profeet Mohammed (v.z.m.h.) <p> In dit hoofdstuk kan men gebruik maken van de volgende evaluatie technieken: Mondelinge presentatie, Schriftelijke presentatie, Open vragen, Werkbladen, Groepswerken, mindmaps</p>

 Klas-schoolactiviteit
 Buitenschoolse activiteit
! Opmerking
 Beperkingen
 Verbanden leggen in de les
 Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden
 Toetsen/linken aan lesdoelstellingen
 Meting en evaluatie

De levensloop van profeet Mohammed (v.z.m.h.)

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 4de Lj.
LESTIJD	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: HET LEVEN VAN DE PROFEET
HOOFDSTUK	: KENNISMAKING MET DE PROFEET (v.z.m.h.)
LESDOELSTELLINGEN	: De lln kennen de familie van de profeet
BASIS VAARDIGHEDEN	: Plaats, tijd en chronologische redenering, onderzoek.

/

PROCES

Wat wordt er van de lln verwacht?

- 1 De lkr vraagt aan de lln om het chronologische leven van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) op te stellen.
- 2 De lkr vraagt aan de lln om het werkblad in te vullen

EVALUATIE

De lkr controleert de werkbladen van de lln zodat het correct is. De lkr verbetert indien nodig de werkbladen.

DE IDENTITEITSGEGEVENS VAN DE PROFEET MOHAMMED (v.z.m.h)	
NAAM:	
GEBOORTEPLAATS:	
GEBOORTEDATUM:	
GEGEVENS FAMILIE	
NAAM MOEDER:	NAAM VADER:
NAAM GROOTVADER:	NAAM OOM:
NAAM ZOOGMOEDER:	NAAM ZOOGZUS, ZOGBROER:

Profeet Mohammed (v.z.m.h.) en wij.

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 4de Lj.
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: HET LEVEN VAN DE PROFEET
HOOFDSTUK	: KENNISMAKING MET DE PROFEET (v.z.m.h.)
DOELSTELLINGEN	: De lln kunnen voorbeelden geven van het voorbeeldige gedrag van de profeet in zijn kindertijd en jeugd.
VAARDIGHEDEN	: Communicatie, besef van tijd en ruimte, onderzoeken

PROCES

1. De lln worden verdeeld in kleine groepjes.
2. Elke groep probeert de voorbeeldige gedragingen van de profeet uit zijn kindertijd en jeugd te vinden.
3. De groepjes komen samen en delen de gevonden voorbeelden met elkaar en voeren een klasgesprek.

EVALUATIE

De lln maken gebruik van het formulier “ ik evalueer mijn vrienden” om elkaar te beoordelen. De lkr geeft de nodige steun voor de lln die niet kunnen meedraaien in de groep.

Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
KENNISMAKEN MET DE KORAN	<p><u>Kennismaken met de Koran.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Het laatste heilige boek is de Koran. De openbaring van de Koran aan de profeet Mohammed (v.z.m.h). Het bundelen van de Koran en het kopiëren ervan. De structuur van de Koran. <ol style="list-style-type: none"> 4.1 vers (âya(t)) 4.2 Sôera (hoofdstuk) 4.3 Djoez <p style="text-align: center;"><u>DOELSTELLINGEN</u></p> <p>De lln kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> dat de Koran het laatst verzonden universeel boek van Allah is. het tijdstip en de periode waarin de Koran werd gezonden aan onze profeet. hoe men van de Koranbladeren een boek heeft gemaakt en hoe lang dit heeft geduurd. wat de begrippen ‘vers, sôera en djoez’ uit de Koran inhouden. voorbeelden geven van verzen en sôera’s uit de Koran. 	<p> Wat is de Koran? Wanneer de leerkracht op het bord het woord Koran schrijft kunnen de leerlingen dat woord onderling bespreken. Ze worden ook ondervraagd over dit onderwerp.</p> <p> Hoe is het op wereld gebracht? Er wordt een schema gemaakt samen met de leerlingen over hoe het gemaakt is en in hoeveel tijd het is gebeurd.</p> <p> Hoe heeft men er een boek van gemaakt? De leerlingen onderzoeken hoe men er een boek van heeft gemaakt. Hierna zullen de leerlingen de gevonden gegevens moeten bespreken in de klas.</p> <p> We kennen de Koran: de leerlingen gaan in een woordenboek het woord vers, sôera en djoez zoeken en de betekenis opschrijven.</p>	<p>■ Het onderwerp in dit hoofdstuk is hoe de Koran op de wereld is gebracht, hoe men er een boek van heeft gemaakt en in hoeveel tijd het is gebeurd. We gaan de Koran, de vers, sôera en djoez globaal bekijken en niet de eigenschappen bespreken.</p> <p>– !Men zal de periode bespreken van de Koran wanneer het op wereld is gebracht, en men zal er een tijdlijn van maken.</p> <p>!De leerlingen zullen kunnen profiteren van concrete voorbeelden.</p> <p>!De belangrijkste begrippen zijn; Respect, Tolerantie, wetenschap</p> <p>!de belangrijkste vaardigheden zijn; problemen oplossen, onderzoeken, de taal van de Koran juist, goed en effectief spreken en ook de vertaling van de Koran juist kunnen gebruiken</p> <p> In dit hoofdstuk kan men gebruik maken van de volgende evaluatie technieken: Schriftelijke presentatie, Mondelinge presentatie, Tijdlijn, Meerkeuzevragen</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerking Beperkingen ⇄ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en evaluatie

Kennismaking met de Koran

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 4de Lj.
LESTIJD	: 1 lesuur
LEERGDOMEIN	: Koran
HOOFDSTUK	: Kennismaking met de Koran
LESDOELSTELLINGEN	: De lln kunnen de inhoudelijke ordening van de Koran zoals âya(t), sôera, djoez herkennen en voorbeelden geven uit de Koran
BRONNEN	: De Koran.
DIDACTISCHE MATERIAAL	: Werkbladen.

PROCES

1. De lkr schrijft op het bord de begrippen âya(t), sôera en djoez.
2. De lkr vraagt aan de lln naar de betekenissen van de bovenstaande begrippen.
3. De lkr voert een klasgesprek met de lln over de bovenstaande begrippen.
4. De lln worden verdeeld in drie groepen. De eerste groep onderzoekt het begrip ayat, de tweede groep onderzoekt het begrip soera en de derde groep onderzoekt het begrip djoez. Daarna zullen de drie groepen het resultaat van hun zoekwerk in de klas voordragen.
5. De lkr vraagt aan de lln om de werkbladen in te vullen.

EVALUATIE

De lkr en de lln controleren het opzoekwerk en de werkbladen gezamenlijk.

WERKBLAD 1.

Vul de ontbrekende woorden in de tekst in. Kies de ontbrekende woorden uit de volgende lijst.

Sôera al-Baqara, Djoez, Sôera, Heilige Boek, Koran, Profeet Mohammed, Sôera an-Nâs, Sôera al-Fâtiha, Âya(t), Wahy, Koran, Djibrîl.

1. Het Heilige boek van de moslims is..... .
2. is de naam die gegeven wordt aan de manier waarop Allah Zijn wetten, raden aan de profeten doorgeeft.
3. De hoofdstukken die in de Koran voorkomen noemt men.....
4. De delen van de Koran die uit 30 pagina's bestaan noemt men.....
5. De inhoudelijke structuur van de Koran is door..... aan gemeld.
6. De woorden die in de Koran voorkomen en de sôera's vormen, noemt men.....
7. De langste sôera van de Koran is de Sôera.....
8. De eerste sôera in de Koran is de Sôera.....
9. De laatste sôera van de Koran is de Sôera.....

WERKBLAD 2

MIJN HEILIGE BOEK DE KORAN

M V T I U A D F N A D J O E Z
F O D Y R E J E R A H V U R T
O N H E E S I A P S R X O B V
F T Ô A H Q B L P T Q O M M N
M S A Z M I R O G B I D K A U
A E H C S M Î T V U D H K L W
R Q K C Y U L A N I D E M S N
A N H K E Â A D I F V Q Y I T
L L A G A Y X O E G N A C E C
G V L Z A Â T Y K M J T D S O
D G V A H T E D B V M X H Y O
M D U B H C E L Q O G A L Q Y
I T N D R A S K L P A V H I H
H E I L I G E B O E K E G O P
K J W X B A I N J P E H I H M

ALLAH
ARABISCH
ÂYÂT
DJIBRÎL
DJOEZ
HEILIGEBOEK
ISLAM
KORAN
MEDINA
MEKKA
MOHAMMED
SÔERA

LEERDOMEIN : ZEDELJKHEID		4 ^{de} Leerjaar 7	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
LIEFDE, VRIENDSCHAP EN BROEDERSCHAP	<p><u>Liefde, vriendschap en broederschap.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Waarom is er een behoefte aan liefde en om geliefd te worden. 2. Liefde is voor ons een zegen van Allah. 3. Allah houdt van alles wat Hij heeft geschapen. 4. De basis van vriendschap en broederschap is liefde. 5. De islam raadt aan om in harmonie te leven. 6. Doen leven is een taak van de liefde. <i>Sôera al Fil</i> <p style="text-align: center;"><u>DOELSTELLINGEN</u></p> <p>De lln. kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. beseffen dat liefde en geliefd worden noodzakelijk zijn. 2. beseffen dat liefde een zegen is van Allah aan de mensheid. 3. voorbeelden geven over de liefde van Allah jegens Zijn schepselen. 4. voorbeelden geven over de handelingen die betrekking hebben tot de liefde. 5. het belang inzien van liefde, vriendschap en broederschap. 6. het belang van de liefde en vrede in de islam aantonen met voorbeelden. 7. meer zorg dragen voor de vriendelijke en broederlijke manier van het leven. 8. beseffen dat liefde een noodzaak is tussen de schepselen. 	<p> Liefde en geliefd worden is een behoefte. De lkr houdt een klas gesprek met de lln over het onderwerp “liefde”.</p> <p> Liefde is een zegen voor de schepsels. De lkr schrijft op het bord een vers uit de Koran en een overlevering van de profeet over de liefde. Deze wordt met lln samen gelezen en verklaard. Daarna geven de lln hun eigen mening over de vers en de overlevering.</p> <p> Wij tonen onze liefde. De lkr houdt een gesprek met de lln over hoe ze hun liefde tonen voor de andere mensen.(2de, 4de en 8ste doelstellingen)</p> <p>De lln noteren dit en houden daarna een gesprek.(3de doelstelling)</p> <p> Ik heb een brief. De lln schrijven een brief naar elkaar waarin ze de liefde die ze voor elkaar voelen uitdrukken.(7de doelstelling)</p> <p> ☐ Verzoeningsproces. De eventuele gekwetste lln met elkaar verzoenen.(3de en 7de doelstelling)</p> <p> Wat als er geen liefde, solidariteit en respect bestonden. Men houdt een klassikaal gesprek over de resultaten van liefde, solidariteit en respect in de maatschappij en een gesprek indien deze waarden er niet meer zouden bestaan.(5de 6de en 7de doelstellingen)</p> <p> Samenstellen. De klas wordt in twee groepen verdeeld. 1ste groep verzamelt enkele spreekwoorden i.v.m. het lesonderwerp en de 2de groep zoekt enkele gedichten over het lesonderwerp, waarna deze werken gezamenlijk in de klas vertoond worden.(5de 6de en 7de doelstellingen)</p> <p> In wat voor een wereld wil je leven. De lln trachten een slogan te vinden voor een meer liefde, vrede en respect op de wereld.(1ste- 8ste doelstellingen)</p> <p> Vrede: Men tracht met de lln de universele betekenis van de vrede te vinden.</p>	<p>! De belangrijke waarden zijn: Liefde, Vrede, Broederschap, Vriendschap, Solidariteit</p> <p>† De belangrijke vaardigheden zijn: Onderzoeken, Sociale vaardigheden, Zelf bekritisieren/ zelfreflectie</p> <p>Toelichtingen:</p> <p> In dit hoofdstuk legt de lkr de link vanuit de islamitische perspectief naar de waarden zoals; vrede, liefde, solidariteit en broederschap. Dit alles wordt door concrete voorbeelden ondersteund.</p> <p>-De lkr geeft voorbeelden uit de Koran en haalt de namen van Allah aan die te maken hebben met het lesonderwerp. - Er zal ook tevens voorbeelden gegeven worden uit het leven van de profeet Mohammed (v.z.m.h.) en de andere profeten.</p> <p> In dit hoofdstuk kan men gebruik maken van de volgende evaluatie technieken: Klassikaal gesprek, Mondelinge en schriftelijke presentatie, Visualisatie, Werkbladen, Beoordelingsformulieren</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerking Bepalingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en evaluatie

Ik heb een brief

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 4de Lj.
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: Achlâq, zedelijkheid
HOOFDSTUK	: LIEFDE, VRIENDSCHAP EN BROEDERSCHAP
DOELSTELLINGEN	: De lln kunnen voorbeelden geven van vriendelijk gedrag. Ze kunnen ook dit vriendelijke gedrag toepassen in hun dagelijks leven.
VAARDIGHEDEN	: Sociale interactie, kritisch zelfbeeld (zelfreflectie), onderzoeken

PROCES

1. De lkr vraagt aan de lln om een brief te schrijven waarin ze de vriendelijke woorden en gedragingen van hun geliefde persoon vermelden.
2. De lkr leest enkele brieven van vrijwillige lln in de klas voor.
3. Daarna houdt men een klasgesprek over de gelezen brieven.

EVALUATIE

De lkr vraagt aan de lln om de taken die ze gemaakt hebben met elkaar te vergelijken en te evalueren.

Wij tonen onze liefde

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 4de Lj.
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: Achlâq, zedelijkheid
HOOFDSTUK	: LIEFDE, VRIENDSCHAP EN BROEDERSCHAP
DOELSTELLINGEN	: De lln kunnen voorbeelden van vriendelijk gedrag geven. Ze kunnen ook het vriendelijke gedrag toepassen in hun dagelijks leven.
VAARDIGHEDEN	: Sociale interactie, kritisch zelfbeeld, onderzoeken

PROCES

1. De lkr vraagt aan de lln om een brief te schrijven waarin ze de vriendelijke woorden en gedragingen van gun geliefde persoon vermelden.
2. De lkr leest enkele brieven van de vrijwillige lln in de klas voor.
3. Daarna houdt men een klas gesprek over de gelezen brieven

EVALUATIE

De lkr vraagt aan de lln om de taken die ze gemaakt hebben met elkaar te vergelijken en te evalueren.

LEERDOMEIN : GODSDIENST EN CULTUUR		4 ^{de} Leerjaar . 8	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
FAMILIE	<p>Familie</p> <ol style="list-style-type: none"> Gemeenschappen bestaan uit families. Mijn ouders willen het beste voor mij. Ik ga goed om met mijn broers en zussen. Wij respecteren en helpen elkaar in mijn familie. De problemen lossen we samen op in mijn familie door wederzijds begrip. De adviezen van de islam over de familiale kwesties. <p style="text-align: center;">Enkele Smeekbeden</p> <p style="text-align: center;"><u>DOELSTELLINGEN</u></p> <p>De lln. kunnen/ kennen/weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> de individuele en algemene waarde van de familie uitleggen. dat hun ouders het beste willen voor hen. goed opschieten met hun broers en/of zussen. dat liefde, respect en hulp een belangrijke rol spelen in een gelukkige familie. hun eigen verantwoordelijkheid opnemen. het belang van de individuele waarden van respect voor elkaar. inzien dat ze met hun problemen terecht kunnen bij hun familie. de negatieve effecten van een slechte houding ten opzichte van kinderen en vrouwen dat de geloofsprincipes van de islam van belang zijn voor het gezinsleven. 	<p> Wat roept het op? De lkr houdt een klasgesprek met de lln over het begrip familieband (1. doelstelling).</p> <p> Wat begrijp je? De lkr geeft als opdracht een toneelstuk waarbij de lln per groep verschillende rollen krijgen zoals moeder, vader, broer, zus. Zodat de lln weten hoe ze zich moeten gedragen t.o.v. de individuele waarden voor elkaar (5 en 6. doelstelling).</p> <p> Waarom de familie? De lkr schrijft een vers en overlevering op het bord over de familie en de lln voeren een debat uit waarom islam belangrijk is voor de familie (8. doelstelling).</p> <p> Wat kunnen we doen? De lkr geef de lln als opdracht een opstel te schrijven over de liefde, respect, vertrouwen en verantwoordelijkheid in de familie en een aantal voorstellen kunnen geven wat ze kunnen doen om de verantwoordelijkheid te vergroten (doelstelling 4, 5, 6, 7)</p>	<p>! De belangrijke waarden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liefde, Respect, Vertrouwen, belang van de individuele waarden, Solidariteit, Mededogen, Delen, Toewijding, tolerantie, begrip, gevoeligheid voor de verantwoordelijkheid (verantwoordelijkheidsbesef). <p>† De belangrijke vaardigheden zijn: Communicatie en empathie, problemen oplossen.</p> <p>Toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> In dit hoofdstuk tracht de lkr de adviezen dat de islam geeft over de familiebanden met concrete voorbeelden aan te halen. <ul style="list-style-type: none"> – De lkr houdt rekening met de lln die eventuele familiale problemen hebben. – De lkr is alert met de eventuele lln waarvan er familieleden gestorven zijn. In dit hoofdstuk kan men gebruik maken van de volgende evaluatie technieken: Presentaties, Begrippen mappen, Werkbladen, Mondelinge en schriftelijke voorstelling

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerking Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en evaluatie

Wat roept het op?

VAK	: Islam
KLAS	: 4
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: GODSDIENST EN CULTUUR
HOOFDSTUK	: GEZIN EN RELIGIE
DOELSTELLINGEN	: Kan het belang van het gezin voor het individu en voor de maatschappij uitleggen .
VAARDIGHEDEN	: Probleem oplossen, communicatie en empathie, sociale participatie

PROCES

1. Het begrip 'GEZIN' wordt op het bord geschreven.
2. De lln schrijven om de beurt op het bord op wat het woord bij hen oproept
3. De woorden worden samen gegroepeerd.
4. Vertrekkende vanuit de bovenstaande groepering worden de volgende vragen gesteld aan de leerlingen:
 - Wat is een gezin?
 - Wat is de waarde van een gezin te hebben?
 - Wat is het belang van het gezin voor het individu en de maatschappij?
5. De lln maken stellen een mindmap op over dit onderwerp.

Begrijp je mij?

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 4de Lj.
LESTIJD	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: GODSDIENST EN CULTUUR
HOOFDSTUK	: FAMILIE EN GODSDIENST
LESDOELSTELLINGEN	: De lln zijn bereid om hun verantwoordelijkheden op te nemen binnen hun familie. Ze begrijpen ook de waarde van wederzijds begrip en tolerantie tussen de familie leden.
VAARDIGHEDEN	: Sociale interactie, kritisch zelfbeeld, probleemoplossend.
DIDACTISCHE MATERIAAL	: Kostuum

PROCES

1. De lkr. verdeelt de klas in vijf groepen.
2. De lln. krijgen allemaal een rol toegekend zoals vader, moeder, broer en zus. Daarna moeten de lln. die een rol gekregen hebben een sketch spelen met betrekking tot verantwoordelijkheden in de familie.
3. De lkr. stuurt de sketch bij door de volgende vragen te stellen:
 - a. Waren de handelingen van de familieleden juist?
 - b. Wat zou jij doen?
 - c. Etc.

EVALUATIE

De lkr. vraagt aan de lln. om elkaar te evalueren d.m.v. het evaluatieformulier.

Waarom familie?

VAK	: Islamitische godsdienst
KLAS	: 4de Lj.
LESTIJD	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: GODSDIENST EN CULTUUR
HOOFDSTUK	: FAMILIE EN RELIGIE
LESDOELSTELLINGEN	: De lln. kunnen de principes van de islam i.v.m. de familie inzien.
BASISVAARDIGHEDEN	: Sociale interactie, kritisch zelfbeeld, onderzoeken.
BRONNEN	: De Koran

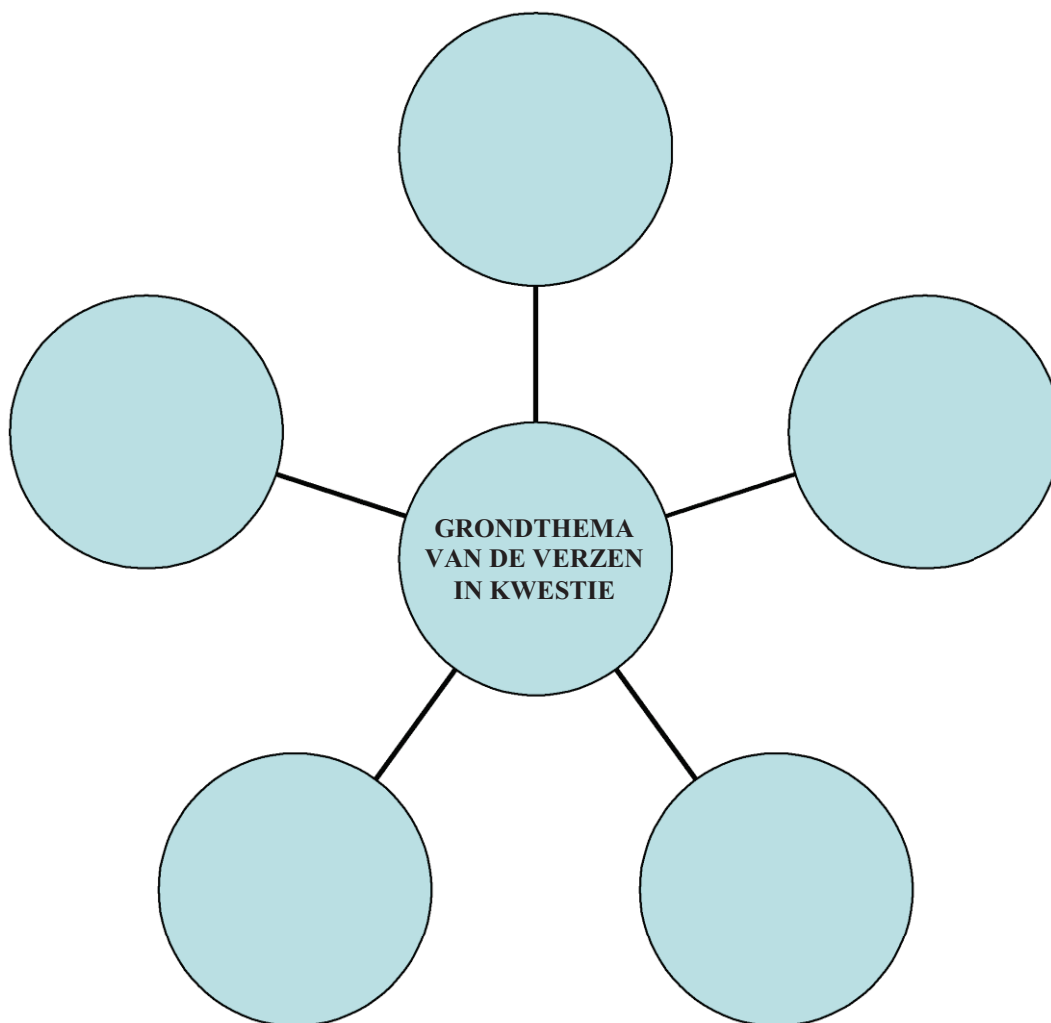
PROCES

1. De lkr vindt een vers over de familie relatie uit de Koran en twee overleveringen van de profeet i.v.m. het lesonderwerp.
2. De gevonden vers en de overleveringen worden op het bord geschreven.
3. De lkr en de lln voeren een klasgesprek over het onderwerp.
4. De lkr vraagt aan de lln om de adviezen van de islam over de vader en de moeder te noteren.

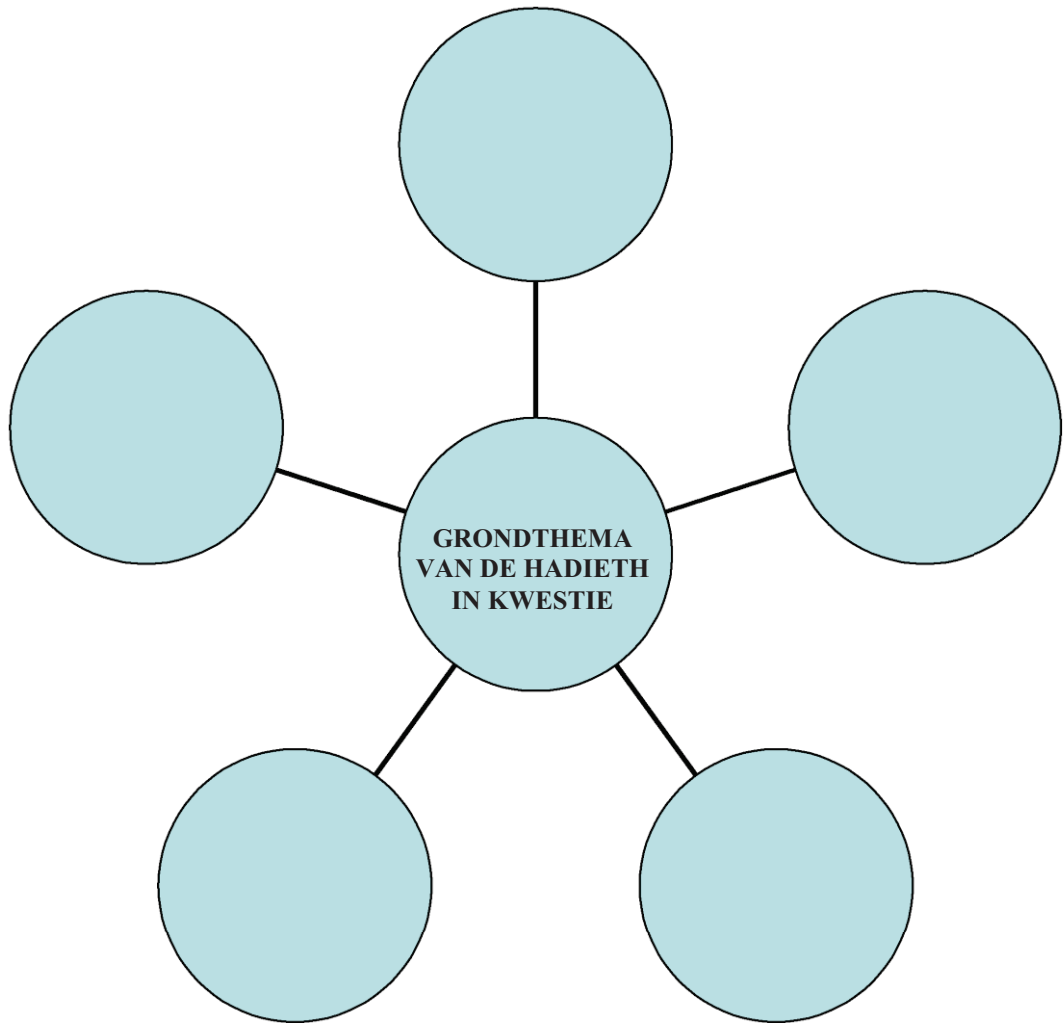
EVALUATIE

De lkr stuurt de lln bij met mondelinge en schriftelijke toetsen.

WERKBLAD 1

WERKBLAD 2

A large orange ribbon graphic with a black outline, featuring a central rectangular panel and two side flaps that curve downwards. The text is centered within the central panel.

**LEERDOMEINEN
EN
HOOFDSTUKKEN**

5de leerjaar

6.5. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN 5de leerjaar

Leerdomein	HOOFDSTUKKEN
Geloofsleer	<p><u>I. Het geloof in profeten</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Waarom profeten uit mensen zijn verkozen 2. Eigenschappen van profeten <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Eerlijkheid 2.2. Betrouwbaarheid 2.3. Intelligentie 2.4. Vermijden van zonden 2.5. De boodschap van Allah juist verkondigen 3. Namen van profeten in de Koran 4. Het gemeenschappelijk doel van profetische boodschappen <p><u>II. Het geloof in de Goddelijke boeken</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Waarom stuurde Allah wahy, openbaring? 2. Goddelijke boeken <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Tawrât, Thora 2.2. Zabôer, Psalmen 2.3. Indjîl, Evangelie, Bijbel 2.4. Koran 3. Eigenschappen van de heilige boeken 4. Bijzonderheden van de Koran <p><u>III. Het geloof in het leven na de dood</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elke ziel zal de dood ondergaan 2. Wij wuiven uit naar het Hiernamaals, Âchira 3. Een oneindig en nieuw leven: het Hiernamaals, Âchira <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Laatste dag, yawmoe'l Qiyâma 3.2. "Wie kan de beenderen doen herleven als zij vergaan zijn?" Al-Ba°soe: herrijzenis, opstanding 3.3. O, wat voor een boek is dit? Verantwoording, Verhoor, mîzân-weegschaal 4. De mens krijgt wat hij verdient <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Een leven zonder problemen: De Hemel, het paradijs, Djanna(t) 4.2. Bescherm ons, Heer: De Hel, Djahannam 5. Wie in het Hiernamaals gelooft, doet nuttig werk - Leestekst: Moederkip en het witte kuikentje Sôera Al °Asr en betekenis
Aanbidding	<p><u>Aanbiddingen, het vasten en aalmoes (Zakât)</u></p> <p><u>I. Wat is aanbidding (°ibâda)?</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij leren de termen over aanbidding (Moekallaf, Fard, Soenna, Harâm..) 2. Waarom bidden wij? De voornaamste aanbiddingen 3. Wij verkennen de moskee 4. Smeekbeden (Doe°â') 4.1. Waarom doet men doe°â'? 4.2. Hoe doet men doe°â'? 4.3. Doe°â' is de essentie van aanbidding 4.4. Voorbeelden van smeekbeden uit de Koran en van de Profet (s.°a.w.) 4.5. Goede daden en goed gedrag: °amaloe's Sâlih 5. Aanbiddingen verbeteren ons gedrag Smeekbeden van Rabbanâ en hun betekenis <p><u>II. Het vasten (Ramadan)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Het vasten is jullie voorgeschreven zoals het was voorgeschreven aan jullie voorgangers. 2. Ik vertel mijn één vastendag. 3. Het vasten leert mij zelfbeheersing. 4. Welkom Ramadan! (O Ramadanmaand, welkom!)

	<p>5. Ik leer het Tarâwîhgebed 6. Gezegend Ramadanfeest! (°îd moebârak!) 7. Wij vasten ook buiten Ramadan Sôera Al Qoeraysj</p> <p>III. Sadaqa en Zakaat (De Aalmoes)</p> <p>1. In islam helpen wij elkaar met <u>Sadaqa</u> en Zakât. 2. Wie geeft aalmoezen aan wie? 3. Zakât en Sadaqa reinigen ons hart en bezittingen. 4. Een gevende hand is beter dan een nemende hand 5. Alle goede daden zijn <u>Sadaqa</u> (Goedheid is <u>Sadaqa</u>).</p>
Het leven van de profeet	<p>Mohammed (v.z.m.h.) en zijn gezinsleven</p> <p>1. Zijn huwelijk en kinderen</p> <p>2. Zijn voorbeeldgedrag binnen zijn gezin</p> <p>2. 1. Hij hield van zijn gezin en maakte geen onderscheid tussen hen 2. 2. Hij raadpleegde zijn gezinsleden en waardeerde hun mening 2. 3. Mohammed (v.z.m.h.)bezoekt zijn familie</p> <p>3. Het voorbeeldgedrag van de gezinsleden van Mohammed (v.z.m.h.)</p> <p>3. 1. Zijn familie deelde vreugde en verdriet met elkaar 3. 2. Zijn familie was zeer gastvrij 3. 3. Zijn familie hield niet van verspilling (vermeed verspilling) 3. 4. Zijn familie had goede relaties met de burens 3. 5. Zijn familie droeg zorg aan wezen en arme mensen Salawât (Weesgegroet) en betekenis</p>
Koran	<p>Verhalen (qissa - qasaas) uit de Koran</p> <p>1. Wat is een qissa?</p> <p>2. Het doel van de Koranverhalen</p> <p>3. Profeetverhalen uit de Koran</p> <p>3.1. De mens die Allah zoekt: Profeet Ibrâhîm 3.2. Een voorbeeld van liefde en compassie/medelijden: Profeet Yôesoef 3.3. Een voorbeeld van geduld: Profeet Ayyôeb 3.4. De wijze man: Loeqmân (°a.s.) 3.5. Môesâ (°a.s.) Sôera Al Fiel (Fîl) en betekenis</p>
Zedelijkheid	<p>Wij delen onze vreugde en verdriet</p> <p>1. Waarom is delen zo belangrijk?</p> <p>2. Laat ons vreugde delen</p> <p>2.1. Feestdagen zijn vreugdevolle dagen 2.1.1. Onze feestdagen 2.1.2. De Hidjrikalender (maankalender) 2.2 . De heilige nachten 2.2.1. Andere belangrijke dagen 2.2.1.1. Vrijdag is belangrijk voor alle moslims 2.2.1.2. Wij verwelkomen Ramadan hartelijk en met vreugde</p> <p>3. Laat ons verdriet delen</p> <p>3.1. Wij bezoeken zieke mensen. 3.2. Wij herdenken onze voorgangers 3.3. Wij helpen mensen in nood 3.4. Wij behandelen gehandicapte, zwakke en arme mensen met liefde en delen hun problemen Sôera Al °Asr en betekenis</p>
Godsdienst en cultuur	<p>De wereldgodsdiensten en verschillende levensbeschouwingen</p> <p>1. Er bestaat geen gemeenschap zonder geloof.</p> <p>2. Waarom geloven mensen anders?</p> <p>3. Er bestaan verschillende benaderingen van geloof.</p> <p>3.1. Verschillende benaderingen die geloof bevestigen</p>

	<ul style="list-style-type: none">3.1.1. Geloof in één god: monotheïsme en de 3 abrahamitische religies<ul style="list-style-type: none">3.1.1.1. Het Jodendom3.1.1.2. Het Christendom3.1.1.3. De Islam3.1.2. Geloof in meerdere goden: Polytheïsme3.2. Verschillende benaderingen die geloof ontkennen<ul style="list-style-type: none">3.2.1. Het 'niet weten': Agnosticisme3.2.2. Ontkennen van God: Atheïsme <p><u>C. Smeekbeden</u></p> <ul style="list-style-type: none">1. Doe^oâ' van eerbied en nederigheid (Qoenôet)2. Doe^oâ' voor vergiffenis (Al- istighfâr)
--	---

Leerdomein: GELOOFSLEER I + II		5 ^{de} leerjaar - 1	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
HET GELOOF IN PROFETEN, HEILIGE BOEKEN EN ÂCHIRA	I. Het geloof in profeten 1. Waarom zijn profeten uit mensen verkozen 2. Eigenschappen van profeten 2.1. Eerlijkheid 2.2. Betrouwbaarheid 2.3. Intelligentie 2.4. Vermijden van zonden 2.5. De boodschap van Allah juist verkondigen 3. Namen van profeten in de Koran 4. Het gemeenschappelijk doel van profetische boodschappen II. Het geloof in de Goddelijke boeken 1. Waarom stuurde Allah wahy (openbaring)? 2. Goddelijke boeken 2.1. Tawrât, Thora 2.2. Zabôer, Psalmen 2.3. Indjîl, Evangelie, Bijbel 2.4. Koran 3. Eigenschappen van de heilige boeken 4. Bijzonderheden van de Koran <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; width: fit-content; margin: 5px auto;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> 1. de begrippen profeet, rasôel en nabi uitleggen. 2. uitzoeken waarom profeten uit mensen verkozen werden. 3. de gemeenschappelijke eigenschappen van de profetische boodschappen opmerken. 4. de eigenschappen van de profeten uitleggen. 5. aan de hand van de uitleg van ‘wonder’ (moe°djiza) aantonen dat dit enkel de profeten toebehoort. 6. de namen van de profeten in de Koran opsommen. 7. uitleggen wat heilige boeken zijn. 8. uitleggen waarom Allah wahy stuurt naar de mensheid. 9. welke boeken en pagina’s aan welke profeten gezonden werden. 10. respect tonen voor de heilige boeken en hun waarden opmerken	<p> Begrippenwereld: De begrippen profeet, rasôel, nabî, wahy, moe°djiza, heilige boek en soehôef worden aangeleerd en er wordt een mindmap gevormd over de relaties tussen deze begrippen (doelstellingen 1, 5, 7 en 9)</p> <p> Zij waren ook mensen: Er wordt gebrainstormd over waarom profeten uit mensen verkozen werden. De resultaten worden in de klas opgehangen. (2de doelstelling).</p> <p> Zij zijn gezonden voor hetzelfde doel: Bepaalde teksten uit de heilige boeken worden geprojecteerd op het bord. De leerlingen gaan op zoek naar de gemeenschappelijke kanten van deze teksten. (3de doelstelling)</p> <p> Hoe moeten ze zijn? De leerlingen gaan op zoek naar antwoorden op de vraag: Welke eigenschappen zou je zoeken bij iemand die jou een nieuws brengt?(4de doelstelling)</p> <p> Betrouwbaar zijn: Er wordt een gesprek gehouden over het feit dat Mohammed (v.z.m.h.) Al - Amin (de Betrouwbare) werd genoemd. (4de doelstelling)</p> <p> Waarom een boek? Het belang van heilige boeken in het leven van mensen wordt besproken. (doelstelling 10)</p> <p> Wij maken een mindmap: Er wordt een mindmap gevormd over heilige boeken en soehôef.(doelstelling 9)</p> <p> Mijn vriend vertelt: Leerlingen van een ander geloof worden uitgenodigd en deze vertellen hun gedachten en gevoelens over hun eigen boeken. (doelstelling 10)</p> <p> / Mijn heilig Boek; De leerlingen schrijven een opstel met als titel ‘Mijn heilig Boek’ (prenten, tekeningen zijn toegelaten). Deze worden achteraf in de klas opgehangen. (doelstellingen 7-10)</p>	<p> Doelstelling 3 wordt beperkt tot tawhîd.</p> <p> Het hoofdstuk wordt beperkt tot de onderwerpen profeet, heilig boek, redenen van verzending van profeten en hun eigenschappen en 4 heilige boeken in hun algemene zin.</p> <p> Er mag niet verwacht worden dat de leerlingen de profeetnamen in de Koran in een chronologische volgorde kunnen opsommen.</p> <p>! Er wordt benadrukt dat het heilig boek van moslims de Koran is en dat zij hierin geloven.</p> <p>! Abstracte begrippen worden uitgelegd door gebruikt te maken van zoveel mogelijk concrete ervaringen.</p> <p>! Prioritaire begrippen; Profeet, rasôel, nabî, wahy, moe°djiza, heilig boek, Indjîl, Evangelie, Bijbel, Zabôer, Psalmen, Tawrât, Thora.</p> <p>! Prioritaire waarden; eerlijkheid, oprechtheid, betrouwbaarheid, verantwoordelijkheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden; kritisch benaderen, probleem oplossen, gebruik van een Koranvertaling, onderzoeken, verandering en continuïteit vatten, tijd, ruimte en chronologie vatten</p> <p> Evaluatie door: discussie, open vragen, meerkeuzevragen, invulvragen, mindmaps, mondelinge en schriftelijke presentaties, werkbladen, taken en opdrachten</p> <p>Taak: de leerlingen maken een verslag waarin zij één van de heilige boeken voorstellen</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen ⇄ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Wij maken een mindmap

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: GELOOFSLEER
HFDSTK	: Het geloof in profeten en heilige boeken
DOELSTELLINGEN	: Kan opsommen welke boeken aan welke profeten werden gezonden
VAARDIGHEDEN	: onderzoeken, vertaling van de Koran kunnen gebruiken
MATERIAAL	: vertaling van de Koran

PROCES

1. Zorg voor een opdracht met een woordenboek over de begrippen 'heilige boeken' en 'soehôef'.
2. De leerlingen bepalen aan de hand van een leestekst welke boeken aan welke profeten gezonden werden.
3. De leerlingen bepalen de gelijkenissen en verschillen tussen de heilige boeken.
4. De leerlingen maken een mindmap over de heilige boeken en soehôef.

EVALUATIE

- Beoordeel de mindmap

Leerdomein: GELOOFSLEER III		5 ^{de} leerjaar - 2	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
HET GELOOF IN PROFETEN, HEILIGE BOEKEN EN ÂCHIRA	<p>Het geloof in het leven na de dood</p> <p>1. Elke ziel zal de dood ondergaan</p> <p>2. Wij wuiven uit naar het Hiernamaals, Âchira</p> <p>3. Een oneindig en nieuw leven: het Hiernamaals, Âchira</p> <p>3.1. Laatste dag, yawmoe'l Qiyâma</p> <p>3.2. "Wie kan de beenderen doen herleven als zij vergaan zijn?". Al-Ba°soe: herrijzenis, opstanding</p> <p>3.3. O, wat voor een boek is dit? Verantwoording, Verhoor, mizân- weegschaal</p> <p>4. De mens krijgt wat hij verdient</p> <p>4.1. Een leven zonder problemen: De Hemel, het paradijs, Djanna(t)</p> <p>4.2. Bescherm ons, Heer: De Hel, Djahannam</p> <p>5. Wie in het Hiernamaals gelooft, doet nuttig werk - Leestekst: Moederkip en het witte kuikentje Sôera Al °A_sr en betekenis</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px 0;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen: ;</p> <ol style="list-style-type: none"> de betekenis van de dood beoordelen vertrekkend van de Koran wat men moet doen na de dood van een moslim dat het leven in Âchira oneindig en een nieuw leven is. de fases van Âchira opsommen en de termen Laatste dag, ba°s, verantwoording, en Mizân uitleggen. een link leggen tussen hun handelingen op de wereld en de tegenprestaties in Âchira dat het geloof in Âchira bijdraagt tot de zingeving in het leven van een individu de leerlingen zelf bereid zijn om goed te doen in het leven. sôera Al °A_sr en betekenis uit het hoofd lezen 	<p> Kan je het vinden? De leerlingen gaan op zoek naar een wezen die eeuwig zal leven. (doelstelling 1)</p> <p> Wat zegt het? Verzen in de Koran over de dood en het terugkeren naar Allah worden opgezocht en besproken. (doelstelling 1)</p> <p> Mijn laatste plicht: De overleveringen over het onderwerp worden besproken. (Boechârî, îmân 35). Vertrekkende van deze overleveringen wordt een lijst gemaakt van de plichten van een moslim. (doelstelling 2)</p> <p> Vrij spreken: De gedachten en bevindingen van de leerlingen over Âchira worden gedeeld en beoordeeld volgens de Bono-techniek. (doelstelling 3)</p> <p> Wij leren van de Koran: De verzen uit de Koran over de oneindigheid van Achirah worden samen beoordeeld. (doelstelling 3)</p> <p> Begrippenwereld: De leerlingen gaan op zoek naar de betekenis van ba°s, verantwoording, verhoor, Mizân. (doelstelling 4)</p> <p> Een reis naar de toekomst: Er wordt een tijdslijn gemaakt over de fases van Âchira en de gebeurtenissen die daar zullen plaatsvinden. (doelstelling 4)</p> <p> Beantwoord mijn vraag: De leerlingen worden in twee groepen verdeeld. De eerste groep bereidt vragen voor over de fases van Âchira, de tweede groep probeert deze te beantwoorden. (doelstelling 4)</p> <p> Welke fase? Verzen uit de Koran over de fases van Âchira worden bepaald. Telkens wordt gevraagd over welke fase het vers handelt. De leerlingen denken na over welke fase het zwaarste is en waarom dit zo is. (doelstelling 4)</p> <p> Ik krijg mijn rapport: De leerlingen gaan brainstormen over het nut van Âchira. (doelstelling 5)</p> <p> De Koran beschrijft: De verzen uit de Koran die hemel en hel beschrijven worden bepaald. Deze worden in verband gebracht met de handelingen op de wereld. (doelstelling 5)</p> <p> Wat moet ik doen voor de grote beloning? De leerlingen moeten een lijst maken over de invloed van het geloof in Âchira op het gedrag. Deze wordt samen beoordeeld. (doelstelling 6, 7)</p> <p> Ik ben een adverteerder: De leerlingen maken een advertentie over wat er gedaan moet worden om in Âchira in een mooi huis met een tuin te kunnen wonen. (Doelstellingen 5, 6 en 7)</p> <p> Basisidee: De betekenis van sôera Al °A_sr wordt besproken</p>	<p>! Prioritaire begrippen: Âchira, Laatste dag (Qiyâma), ba°s, verantwoording, verhoor, Mizân</p> <p>! Prioritaire waarden; verantwoordelijkheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden; onderzoek, inzicht in verandering en continuïteit, gebruik van een Koranvertaling</p> <p>Didactische toelichting: Men mag bij de leerlingen geen angst voor Âchira creëren. Vooral de invloed van het geloof van Âchira op het gedrag moet worden benadrukt. Bij de bespreking van Koranverzen wordt het symbolisch karakter in acht genomen.</p> <p> Evaluatie door: observatie, open vragen, mondelinge en schriftelijke presentaties, werkbladen</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Bependingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Meting en Evaluatie Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Leerdomein: AANBIDDING I		5 ^{de} leerjaar - 3	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
AANBIDDING, VASTEN EN ZAKAAT	<p>I. Wat is aanbidding (°ibâda)?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij leren de termen over aanbidding (Moekallaf, Fard, Soenna, Harâm..) 2. Waarom bidden wij? De voornaamste aanbiddingen 3. Wij verkennen de moskee 4. Smeekbeden, Doe°â' <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Waarom doet men doe°â'? 4.2. Hoe doet men doe°â'? 4.3. Doe°â' is de essentie van aanbidding 4.4. Voorbeelden van smeekbeden uit de Koran en van de Profeet (s.°a.w.) 4.5. Goede daden en goed gedrag: °amaloe's <u>Sâlih</u> 5. Aanbiddingen verbeteren ons gedrag Smeekbeden van Rabbanâ en hun betekenis <p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wat aanbidding betekent 2. de termen rond aanbidding uitleggen 3. uitleggen waarom men moet aanbidden 4. de belangrijkste aanbiddingen opsommen 5. het belang van de moskee voor de sociale vrede, eenheid en samenwerking en kennen zij de algemene eigenschappen van een moskee. 6. wat het belang is van een doe°â' 7. uitleggen waarom en hoe men een doe°â' moet opzeggen 8. voorbeelden van doe°â'(t) geven uit de Koran en overleveringen 9. aan de hand van voorbeelden het belang van goed gedrag en goedheid in de islam uitleggen. 10. de invloed van aanbiddingen op het gedrag inzien. 	<p> Kan je de betekenis opzoeken? De leerlingen gaan in een woordenboek op zoek naar de betekenis van Aanbidding, fard, wâdjib en soenna, doe°â', °amaloe's <u>Sâlih</u> (doelstellingen 1 en 2)</p> <p> Waarom? Want... De leerlingen geven een antwoord op de vraag : "Waarom wordt er gebeden?". De antwoorden verschijnen op het bord. (doelstelling 3)</p> <p> Wij rangschikken: De leerlingen noteren en rangschikken de soorten aanbiddingen die zij kennen. Hierna wordt een geheugenkaart opgesteld met de gelijkenissen en verschillen tussen deze verschillende aanbiddingen. (doelstelling 4)</p> <p> Ik observeer: De leerlingen observeren hun omgeving over aanbidding en delen dit in de klas. (doelstellingen 5 en 10)</p> <p> Wij leren de moskee kennen: De leerlingen bekijken een CD die de moskee voorstelt waarin zij de delen van de moskee leren. Hierna maken de leerlingen een schets van de moskee en denken na over voorbeelden die aantonen hoe de moskee bijdraagt in de eenheid en samenwerking van mensen.</p> <p> Wat is de basis? De overlevering van Mohammed (v.z.m.h) waarin hij beweert dat de islam gebouwd is op vijf fundamenteen wordt op het bord geprojecteerd. Deze overlevering wordt samen besproken.(doelstelling 4)</p> <p> Vragen over doe°â' : Er wordt een werkstuk gemaakt over het belang van doe°â' , de tijdstip en manier van doe°â' , hoe en waar, waarom en voor wie doe°â' wordt gedaan. (doelstelling 7)</p> <p> Basisidee: De betekenis van doe°â'(t) Rabbanâ worden besproken.</p>	<p> In dit hoofdstuk worden de onderwerpen beperkt tot de volgende: aanbidding in algemene zin, termen over aanbidding, plaatsen van aanbidding, doe°â'</p> <p>! In dit hoofdstuk wordt de relatie tussen geloof en aanbidding en de basisprincipes van aanbidding benadrukt.</p> <p>! Prioritaire waarden; betrouwbaarheid, verantwoordelijkheid, liefde en respect, solidariteit, broederschap, eerlijkheid, onafhankelijkheid en verdraagzaamheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden; communicatie en empathie, kritisch denken, correct en doeltreffend taalgebruik</p> <p>⇔Doelstelling 10 van dit hoofdstuk wordt gerelateerd met doelstelling 7 van het hoofdstuk 'Geloof in Allah'</p> <p> Evaluatie door: open vragen, discussie, mindmap, mondelinge en schriftelijke presentaties, werkbladen, visualisering</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen ⇔ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Leerdomein: AANBIDDING II		5 ^{de} leerjaar - 4	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
AANBIDDING, VASTEN EN ZAKÂT	<p>II. Het vasten (in de maand Ramadan)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het vasten is jullie voorgeschreven zoals het was voorgeschreven aan jullie voorgangers. 2. Ik vertel mijn één vastendag. 3. Het vasten leert mij zelfbeheersing. 4. Welkom Ramadan! 5. Ik leer het Tarâwihgebed 6. Gezegend Ramadanfeest! (°îd moebârak!) 7. Wij vasten ook buiten Ramadan <p style="text-align: center;">Soerat Al Qoeraish</p>	<p> Zij komen overal voor: Vers 183 van sôera al Baqara wordt besproken (doelstelling 1)</p> <p> 1 vastendag: De leerlingen interviewen iemand over één vastendag en maken hier een verslag over. (doelstelling 2)</p> <p> Ik heb ook gevast: Vrijwillige leerlingen gaan aan de hand van hun verslag één dag vasten en hun gevoelens en bevindingen hierover delen met de klas. (doelstelling 2)</p> <p> Wij vormen een mindmap: De betekenis van termen rond vasten worden opgezocht in een woordenboek. Deze worden in een mindmap samengebracht. (doelstelling 3)</p> <p> Op zoek naar principes: Uit verzen en overleveringen over het onderwerp halen de leerlingen principes uit die zij later samen bespreken. (doelstelling 3)</p> <p> Wij onderzoeken: De leerlingen maken een onderzoek rond de maatschappelijke en individuele voordelen van vasten en maken een presentatie over hun onderzoek. (doelstelling 4)</p> <p> Presentatie: Er worden presentaties voorbereid met zoveel mogelijk visueel materiaal over het manier van vasten</p> <p> Ramadan is op komst: De leerlingen maken een reportage in hun omgeving over Ramadanvoorbereidingen. Deze worden in de klas besproken. (doelstelling 5)</p> <p> Waarom is het belangrijk; De leerlingen gaan brainstormen over de redenen van het belang van Ramadan. (doelstelling 5)</p> <p> Wij bidden Tarâwih: Samen met de leerlingen wordt het vasten verbroken en het tarâwihgebed verricht.</p> <p> Feest in de klas: Er wordt een feestochtend georganiseerd in de klas en besproken. (doelstelling 6)</p> <p> Dagen van vreugde en solidariteit: De leerlingen delen hun ervaringen met feestdagen en noteren dit. Achteraf wordt het belang van feestdagen voor moslims besproken. (doelstelling 7)</p> <p> Ik kan ook vasten buiten Ramadan: De leerlingen worden verdeeld in 3 groepen. Elk groep bereidt een presentatie voor over het vasten buiten Ramadan. Eén groep verzamelt materialen, een tweede groep verzamelt informatie van specialisten en een derde groep verzamelt informatie van familie en kennis.</p>	<p>! Prioritaire begrippen: Vasten, Nafs (ego), Tarâwih, Ramadan</p> <p>! Prioritaire waarden; Oprechtheid, geduld, verantwoordelijkheid, solidariteit, respect, medemenselijkheid, solidariteit, gevoeligheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden; gezondheid beschermen, sociale participatie, beheersen van gevoelens, verantwoordelijk gedrag, bepalen van oorzaak-gevolgrelatie</p> <p>Toelichtingen: In dit hoofdstuk moet men gebruik maken van zoveel mogelijk methoden en technieken die de leerlingen aanzetten tot het beoordelen en bespreken van hun eigen concrete ervaringen.</p> <p> Evaluatie door: mondelinge en schriftelijke presentaties, groepswork, open vragen, reportageformulieren etc.</p>
	<p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen: ;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dat vasten een verplicht en universeel aanbidding is 2. aan de hand van voorbeelden uit hun omgeving vertellen hoe wordt gevast. 3. de principes en begrippen rond vasten. 4. aan de hand van voorbeelden de voordelen van vasten voor het individu en de maatschappij aantonen. 5. het belang van Ramadan voor de moslims en zijn plaats in de islam begrijpen. 6. het belang van het Ramadanfeest voor zichzelf, hun omgeving en de maatschappij begrijpen. 7. dat er ook gevast wordt buiten Ramadan en kunnen zij de soorten van het vasten rangschikken. 		

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen ⇄ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Leerdomein: AANBIDDING III		5 ^{de} leerjaar - 5	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
AANBIDDING, VASTEN EN ZAKÁT	<p>III. Sadaqa en Zakát (De Aalmoes)</p> <ol style="list-style-type: none"> In islam helpen wij elkaar met Sadaqa en Zakát. Wie geeft aalmoezen aan wie? Zakát en Sadaqa reinigen ons hart en bezittingen. Een gevende hand is beter dan een nemende hand Alle goede daden zijn Sadaqa (Goedheid is Sadaqa). <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: 200px;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen: ;</p> <ol style="list-style-type: none"> inzien welk belang de islam hecht aan delen en elkaar helpen en op welke manier dit wordt gedaan. de principes van zakát. met voorbeelden uitleggen waarom men zakát, fitra en sadaqa moet betalen. wat de voorwaarden zijn om zakát te mogen doen. uit de Koran en de Soenna aantonen dat de islam elke goedheid een aanbidding bevat zelf bereid zijn om goed te doen in het leven. 	<p> Mijn geloof adviseert mij om te delen: De leerkracht bepaalt de verzen en overleveringen over delen en helpen. De leerlingen bespreken dit en halen hier principes uit. De termen infâq, birr, sadaqa, sadaqa-i fitr komen aan bod. (doelstellingen 1 en 2)</p> <p> Wie aan wie? Vertrekkende van vers 60 van hoofdstuk Tawba wordt bepaald wie aan wie zakát moet geven.(doelstelling 2)</p> <p> Ik geef Zakát en Sadaqa: De leerlingen vormen een fictieve rijkdom en er wordt samen besproken hoeveel zakát van welke bezittingen gegeven moet worden.(doelstellingen 2,3 4)</p> <p> Wij vernederen niet: Uit de verzen 262-264 van sóera Al Baqara worden de principes van Zakát en Sadaqa geven bepaald. (doelstelling 2, 4 en 5)</p> <p> Mooi spreken is sadaqa: De plaats van Sadaqa in islam wordt besproken aan de hand van verzen en overleveringen. (doelstelling 5)</p> <p> Wat heb jij vandaag gedaan voor Allah? Er wordt een tabel opgesteld met goedheden die de leerlingen een week lang kunnen doen. Een week later worden de goedheden in de klas gedeeld en besproken.(doelstelling 5)</p> <p> Hoe kan ik delen?: De leerlingen praten over wat zij allemaal kunnen delen en deze worden samen besproken. (doelstelling 5)</p>	<p>! Prioritaire begrippen: Zakát, infâq, birr, sadaqa, fitr</p> <p>! Prioritaire waarden; delen, solidariteit, medemenselijkheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden; Communicatie en empathie, sociale verantwoordelijkheid, samenwerking</p> <p>Didactische instructies:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt benadrukt dat solidariteit niet enkel bezitting en geld betreft. Dit kan men doen door stil te staan bij de functies van zakát en sadaqa in het sociaal leven. - Aan de hand van verzen en overleveringen worden de leerlingen bijgestuurd over de manieren van solidariteit in islam. Men moet trachten om de leerlingen zo gevoelig mogelijk te maken over dit onderwerp. - Aan de hand van voorbeelden legt men de invloed van zakát en sadaqa op de sociale vrede en zijn voordelen voor het individu en maatschappij uit. <p> Evaluatie door: mondelinge en schriftelijke presentatie, werkbladen, mindmaps etc.</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen

 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Kan je de betekenis opzoeken?

VAK	: Islam
KLAS	: 5
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: AANBIDDING
HOOFDSTUK	: Wij leren de termen over aanbidding
DOELSTELLINGEN	: Begrijpt de betekenis van aanbidding, kan de begrippen over aanbidding uitleggen
VAARDIGHEDEN	: Communicatie en empathie, Sociale participatie, de taal correct en doeltreffend gebruiken
MATERIAAL	: Woordenboek

PROCES

1. Vorm een tekst waarin de begrippen aanbidding, fard, wâdjîb, soenna, doe°â', °amaloe's sâlih in voorkomen.
2. Projecteer de tekst op het bord en laat de leerlingen dit meermaals lezen.
3. De leerlingen duiden de moeilijke woorden in de tekst aan.
4. De leerlingen zoeken deze moeilijke woorden op in een woordenboek.
5. De leerlingen vormen zinnen met deze moeilijke woorden die zij in hun dagelijks leven kunnen gebruiken.

Leerdomein: HET LEVEN VAN DE PROFEET		5 ^{de} leerjaar – 6	
hfdstkt	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
MOHAMMED (v.z.m.h.) EN ZIJN GEZINSLEVEN	<p>1. Zijn huwelijk en kinderen</p> <p>2. Zijn voorbeeldgedrag binnen zijn gezin</p> <p>2.1. Hij hield van zijn gezin en maakte geen onderscheid tussen hen</p> <p>2.2. Hij raadpleegde zijn gezinsleden en waardeerde hun mening</p> <p>2.3. Mohammed (v.z.m.h.) bezocht zijn familie</p> <p>3. Het voorbeeldgedrag van de gezinsleden van Mohammed (v.z.m.h.)</p> <p>3.1. Zijn familie deelde vreugde en verdriet met elkaar</p> <p>3.2. Zijn familie was zeer gastvrij</p> <p>3.3. Zijn familie hield niet van verspilling (vermeed verspilling)</p> <p>3.4. Zijn familie had goede relaties met de burens</p> <p>3.5. Zijn familie droeg zorg aan wezen en arme mensen <u>Salawât (Weesgegroet) en betekenis</u></p> <p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen: ;</p> <p>1. over het huwelijk van Mohammed (v.z.m.h.) met Chadîdja (r. °ahâ) en hun kinderen</p> <p>2. voorbeelden geven van hoe Mohammed (v.z.m.h.) zijn kinderen waardeerde.</p> <p>3. het voorbeeldgedrag van Mohammed (v.z.m.h.) in zijn gezinsleven aanhalen</p> <p>4. het voorbeeldgedrag van de familie van Mohammed (v.z.m.h.)</p> <p>5. de salawât en hun betekenis uit het hoofd.</p>	<p> ☐ Voorbeeldige echtgenoot: Het huwelijk van Mohammed (v.z.m.h.) en Chadîdja (r. °ahâ.) wordt onderzocht. Er wordt een lijst gemaakt van de kinderen. (doelstelling 1)</p> <p> Voorbeeldgezin: De leerlingen gaan op zoek naar voorbeelden van het gedrag van Mohammed (v.z.m.h.) in zijn gezinsleven. Deze worden in de klas besproken. (doelstelling 3)</p> <p> ☐ Gezinswaarden: De basiswaarden die het gezin van Mohammed (v.z.m.h.) een voorbeeld maken worden besproken en genoteerd. (doelstellingen 3 en 4)</p> <p> Basisidee: De betekenis van de salawât worden besproken. (doelstelling 5)</p>	<p> De onderwerpen worden beperkt tot de volgende: het voorbeeldgedrag van de Profeet binnen zijn gezin, exclusieve eigenschappen van zijn familie en gezinsleden</p> <p>! De bovenstaande onderwerpen worden gelinkt met concrete voorbeelden uit het dagelijks leven van de leerlingen</p> <p>! De nadruk wordt gelegd op het feit dat Mohammed (v.z.m.) slechts een mens is die als een profeet gezonden werd door Allah om ons de Koran uit te leggen en de menselijke waarden bij te brengen.</p> <p>! Prioritaire waarden: liefde, respect, rechtvaardigheid, solidariteit, delen, vrijgevigheid, zuinigheid, betrouwbaarheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: onderzoeken, inzicht van ruimte, tijd en chronologies</p> <p> Evaluatie door: discussie, open vragen, meerkeuzevragen, aanvulvragen, mindmaps, mondelinge en schriftelijke presentaties, rolspele, werkbladen</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Voorbeeldige echtgenoot

VAK	: Islam
KLAS	: 5
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: Het leven van de profeet
HOOFDSTUK	: Het gezinsleven van Mohammed (v.z.m.h.)
DOELSTELLINGEN	: Is op de hoogte van het huwelijk van Mohammed (v.z.m.) met Chadîdja (r.°anhâ.) en van hun kinderen.
VAARDIGHEDEN	: Onderzoeken, ruimte, tijd en chronologie vatten

PROCES

1. De taak over het huwelijk van Mohammed (v.z.m.h.) met Chadîdja (r.°anhâ) die op voorhand werd gemaakt, wordt in de klas gepresenteerd.
2. Tijdens deze presentaties noteren de leerlingen antwoorden op de volgende vragen:
 - Hoe hebben Mohammed (v.z.m.h.) en Chadîdja (r.°anhâ) kennis gemaakt en hoe zijn ze getrouwd?
 - Welke waarden kwamen op de eerste plaats in dit huwelijk?
 - Hoeveel kinderen hebben zij gekregen?
 - Hoelang zijn zij getrouwd geweest?
3. De leerlingen stippelen in een tijdslijn het gehele proces van kennismaking en huwelijk uit.

EVALUATIE

- De taak over de chronologie van kennismaking en huwelijk wordt beoordeeld.

Leerdomein: KORAN		5 ^{de} leerjaar - 7	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
VERHALEN (QISSA - QASAS) UIT DE KORAN	<p>1. Wat is een qissa? 2. Het doel van de Koranverhalen 3. Profeetverhalen uit de Koran</p> <p>3.1. De mens die Allah zoekt: Profeet Ibrâhîm (°a.s.) 3.2. Een voorbeeld van liefde en compassie: Profeet Yôesoef(°a.s.) 3.3. Een voorbeeld van geduld: Profeet Ayyôeb (°a.s.) 3.4. De wijze man: Loeqmân (°a.s.) 3.5. Moesa (°a.s.)</p> <p style="text-align: center;">Sôera Al Fiel (Fîl) en betekenis</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen ;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het begrip Qissa uitleggen. 2. uitleggen waarom er in de Koran verhalen voorkomen. 3. inzien hoeveel moeite Ibrâhîm (°a.s.) heeft gedaan inzake het geloof in Allah. 4. bespreken waarom Yôesoef (°a.s.) koos om zich zedelijk te gedragen ondanks de moeilijke situatie waarin hij verkeerde. 5. vertrekkende van het verhaal van Ayyôeb (°a.s.) begrijpen en uitleggen wat de rol van geduld is in het overwinnen van problemen en moeilijkheden. 6. conclusies trekken uit de raadgeving van Loeqmân (°a.s.). 7. het levensverhaal van Môesâ (°a.s.) in het kort navertellen. 8. sôera al Fiel en zijn betekenis uit het hoofd. 	<p> Wij onderzoeken: De leerlingen gaan in een woordenboek op zoek naar de betekenis van qissa en qasas. (doelstelling 1)</p> <p> Een mooie wijze van bewoording: Qissa: De leerlingen discussiëren over de volgende vraag : ‘Waarom gebruikt Allah in de Koran qasas om Zijn boodschap over te brengen ?’. Aan de hand van een gevolg-oorzaakrelatie wordt het belang en plaats van de Koranverhalen in het overbrengen van boodschappen benadrukt. (doelstelling 2)</p> <p> Ik heb een qissa: De leerlingen onderzoeken een profeetverhaal. De waarden en normen uit deze verhalen worden in de klas genoteerd en besproken.(doelstellingen 4-6)</p> <p> Raadgevingen van wijze mensen: De leerlingen halen principes uit de raadgeving van Loeqmân (a.s.) waarvoor zij een Koranvertaling raadplegen. Deze principes worden met het dagelijks leven gerelateerd. (doelstelling 6)</p> <p> Basisidee: De betekenis van soerat al Fiel wordt samen besproken. (doelstelling 8)</p>	<p>■ Dit hoofdstuk wordt beperkt tot de volgende begrippen: qissa, het doel van qasas, qasas van Ibrahiem (°a.s.), Yôesoef (°a.s.), Ayyôeb (°a.s.), Loeqmân (°a.s.) en Môesâ (°a.s.)</p> <p>! Tijdens het leerproces van de Koranverhalen wordt er rekening gehouden met de competentieniveaus van de leerlingen.</p> <p>! Tijdens het leerproces wordt steeds de nadruk gelegd op de vooropgestelde morele waarden.</p> <p>! Prioritaire waarden; rationalisme, liefde, zedelijkheid (kuisheid), eerlijkheid, oprechtheid, geduld, verantwoordelijkheidszin, bescheidenheid, aandacht voor de eenheid van het gezin</p> <p>! Prioritaire vaardigheden; een Koranvertaling gebruiken, probleem oplossen, kritisch denken, inzicht van ruimte, tijd en chronologie</p> <p> Evaluatie door: discussies, open vragen, meerkeuzevragen, aanvulvragen, werken met woordenboek, rangschikking, mondeling en schriftelijke presentaties, werkbladen, zelfevaluatie</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Raad van een wijze man

VAK	: Islam
KLAS	: 5
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: KORAN
HOOFDSTUK	: Verhalen (qissa - qaṣaṣ) uit de Koran
DOELSTELLINGEN	: Kunnen besluiten trekken uit de raadgeving van Loeqmân (°a.s).
VAARDIGHEDEN	: Een Koranvertaling kunnen gebruiken, probleem oplossen, kritisch denken, inzicht in ruimte, tijd en chronologie
MATERIAAL	: vertaling van de Koran, werkbladen

PROCES

Begin met de vragen:

- Wie is een wijze man?
 - Welke eigenschappen van wijze mensen vallen op in de maatschappij?
 - Wie zijn volgens jullie voorbeelden van wijze mensen?
1. De verzen over Loeqmân (°a.s.) worden gelezen in een Koranvertaling.
 2. De raadgeving van Loeqmân (°a.s.) wordt besproken.
 3. Bijlage 1 wordt geprojecteerd op het bord en elke leerling leest een vers.
 4. Aan de hand van de verzen vormen de leerlingen een aantal principes en schrijven deze neer in bijlage 2.
 5. De leerlingen bespreken het belang van deze principes in ons dagelijks leven.

EVALUATIE

- Deel bijlage 3 uit die de leerlingen moeten invullen. Controleer deze achteraf.

De Raadgeving van Loeqmân (°a.s.) aan zijn zoon

12. En Wij schonken wijsheid aan Loeqmân, zeggende: "Wees Allah dankbaar, want hij die dankbaar is, is dankbaar voor zichzelf, en die ondankbaar is: Allah is Zichzelf-genoeg, Geprezen.

13. Toen Loeqmân tot zijn zoon, terwijl hij hem raad gaf, zei: "O mijn lieve zoon, ken geen medegoden aan Allah toe; afgoderij is inderdaad een grote ongerechtigheid."

14. Wij hebben de mens op het hart gedrukt betreffende zijn ouders, zijn moeder droeg hem in zwakte op zwakte, en zijn zogen nam twee jaren in beslag. Zeg Mij en uw ouders dank, tot Mij is de terugkeer.

15. Maar indien (uw ouders) trachten u iets met Mij te doen vereenzelvigen, waarvan gij geen kennis hebt, gehoorzaam hen niet. Doch leef met hen samen in de wereld op een behoorlijke wijze en volg de weg van hem die zich tot Mij richt. Dan zult gij tot Mij terugkeren en Ik zal u inlichten over hetgeen gij deedt. -

16. "O mijn lieve zoon! Al zou het het gewicht van een mosterdzaadje zijn, en al zou het zich in een rots bevinden of in de hemelen of op aarde, Allah zal het zeker openbaar maken. Voorwaar, Allah is Aldoordringend, Alkennend.

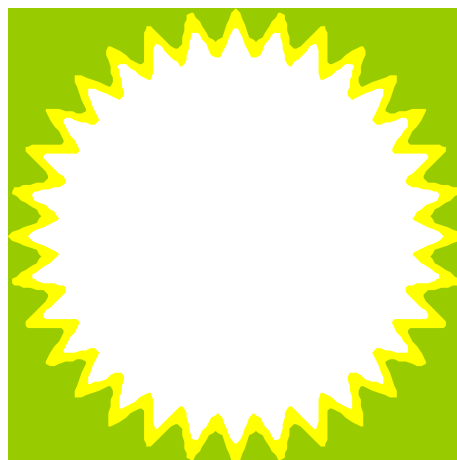
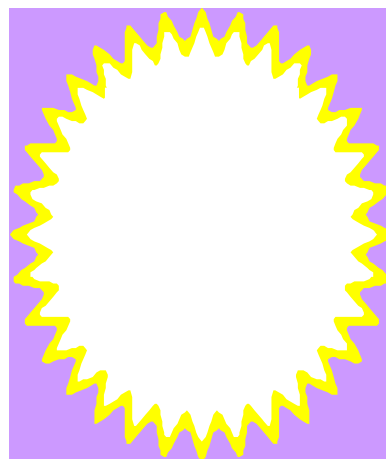
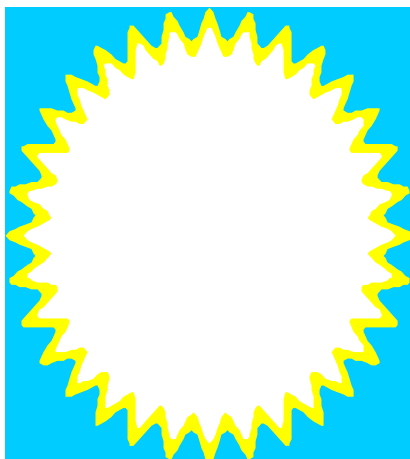
17. O mijn lieve zoon, verricht het gebed en beveel het goede aan en verbied het kwade en verdraag geduldig wat u ook overkome. Dit is een ernstige zaak.

18. En keer uw gelaat niet (in verachting) van de mensen af noch wandel in hoogmoed op aarde; want Allah heeft de hoogmoedige noch de pocher lief.

19. En loop met gewone stap en verzacht uw stem; want de meest onaangename stem is het gebalk van een ezel."

Sôera Loeqmân 12-19

PRINCIPES UIT DE RAADGEVING

WERKBLAD

Probeer de onderstaande verzen aan te vullen.

"O mijn lieve zoon, ken geen
aan Allah toe; afgoderij is inderdaad een
....."

"Wij hebben de mens op het hart gedrukt
betreffende zijn"

"En keer uw van de mensen
af noch wandel op
aarde; want Allah heeft de
..... lief."

Leerdomein: ZEDELJKHEID		5 ^{de} leerjaar - 8	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
LAAT ONS VREUGDE EN VERDRIET DELEN	<p><u>Wij delen onze vreugde en verdriet</u></p> <p>1. Waarom is delen zo belangrijk?</p> <p>2. Laat ons vreugde delen</p> <p>2.1. Feestdagen zijn vreugdevolle dagen</p> <p>2.1.1. Onze feestdagen</p> <p>2.1.2.. De Hidjrikalender (maankalender)</p> <p>2.2. De heilige nachten</p> <p>2.3. Andere belangrijke dagen</p> <p>2.3.1. Vrijdag is belangrijk voor alle moslims</p> <p>2.3.2. Wij verwelkomen Ramadan hartelijk en met vreugde</p> <p>3. Laat ons verdriet delen</p> <p>3.1. Wij bezoeken zieke mensen.</p> <p>3.2. Wij herdenken onze voorgangers, we bezoeken hun graf</p> <p>3.3. Wij helpen mensen in nood</p> <p>3.4. Wij behandelen gehandicapte, zwakke en arme mensen met liefde en delen hun problemen</p> <p style="text-align: center;">Sôera Al °Agr en betekenis</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center; margin: 5px auto; width: fit-content;"> DOELSTELLINGEN </div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen ;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dat delen een noodzaak voor de mens en een deugd is. 2. het belang van feestdagen en heilige nachten met betrekking tot liefde en delen inzien. 3. het belang van vrijdagen voor moslims vatten. 4. inzien dat Ramadan met vreugde wordt verwelkomd 5. mensen met goedheid herdenken, mensen in nood helpen en zieken bezoeken 6. oplossingen ontwikkelen voor de problemen van gehandicapten en andere hulpbehoevenden in de samenleving 7. de handelingen bij het bezoek aan een begraafplaats verwoorden 	<p> De grootste deugd: delen - De leerlingen discussiëren over de volgende vraag: Hoe zou het zijn als men niet kon delen?. Er wordt besproken waarom delen een deugd is. (doelstelling 1)</p> <p> Wanneer delen wij? De leerlingen noteren de dagen en momenten waarin mensen hun vreugde en verdriet met elkaar delen en waarom dit belangrijk is.(doelstellingen 2-5)</p> <p> Begrippenwereld: De leerlingen gaan op zoek naar de betekenis van delen, vreugde, verdriet, feest, religieuze en nationale feest, heilige nachten, vrijdag etc. (doelstellingen 2, 5)</p> <p> Mijn feestdag: De leerlingen schrijven een herinnering van een feestdag op. Deze worden in de klas voorgelezen.(doelstelling 2)</p> <p> Mijn herinnering: De leerlingen schrijven op hoe zij de vreugde en verdriet van mensen in hun omgeving delen. Deze worden in de klas besproken. (doelstelling 3)</p> <p> Hulpcampagne: In samenwerking met het schoolteam wordt in de klas een hulpcampagne georganiseerd.(doelstellingen 1, 6)</p> <p> Wij vergeten hen niet: De leerlingen gaan op bezoek bij een tehuis voor kinderen of ouderen of een ziekenhuis. Hun observaties, bevindingen en gevoelens worden in de klas gedeeld met elkaar. (doelstelling 6)</p> <p> Wij worden aangemoedigd: Een overlevering over delen en solidariteit wordt besproken. De leerlingen schrijven achteraf hier een tekst over. (doelstelling 1)</p> <p> Wij verzamelen: De leerlingen verzamelen gedichten, mooie woorden en zegswijzen en materiaal over feestdagen en heilige nachten. Deze worden in de klas besproken. (doelstellingen 2, 3)</p> <p> Basisidee: De betekenis van sôera al °Agr wordt met de leerlingen besproken.</p>	<p> Dit hoofdstuk wordt beperkt tot de volgende onderwerpen: vreugde en verdriet delen, religieuze en nationale feestdagen, andere belangrijke dagen, nachten en weken.</p> <p>! Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de concrete ervaringen van leerlingen. Het belang van delen en solidariteit en de plaats van religieuze en nationale feestdagen in de maatschappelijke samenhang en eenheid worden benadrukt.</p> <p>! Prioritaire waarden; behulpzaamheid, delen, solidariteit, verdraagzaamheid, vriendschap en broederschap</p> <p>! Prioritaire vaardigheden; onderzoeken, communicatie en empathie, correct en doeltreffend taalgebruik, maatschappelijke participatie</p> <p> Mensen rechten en burgerschap (7-28)</p> <p> Evaluatie door: open vragen, meerkeuzevragen, aanvulvragen, werken met woordenboek, mondelinge en schriftelijke presentaties, observatieformulier, interviewformulieren, mindmap, zelfevaluatie</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Wij vergeten hen niet

VAK	: islam
KLAS	: 5
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: Achlâq, zedelijkheid
HFDSTK	: Laat ons vreugde en verdriet delen
DOELSTELLINGEN	: Mensen met goedheid herdenken, wil mensen in nood helpen, wil zieke mensen bezoeken
VAARDIGHEDEN	: Communicatie en empathie, Sociale participatie, Correct en doeltreffend taalgebruik

PROCES

•De leerlingen worden in groepen verdeeld.

1. Elke groep bezoekt een tehuis voor ouderen, kinderen of een ziekenhuis.
(Ze kunnen kleine geschenkjes meenemen)
2. De leerlingen noteren hun bevindingen tijdens het bezoek.
3. Deze bevindingen worden gepresenteerd in de klas.
4. Er wordt een discussie gevoerd over opvallende problemen en eventuele oplossingen die de leerlingen zelf voorstellen.
5. De leerlingen vormen slogans over mensen met goedheid herdenken, mensen in nood helpen en zieken bezoeken.

Wij verzamelen

VAK	: Islam
KLAS	: 5
DUUR	: 2 uren
LEERDOMEIN	: Achlâq, zedelijkheid
HOOFDSTUK	: Laat ons vreugde en verdriet delen
DOELSTELLINGEN	: Begrijpt het belang van religieuze en nationale feestdagen en heilige nachten voor het delen van vreugde Begrijpt het belang van vrijdagen voor alle moslims Merkt op dat Ramadan met alle vreugde wordt verwelkomd
VAARDIGHEDEN	: Onderzoeken, sociale participatie, communicatie en empathie, correct en doeltreffend taalgebruik
MATERIAAL	: Visueel materiaal, beamer

PROCES

1. Verdeel de leerlingen in 3 groepen.
2. Elke groep verzamelt gedichten, mooie woorden en zegswijzen over nationale en godsdienstige feestdagen en heilige nachten.
3. Dit onderzoekwerk wordt in de klas gepresenteerd.
4. De gelijkenissen tussen deze feestdagen en nachten worden besproken.
5. De groepswerken worden in de klas opgehangen.

EVALUATIE

- De leerlingen vullen een per-evaluatieformulier in.

Leerdoel: GODSDIENST EN CULTUUR		5 ^{de} leerjaar - 9	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
DE WERELDGODSDIENSTEN EN VERSCHILLENDE LEVENSBESCHOUWINGEN	<p><u>De wereldgodsdiensten en verschillende levensbeschouwingen</u></p> <p>1. Er bestaat geen gemeenschap zonder geloof; 2. Waarom geloven mensen anders? 3. Er bestaan verschillende benaderingen van geloof.</p> <p>3.1. Verschillende benaderingen die geloof bevestigen 3.1.1. Monotheïsme en de 3 Abrahamitische religies 3.1.1.1. Het Jodendom, 3.1.1.2. Het Christendom 3.1.1.3. De Islam 3.1.2. Geloof in meerdere goden: Polytheïsme 3.2. Verschillende benaderingen die geloof ontkennen 3.2.1. Het 'niet weten': Agnosticisme 3.2.2. Ontkennen van God: Atheïsme</p> <p><u>C. Smeekbeden</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doe^o' van eerbied en nederigheid (Qoenôet) 2. Doe^o' voor vergiffenis (Al- istighfâr) <p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen: ;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. inzien dat geloven een natuurlijke aanleg is en kunnen hiermee uitleggen dat er geen gemeenschap zonder geloof bestaat 2. onderzoeken waarom er verschillende benaderingen van geloof zijn 3. de verschillende visies die geloof ontkennen en bevestigen beoordelen. 4. de kenmerken van de drie Abrahamitische godsdiensten opsommen 	<p> Ik wil ook spreken: De leerlingen zitten in een kring en houden een gesprek over de bron van het geloof en vragen zich af of er in de loop van de geschiedenis ongelovige gemeenschappen waren. Vervolgens leggen zij verbanden tussen deze onderwerpen. De leerkracht zorgt dat het gesprek met een stelling begint en duidt zelf aan wie het woord mag hebben. (de leerkracht overhandigt de gewenste leerling een voorwerp die aansluit bij het onderwerp). (doelstelling 1)</p> <p> Wij maken een poster: De leerlingen worden in groepen verdeeld. De groepen maken een poster waarin zij de menselijke behoefte aan geloof en de oorzaken hiervan op verschillende en creatieve wijze tot uitdrukking brengen.(doelstelling 2).</p> <p> Wij onderzoeken op internet: De leerlingen krijgen eerst richtlijnen over hoe zij op internet te werk moeten gaan en welke sites zij moeten raadplegen. De leerlingen noteren de eigenschappen van verschillende vormen van geloof die zij op internet tegenkomen. Deze worden in de klas gepresenteerd en samen beoordeeld.(doelstelling 3)</p>	<p>! Prioritaire begrippen: geloof, monotheïsme, polytheïsme, agnosticisme, atheïsme ! Prioritaire waarden: rationalisme, verdraagzaamheid ! Prioritaire vaardigheden: kritisch denken, onderzoeken, verandering en continuïteit vatten</p> <p>Toelichting: De leerstof in dit hoofdstuk wordt verwerkt aan de hand van vragen die de leerlingen stellen in een filosofisch debat. In plaats van andersgelovige leerlingen te bekritisieren moeten zij aangemoedigd worden om te spreken.</p> <p style="color: red;">Wat ook belangrijk is, is het feit dat wij niet alleen informatie aan de leerlingen moeten geven, maar hen ook moeten leren hoe wij dialoog en samenwerking met hen moeten voeren</p> <p> Evaluatie door: discussie, open vragen, werkbladen, zelfevaluatie</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evalua

A large orange ribbon graphic with a black outline, featuring a central rectangular panel and two side flaps that curve downwards. The text is centered within the central panel.

**LEERDOMEINEN
EN
HOOFDSTUKKEN**

6de leerjaar

6.6. LEERDOMEINEN EN HOOFDSTUKKEN 6de leerjaar

Leerdomein	HOOFDSTUKKEN
Geloofsleer	<p><u>I. Het geloof in Allah</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De mens is een verstandig en gelovig wezen 2. Er heerst orde in het heelal en alles is met maat geschapen 3. Ik leer de eigenschappen van Allah <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Allah heeft Goddelijke eigenschappen (<u>Sifâtoe'd dzâti</u>) <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1. Allah Bestaat en is de Enige 3.1.2. Allah heeft geen gelijke 3.2.. Allah heeft attributen (<u>Sifâtoe's êsoebôeti</u>) <ol style="list-style-type: none"> 3.2.1.. Allah is de Schepper 3.2.2. Allah hoort, weet en ziet alles 3.2.3.. Allah is Almachtig 4. Allah is met ons 5. Ik zet me in, ik vertrouw Allah en ik heb succes! 7. Allah heeft mooie namen: <u>Asmâ'oe'l Hoesnâ</u> <ol style="list-style-type: none"> 7.1. Allah heeft mooie namen die liefde uitdrukken 7.2. Allah heeft mooie namen die barmhartigheid en mededogen uitdrukken. 7.3. Allah heeft schone namen die Zijn kracht uitdrukken. <u>Sôera Al Ichlâs</u> <p><u>II. Al-Qadâ Wa'l-Qadar (het lot en voorbestemming)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Allah heeft elk wezen een lot toegekend. . 2. Elke mens heeft een bestemming. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. De mens is een verstandig, vrij en aansprakelijk wezen. 2.2. De mens krijgt enkel waar hij voor gewerkt heeft. (Inspanning en Levensonderhoud (rizq)). 2.3. Elke ziel zal de dood proeven. dood, al-Adjal en Leven 3. Ik doe mijn best en vertrouw Allah: at-Tawakkoel. <u>Sôera Al Mâ°ôen</u>
Aanbidding	<p><u>I. Het gebed (As-Salât)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is het gebed (<u>salât</u>) en waarom wordt er gebeden? 2. Voorwaarden van het gebed <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Voorbereiding van het gebed <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Rituele reiniging (<u>Tahâra</u>): woedôe' , ghoesl, tayammoem 2.1.2. Andere voorwaarden van de voorbereiding 2.1.3. Voorwaarden tijdens het gebed 2.1.4. Oproep tot het gebed: adzân en iqâma 3. Soorten gebeden: <u>Fard</u> en Soenna - verplicht en aanbevolen <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Dagelijkse gebeden (5 dagelijkse gebeden) 3.2. Het gezamenlijk gebed (<u>Djamâ°a</u>) 3.3. Het vrijdaggebed (<u>Salâtoe'l Djoem°a</u>) 3.4. Het uitvaartgebed (<u>Salâtoe'l Djanâza</u>) 3.5. Het feestgebed (<u>Salâtoe'l °id</u>) 4. Wat maakt het gebed ongeldig? 5. De verdiensten van het gebed <u>Smeekbeden van Qoenôet en betekenis</u> <p><u>II. De Bedevaart (Al-Hadj)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij richten ons tot het heilig land: <u>Hadj</u>. 2. De <u>Hadj</u> van mensen die dat kunnen veroorloven is het recht van Allah: (Wijsheden van <u>hadj</u>) 3. Ik leer de rituelen van <u>hadj</u>. 4. Ik niet, wij zijn er. 5. Wij mogen de Ka°ba altijd bezoeken: °Oemra <p><u>III. Het offer</u></p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het geschenk van Allah: De ram, het verhaal van Ibrâhîm (°a.s.) 2. Het offer brengt ons dichterbij Allah en de mensen. Sôera Al Kawşar en betekenis
Het leven van de profeet	<p><u>De laatste profeet, Mohammed (v.z.m.h.)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De oproep van Mohammed (v.z.m.h.): Mekka periode <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Eerste openbaring: Lees in de naam van uw Heer Die heeft geschapen! 1.2. Uitnodiging van de naaste omgeving 1.3. Verspreiding van de uitnodiging 1.4. De beleving van Hidjra 2. De oproep van Mohammed (v.z.m.h.): Medina periode <ol style="list-style-type: none"> 2.1. De moskee van de Profeet en zijn maatschappelijke functie 2.2. Onderwijs en opleidingsactiviteiten 2.3. Stichting van de maatschappelijke vrede 3. Het verdrag van Hoedaybiyya en de verovering van Mekka 4. Afscheidsbetevaart - Afscheidsprek 5. Het overlijden van onze Profeet (v.z.m.h.) Sôera an Naşr en betekenis
Koran	<p><u>De basis educatieve eigenschappen van de Koran</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De hoofdbron van islam: de Koran 2. De verhelderende en begeleidende Koran <ol style="list-style-type: none"> 1. De relatie tussen de mens en God in de Koran 2. De onderlinge relatie tussen mensen in de Koran 3. De relatie tussen de mens en het heelal in de Koran 4. De relatie tussen Allah en het heelal in de Koran 3. De Koran leidt naar het goede en verbiedt het kwade Sôera Al Qadr en betekenis
Zedelijkheid	<p><u>Wat moeten wij vermijden?</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Liegen en bedriegen 13. Roddelen en lasteren 14. Stelen 15. Jaloezie, <u>H</u>asad 16. Pesten 17. Hoogmoed, Takabboer 18. Vooroordelen hebben 19. Zoeken naar andermans gebreken 20. Onbeleefdheid tegen moeder, vader en ouderen 21. As-Sjirk en soorten afgoderij 22. Laat ons niet onverschillig zijn voor slecht gedrag Âyatoe' l Koersî en betekenis
Godsdienst en cultuur	<p><u>De periode na Mohammed (v.z.m.h.)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Gaan jullie terugkeren als de Profeet sterft? 5. Wie wordt de leider van de moslims? 6. Wij leren de "al Choelafâ'oe'r rasjidôen" , rechtgeleide kaliefen kennen.. 3.5. De eerste kalief en trouwe vriend van de Profeet, Abôe Bakr (r.°a) 3.6. De tweede kalief en voorbeeld van gerechtigheid, °Oemar (r.°a.) 3.7. De derde kalief en voorbeeld van vrijgevigheid, °Oeşmân (r.°a.) 3.8. De vierde kalief en voorbeeld van kennis en moed, °Ali (r.°a.) Doe°â' van de begrafenis (Al-Djanâza)

Leerdomein : GELOOFSLEER I		6 ^{de} leerjaar - 1	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
HET GELOOF IN ALLAH EN VOORBESTEMMING	<p>I. Het geloof in Allah</p> <p>1. De mens is een verstandig en gelovig wezen</p> <p>2. Er heerst orde in het heelal en alles is met maat geschapen</p> <p>3. Ik leer de eigenschappen van Allah</p> <p>3.1. Allah heeft Goddelijke eigenschappen (Sifâtoe'd dzâtî)</p> <p>3.1.1. Allah Bestaat en is Enig</p> <p>3.1.2. Allah heeft geen gelijke</p> <p>3.2.. Allah heeft attributen (Sifâtoe's êoebôetî)</p> <p>3.2.1.. Allah is de Schepper</p> <p>3.2.2. Allah hoort, weet en ziet alles</p> <p>3.2.3.. Allah is Almachtig</p> <p>4. Allah is met ons</p> <p>5. Ik zet me in, ik vertrouw Allah en ik heb succes!</p> <p>6. Allah heeft mooie namen: Asmâ'oe'l Hoesnâ</p> <p>6.1. Allah heeft mooie namen die liefde uitdrukken</p> <p>6.2. Allah heeft mooie namen die barmhartigheid en mededogen uitdrukken.</p> <p>6.3. Allah heeft schone namen die Zijn kracht uitdrukken.</p> <p style="text-align: center;">Sôera Al Ichlâs</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dat de mens een verstandig en gelovig wezen is 2. dat de Schepper bestaat aan de hand van de orde in het heelal 3. dat Allah de Schepper is 4. dat Allah geen gelijke heeft 5. inzien dat Allah alles hoort, ziet, weet en steeds met ons is 6. de persoonlijke eigenschappen van Allah en Zijn attributen opsommen en verklaren 7. tot het inzicht komen dat Allah elke inspanning zal belonen en zijn bereid om zelf goed te doen 8. het belang en plaats van het geloof in Allah in ons leven vatten. 9. het verband tussen de namen en eigenschappen van Allah begrijpen 	<p> Waarin verschil ik? De leerlingen groeperen alle soorten wezens en gaan hierin op zoek naar de eigenschappen die de mens van de rest onderscheidt (doelstelling 1).</p> <p> Wat zou er gebeuren? Het verhaal van imâm Naşroeddîn wordt samen gelezen en vertrekkend van dit verhaal wordt de orde in het heelal besproken. (doelstelling 2)</p> <p> Ik leer mijn Heer kennen : Een vers die de eigenschappen van Allah inhoudt wordt op het bord geprojecteerd. Deze worden samen besproken. (doelstellingen 4,5 en 6)</p> <p> De verzen over de persoonlijke eigenschappen en attributen van Allah worden op kartonnen geschreven. Deze worden uitgedeeld aan de leerlingen. De leerlingen plaatsen de kartonnen op de juiste plaats (voorzien op het bord) (doelstelling 6)</p> <p> Wat zou jij zeggen? De leerlingen gaan op zoek naar voorbeelden die aantonen hoe het geloof in Allah en Zijn eigenschappen het gedrag van individuen beïnvloeden. (doelstellingen 5 en 8)</p> <p> Wij maken een mindmap: Er wordt een mindmap gemaakt die de relatie tussen de namen en eigenschappen van Allah illustreert. De relaties tussen de begrippen worden bepaald. (doelstelling 9)</p> <p> Grondgedachte: De betekenis van sôera al Ichlâs wordt besproken</p>	<p> Dit hoofdstuk wordt beperkt tot de volgende onderwerpen: uitgaande dat de mens een verstandig en gelovig wezen is worden de eigenschappen van Allah, de vrijheid van keuze van de mens en de verantwoordelijkheid van de mens besproken.</p> <p>! Er wordt benadrukt dat de communicatie met Allah zonder tussenpersoon en door rechtstreeks te bidden mogelijk is omdat Hij de Schepper, de Onderhouder en de Observerder is.</p> <p>! Er wordt vermeden dat de leerlingen bijgelovig worden over de onderwerpen rond het geloof in Allah. Bij het aanleren van de eigenschappen en namen moet men de ervaringen van de leerlingen raadplegen. De liefde voor Allah moet de basis vormen, men dient zeer verdraagzaam te zijn en het geleidelijkheidsprincipe te hanteren, de aandacht moet op de naaste omgeving gevestigd worden</p> <p>! Prioritaire begrippen: Allah, Asmâ oe'l Hoesna, Sifâtoe'd dzâtî, Sifâtoe's êoebôetî</p> <p>! Prioritaire waarden: rationalisme, ijverigheid, liefde, betrouwbaarheid, verantwoordelijkheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: Onderzoek, inzicht hebben in ruimte, tijd en chronologie en kritisch denken.</p> <p> Evaluatie door: discussie, open vragen, observatieformulier, werkbladen, schriftelijke presentaties, mindmaps</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Wat zou er gebeuren?

VAK	: Islam
KLAS	: 5
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: GELOOFSLEER
HOOFDSTUK	: Het geloof in Allah
DOELSTELLINGEN	: Begrijpt het bestaan van de Schepper aan de hand van de orde in het universum
VAARDIGHEDEN	: Onderzoeken, inzicht hebben in ruimte, tijd en chronologie, kritisch denken
MATERIAAL	: Projector, werkbladen

PROCES

- Projecteer de onderstaande tekst en laat de leerlingen dit meermaals lezen

Wat zou er gebeuren?

Op een dag was imâm Nasroe 'd-dîn op weg naar de stad. Hij was zeer vermoeid en wou even rusten onder een walnotenboom aan de rand van een veld. Hij keek wat rond, ging onder de boom liggen en zank in diepe gedachten en zei:- « O mijn Allah, ik wil Jouw wijsheid niet in vraag stellen maar een dikke pompoen hangt aan een flinterdun stengeltje terwijl een petieterig walnoot aan een grote boom hangt, waarom is dit toch zo ? » Na een tijdje, toen imâm Nasroe 'd-dîn aan het indommelen was, viel er een walnoot op zijn hoofd. De imam werd met pijn wakker, keek verbaasd rond en begreep dat er een walnoot uit de boom was gevallen. Daarop zei hij : « O mijn Allah, Jij weet alles het beste. Wat zou er met mij gebeurd zijn als het geen walnoot maar een pompoen was die uit de boom op mijn hoofd viel?

De volgende vragen worden hierna beantwoord:

1. Aan wat doet dit verhaal jullie denken?
2. Zijn er in jouw omgeving ook dingen die opvielen zoals bij imâm Nasroe 'd-dîn?
3. Jullie gaan zoals imâm Nasroe 'd-dîn de voorwerpen plaatsen waar jullie dat willen en gaan nadenken over de gevolgen. Bijvoorbeeld:
 - Wat zou er gebeuren als het altijd zomer was?
 - Wat zou er gebeuren als er geen zwaartekracht was?
 - Wat zou er gebeuren met levende wezens als het altijd dag was?

EVALUATIE

Controleer het werkblad in bijlage die de leerlingen hebben ingevuld. Geef feedback indien nodig

WERKBLAD 1

Personage

.....
.....
.....

De plek in het verhaal

.....
.....
.....

Wat zou er gebeuren?

Gebeurtenissen

.....
.....
.....

Gevolgen

.....
.....
.....

Problemen

.....
.....
.....

WERKBLAD 2

Opdracht: De leerlingen gaan op zoek naar voorbeelden die de orde in het heelal illustreren. Hierna schrijven zij deze voorbeelden uit in de onderstaande vorm.

1. Er bestaat een orde in het heelal, want.....

2. Er bestaat een orde in het heelal, want.....

3., want.....

4.

5.

Ik leer mijn Heer kennen

VAK	:Islam
KLAS	:5
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: GELOOFSLEER
HOOFDSTUK	: Het geloof in Allah
DOELSTELLINGEN	: Begrijpt dat Allah geen gelijke heeft, komt tot het inzicht dat Allah alles hoort, ziet, weet en steeds met ons is, kan met voorbeelden uit het universum aantonen dat Allah alles machtig is
VAARDIGHEDEN	: Inzicht hebben in ruimte, tijd en chronologie, kritisch denken, onderzoeken
MATERIAAL	: een vertaling van de Koran

PROCES

- De leerlingen voeren alles onder begeleiding uit.
 1. Bepaal samen de eigenschappen van Allah en noteer dit op het bord.
 2. Verdeel deze eigenschappen onder de leerlingen die in groepen zijn verdeeld.
 3. Elke groep deelt hun gedachten en bevindingen over deze eigenschappen met de klas.
 4. Elke groep rangschikt de eigenschappen in een beknopte mindmap.

EVALUATIE

- Verbeter de mindmaps en beoordeel de leerlingen.

Leerdomein: GELOOFSLEER II		6 ^{de} leerjaar - 2	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
HET GELOOF IN ALLAH EN DE VOORBESTEMMING	<p>II. Al-Qadâ Wa'l-Qadar (het lot en de voorbestemming)</p> <p>1. Allah heeft elk wezen een lot toegekend. .</p> <p>2. Elke mens heeft een bestemming.</p> <p>2.1. De mens is een verstandig, vrij en aansprakelijk wezen.</p> <p>2.2. De mens krijgt enkel waar hij voor gewerkt heeft.</p> <p>(Inspanning en Levensonderhoud (Rizq).</p> <p>2.3. Elke ziel zal de dood proeven.</p> <p>Dood, Al-Adjal en Leven</p> <p>3. Ik doe mijn best en vertouw op Allah: At-Tawakkoel.</p> <p>Sôera Al Mâ'ôen</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center; margin: 10px 0;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> de begrippen rond voorbestemming uitleggen aan de hand van de Koran uitleggen dat Allah elk levend wezen een lot heeft toegewezen het verschil uitmaken tussen de voorbestemming van de mens en andere wezens de relatie tussen het lot en tawakkoel begrijpen de gekende verkeerde praktijken en opvattingen in de maatschappij over het onderwerp beoordelen naargelang de opgedane kennis 	<p> Wereld van associaties: De termen lot en voorbestemming worden met grote letters op het bord geschreven. De leerlingen schrijven de woorden die zij hiermee linken rond de termen. Hierna gaan de leerlingen op zoek naar de betekenis van lot en voorbestemming in een woordenboek. (doelstelling 1)</p> <p> Het nieuws: Actualiteit: De leerlingen worden in groepen verdeeld. Elke groep krijgt een levend wezen toegewezen. De leerlingen schrijven een kort nieuws over de levenscyclus van dat wezen. (doelstelling 2)</p> <p> Ik leer van de Koran: De verzen over lot worden bepaald en besproken. (doelstelling 2)</p> <p> Beste fictie: De klas wordt in drie groepen verdeeld. De groepen gaan respectievelijk op zoek naar verzen over de verstandige, gelovige en verantwoordelijke mens, over inspanning en rizq en over al adjal en dood. Vertrekkende van deze verzen schrijven de leerlingen een tekst over de bestemming van de mens (doelstelling 3)</p> <p> Wat zijn mijn verschillen? Elke leerling bepaald een levend wezen. Zij gaan op zoek naar de gelijkenissen en verschillen tussen zichzelf en dat wezen en deze worden beoordeeld met betrekking tot lot en voorbestemming. (doelstelling 3)</p> <p> Eerst maatregel dan tawakkoel: Het vers 159 van sôera Âli ° i`mran wordt op het bord geprojecteerd en besproken.(doelstelling 4)</p> <p> Waar ben ik?: Vertrekkende van hun opgedane kennis maken de leerlingen een levenslijn waarin zij hun eigen invloed op hun lot en voorbestemming kunnen aanduiden en uitleggen. (doelstellingen 3-4)</p> <p> Dit is mijn lot: De leerlingen gaan op zoek naar krantenartikels, zegswijzen, etc. over de verkeerde praktijken en opvattingen in de maatschappij betreffende lot en voorbestemming. Deze worden besproken. (doelstelling 5)</p> <p> Sensibiliseringscampagne : De leerlingen organiseren een campagne over mogelijke oplossingen voor de verkeerde opvattingen en praktijken in de maatschappij rond lot en voorbestemming. (doelstelling 5)</p>	<p>! Prioritaire begrippen: Lot, voorbestemming, rizq, adjal, leven, tawakkoel</p> <p>! Prioritaire waarden: verantwoordelijkheid, vertrouwen, ijverigheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: verantwoordelijk gedrag, kritisch denken, doorzettingsvermogen, zelfdiscipline</p> <p>Didactische toelichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast de theoretische uitleg over lot en voorbestemming moet men ook de individuele en sociale afspiegelingen van het onderwerp in overweging - Verkeerde opvattingen bij de leerlingen dienen zoveel mogelijk verbeterd te worden. <p> Doelstelling 4 wordt gerelateerd met doelstellingen 1 en 2 van het hoofdstuk Geloof in Âchira van het thema Onze geloofsboom</p> <p> Evaluatie door: mondelinge en schriftelijke presentatie, discussie, peerevaluatie, werkbladen</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Leerdomein : AANBIDDING		6 ^{de} leerjaar - 3	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
DE AANBIDDINGEN VAN HET GEBED, HADJ EN OFFER	<p>I. Het gebed (As-Salât)</p> <p>1. Wat is het gebed (salât) en waarom wordt het gebeden?</p> <p>2. Voorwaarden van het gebed</p> <p>2.1. Voorbereiding van het gebed</p> <p>2.1.1. Rituele reiniging (Tahâra): woedôe', ghoesl, tayammoem</p> <p>2.1.2. Andere voorwaarden van de voorbereiding</p> <p>2.1.3. Voorwaarden tijdens het gebed</p> <p>2.1.4. Oproep tot het gebed: adzân en iqâma</p> <p>3. Soorten gebeden: Fard en Soenna - verplicht en aanbevolen</p> <p>3.1. Dagelijkse gebeden (5 dagelijkse gebeden)</p> <p>3.2. Het gezamenlijk gebed (Djamâ^oa)</p> <p>3.3. Het vrijdaggebed (Salâtoe'l Djoem^oa of Djoemoe^oa)</p> <p>3.4. Het uitvaartgebed (Salâtoe'l Djanâza)</p> <p>3.5. Het feestgebed (Salâtoe'l 'id)</p> <p>4. Wat maakt het gebed ongeldig?</p> <p>5. De verdiensten van het gebed</p> <p>Smeekbeden van Qoenôet en betekenis</p> <p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> het belang en noodzaak van salât uitleggen. hoe en in welke gevallen woedôe', ghoesl en tayammoem worden verricht de voorwaarden voor het gebed opsommen. de voorwaarden tijdens het gebed opsommen de relatie tussen adzân, iqâma en salât het gebed voordoen het verschil tussen farâ'idz en soenan van het salaata uitleggen wat het gebed ongeldig maakt de verplichte en aanbevolen gebeden opsommen wanneer en hoe de dagelijkse gebeden, het vrijdaggebed, het feestgebed en het begrafenisgebed worden verricht de individuele en sociale bijdrage van het gebed inzien de bijdrage van het gebed tot de gevoelswereld en gedrag van de mens, het begrip van reiniging en het doeltreffend gebruik van de tijd uitleggen 	<p>Salât: Mi^orâdj van de gelovige en de pilaar van het geloof: De leerlingen brainstormen over het gebed en schrijven een paragraaf over de betekenis ervan. (doelstelling 1)</p> <p>Het gebed weerhoudt van kwaad: Het vers "Voorwaar, het gebed weerhoudt van ondeugd en kwaad..wordt op het bord geprojecteerd en vertrekkend hieruit worden de verdiensten van gebed besproken. (doelstellingen 11 en 12)</p> <p>Laat ons tekenen: De klas wordt verdeeld in groepen. De groepen zoeken uit hoe en wanneer woedoe, ghoesl en tayammoem wordt gedaan. Deze worden gepresenteerd en de handeling van de woedôe' en tayammoem worden getekend door de leerlingen. (doelstelling 2)</p> <p>Het verband tussen gebed en hygiëne: De leerlingen denken na over de redenen van reiniging voor het gebed. Er worden principes bepaald.(doelstelling 12)</p> <p>Wat werd er gedaan? Voorwaarden van de voorbereiding voor het gebed, de voorwaarden tijdens het gebed worden gepresenteerd in een PPT-presentatie. Deze informatie wordt door de leerlingen schematisch voorgesteld. (doelstellingen 3, 4 en 6)</p> <p>Oproep tot het gebed: De leerlingen schrijven hun gevoelens neer die opkomen wanneer zij de adzân beluisteren.(doelstelling 5)</p> <p>Waarom is het ongeldig? De leerlingen denken na over de redenen die het gebed ongeldig maken. (doelstelling 8)</p> <p>Ik observeer; De leerlingen gaan naar de moskee en observeren het gebed (doelstelling 10)</p> <p>Wij vormen een schema: De leerlingen zoeken uit hoe en wanneer de dagelijkse gebeden, het vrijdaggebed, etc. verricht moeten worden. Deze informatie worden in een schema voorgesteld. (doelstelling 10)</p> <p>Wat zijn de verdiensten?: De individuele en maatschappelijke verdiensten van het gebed worden in een visgraatdiagram geschreven.(doelstellingen 11 en 12)</p> <p>Grondgedachte: De betekenis van Qoenôet worden besproken.</p>	<p>! De observaties van de leerlingen worden zoveel mogelijk gebruikt, de kracht van het gebed bij het ontwikkelen van het gedrag wordt benadrukt, Er wordt benadrukt dat het gebed: liefde, respect en dank voor Allah is, de mogelijkheid biedt dat individu's elkaar helpen en met liefde en respect met elkaar verbonden zijn, de mens naar deugd en geluk leidt, een gemeenschappelijk fenomeen is in alle godsdiensten.</p> <p>! Prioritaire begrippen: Gebed, voorwaarden</p> <p>! Prioritaire waarden: Vertrouwen, esthetiek, solidariteit, behulpzaamheid, trouw, verantwoordelijkheid, hygiëne, liefde en respect, broederschap, verdraagzaamheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: Communicatie en empathie, Een vertaling van de Koran gebruiken, Inzicht hebben in ruimte, tijd en chronologie, Sociale participatie.</p> <p>▢ Evaluatie door: discussie, open vragen, invulvragen, mondelinge en schriftelijke presentatie, mindmaps, werkbladen, interviewformulier, observatieformulier anekdote (kort en grappig verhaaltje), zelfevaluatie</p>

Klas-schoolactiviteit
 Buitenschoolse activiteit
 ! Opmerkingen
 Beperkingen
 ↔ Verbanden leggen in de les
 Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden
 Toetsen/linken aan lesdoelstellingen
 Meting en Evaluatie

Wat zijn de voordelen ?

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: DE AANBIDDING
HOOFDSTUK	: Het Gebed (As-Salât)
DOELSTELLINGEN	: Wordt bewust van de individuele en maatschappelijke bijdragen van het gebed.
VAARDIGHEDEN	: Communicatie en empathie, Sociale participatie, Een vertaling van de Koran kunnen gebruiken
BRONNEN	: Een vertaling van de Koran
MATERIAAL	: Werkbladen

PROCES

De Profeet (v.z.m.h.) vroeg : « Als er langs het huis van een man een rivier zou stromen en deze man zich daar vijf keer per dag zou wassen, zou men dan nog een vuile vlek kunnen vinden op hem ? » De aanwezige mensen zeiden: « Neen, er zal geen vuil achterblijven ». De Profeet (v.z.m.h.) zei hierop : « En zo zijn de 5 dagelijkse gebeden. Allah verwijderd alle fouten dankzij deze gebeden ». (Boechârî, mawâqîf 6)

1. Projecteer de bovenstaande overlevering en stel de volgende vragen:

- Waarmee vergelijkt de Profeet (v.z.m.h.) het gebed?
 - Wat is volgens jou het doel van deze vergelijking?
 - Over welk gebed gaat de overlevering?
2. "...enkel in het gedenken van Allah kunnen de harten rust vinden.." (Sôera ar-Ra°d 28)
"... Voorwaar, het gebed weerhoudt van ondeugd en kwaad..." (Sôera al-°Ankabôet 45)
"O, gij die gelooft, wanneer gij u opricht tot het gebed, wast uw gezicht en uw handen tot aan de ellebogen en wrijft uw (natte) handen over uw hoofden en (wast) uw voeten tot aan de enkels..." (Sôera al-Mâ'ida 6) "O gij mensen, aanbidt uw Heer, die u en degenen, die vóór u waren, schiep." (Sôera al-Baqara 21)

"Gedenk Mij daarom en Ik zal u gedenken en wees Mij dankbaar en wees Mij niet ondankbaar." (Sôera al-Baqara 152)

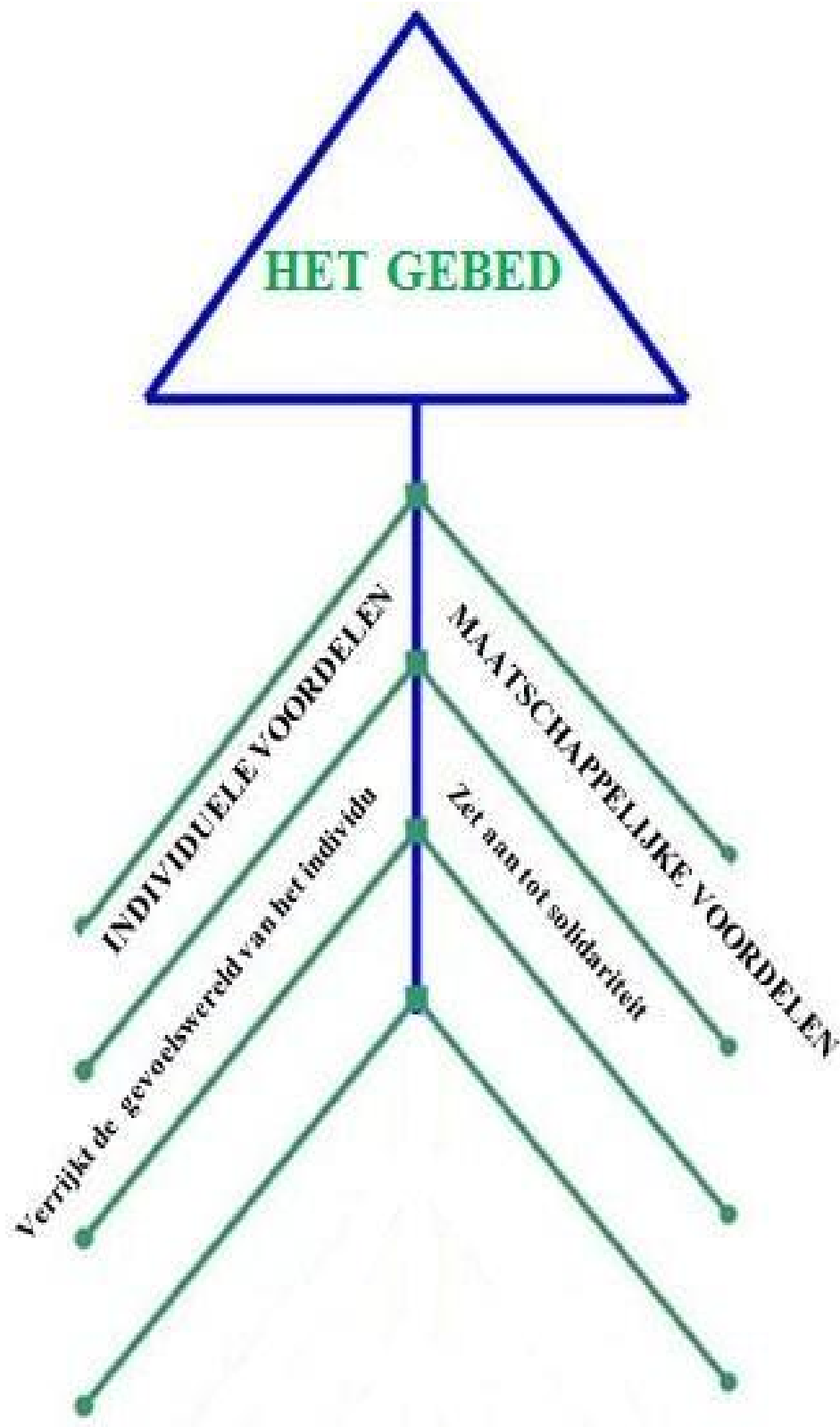
Projecteer deze verzen op het bord. De leerlingen bepalen welke bijdragen van het gebed aan bod komen in de bovenstaande verzen.

3. De leerlingen noteren de individuele en maatschappelijke bijdragen van het gebed op het werkblad in bijlage.

EVALUATIE

- Evalueer de werkbladen.

WERKBLAD

Wij vormen een schema

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 3 uren
LEERDOMEIN	: AANBIDDING
HOOFDSTUK	: Het Gebed, as-Salâ(t)
DOELSTELLINGEN	: Weten hoe en wanneer de dagelijkse gebeden, het tarawîhgebed, het feestgebed en het uitvaartgebed verricht moeten worden.
VAARDIGHEDEN	: Communicatie en empathie, inzicht hebben in ruimte, tijd en chronologie

PROCES

1. De leerlingen worden in vijf groepen verdeeld. Elke groep verzamelt informatie over de dagelijkse gebeden, het vrijdaggebed, het tarawîhgebed, het feestgebed en het begrafenisgebed
2. De leerlingen presenteren hun onderzoekwerk.
3. De gelijkenissen en verschillen tussen de verschillende gebeden worden samen bepaald.
4. De leerlingen maken een mindmap die de verschillende soorten gebeden, de gelijkenissen en verschillen illustreert.

Leerdomein: AANBIDDING II + III		6 ^{de} leerjaar - 4	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
DE AANBIDDINGEN VAN HET GEBED, HADDJ EN OFFER	<p>II. De Bedevaart (Al-Hadj)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij richten ons tot het heilig land: <u>H</u>addj. 2. De <u>H</u>addj van mensen die dat kunnen veroorloven is het recht van Allah: (Wijsheden van <u>h</u>addj) 3. Ik leer de rituelen van <u>h</u>addj. 4. Ik niet, wij zijn er. 5. Wij mogen de Ka^oba altijd bezoeken: °Oemra <p>III. Het offer</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het geschenk van Allah: De ram, het verhaal van Ibrâhîm (°a.s.) 2. Het offer brengt ons dichterbij Allah en de mensen. <u>Sôera Al-Kawşar en betekenis</u> 	<p> Wij werken met een woordenboek: De leerlingen zoeken de betekenis van <u>h</u>addj en °oemra op. Zij bepalen de gelijkenissen en verschillen (doelstelling 1)</p> <p> De eerste moskee: verzen 96 en 97 van sôera Al Âli °imrân en vers 27 van sôera al-<u>H</u>addj worden als uitgangspunten gebruikt om het belang van de bedevaart in islam te bespreken (doelstelling 2)</p> <p> Laat ons kijken en leren: De leerlingen bekijken een CD over de bedevaart. Specifieke termen in de film over <u>h</u>addj en °oemra worden bepaald, opgeschreven en gedefinieerd.. (doelstelling 3)</p> <p> Mijn gevoelens en gedachten: De leerlingen interviewen een pelgrim over zijn gevoelens en gedachten tijdens zijn aanbedding van <u>h</u>addj; (doelst. 3 en 4)</p> <p> De witte zee: Het beeld van <u>tawâf</u> wordt getoond en besproken (doelst. 4)</p> <p> Wij leren besluiten: De leerlingen vormen een mindmap over de individuele en maatschappelijke verdiensten van de <u>h</u>addj.(doelstelling 4)</p> <p> Het Offer in het begin en later: Een groep leerlingen onderzoeken de historische ontwikkeling van de bedevaart. Deze wordt gepresenteerd en aan de hand van de presentatie wordt een tijdslijn gemaakt. (doelstelling 5)</p> <p> Het offer is toenadering zoeken tot Allah: Vers 37 van sôera al-<u>H</u>addj wordt besproken en principes voor de bedevaart worden bepaald. (doelstelling 6)</p> <p> Ik ben een arme die geen vlees kan kopen: De leerlingen plaatsen zich in de plaats van een arme mens en delen hun gevoelens met elkaar (doelstell. 6)</p> <p> Waar letten wij op?: De leerlingen verzamelen nieuws over de gebeurtenissen tijdens en na het offeren. Deze worden besproken en er wordt bepaald waar men op moet letten. (Doelstellingen 5 en 6)</p> <p> Grondgedachte: de betekenis van sôera al-Kawşar wordt besproken</p>	<p>! Prioritaire begrippen: <u>H</u>addj, °Oemra, Offer (hady)</p> <p>! Prioritaire waarden: vertrouwen, solidariteit, behulpzaamheid, trouw, verantwoordelijkheid, hygiëne, bedachtzaam zijn</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: communicatie, sociale participatie, onderzoeken</p> <p>Uitleg: het individuele en maatschappelijk belang van <u>h</u>adj wordt benadrukt en de <u>h</u>adj wordt in het algemeen symbolisch behandeld..</p> <p> Evaluatie door: discussie, open vragen, mondelinge en schriftelijke presentaties, tijdslijn, mindmaps, werkbladen</p> <p>De activiteit rond ‘Waar moeten wij op letten?’ kan als prestatietaak gegeven worden</p>
		<p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de betekenis van <u>h</u>addj en °oemrah uitleggen. 2. het belang van <u>h</u>addj uitleggen aan de hand van verzen uit de Koran. 3. de rituelen van <u>h</u>addj en °oemra. 4. de maatschappelijke bijdragen van <u>h</u>adj en °oemra met voorbeelden aantonen. 5. de historische ontwikkeling van de aanbedding van het offer uitleggen. 6. de individuele en maatschappelijk verdiensten van de aanbedding van het offer uitleggen. 	

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Leerdomein : HET LEVEN VAN DE PROFEET		6 ^{de} leerjaar - 5	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
DE LAATSTE PROFEET, MOHAMMED (S.°A.W.)	<p>1 .De oproep van Mohammed (v.z.m.h.): Mekka periode</p> <p>1.1. Eerste openbaring: Lees in de naam van uw Heer Die heeft geschapen!</p> <p>1.2. Uitnodiging van de naaste omgeving</p> <p>1.3. Verspreiding van de uitnodiging</p> <p>1.4. De belevenis van Hidjra</p> <p>2. De oproep van Mohammed (v.z.m.h.): Medina periode</p> <p>2.1. De moskee van de Profeet en zijn maatschappelijke functie</p> <p>2.2. Onderwijs en opleidingsactiviteiten</p> <p>2.3. Stichting van de maatschappelijke vrede</p> <p>3. Het verdrag van Hoedaybiyya en de verovering van Mekka</p> <p>4. Afscheidsbedevaart - Afscheidspreek</p> <p>5. Het overlijden van onze Profeet (v.z.m.h.) Sôera an Naşr en betekenis</p> <p style="text-align: center;">DOELSTELLINGEN</p> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> de inhoud van de eerste openbaring aangeven. uitleggen waarom de Profeet zijn verkondiging begon in zijn naaste omgeving. de redenen en gevolgen van de hidjra. de maatschappelijke functie van de masjdjoe'n nabî uitleggen. de activiteiten van de Profeet gericht op het onderwijs, de opvoeding en de maatschappelijke vrede met voorbeelden aanhalen. de oorzaak en gevolgen van Badr, Oeħoed en Chandaq. de houding van de Profeet bij het verdrag van Hoedaybiyya en de verovering van Mekka beoordelen met betrekking tot de vrede. de maatschappelijke waarde van de afscheidspreek inzien. de invloed van het overlijden van de Profeet op de ashâb. sôera an-Naşr en betekenis uit het hoofd. 	<p> Koppelen van begrippen: De termen, wahy, hidjra, masjdjoe'n nabî, moehâdjier, anşâr worden op het bord geschreven. Aan de overkant komen de definities te staan. De leerlingen koppelen de woorden met de juiste definities aan de hand van een woordenboek (doelstellingen 1, 3,4)</p> <p> Eerste openbaring: De eerste 5 verzen van sôera al-°Alaq worden besproken qua inhoud en oorsprong (doelstelling 1).</p> <p> Wat zou jij doen? De leerlingen krijgen de vraag: Met wie zou je een nieuw idee eerst delen?. Met dit oopunt worden de eerste verzen van sôera al-Moeddaşşir besproken. (doelstelling 2)</p> <p> Een keerpunt: De leerlingen stellen een tabel op over de oorzaak en gevolg relaties van de bedevaart (doelstelling 3)</p> <p> Plaats van solidariteit: De leerlingen brainstormen over de toenmalige maatschappelijke functie van de masjdjoe'n nabî (doelstelling 4)</p> <p> Van de afscheidspreek tot de mensheid: De universele principes van de afscheidspreek worden bepaald en de grondgedachten komen op het bord (doelstelling 8).</p> <p> Hij leeft onder ons: De leerlingen zoeken informatie over het overlijden van de Profeet en schrijven hier een tekst over (doelstelling 9)</p> <p> Grondgedachte: De betekenis van sôera an-Naşr wordt besproken. (doelstelling 10)</p>	<p> Onderwerpen: Oproep van de Profeet in Mekka en Medina, de belevenis van Hidjra, de afscheidspreek en het overlijden van de Profeet. Bij de behandeling van de periode in Medina worden de activiteiten rond de sociale vrede benadrukt en de afscheidspreek wordt vanuit dit oopunt behandeld.</p> <p>! De bijdrage van de Profeet tot ons zedelijk gedrag en zijn betrouwbaarheid, rechtvaardigheid, barmhartigheid, verdraagzaamheid, geduld, standvastigheid en faciliterend karakter worden benadrukt.</p> <p>! De concrete voorbeelden van de inspanningen van de Profeet voor de vrede worden behandeld en besproken.</p> <p>! Prioritaire waarden: verantwoordelijkheid, rechtvaardigheid, vrede, standvastigheid, verdraagzaamheid, broederschap, behulpzaamheid, gelijkheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: Onderzoeken, kritisch denken, Een vertaling van de Koran gebruiken, Inzicht hebben in ruimte, tijd en chronologie</p> <p> Doelstelling 1 wordt gerelateerd met doelstelling 7 van hoofdstuk 'Het geloof in profeten en heilige boeken'.</p> <p> Evaluatie door: discussies, open vragen, meerkeuzevragen, invulvragen, peerevaluatie, mindmaps, verslagen, zelfevaluatie, werkbladen, mondelinge en schriftelijke presentaties etc.</p>

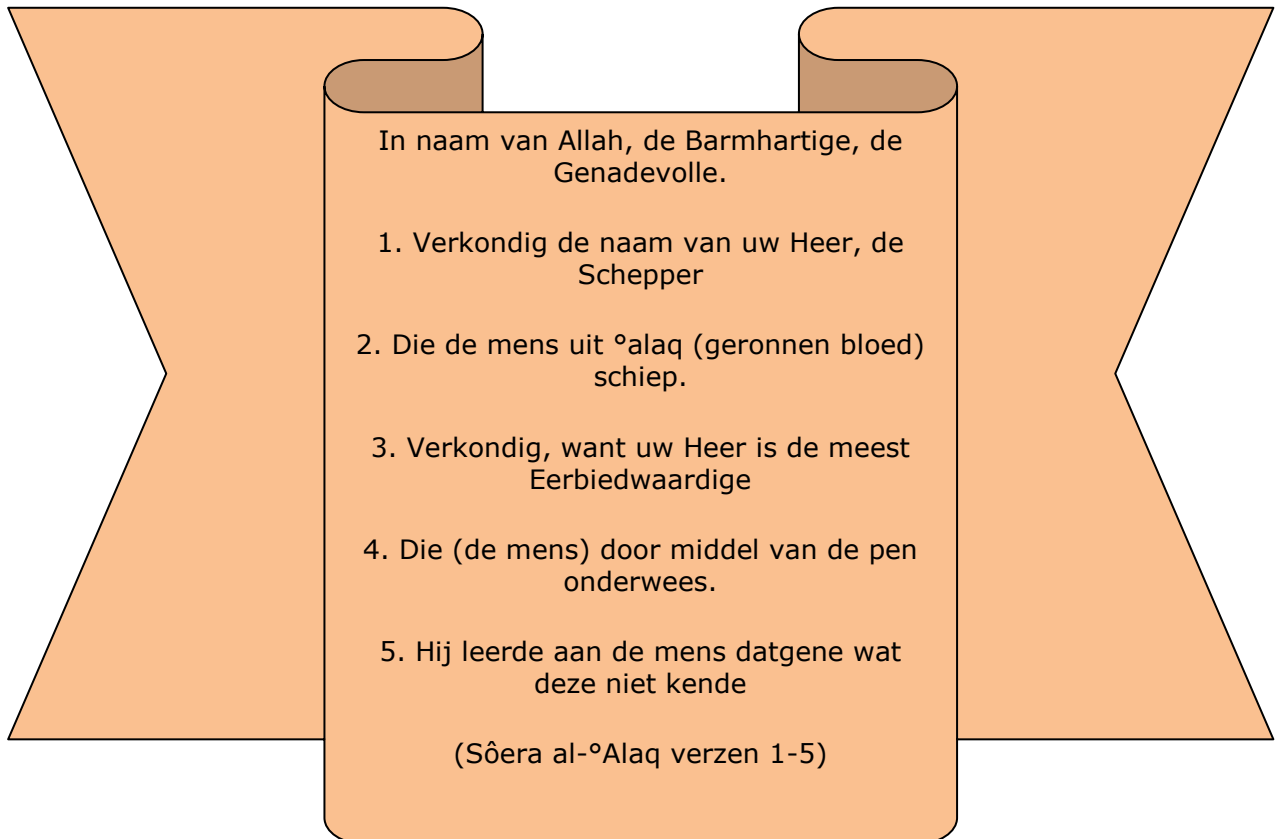
Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit **!** Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Eerste openbaring

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: Het leven van de profeet
HFDSTK	: De laatste profeet, Mohammed (v.z.m.h.)
LESDOELSTELLING	: Is op de hoogte van de inhoud van de eerste openbaring aan Mohammed (v.z.m.h.)
VAARDIGHEDEN	: Een vertaling van de Koran kunnen gebruiken, Onderzoeken
BRONNEN	: Een vertaling van de Koran, woordenboek
MATERIAAL	: Projector

PROCES

1. De leerlingen gaan in een woordenboek op zoek naar de betekenis van wahy -openbaring.
2. Er wordt een onderwijsleergesprek gehouden over het begrip wahy.
3. De eerste vijf verzen van sôera al-°Alaq worden op het bord geprojecteerd (Bijlage 1), een aantal leerlingen lezen dit luidop
4. De leerlingen beantwoorden de volgende vragen over de vertalingen van de verzen en deze worden besproken:
 - Wat is het basisidee in de eerste vijf verzen?
 - Waarom heeft Allah Mohammed (v.z.m.h.) de opdracht gegeven om te lezen?
 - Wat zijn de punten die gelezen moeten worden?
 - Over welke eigenschappen van Allah handelen de verzen?
 - Wat is een °Alaq?
 - Wat heeft Allah de mens onderwijzen?

Hij leeft tussen ons

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: Het leven van de profeet
HOOFDSTUK	: De laatste profeet, Mohammed (v.z.m.h.)
LESDOELSTELLING	: Weten hoe het overlijden van de Profeet de ashâb heeft beïnvloed.
VAARDIGHEDEN	: Onderzoeken, kritisch denken, een vertaling van de Koran kunnen gebruiken
MATERIAAL	: Een vertaling van de Koran

PROCES

1. De leerlingen onderzoeken het overlijden van de Profeet (v.z.m.h.) en twee leerlingen presenteren hun onderzoek.

2. De onderstaande verzen worden op het bord geprojecteerd:

“En Mohammed is slechts een boodschapper. Waarlijk, alle boodschappers vóór hem zijn heengegaan. Zult gij u dan op de hielen omkeren als hij sterft of gedood wordt? Hij, die zich omkeert zal aan Allah in het geheel geen schade berokkenen. En Allah zal de dankbaren gewis belonen” (Sôera Âli °Imrân 144)

“Elke ziel zal de dood proeven..” (Sôera Âli °Imrân 185)

“Zeg: "Ik ben slechts een mens gelijk gij, doch mij wordt geopenbaard dat uw God slechts één God is..."” (Sôera al-Kahf, 110)

“Alles zal vergaan. En er blijft alleen het Aangezicht van uw Heer, de Bezitter van Heerlijkheid en Eer” (Sôera ar-Rahmân 26-27)

3. De leerlingen bespreken de bovenstaande verzen en gaan op zoek naar de grondgedachte van de verzen.

Leerdomein: KORAN		6 ^{de} leerjaar - 6	
Hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
DE BASIS EDUCatieve EIGENSCHAPPEN VAN DE KORAN	<p>1. De hoofdbron van islam: de Koran 2. De verhelderende en begeleidende Koran 2.1. De relatie tussen de mens en God in de Koran 2.2. De onderlinge relatie tussen mensen in de Koran 2.3. De relatie tussen de mens en het heelal in de Koran 2.4. De relatie tussen Allah en het heelal in de Koran 3. De Koran leidt naar het goede en verbiedt het kwade Sôera Al Qadr en betekenis</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het belang van de Koran in de islam begrijpen. 2. het begeleidende karakter van de Koran met voorbeelden aantonen. 3. met voorbeelden aantonen dat de Koran het goede aanmoedigt en het kwade verbiedt. 4. het belang van de Koran in ons dagelijks leven opmerken. 	<p> Wij leren uit de bron: De leerlingen krijgen de vraag 'Hoe zou jij tewerk gaan als je informatie moet zoeken over een onderwerp? Hieruit vertekkend wordt de plaats van de Koran in islam besproken (doelstelling 1)</p> <p> Voorbeelden uit de Koran: De leerlingen bepalen uit een vertaling van de Koran twee verzen over de basis educatieve eigenschappen van de Koran. Deze worden besproken. (doelstellingen 2 en 3)</p> <p> Een mooie vergelijking: Het vers 261 van sôera al Baqara en de verzen 24, 25 en 26 van sôera Ibrâhîm worden getoond om van hieruit het verhelderende en begeleidende karakter van de Koran te bespreken. (doelstellingen 2 en 3)</p> <p> Geef gehoor aan de Koran: De leerlingen gaan op zoek naar twee verzen uit de Koran waarin de Koran het kwade verbiedt en het goede aanmoedigt. Deze worden besproken (doelstelling 3)</p> <p> Visgraatdiagram: De leerlingen brainstormen over de nadruk van de Koran dat mensen goed moeten zijn. De resultaten worden in een visgraatdiagram voorgesteld. (doelstelling 3)</p>	<p> Vertrekkende vanuit het verklarende en begeleidende karakter van de Koran worden de relaties tussen mens en Allah, mens met mens, mens met universum en Allah met universum behandeld.</p> <p>! Er wordt steeds benadrukt dat de Koran de hoofdbron van islam is en er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een vertaling van de Koran. Er wordt benadrukt dat de islam de mensen aanspoort om in vrede te leven met het geheel bestaan.</p> <p>! Prioritaire waarden: rationalisme, academische eerlijkheid, verantwoordelijkheid, vredelievendheid</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: Een vertaling van de Koran kunnen gebruiken, problemen oplossen, Onderzoeken, inzicht in verandering en continuïteit</p> <p>⇔ Doelstellingen 2 en 3 worden gerelateerd met doelstelling 8 van het hoofdstuk 'Het geloof in profeten en heilige boeken'.</p> <p> Evaluatie door: discussies, open vragen, rollenspel, onderzoek, werkbladen, tentoonstellingen, mondelinge en schriftelijke presentaties, mindmaps</p>

 Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen ⇔ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Geef gehoor aan de Koran!

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: KORAN
HOOFDSTUK	: De basis educatieve eigenschappen van de Koran
DOELSTELLINGEN	: Met voorbeelden kunnen aantonen dat de Koran het goede aanspoort en het kwade verbiedt
VAARDIGHEDEN	: Een vertaling van de Koran kunnen gebruiken, onderzoeken, problemen oplossen
BRONNEN	: een vertaling van de Koran

PROCES

1. De leerlingen discussiëren over de vraag: Wat betekent aansporen tot het goede en verbieden van het slechte, kwade?.
2. De leerlingen gaan in een vertaling van de Koran op zoek naar verzen over het onderwerp.
3. De gevonden verzen worden samen gelezen.
4. De verzen worden besproken in kader van de vraag in de eerste punt

EVALUATIE

De inspanningen van de leerlingen worden geobserveerd en men verzekert een actieve deelname van de leerlingen. Indien nodig worden de leerlingen begeleid en bijgestuurd.

Een mooie vergelijking

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 1 Lesuur
LEERDOMEIN	: KORAN
HOOFDSTUK	: De basis educatieve eigenschappen van de Koran
DOELSTELLING	: Het begeleidende karakter van de Koran aan de hand van de verzen begrijpen, met voorbeelden kunnen aantonen dat de Koran het goede aanspoort en het kwade verbiedt
VAARDIGHEDEN	: vertaling van de Koran kunnen gebruiken, problemen oplossen, onderzoeken
BRONNEN	: een vertaling van de Koran

PROCES

1. De onderstaande verzen worden op het bord geprojecteerd:
“De gelijkenis van degenen, die hun rijkdommen voor de zaak van Allah besteden, is als de gelijkenis van een graankorrel, die zeven aren voortbrengt, in elke aar honderd korrels. Allah vermeerderd voor wie Hij wil; Allah is Alomvattend, Alwetend (Sôera al-Baqara 261) “Ziet gij niet hoe Allah de gelijkenis van een goed woord geeft? Het is als een goede boom, waarvan de wortel hecht is en zijn takken reiken tot in de hemel. Deze brengt door het gebod van zijn Heer zijn vrucht voort in ieder jaargetijde. En Allah geeft de gelijkenissen voor de mensen, opdat zij lering mogen trekken.(Sôera Ibrâhîm 24-25)
2. De verzen worden door de leerlingen luidop gelezen.
3. De leerlingen beantwoorden de onderstaande vragen en bepalen principes aangaande het verklarende en begeleidende karakter van de Koran :
 - Wat is het grondgedachte van de verzen?
 - Welke vergelijkingen maakt Allah?
 - Waarom worden er dergelijke vergelijkingen gemaakt in de verzen?
4. De leerlingen gaan op zoek naar soortgelijke verzen in de vertaling van de Koran

Leerdomein: ZEDELJKHEID		6 ^{de} leerjaar – 7	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
WAT MOETEN WIJ VERMIJDEN VOLGENS ISLAM	<p>Wat moeten wij vermijden?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liegen en bedriegen 2. Roddelen en lasteren 3. Stelen 4. Jaloezie, <u>Hasad</u> 5. Pesten 6. Hoogmoed, Takabboer 7. Vooroordelen hebben 8. Zoeken naar andermans gebreken 9. Onbeleefdheid tegen moeder, vader en ouderen 10. As-Sjirk en soorten afgoderij 11. Laat ons niet onverschillig zijn voor slecht gedrag <p style="color: blue;">Āyatoe'l Koersî en betekenis</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. voorbeelden geven uit verzen en overleveringen van niet toegelaten gedrag en houdingen. 2. de individuele en maatschappelijke afbreuk van een aantal niet toegelaten houdingen opsommen. 3. zelf slecht gedrag en houding vermijden. 4. de redenen van slecht gedrag uitleggen en oplossingen voorstellen. 5. zichzelf evalueren betreffende niet toegelaten houding en gedrag. 	<p> Welke soorten gedrag moeten wij vermijden?: De verzen uit de Koran over niet toegelaten gedrag zoals diefstal, liegen enz. worden op het bord geprojecteerd. De leerlingen bepalen steeds over welk gedrag het gaat. (doelstelling 1)</p> <p> Laat ons leven niet verpesten: De leerlingen bespreken hun eigen leven met betrekking tot niet toegelaten gedrag (doelstelling 2)</p> <p> Wat zijn de nadelen?: In een tabel van 3 kolommen worden voorbeelden van slecht gedrag geschreven in de eerste kolom. In kolom 2 en 3 schrijven de leerlingen de individuele en maatschappelijke nadelen van soortgelijk gedrag op. (doelstelling 2)</p> <p> Casestudie : De leerlingen krijgen een beschrijving van een aantal situaties die zij moeten aanvullen zoals, “Ik moet me informeren over slecht gedrag want,” “Liegen is zeer slecht want,” (doelstelling 4)</p> <p> Denk na-Interpreteer-Los op: Zie verder</p> <p> Ik beoordeel mijn gedrag: De leerlingen stellen een schema op waarin zij illustreren in hoeverre zij afstand houden van slecht gedrag in hun dagelijks leven (doelstellingen 3, 4 en 5)</p> <p> Toneel: Er wordt een toneelstuk gespeeld die handelt over aangenaam en onaangenaam gedrag. (doelstellingen 2, 3, en 5)</p>	<p>! De leerlingen worden aan de hand van Koranverzen bewust gemaakt dat het hoofddoel van islam mensen tot deugdzaam individuen opvoeden is.</p> <p>! De nadelige invloeden op de maatschappij van onzedelijk gedrag zoals vloeken, allerlei vormen van geweld, diefstal, aanranding enzovoort, worden in het bijzonder benadrukt.</p> <p>! Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van concrete voorbeelden en ervaringen van de leerlingen maar voorbeelden met negatieve invloeden worden vermeden.</p> <p>! Prioritaire waarden: eerlijkheid, oprechtheid, bescheidenheid, respect en achtzaam zijn.</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: problemen oplossen, onderzoeken, een vertaling van de Koran kunnen gebruiken, communicatie en empathie, kritisch denken, Sociale participatie.</p> <p>↔doelstelling 1 wordt gerelateerd met doelstelling 3 van hoofdstuk ‘De basis educatieve eigenschappen van de Koran’</p> <p> Evaluatie door: discussie, open vragen, mondelinge en schriftelijke presentaties, rangschikking, rolspelen, werkbladen, zelfevaluatie</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen ↔ Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen
 Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

Wat moeten wij vermijden?

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: ACHLÂQ - Zedelijkheid
HOOFDSTUK	: Wat moeten wij vermijden?
DOELSTELLINGEN	: De leerlingen kunnen voorbeelden uit de Koran en overleveringen geven van houding en gedrag die wij volgens de islam moeten vermijden
VAARDIGHEDEN	: Onderzoeken, een vertaling van de Koran kunnen gebruiken
BRONNEN	: vertaling van de Koran
MATERIAAL	: werkbladen

PROCES

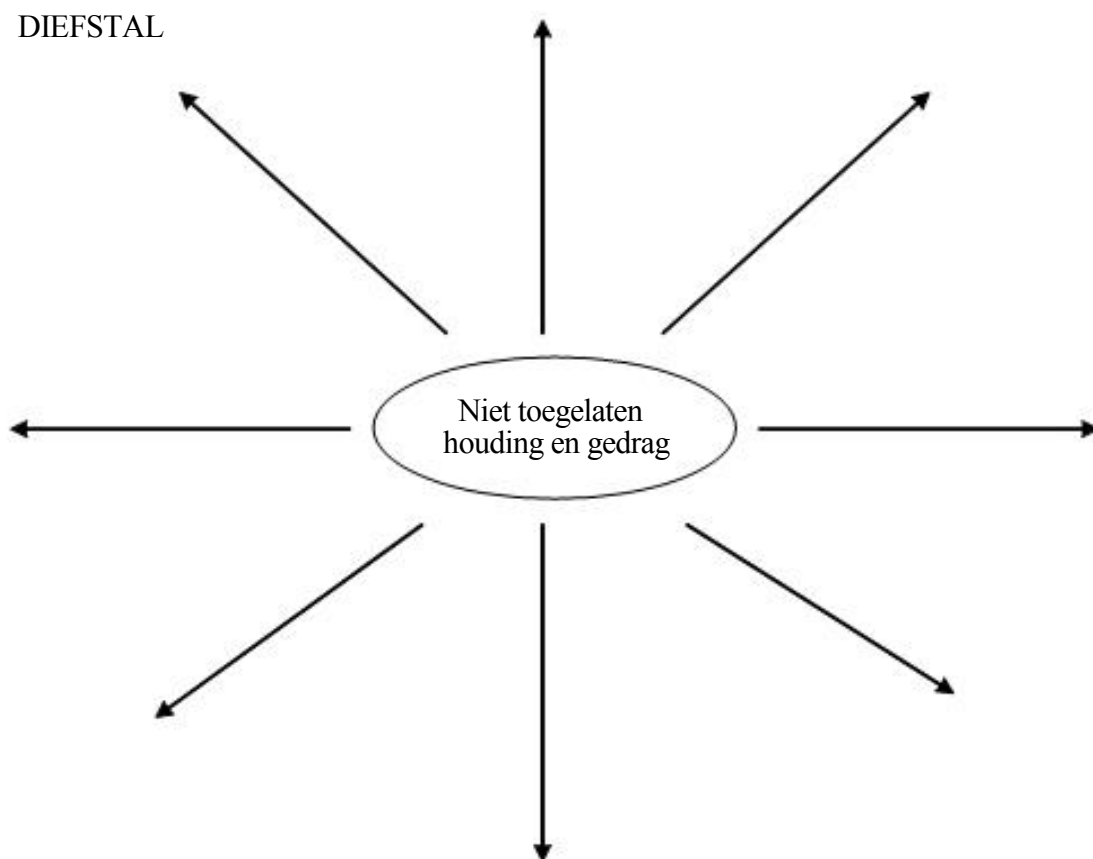
- 1- De antwoorden van de leerlingen op de vraag ‘Welk gedrag en houdingen moeten wij vermijden volgens de islam?’ worden op het bord geschreven.
- 2- De schade van 10 voorbeelden van slecht gedrag die op het bord staan worden besproken.
- 3- Ga op zoek naar voorbeelden van slecht gedrag in verzen en bespreek deze.

EVALUATIE

De werkbladen in bijlage worden verbeterd.

WERKBLAD

Schrijf de niet toegelaten gedragsvoorbeelden op in het onderstaande schema .

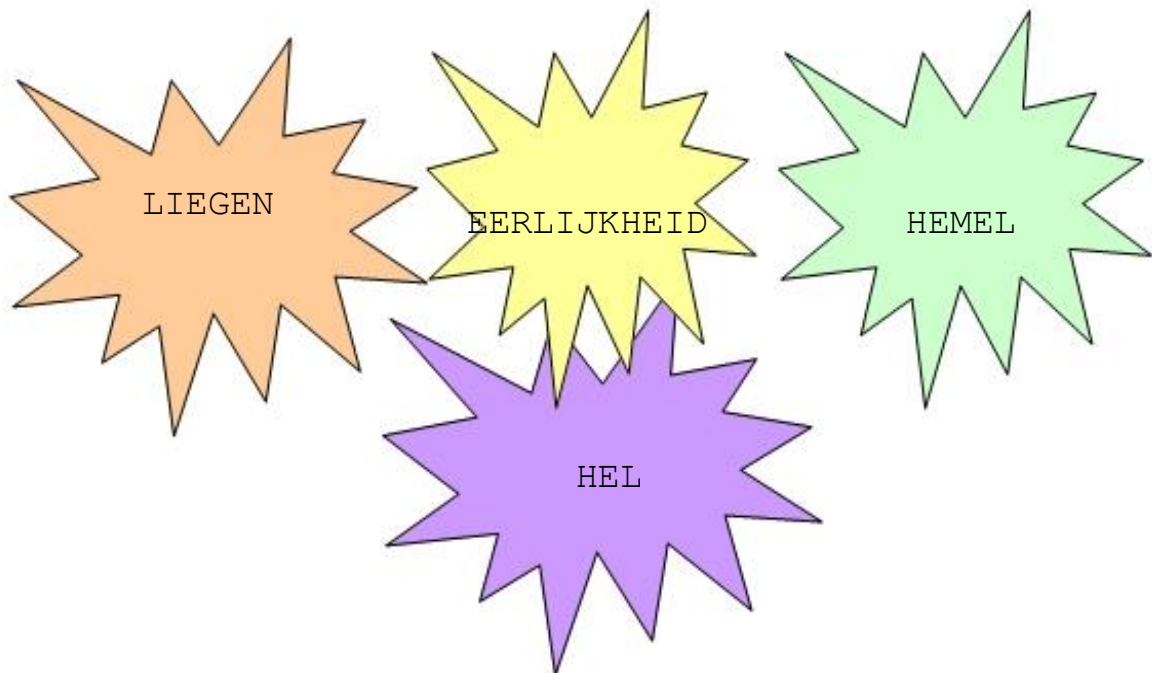
WERKBLAD

Onderaan staat een vers en een overlevering vermeld

Vul de lege plaatsen aan met de juiste woorden.

“Er bestaat geen twijfel dat naar het goede leidt. En het goede leidt op zijn beurt naar de Door steeds de waarheid te spreken wordt een mens als ‘de eerlijke’ neergeschreven bij Allah. leidt naar het kwade.

Het kwade leidt op zijn beurt naar de Door steeds te liegen wordt een mens als ‘de leugenaar’ neergeschreven bij Allah. (Hadîs)

Wie of een zonde begaat en deze dan aan een toeschrijft, draagt voorzeker de (schuld van)..... en klaarblijkelijke zonde.

(Sôera an-Nisa, 112)

Denk – Interpreteer – Los op

VAK	: Islam
KLAS	: 6
DUUR	: 1 lesuur
LEERDOMEIN	: ACHLÂQ - Zedelijkheid
HOOFDSTUK	: Wat moeten wij vermijden?
DOELSTELLINGEN	: De leerlingen begrijpen waarom mensen een slecht gedrag kunnen vertonen en doen voorstellen voor oplossingen
VAARDIGHEDEN	: Onderzoeken, een vertaling van de Koran kunnen gebruiken, probleem oplossen, kritisch denken
MATERIAAL	: werkbladen

PROCES

1. Verdeel het bord in drie kolommen. De kolommen krijgen respectievelijk de titels 'Mijn goed gedrag', 'Ik denk na over de gevolgen', 'Voorstellen om goed gedrag te verspreiden'. (Bijlage 1)

2. Verdeel het bord in 4 kolommen. De kolommen krijgen respectievelijk de titels 'Ik geef voorbeelden van slecht gedrag', 'Wat is de oorzaak?', 'Wat zijn de gevolgen?', 'Oplossingen'. (Bijlage 2)

- Zoveel mogelijk leerlingen vullen deze kolommen om beurten aan
- De leerlingen bespreken het resultaat.

bijlage 1

NAAM LEERLING	MIJN GOED GEDRAG	DE GEVOLGEN	VOORSTELLEN OM GOED GEDRAG TE VERSPREIDEN
	Ik kwets niemand	Ik draag bij tot de vrede	Ik vertel het individuele en maatschappelijke belang van vergeven steeds door

bijlage 2

NAAM LEERLING	SLECHT GEDRAG	OORZAAK?	GEVOLGEN?	OPLOSSING?
	Roddelen	Jaloezie	Onbetrouwbaarheid	Bewustmaken over de schadelijke gevolgen
		Onbedachtzaamheid	Onrecht tegen medemens	
			Vechten	

Leerdomein : GODSDIENST EN CULTUUR		6 ^{de} leerjaar - 8	
hfdstk	LESONDERDELEN	DIDACTISCHE WERKVORMEN	TOELICHTINGEN
DE PERIODE NA MOHAMMED (S.°A.W.): DE 4 KALIEFEN	<p>1. Gaan jullie terugkeren als de Profeet sterft?</p> <p>2. Wie wordt de leider van de moslims?</p> <p>3. Wij leren de “al-Choelafâ’oe’r Rasjidôen” , rechtgeleide kaliefen kennen..</p> <p>3.1. De eerste kalief en trouwe vriend van de Profeet, Abôe Bakr (r.°a)</p> <p>3.2. De tweede kalief en voorbeeld van gerechtigheid, °Oemar (r.°a.)</p> <p>3.3. De derde kalief en voorbeeld van vrijgevigheid, °Oešmân (r.°a.)</p> <p>3.4. De vierde kalief en voorbeeld van kennis en moed, °Ali (r.°a.)</p> <p style="text-align: center;">Doe°â` van de begrafenis (Al-Djanâza)</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;">DOELSTELLINGEN</div> <p>Op het einde van dit hoofdstuk kunnen/weten/willen de leerlingen:</p> <p>1.het proces dat de moslims doorbrachten na het overlijden van de Profeet beoordelen met betrekking tot de geloofspunten en het basisdoel van de islam.</p> <p>2.uitleggen hoe de moslims de problemen rond het kiezen van een leider na het overlijden van de Profeet opgelost hebben en het geheel proces beoordelen.</p> <p>3. de persoonlijke eigenschappen van de eerste vier kaliefen en begrijpen het belang van de aanwezigheid van deze eigenschappen bij de kaliefen.</p> <p>4. de weerspiegeling van de gebeurtenissen tijdens het tijdperk van de vier kaliefen op de daarop volgende periodes beoordelen.</p>	<p> Wat zou jij doen? De leerlingen denken na over hoe zij zich zouden gedragen als zij in dezelfde situatie verkeerden zoals de aghâb na her overlijden van de Profeet. Dit wordt besproken. (doelstelling 1)</p> <p> Focusering: In het midden van een cirkel wordt het volgende geschreven: Wie wordt leider?. De discussies over de leiderschap na het overlijden van de Profeet worden bepaald en besproken. De resultaten worden rond de cirkel neergeschreven. (doelstelling 2)</p> <p> Het boek van de kaliefen: De leerlingen worden verdeeld in vier groepen. Elk groep verzamelt informatie over de persoonlijke eigenschappen van één kalief, de belangrijkste gebeurtenissen in zijn periode en de weerspiegeling op volgende periodes. Hier wordt een verslag over geschreven. Deze worden in de klas gepresenteerd. Vervolgens worden deze verslagen samengebracht in een boek genaamd ‘De 4 kaliefen en hun tijdperk’. (doelstellingen 3 en 4)</p> <p> Wij maken een tijdslijn: Vertrekkende vanuit het boek wordt een tijdslijn gemaakt over het tijdperk van de vier kaliefen. (doelstelling 4)</p>	<p>! Prioritaire begrippen: al-Choelafâ’oe’r Rasjidôen , kalief</p> <p>! Prioritaire waarden: eerlijkheid, rechtvaardigheid, vrijgevigheid, moed, overleggen</p> <p>! Prioritaire vaardigheden: samenwerken, kritisch denken, gevolg oorzaak relaties vormen, inzicht winnen in geschiedenis, geschiedenis juist interpreteren, onderzoeken</p> <p>Uitleg:</p> <p>Tijdens de behandeling van de onderwerpen worden de chronologie en de basisprincipes achter de gebeurtenissen benadrukt.</p> <p> Evaluatie door: mondelinge en schriftelijke presentatie, onderzoek, peerevaluatie, schema’s, etc.</p> <p>De activiteit rond ‘Het boek van de Kaliefen’ kan als prestatietaak gegeven worden.</p>

Klas-schoolactiviteit Buitenschoolse activiteit ! Opmerkingen Beperkingen Verbanden leggen in de les Relateren aan de overige lessen Persoonlijke vaardigheden en waarden Toetsen/linken aan lesdoelstellingen Meting en Evaluatie

**INFORMATIEVE NOTA'S VOOR
LEERKRACHTEN BINNEN HET LEERPLAN
BASISONDERWIJS**

7. INFORMATIEVE NOTA'S VOOR LEERKRACHTEN

Om dit leerplan voor het basisonderwijs tot een succesvol einde te brengen, dienen de islamleerkrachten zich te verdiepen in de filosofie van dit programma en in de te gebruiken methoden en technieken in het leerproces. Het is belangrijk dat ze het beoordelingsproces goed kennen en begrijpen, en op een adequate manier communiceren en samenwerking met de leerlingenraad en met de ouders. Daarom worden hieronder enkele nota's vermeld die de nodige informatie bevatten over dit programma en inzicht bieden in de achterliggende filosofie, zodat leerkrachten het leerplan op een goede manier kunnen interpreteren en toepassen.

7.1. Nieuwe benaderingen bij het onderwijzen van waarden

Er zijn verschillende benaderingen bij het onderwijzen van waarden in scholen. Enerzijds kan men de traditionele methode hanteren waarbij waarden overgedragen worden aan de leerlingen, anderzijds kan men de leerlingen waarden bijbrengen door hen bewust te maken van hun eigen waarden. Daarnaast kan men via morele redeneringen en waarden-analyse de leerling inzicht verschaffen in hun waarden en een systematische analyse ervan mogelijk maken. Uitgaande van de bestaande bronnen over het onderwijzen van waarden, worden hieronder verschillende benaderingen toegelicht.

7.1.1. Het verklaren van waarden

Deze benadering omvat dat het individu zich bewust is van zijn eigen gevoelens, overtuigingen, prioriteiten en waarden, zijn sterke en zwakke punten kent en standvastig in het leven staat. Deze benadering laat het individu toe om de waarden in het leven te ontdekken, beslissingen te nemen, beslissingen uit te voeren en succesvol te zijn. Daarnaast is het de bedoeling dat sociale vaardigheden worden ontwikkeld, dat de leerling kennis maakt met informatie, vaardigheden en gevoelens die hem door het leven zullen gidsen (vertaald uit; Kirschenbaum, 1995:16).

De benadering waarbij waarden rechtstreeks door ouders en leerkrachten aan leerlingen worden doorgegeven, begint haar effect te verliezen. Dat komt omdat jonge individuen naast hun ouders en leerkrachten, veeleer beïnvloed worden door leeftijdsgenoten, door televisie en andere media, door films en sterren uit de kunstwereld. Jongeren zien dus meer voorbeeldfiguren terwijl de invloed van leerkrachten en ouders op hen afneemt. In plaats van ouders of leerkrachten, gaan vaak zangers, politici of filmsterren model staan voor de leerling. Te midden van al deze invloeden kan de leerling zich niet bewust worden van zijn eigen waarden wanneer die waarden door volwassenen worden gestuurd. Bij belangrijke beslissingen in hun leven, staan ze dus onder druk van leeftijdsgenoten en onder invloed van propaganda (vertaald uit; Simon, 1972: 3).

Om zijn leven richting te geven, om keuzes te kunnen maken, om beslissingen te kunnen nemen en een antwoord te vinden op zijn levensvragen, moet het individu zijn eigen waarden kunnen vastleggen. Iedereen, jong en oud, krijgt te kampen met twijfels en waarde conflicten op verschillende vlakken zoals gezag, werk, vriendschap, geld, seksualiteit, religie, politiek, vrijetijdsbesteding en school. Jongeren en kinderen van vandaag hebben veel meer keuzemogelijkheden dan in het verleden. De veelheid aan alternatieven drijft hen tot meer verwarring en ontaarding. Leerlingen hebben hulp nodig om hun weg te vinden in deze complexiteit en samenloop van conflicten. (vertaald uit; Simon, 1972: 4).

Bij deze aanpak wordt er hulp geboden aan de leerlingen om hen bewust te maken van hun waarden. Deze techniek heeft als uitgangspunt dat individuen niet in staat zijn om hun eigen waarden duidelijk te stellen. (vertaald uit; Welton AD, Mallan, JT, 1999: 40). De benadering van 'waarde verklaring' helpt leerlingen om hun eigen waardensysteem op te stellen, waarbij eerder wordt gefocust op het ontwikkelingsproces dan op de inhoud van waarden. (vertaald uit; Simon, 1972:6).

Volgens Ryan komt de waarde verklaring tot stand in de context van spelletjes in de klas, tentoonstellingen, thema gebonden oefeningen en actuele onderwerpen (1991:742). Leerkrachten kunnen de waarde verklaring toepassen op alle leeftijden en onderwerpen. Bij deze aanpak wordt het werken met groepen aanbevolen. Tijdens de toepassing toont de leerkracht respect voor elke mening, zonder bepaalde waarden op te leggen, en de leerlingen worden aangemoedigd om hun eigen waarden te onthullen. (vertaald uit; Bacanlı, 2000: 199).

Waardeverklaring is een neutrale aanpak. Waarden die op een eenzijdige manier worden doorgegeven, missen hun effect. Daarom worden waarden niet opgelegd, maar in zeven stappen aangeboden. (vertaald uit; Simon, 1972:8).

Keuze

1. Een keuze maken op een vrije of onafhankelijke manier (keuzevrijheid)
2. Na evaluatie van de beschikbare keuzes, een keuze maken uit een reeks alternatieven
3. Na evaluatie van de mogelijke gevolgen van elk alternatief, een keuze maken

Beloning

4. Belonen en waarderen van de meest belangrijke en kostbare dingen
5. Openlijk uitkomen voor de vrije keuze van een bepaalde waarde

Handeling (gedrag)

6. Handelen op een manier die overeenstemt met de waarde die in alle vrijheid werd gekozen
7. Telkens opnieuw handelen op een manier die overeenstemt met de waarde waarvoor werd gekozen.

Bij de benadering van waarde verklaring is het de bedoeling dat de leerlingen via zelfbeleving de waarden zich eigen kunnen maken via de bovengenoemde zeven stappen. Het volgen van deze stappen zal de leerlingen helpen om zich bewust te worden van hun waarden en gedragingen.

De kern van waarde verklaring zit in antwoord-verklaring. Door verklaringen te geven via antwoorden op bepaalde vragen, wordt de leerling aangemoedigd om zijn eigen ideeën te veruitwendigen. Bij het antwoorden moet de leerkracht erop letten dat hij zijn eigen antwoord niet als het juiste oplegt en geen morele oordelen velt. Via vragen zoals de voorbeelden hieronder, kan met de leerling helpen om zijn antwoord te verklaren (vertaald uit; Welton and Mallan, 1999:140).

- Is dit voor jou belangrijk?
- Ben je op dit moment gelukkig?
- Heb je nagedacht over de andere alternatieven?
- Kan je deze dingen echt doen en bespreken?
- Kan je deze dingen opnieuw doen?

Bijgevolg biedt de leerkracht aan de leerlingen, zowel binnen als buiten de klas, mogelijkheden om hun eigen keuzes en evaluaties bewust te ontwikkelen. Mogelijke toepassingen bij de benadering van waarde verklaring zijn:

1. Rangschik de volgende vaardigheden en waarden van belangrijkste tot minst belangrijke.

Moedig zijn	Onderzoeker zijn
Verantwoordelijk zijn (taak bewustzijn)	Nieuwsgierig zijn
IJverig zijn	Betrouwbaar zijn
Ondernemend zijn	Spaarzaam zijn
Genieten van het leven	Respectvol zijn
Succesvol zijn	Productief zijn

Na het rangschikken van de resultaten, bespreekt de leerkracht de antwoorden met de leerlingen. De leerkracht stelt de leerlingen open vragen zodat ze hun antwoorden kunnen verklaren. Door vragen als "Is deze waarde absoluut belangrijk voor jou?", krijgen de leerlingen gelegenheid om over hun antwoorden na te denken en deze nader te verklaren.

2. Geef aan of je het eens of niet eens bent met de volgende uitspraken.

Mee eens	Niet mee eens	Uitspraak
☐	☐	Als je mensen helpt, worden ze aan lui.
☐	☐	Ieder mens kan op een dag hulp nodig hebben
☐	☐	Behulpzaam zijn maakt de omgang met anderen makkelijker
☐	☐	Ook zonder behulpzaamheid kan een gemeenschap bestaan.
☐	☐	Men moet behulpzaam zijn om gelukkig te zijn.
☐	☐	Niet ieder mens is het waard om hem of haar te helpen.

In dergelijke oefeningen krijgen leerlingen stellingen waarbij ze uit minstens twee antwoordopties kunnen kiezen. Nadat de leerlingen hun keuzes hebben gemaakt, toont de leerkracht alle antwoorden op een zelfgemaakt scorebord. Om de logica van de leerlingen te kunnen onderzoeken, worden er verklarende vragen gesteld.

3. Vul de volgende zinnen aan.

Ik heb geleerd dat de mensen.....
Ik heb geleerd dat..... mij gelukkig maakt.
Ik heb geleerd dat ik nood heb aan.....
Ik heb geleerd dat..... ongelukkig maakt.
Ik denk dat.....
Het maakte me triestig dat.....
Het maakte me blij dat.....

Het aanvullen van de zinnen geeft de leerlingen de kans om aan te geven welke waarden en welke situaties voor hem of haar belangrijk zijn. De leerkracht laat de leerlingen hun antwoorden verklaren zonder een oordeel te vellen.

4. Schrijf 10 zinnen die beginnen met “Ik moet...”.

Ik moet naar de universiteit gaan.
Ik moet een succesvolle voetballer worden.
.....
.....

Met deze oefening kan men achterhalen welke waarden bepalend zijn voor de toekomst en de attitude van de leerling. Door het stellen van open vragen geeft men de leerling de gelegenheid om zijn of haar antwoorden te verklaren.

7.1.2. Morele ontwikkeling

Deze aanpak, ontwikkeld door Kohlberg, heeft als doel het moreel oordeelvermogen van leerlingen naar boven te halen via verhalen die een moreel dilemma bevatten. Kohlberg heeft in zijn onderzoek vastgesteld dat leerlingen van verschillende leeftijdsgroepen, ook verschillend oordelen over hetzelfde verhaal. Uit het onderzoek blijkt dat de leerlingen tijdens hun morele ontwikkeling 3 stadia doorlopen bestaande uit zes stappen (vertaald uit; Selcuk, 2000:112).

I. Pre-conventioneel stadium

Dit is de fase waarin bij de leerling morele oordelen afhankelijk zijn van externe en fysieke stimuli.

1^e fase: Straf en gehoorzaamheid (4-6 jaar): persoon volgt de regels om straf te vermijden;

2^e fase: Onderhandeling gebaseerd op eigenbelang (6-9 jaar): persoon volgt de regels om de prijs te winnen;

II. Conventioneel stadium

Houdt rekening met de behoeften van andere individuen en groepen. Traditionele waarden worden aangenomen.

3^e fase: Interpersoonlijke harmonie (10-15 jaar): een braaf kind voldoet aan de regels om de goedkeuring van anderen te krijgen.

4^e fase: Recht en orde (15-18 jaar): houdt zich aan de sociale regels en wetten (opgelegd door de autoriteit) om uitsluiting of veroordeling te ontlopen.

III. Post-conventioneel stadium

De universele waarden van de mensenrechten wordt gerespecteerd.

5^e fase: Sociale overeenkomst (18-20 jaar); het gedrag wordt gestuurd door waarden die noodzakelijk zijn voor het gemeenschappelijk welzijn van de mensheid.

6^e fase: universele sociale normen (20 en ouder); het gedrag wordt gestuurd door universele waarden zoals mensenrechten, gelijkheid, democratie en vrijheid.

Stadia en fases	Eigenschappen
<p>STADIUM I- Preconventioneel</p> <p>Fase 1- Gericht op gehoorzaamheid aan autoriteit en straf.</p> <p>Fase 2- Relaties gebaseerd op het behalen van individuele voordelen, gericht op eigenbelang</p>	<p>Goede moraal doordat er een straf is.</p> <p>Goede moraal omdat het kind iets krijgt .</p>
<p>STADIUM II- Conventioneel</p> <p>Fase 3- Interpersoonlijke harmonie / gericht op het vermijden van sociale afkeuring (braaf zijn)</p> <p>Fase 4- Gericht op recht en orde</p>	<p>Goede moraal omdat het kind er goedkeuring voor krijgt</p> <p>Kinderen passen de regels blindelings toe.</p>
<p>STADIUM III- Postconventioneel</p> <p>Fase 5- Gericht op sociale rechten en persoonlijke rechten</p> <p>Fase 6- Gericht op universele waarden</p>	<p>Individuele geloven dat de wetten soms geschonden mogen worden in functie van de mens.</p> <p>Intrinsieke principes en normen worden gevolgd. Respect voor het individu is belangrijker dan vooropgestelde wetten.</p>

De stadia in morele ontwikkeling volgens Kohlberg

De rol van de leerkracht in deze benadering is de leerlingen hun eigen dilemma's helpen oplossen door voorbeelden te geven die morele dilemma's bevatten. De leerkracht confronteert elke leerling met een moreel dilemma en zorgt ervoor dat de andere leerlingen horen wat over het gegeven voorbeeld gezegd wordt. Het is niet de bedoeling dat bepaalde geselecteerde waarden in de geest van de leerling worden ingeprent (vertaald uit; Leming, 1997:7).

Tijdens het toepassen verdeelt de leerkracht de klas in groepen, en vraagt wat de beste handeling zou zijn bij het gegeven voorbeeld. Elke groep bespreekt deze kwestie. De dilemma's worden opgelost naargelang het ontwikkelings- en ervaringsniveau van de leerlingen. Studies hebben aangetoond dat leerlingen bij het geven van hun mening, niet beïnvloed worden door medeleerlingen (vertaald uit Ryan, 1997:741). Het belangrijkste doel van deze methode is de leerlingen helpen morele principes te ontwikkelen die hen kunnen begeleiden in hun handelingen. Deze benadering kan toegepast worden op alle schoolniveaus.

Hieronder volgt een aangepast dilemma-verhaal naar Kohlberg (vertaald uit Erden en Akman, 1998:118).

Ergens in de Egeïsche ligt een vrouw op sterven door keelkanker. Een arts uit die regio zegt dat een bepaald geneesmiddel, gemaakt van plantaardige extracten, haar keelkanker kan behandelen. Inderdaad, de medicatie lijkt een aantal van de patiënten te genezen. Maar de arts vraagt voor dit geneesmiddel 10 keer zoveel dan de echte waarde; voor 1 dosis vraagt hij 5000 euro. De echtgenoot van de patiënt deed om het geneesmiddel te kunnen kopen, maar kon alleen maar de helft van de gevraagde som bijeen sparen. Hij vertelde de apotheker dat zijn vrouw stervende was en vroeg hem het geneesmiddel aan een lagere prijs te verkopen of hem toe te staan om later het verschil bij te betalen. Maar de arts zei: "Er zijn genoeg kandidaten voor dit geneesmiddel. Ik verkoop het aan mensen die het wel kunnen betalen". Uiteindelijk heeft de wanhopige man het geneesmiddel op een nacht stiekem gestolen.

Mocht hij volgens jou het geneesmiddel stelen?
Is deze man schuldig?
Indien ja, waarom is hij dan schuldig?
Indien nee, waarom is hij dan niet schuldig?

Aan het einde van het verhaal, wordt er naar de meningen van de leerlingen gevraagd. Bij het beoordelen van de situatie houden de leerlingen rekening met verscheidene factoren. De argumenten die het individu gebruikt bij het nemen van een beslissing, zeggen iets over zijn individuele morele ontwikkeling. De oplossing die de leerling biedt, is hier niet belangrijk. Het is belangrijk hoe de leerling tot de oplossing komt (door te redeneren) en waarom hij die tot die oplossing komt.

Hieronder volgen mogelijke antwoorden van leerlingen op de het dilemma van geneesmiddelen stelen.

Preconventioneel stadium

*De man is schuldig. Wat de reden ook is, stelen is niet goed.
De man is onschuldig. Omdat zijn vrouw hetzelfde zou gedaan hebben voor hem.*

Conventioneel stadium

*De man is schuldig. Mensen in de samenleving zouden hem met de vinger wijzen;
De man is schuldig. Hij heeft zich tegen de wet/onwettig gedragen.
De man is niet schuldig. Omdat een goede partner, al het mogelijke zal doen om het leven van zijn vrouw te redden.*

Postconventioneel stadium

*De man is schuldig, mensen moeten zorg dragen voor andermans zaken.
De man is onschuldig. Zorgen dat iemand verder kan leven staat boven alles.*

7.1.3. Waarden-analyse

De waarden-analyse volgt een benadering waarbij aandacht, nadenken en onderscheid maken noodzakelijke factoren zijn bij het aanleren van waarden. De vragen worden niet op een emotionele maar op een rationele manier getest. In tegenstelling tot de theorie van de morele ontwikkeling, nemen de leerlingen hierbij een standpunt in en trekken conclusies. De waarde-analyse benadering kan worden toegepast bij confrontatie met echte of kunstmatige problemen.

Via voorbeeldsituaties helpt deze benadering de leerlingen via voorbeeldsituaties hun vaardigheden te ontwikkelen in het moreel denken. Tegelijkertijd leren leerlingen hoe ze de wetenschappelijke methode van probleem oplossen kunnen toepassen op sociale problemen. (vertaald uit; Ryan, 1991:742).

Om de vragen met betrekking tot waarden te kunnen begrijpen, moeten de leerlingen hun analytische capaciteiten en hun aandachtvermogen ontwikkelen.

In de waarde-analyse zijn de fundamentele taken als volgt (vertaald uit; Welton and Mallan, 1999:147; Ryan, 1991:742):

1. Het definiëren van het onderwerp (dilemma)
2. Bespreken van alternatieven
3. Verzamelen van bewijsmateriaal voor elk alternatief en voorspelling van de mogelijke uitkomst
4. Evaluatie van het bewijsmateriaal en de geschatte lange-termijn resultaten
5. Identificatie van de mogelijke situaties
6. Evaluatie en bespreken van de mogelijke uitkomsten voor elke situatie
7. Keuze uit de alternatieven en bepalen van de handeling in die daarmee overeenstemmen

Totdat de leerlingen alle vaardigheden hebben aangeleerd, passen ze elke fase toe. Waarde-analyse is een benadering die dikwijls ondersteund wordt en weinig kritiek krijgt. Een aantal fases zijn vergelijkbaar met andere benaderingen van het waarden-onderwijs. Ook in de waarde-analyse hangen verschillende stappen af van de reeks vragen die de leerkracht stelt. In een klas met 24 leerlingen zullen de leerlingen in het begin aandachtig luisteren als de leerkracht zich bezighoudt met één leerling. Maar als de dialoog tussen de leerling en de leerkracht uitloopt, kan het zijn dat de rest zijn aandacht verliest. Om deze situatie te voorkomen, kan men op de onderstaande manieren te werk gaan:

1. De leerkracht moet aandacht hebben voor het interesseniveau van de leerling.
2. Om de tijd efficiënt te benutten, moeten er gewerkt worden in kleine groepen.
3. Als de leerling zijn aandacht verliest, moet men op een bondige manier verdergaan
4. Men moet niet beginnen met de waarde-analyse, als er niet genoeg tijd is en als het onderwerp onvoldoende inhoud heeft.

7.2. Concept, conceptmappen en het gebruik tijdens islam lessen.

Wat is een concept (begrip)?

Concept:

- Denkbeeld in het geheugen.
- Het gaat om een entiteit waarmee een idee of een object aangeduid kan worden.
- Als gevolg van individuele ervaringen worden gemeenschappelijke gebeurtenissen en objecten in een algemene symbolische denkbeeld omgezet (vertaald uit; Cevizci, 1999: 499 ; Akarsu, 1988: 114).

Een concept ontstaat in het geheugen door ontwikkelingen in waarnemingen. In deze context krijgen objecten, mensen, gevoelens of ideeën gemeenschappelijke kenmerken dat mondeling geuit wordt.

Concepten leren (begrippen leren)

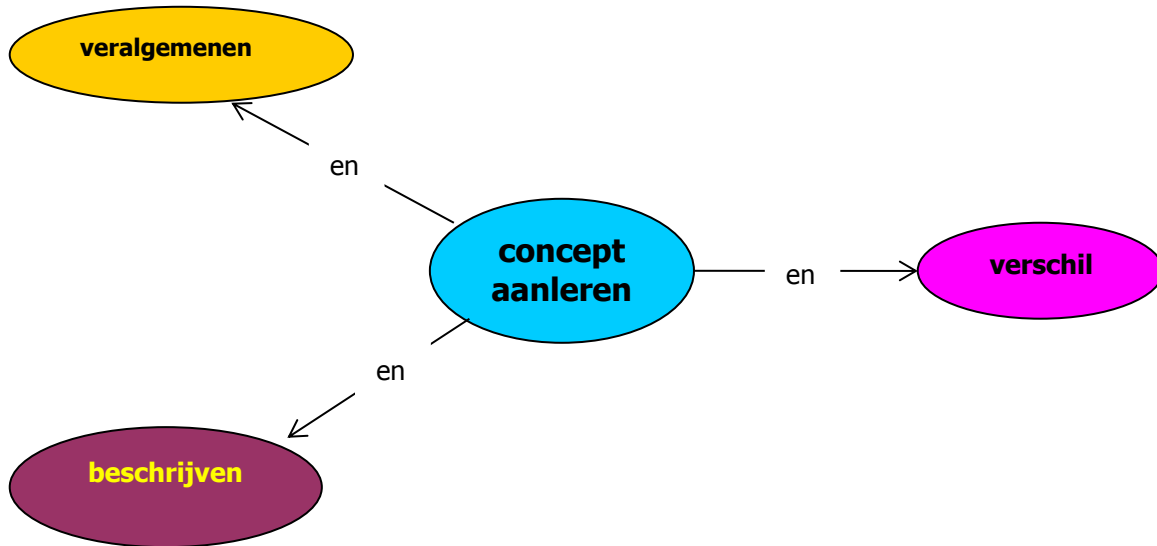
Concepten zijn denkbeelden in het geheugen dat door het leren ontstaat. Dit gebeurt als volgt. De gevolgen van gebeurtenissen in het geheugen zijn persoonlijk en concreet. Gebeurtenissen en voorwerpen ontwikkelen zich in het geheugen en laten hun sporen achter (vertaald uit; Ülgen, 2001:100).

Het geheugen maakt hier werk van. Na verloop van tijd gaan nieuwe concrete gebeurtenissen omgezet worden tot abstracte gebeurtenissen. In het geheugen kan je geen onderscheid maken in concrete concepten zoals; witheid, gewicht en zachtheid. Het moment dat er aan concrete concepten een betekenis wordt gegeven noemt men abstracte concepten. In werkelijkheid is het niet mogelijk om de geur van een mandarijn en een mandarijn zelf van elkaar te onderscheiden. Hetzelfde geldt voor de goedheid van een mens en de mens op zichzelf. Je kan wel afzonderlijk nadenken over deze onderscheiden eigenschappen. Na zo een verwerking gaat men termen zoals warmte, lichtheid, hardheid, liefde, autonomie en justitie abstract omkaderen. Na verloop van tijd zullen de opgedane beelden en ontwerpen in het geheugen die verwerking ondersteunen. De cognitieve gegevens worden in het geheugen met elkaar verbonden. Tijdens dit proces in het geheugen worden gelijke- en gemeenschappelijke vaststellingen gegroepeerd en komt men tot een algemeen beeld, een concept. Voorbeelden hiervan zijn; een kat, een hond, een dier ,een mens, een tafel, een stoel...

Concepten aanleren

Zoals hierboven beschreven zijn concepten abstracte gegevens. Het is moeilijk om een abstracte betekenis te leren. Hiervoor heeft men geprobeerd om concepten concrete aanvullingen te geven. Hierdoor zijn grafische materialen ontworpen om tijdens het aanleren van concepten te kunnen gebruiken. Tijdens het ontwerpen hiervan heeft men het aanleren van concepten voor het oog gehouden. Het gebruik van dit soort materiaal is een ondersteuning in het leerproces. De gevolgde strategieën tijdens dit proces worden grafische strategieën genoemd. In vele inhouden van leerprocessen worden grafische strategieën toegepast. Dit is een van de strategieën waarin je de mogelijkheid hebt om lessen op elkaar af te stemmen (vertaald uit; En Chang, Sung, Chen, 2002: 5). Grafische materialen bestaande uit visuele vormen en mappen ondersteunen en leggen verbanden tussen de synthese en de

kopstukken uit een tekst. Tijdens het toepassen van deze materialen in een onderwerp gaat men niet alleen aandacht besteden aan feiten en verschijnselen van gebeurtenissen, maar gaat men ook de denkpatronen, de verbanden en de samenkomst (van feiten) analyseren. Zin analyse tabellen, mind map en concept mappen zijn voorbeelden hiervan

Zin analyse tabellen

Bij het maken van een zin analyse tabel worden de leerlingen erbij betrokken. Het is een 2 dimensionale tabel (1 horizontale en 1 verticale zijde). Aan de ene zijde staan de begrippen waarvan de kenmerken ontleed moeten worden. Aan de andere zijde zijn de kenmerken beschreven. Zin analyse tabel is effectief om begrippen te kunnen omschrijven en om ze te onderscheiden. Tijdens het voorbereiden van een zin analyse tabel gaat de leerling de betekenis van de woorden linken aan zijn kennis daarover. Hierdoor wordt zijn kennis over begrippen ontwikkeld. Nadat je een keer zin analyse tabel hebt gemaakt, kan je het hergebruiken. Het maken van een zin analyse tabel kan een klasgebeuren zijn, indien je met de onderstaande stappen rekening houdt (normale niveau).

Kenmerken / aanbiddingen	Moeten (fard)	Vrije keuze	Tijdsgebonden	Niet tijdsgebonden	Financiële inspanning	Lichamelijke inspanning	Financiële + lichamelijke insp.	Persoonlijk	Gemeenschappelijk
Het gebed	X		X			X		X	X
Het vasten	X		X			X		X	X
De bedevaart	X		X				X	X	X
De zakât	X			X	X			X	X
Het leren		X		X			X	X	X
Behulpzaam zijn aan oudere mensen		X		X		X		X	X

Zin analyse tabel i.v.m. hoofdzakelijke aanbiddingen

- De leerkracht kiest uit het handboek of uit geschreven bronnen een onderwerp uit.
- De titel wordt op het bord geschreven. Bijvoorbeeld: Beweging op aarde.
- De leerlingen vinden zoveel mogelijk woorden over beweging. De leerkracht schrijft die woorden onder elkaar op het linker zij-bord (vrije val, lopen...)
- Men vraagt aan de leerlingen kenmerken van die woorden te beschrijven.
- Er wordt een 2 dimensionale tabel (zin analyse tabel) over 'beweging op aarde' opgesteld. De rij- en kolomkoppen zijn ingevuld. Het wordt door de leerlingen overgeschreven in hun schriften.
- Er wordt aan de leerling gevraagd om eender welk kenmerk op de tabel aan te duiden.

De onderstaande uitleg is een doorgetrokken versie van de stappen om het toe te passen tijdens islam lessen (zin analyse tabel).

1. De leerkracht kiest een onderwerp uit de thema's.
2. De titel wordt op het bord geschreven. Bijvoorbeeld: 'hoofdzakelijke aanbeddingen'; 'Elke goede daad is een aanbedding' (al-°amaloe's sâlih).
3. De leerlingen vinden zoveel mogelijk hoofdzakelijke aanbeddingen. De gevonden hoofdzakelijke aanbeddingen worden onder elkaar op het linker zij-bord geschreven. Bijvoorbeeld: Het gebed, de vasten, de bedevaart ...
4. De kinderen moeten de kenmerken van die aanbeddingen beschrijven. Bijvoorbeeld: tijdsgebonden, persoonlijk, gemeenschappelijk, financiële inspanning, lichamelijke inspanning...
5. Nu wordt er een zin analyse tabel opgemaakt. Dit bestaat uit rij- en kolom tabellen. In de kolommen staan de kenmerken geschreven. In de rijen zijn de namen van hoofdzakelijke aanbeddingen geschreven. De zin analyse tabel wordt geschreven in de schriften van de leerlingen.
6. Een gevonden kenmerk moeten ze aanduiden op de tabel.

Op deze manier probeert men aan de leerlingen de verschillen van aanbeddingen te leren en te herkennen. Na deze werkwijze moet je aan de leerlingen duidelijk maken dat deze kenmerken niet van toepassing is op elke begrip. Dan moet je op zoek gaan naar nieuwe begrippen. De leerling gaat een verband leggen tussen gekende woorden en nieuwe aangeleerde woorden (kenmerken). De leerling leert hoe hij tewerk moet gaan om kenmerken te herkennen en te beschrijven. Dit kan een aanleiding zijn om nieuwe begrippen te leren.

Mind map

Mind map is een grafisch schema waarbij indrukken, gedachten van leerlingen en geschreven didactisch materiaal (o.a. leerboeken, encyclopedieën...) compatibel voorgesteld wordt. Dit schema wordt ook wel 'semantische web' genoemd, om leerlingen;

- ° Hun voorkennis te gebruiken.
- ° Nieuwe begrippen aan te leren.
- ° Nieuwe verbanden te leggen tussen begrippen.
- ° Om begrippen beter te kunnen ordenen d.m.v. mentale activiteiten
- ° Geschreven onderwerpen beter te kunnen begrijpen.

Mind map kan je gebruiken als inleiding, inhoud of als evaluatie van een thema. Deze manier is een hulpmiddel om begrippen te groeperen. Op deze manier ga je de werking van het geheugen structureren. De leerlingen ontwikkelen hun begrippenkennis en hun denkvermogen.

Om deze mind map te gebruiken tijdens islam lessen moet je rekening houden met de vermelde stappen.

1. De leerkracht schrijft een sleutel begrip of - zin op het bord. Bijvoorbeeld: De eigenschappen van Allah.
2. De leerlingen gaan woorden zoeken i.v.m. het sleutelbegrip of - zin. De gevonden woorden worden opgeschreven aan de zijkant van het bord.
Bijvoorbeeld; Ziet alles, Hoort alles, Weet alles...
3. De leerlingen gaan op basis van betekenis en relatie de woorden groeperen. Men maakt duidelijk dat er minstens 1 woord in een groep moet zijn.
4. De woorden zijn ingedeeld. De leerlingen moeten voor elke groep een benaming vinden. Er is beslist welke benaming men gaat gebruiken. De onderstaande tabel wordt gemaakt.

De leerlingen merken dat je niet alle woorden kan groeperen. Deze woorden worden onderaan het tabel opgeschreven. Men kan verder gaan door aan deze woorden ook een beschrijving te geven. Tabel moet dan aangepast worden.

Een mind map over de eigenschappen van Allah

DE EIGENSCHAPPEN VAN ALLAH	
<p>Aleen van toepassing op Allah</p> <p>EXCLUSIEVE EIGENSCHAPPEN (<u>SIFÂT OE'D-DZÂTÎ</u>)</p> <p>Eigenschappen die enkel aan God toegeschreven kunnen worden.</p>	<p>Ook van toepassing op de schepselen</p> <p>ANDERE VOORNAAMSTE EIGENSCHAPPEN (<u>SIFÂT OE'Û-ÛOEBÔETÎ</u>)</p> <p>De mens beschikt ook over deze eigenschappen, maar dan in beperkte, gebrekkige, afhankelijke vorm. God bezit deze eigenschappen in volmaakte vorm.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Het bestaan van God 2. Heeft geen begin 3. Heeft geen einde 4. Allah is de enige (God) – (ahad) 5. Lijkt op niets of niemand 6. Zijn bestaan is door Zichzelf, Onafhankelijk 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Leven - <u>haya</u>(t) 2. Kennis - °ilm 3-4. Wil(skracht) – <u>irâda</u> en Scheppingskracht - <u>takwîn</u> 5. Kracht - <u>qoedra</u>(t) 6. Horen – <u>sem</u>° 7. Zien - <u>basar</u> 8. Spreken - <u>kalâm</u>

Concept map (boomschema)

Vanuit een algemeen begrip gaat men de details met elkaar verbinden. In een concept map worden gebeurtenissen of thema's, begrippen en de relaties tussen begrippen volledig uiteengezet. Concept mappen en mind mappen lijken op elkaar. Een uitzondering hierop is dat in concept mappen de relaties tussen begrippen als stellingen of als kenmerken voorgesteld worden.

Een concept map is een belangrijk onderdeel in het leerproces. Het kan zowel door de leerkracht als de leerlingen gemaakt worden.

Het proces dat een concept map door een leerkracht gemaakt wordt, kan op drie zaken onderzocht worden:

1. De leerkracht gaat tijdens de les in stappen een concept map maken. De tijd om uitleg te geven en om een concept maken te maken staan in verhouding met elkaar. Deze methode

is ook een leidraad om les te geven.

2. Op het einde van de les kan de leerkracht om te herhalen een concept map maken. Je kan de leerlingen erbij betrekken.
3. De leerkracht heeft voordat de les begint een concept map op het bord gemaakt, op een slayt of op een usb stick gezet. Houdt wel rekening dat een concept map gemaakt door de leerkracht niet altijd duidelijk zal zijn voor de leerlingen.

Toepassingsgebieden van concept mappen:

Concept map is een leerstrategie en kan op verschillende gebieden gebruikt worden als didactisch materiaal. Men wilt op deze manier een effectief en permanent leerproces bereiken. Binnen het onderwijs leerproces wordt de concept map in de volgende gebieden gebruikt:

- Concept mappen worden gebruikt om de verbanden te leggen tussen de leerstof en 'oude' leerstof (vertaald uit; En Chang,Sung,Chen,2002:6).
- De leerlingen worden betrokken bij het maken van een concept map. Ze krijgen de gelegenheid om notities te nemen omtrent het hoofdbegrip.
- Een concept map op het einde van de les gebruikt worden als samenvatting van de leerstof. Men gaat het hoofdbegrip, de titels, de ondertitels en stellingen en principes hiervan structureren. Op deze manier voorkomt men dat leerlingen uit het hoofd gaan leren.
- Concept mappen zijn 2 dimensionale leerprocessen. Dit is een effectieve en nuttige manier om de leerstof visueel en concreet voor te stellen (vertaald uit; Schuster, 2002: 2)

Het maken van een concept map

Er is uitgelegd dat conceptmappen 2 dimensionale leerprocessen zijn. De doelstelling hiervan is om relaties tussen begrippen uit dezelfde categorie concreet voor te stellen en dat leerlingen dit ook zo gaan leren (vertaald uit; Kalayci, 2002: 78). Om de relaties tussen begrippen voor te stellen en om begrippen concreter te maken zijn er verschillende manieren van conceptmappen. Vanuit deze benadering is Joseph Donald Novak de grondlegger van conceptmappen. Volgens deze benadering moet een concept map uit de volgende stappen opgebouwd zijn:

1. Je moet de vraag waarover je informatie wilt, rond een thema of een probleem vaststellen. Deze vraag moet je herhalen om 10 a 20 woorden begrippen te vinden. Voor sommigen is het interessant om deze begrippen op een post-it op te schrijven. Als je d.m.v. van een pc een concept map maakt, kan je de begrippen groeperen. De benamingen van begrippen moeten uit 1 of 2 ,3 woorden bestaan.
2. Op de concept map ga je eerst het centrale begrip en daarna de andere begrippen in hoogte rangschikken. Het kan zijn dat je het moeilijk kan hebben om te bepalen welk begrip centraal staat. Hierbij maak je gebruik van de vraag om het centrale begrip vast te stellen. Soms kan uit deze zoektocht een nieuwe centrale begrip ontstaan of moet je het centrale begrip aanpassen.
3. Indien nodig kan je nieuwe begrippen toevoegen aan de lijst.
4. De schema stel je op door het centrale begrip boven te plaatsen. Heel vaak worden er 1,2 of 3 centrale begrippen boven op de schema geplaatst.

5. Kies 2,3 of 4 begrippen uit om onder het centrale begrip(pen) te plaatsen. Let wel op dat er onder elk centraal begrip niet meer dan 3 of begrippen plaatst. Als er onder een centrale - of sub begrip , meer dan 6 of 7 begrippen staan, is het mogelijk om een gemeenschappelijk betekenis te geven aan een begrip. Zo ontstaat er een andere opstelling in je concept map.
6. Begrippen worden met elkaar verbonden (d.m.v. pijltjes). De lijnen worden met link woorden ondersteund. Linkwoorden moeten de relatie tussen 2 begrippen ondersteunen. Hierdoor kunnen linkwoorden als een uitbreiding of als een voorstel geïnterpreteerd worden. Er ontstaan interpretaties door verbintenissen.
7. Aanpassingen, toevoegingen en veranderingen aan het sub begrip kan leiden tot veranderingen in de structuur van het schema. Het kan zijn dat je dit meerdere keren moet doen. Deze zoektocht zal doorgaan totdat er nieuwe informatie en betekenissen gevonden worden. Tijdens deze veranderingen zijn de post- it papieren en de pc gemaakte schema's een groot hulpmiddel.
8. Onderzoek op het schema (concept map) de verbanden tussen diagonale (cross links) begrippen. Zoek de aandachtspunten tussen deze verbanden (linkwoorden). Diagonale (cross links) verbanden kunnen een hulpmiddel zijn om nieuwe relaties met het centrale- en sub begrip te zien en te vinden.
9. Speciale voorbeelden met betrekking tot het begrip kunnen onderaan het label staan. Met eenzelfde begrip kunnen er verschillende conceptmappen gemaakt worden. Er kan geen sprake zijn van een soort concept map. Relaties tussen begrippen wordt door iedereen anders geïnterpreteerd. Het is heel normaal dat conceptmappen verschillend kunnen zijn (vertaald uit; Novak, 1998: 227-228).

Soorten concept mappen

1. Stroomschema (Flow Charts): Een stroomschema is een weergave van de feitelijke volgorde waarin processen plaatsvinden.
2. Cyclusdiagram (cycle diagram): Cyclus diagrammen tonen de circulaire relaties tussen gerelateerde processen.
3. De voorspelbaarheid boom (predicability trees): Met het begrip wilt men tot een vaststelling komen (vertaald uit; Akyürek, 2004: 127).
4. Mind map: Het centrale begrip wordt in het midden geplaatst zodat andere begrippen ermee verbonden worden.
5. Hiërarchische concept map: Geeft info over begrippen in een dalende volgorde van belangrijkheid. Het centrale begrip wordt boven geplaatst. Het geeft de mogelijkheid om op een andere manier het verband tussen begrippen te structureren.
6. Systeem concept mappen: Ordent de informatie, in een formaat dat vergelijkbaar is met een stroomschema, met toevoegingen van 'inputs' en 'outputs'.
7. Keten conceptmappen: Is ook bekend als 'opeenvolgende' of 'sequentiële' map. Deze map is een opeenvolging van link begrippen of relaties tussen begrippen (vertaald uit; Kaya, 2003(1): 73-74).

Concept mappen en het aanleren van begrippen in islam lessen.

Het is algemeen aangenomen dat men tegenwoordig het operationele leren omgeruild heeft met het conceptuele leren. In deze tijd krijgen we een expansie van info over ons heen. Indien tijdens het leren de nadruk niet zou liggen bij het leren van algemene begrippen, dan zou dat ons waarnemingsvermogen overstijgen. We zouden de gestreefde resultaten niet behalen. Als we de verschillende methodes bekijken om begrippen aan te leren zien we als eerst de klassieke methode. In deze methode worden begrippen op de volgende manier aangeleerd. Men zegt een begrip. Er wordt uitleg gegeven over het begrip. Het begrip wordt verduidelijkt door kenmerken te beschrijven en te onderscheiden. De leerlingen zoeken naar positieve- als negatieve voorbeelden van het begrip. Deze methode is niet effectief genoeg om begrippen aan te leren. Het probleem ontstaat wanneer je het begrip definitief moet omschrijven. In islamlessen wordt meestal deze methode toegepast. Islamonderwijs bestaat overwegend uit het leren van begrippen.

Begrippen zijn bouwstenen van informatie. Relaties tussen begrippen vormen de wetenschappelijke principes. Om deze reden is de realisatie van het werkveld van islamlessen gebaseerd op de werkelijkheid van het begrip.

Memoriserende islam lessen moet plaats maken voor bevestiging;

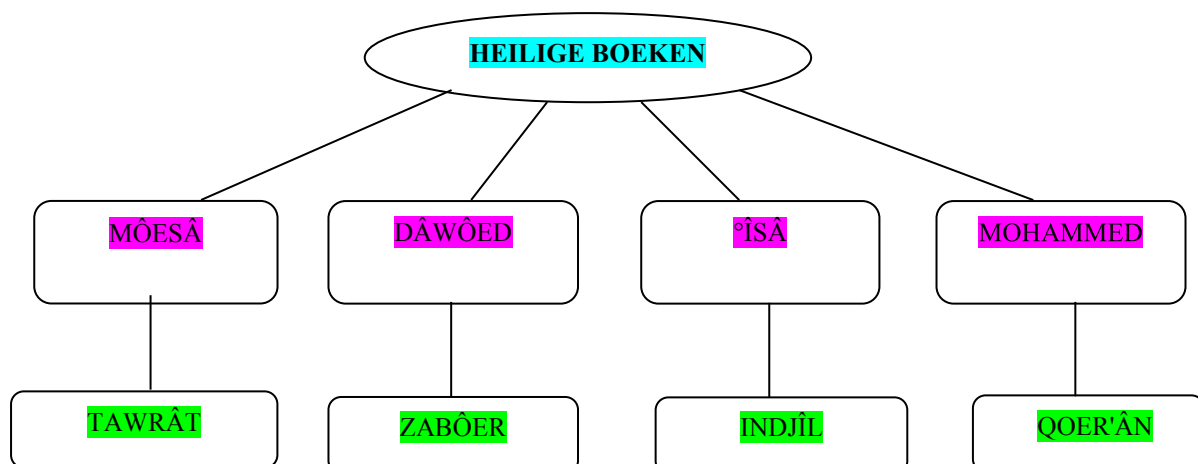
- Gericht op betekenisvol leren.
- Een sterke achtergrond hebben van begrippen.
- Er is behoefte aan islam lessen waarbij leerlingen actief betrokken worden.
- Islamlessen wordt in verband gebracht met theologie, godsdienstwetenschappen en wetenschappelijk onderwijs.

Dit is de reden om tijdens islamlessen aandacht te besteden aan inhoudelijke 'goede' lessen. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van methodes en materialen. Een van deze methode en materialen is de concept map. Concept map is een hulpmiddel om de abstracte leer van islamlessen te onderwijzen. Dit om de inhoud zinvoller en concreter te maken.

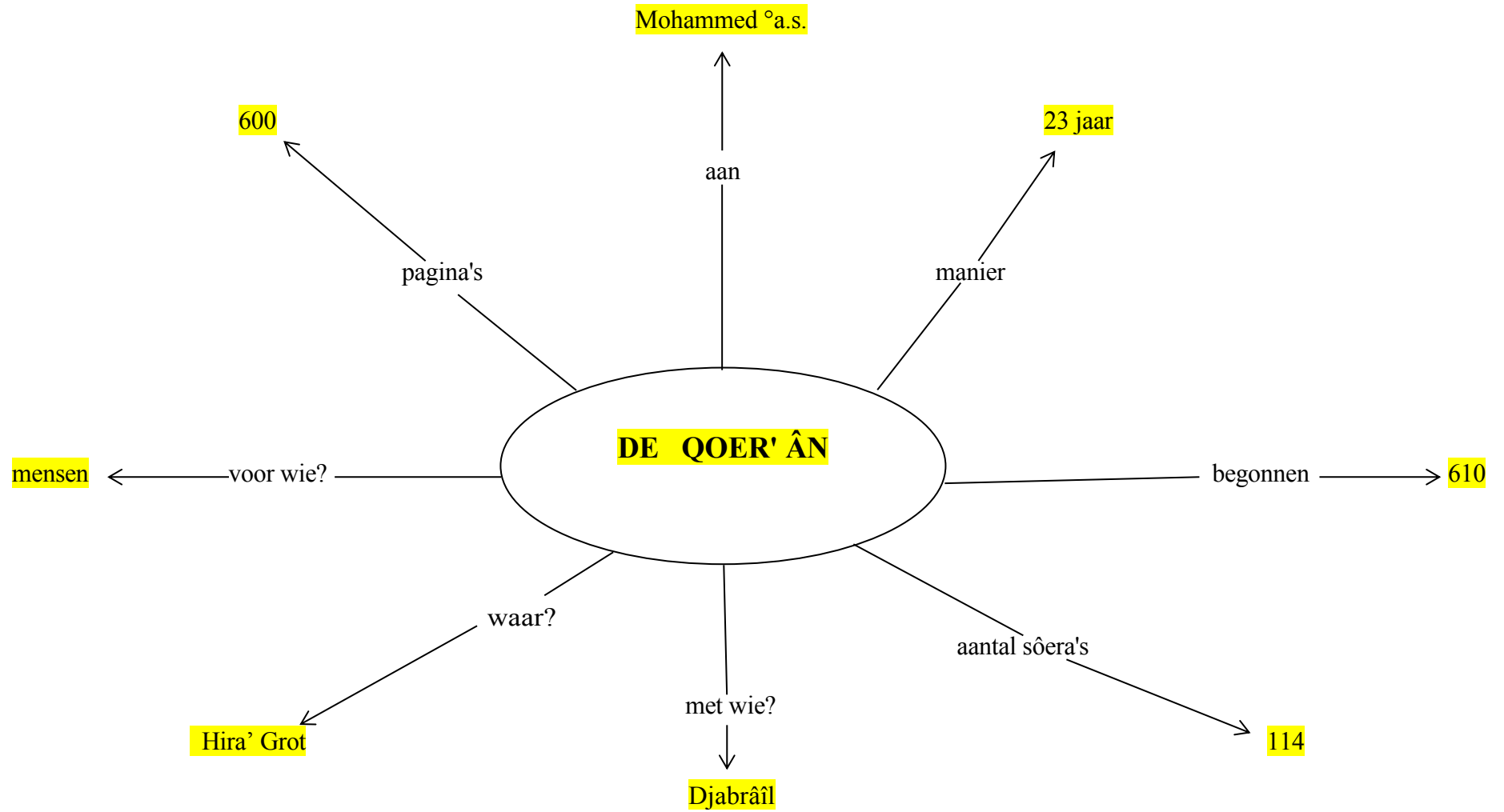
Toepassingsgebieden, voorbereidingen, soorten en de voordelen van conceptmappen (in islamlessen) is al hierboven beschreven.

Hieronder zijn i.v.m. islamlessen een paar voorbeelden van concept mappen uitgewerkt.

Een conceptmap over de Heilige Boeken.

Een concept map i.v.m. Koran

DE TIJDEN VAN HET GEBED

OCHTENDGEBED

MIDDAGGEBED

NAMIDDAGGEBED

AVONDGEBED

NACHTGEBED

een mind map

DE SOORTEN

DAGELIJKSE GEBEDEN

VRIJDAGSGEBED

FEESTGEBEED

TARÂWÎHGEBED

BEGRAFENISGEBED

HET GEBED

Naar de Ka°ba toe bidden

inhaalgebed (= qadâ')

intentie

nafla

properheid

soenna

bedekken

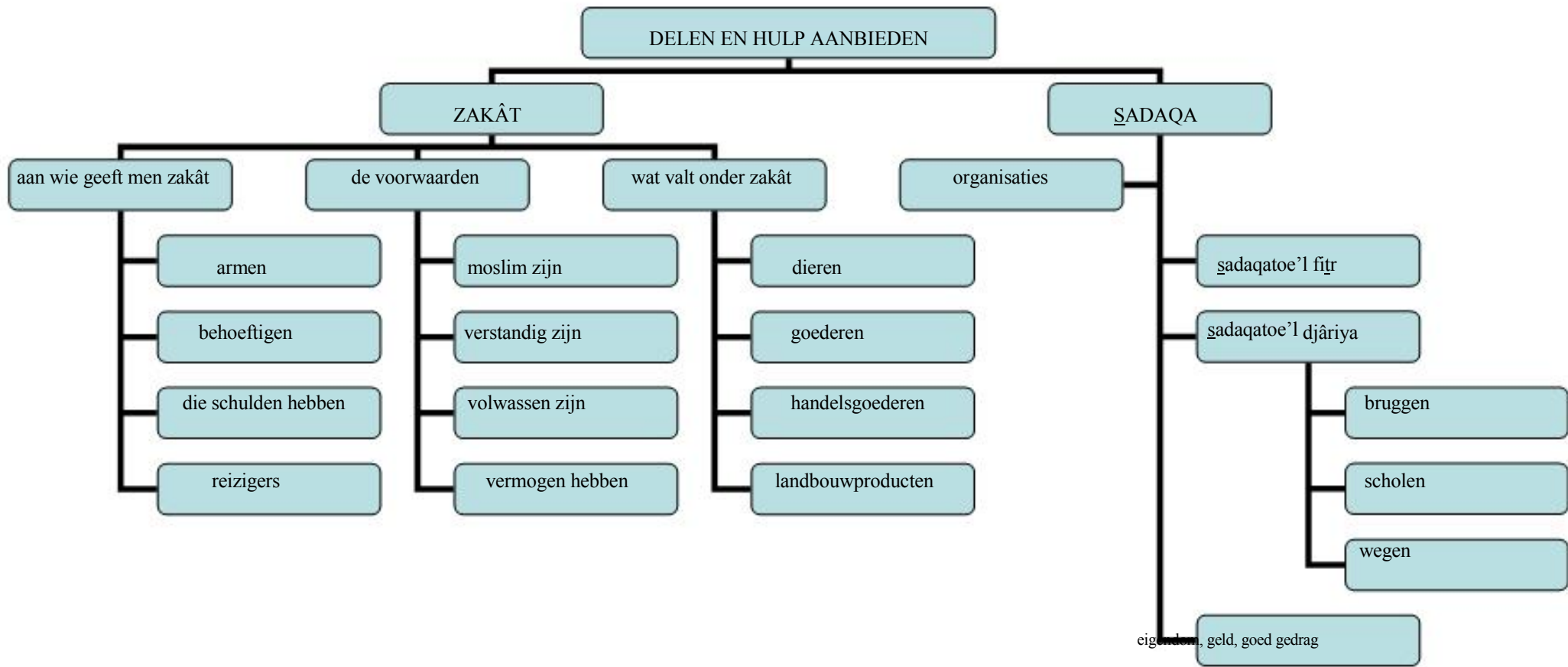
wâdjib

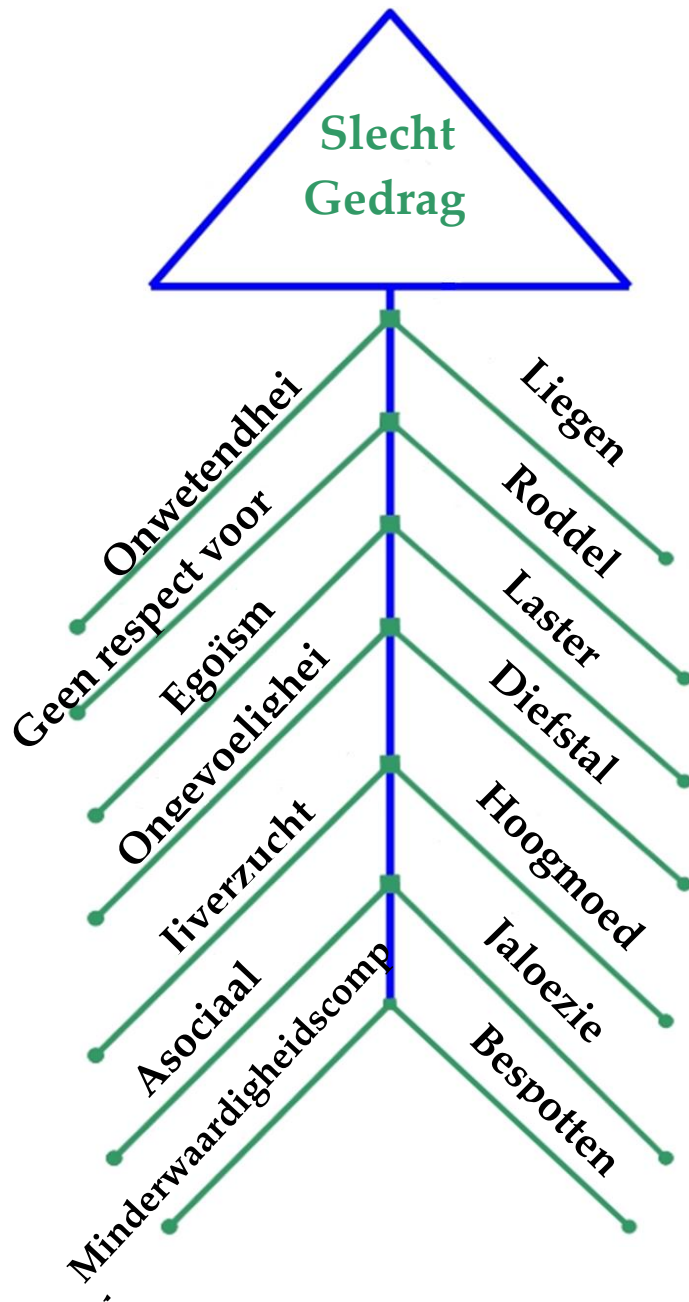
woedô'

fard

de verplichtingen van het gebed

in overeenstemming met een gebed

Het visgraatdiagram
DE OORZAKEN VAN SLECHT GEDRAG

7.3. De werken in de religieuze taal.

De leerkracht kan het nodig hebben om tijdens de islam lessen van tijd tot tijd te werken aan een religieuze tekst. Dus hoe kunnen de leerkrachten werken aan een religieuze tekst?

Voor het onderwijzen van een bepaald onderwerp waar de leerkracht gebruik zal maken van de methodes en tools, met andere woorden, hoe gaat de leerkracht zich voorbereiden om het onderwijs te ondersteunen? Bij het doceren van een religieuze tekst, heeft de leerkracht meer voorbereiding nodig. Omdat de religieuze taal symbolisch is. Bij religieuze teksten wordt gebruik gemaakt van analogie, metafoor en suggestieve uitdrukkingen. Daarom is het begrip van de woorden en symbolische meningsuiting een belangrijke kwestie bij het onderwijzen van een religie.

Terwijl de leerkrachten in de klas werken aan de vertaling van de Koran kan de leerling soms moeite hebben met het begrijpen van de belangrijkste idee van een vertaalde tekst. Maar als de leerling de kans krijgt om de tekst in eigen woorden uit te drukken, gaat hij de tekst beter begrijpen.

Enkele tips die de leerkrachten kunnen helpen bij het werken op een religieuze tekst:

- In de eerste plaats moet de tekst meerdere malen samen gelezen worden met de leerlingen.
 - Na het lezen van de tekst, moeten er vragen gesteld worden aan de leerlingen om het begrijpen van de tekst te vergemakkelijken.
- a. **Communicatie in de tekst:** Wie spreekt? Voor wie wordt het bedoeld? Waarom praten hierover? Deze vragen zijn geschikte vragen voor de leerlingen in het basisonderwijs.
 - b. **Over de symbolische uitdrukking in de tekst:** Wat zijn de symbolische woorden en uitdrukkingen in de tekst? Wat kan de reden zijn van hun gebruik? Hoe kunnen we vandaag dezelfde verklaring zeggen? Als we vandaag dezelfde uitdrukking willen gebruiken, hoe gaan we het dan zeggen?

In het voortgezet onderwijs zijn dergelijke vragen belangrijk. De functie die het idee concretiseert duurt tot ongeveer de leeftijd van 13. De leeftijd van 13 wordt aanvaard om religieuze concepten af te leggen en deze leeftijd heeft op het gebied van religie de vorming van volwassenen. Op deze leeftijd worden religieuze concepten en ideeën beschouwd als meer abstracte termen, de taal van de religie begrijpen wordt eenvoudiger. De vragen i.v.m. de tekst kunnen het hebben over de helden en hun gedragingen. Bij een beschreven of aangegeven religieuze tekst worden zulke vragen gesteld met het oog om het over te dragen aan anderen. In het kort zullen de leerlingen gemotiveerd worden. Daarnaast zullen de leerlingen de gewoonte krijgen om gebruik te maken van de informatie. Leerlingen die een rijke woordenschat in hun eigen taal beheersen zullen de verborgen verklaring in de taal van religie en religieuze expressie in teksten sneller begrijpen.

Bij het beantwoorden van de vragen is de beste manier om de klas in groepen van 6-8 te verdelen. Daarnaast kunnen de vragen ook als huiswerk gegeven worden. Zo zal de bijdrage van alle leerlingen worden versterkt.

Als we de leerlingen met hun eigen woorden, met hun eigen taal symbolen de kans geven om hun zelf uit te drukken, tegelijkertijd kunnen we mogelijke uitleg geven over dingen die hen verrassen en onderdrukken.

Natuurlijk moet de islamleerkracht een geschikte religieuze tekst aanpakken, met de huidige voorwaarden en als het nauwer bij het gedrag van zijn leerlingen wordt zal de lessen aangenaamer verlopen. Daarom zal er geen sprake zijn van een niet serieus genomen les.

7.4. Gebruik van de verzen in de islamitische les

Tijdens een onderwijsleerproces in de islamitische lessen worden er verzen (âyat) en ahâdîs gebruikt om het geleerde onderwerp te ondersteunen. Bij het onderwijzen van verzen en ahâdîs in islamitische lessen zijn de didactische technieken zeer nieuw. Meestal worden de vertalingen van de verzen voorgelezen, op het bord gelezen of geprojecteerd. Echter is er nog geen voortouw genomen over de methoden en technieken in de grondslagen hoe de verzen en ahâdîs benut zullen worden of gebruik kunnen maken van verzen en ahâdîs om een beschreven onderwerp uit te leggen. De nieuwe ontwikkelde Elementaire Leer van de Islam Onderwijs Programma wordt er belang gehecht aan het onderwijzen en leren op basis van de Koran en de verordening van het proces in die richting gericht. In deze context, is het belangrijk dat de leerkracht kennis heeft over de technieken om verzen en ahâdîs te gebruiken in de islamitische lessen. Hieronder zijn er een aantal technieken voorgesteld hoe een Leermeester Islamitische Godsdienst de verzen en ahâdîs in het onderwijsleerproces gebruik kan maken. Deze technieken zijn als volgt (vertaald uit; Dogan -Tosun, 2003).

1. Uitleg van de termen:

Definities: De onbekende woorden in een vers kan men volgens het woordenboek de betekenis vastleggen door te kijken naar het hele vers en de samenstelling van de uitleg van het vers.

Toepassing: Het vers kan geprojecteerd worden op het bord. De onbekende woorden in het vers onderlijnen op de acetaat. De betekenissen van de onbekende woorden en de gepaste uitleg worden aan de leerlingen gevraagd om op te zoeken in het woordenboek. Als dit proces voltooid is wordt de betekenis van het vers gegeven en het vers toegelicht.

De voordelen:

- Door de onbekende woorden in het vers te benadrukken zal de leerling zich concentreren op het vers.
- Technisch geeft de leerlingen de gelegenheid om na te denken over het vers.
- Verwijst de leerling om onderzoek te doen en toe te voegen aan de oplossing van het probleem.
- Bijdraagt aan de ontwikkeling tot besluitvorming vermogen van de leerling.
- Deze techniek is ook geschikt, evenals individuele studie en is ook geschikt om in een groep te functioneren.

2. Bepaling van de kernbegrippen:

Beschrijving: Het vers over het onderwerp op de belangrijkste concepten en het gebruik ervan in de zin bepalen omvat de activiteiten.

Toepassing: Het vers wordt door een overhead projector weerspiegeld, “Welke zijn de belangrijkste trefwoorden binnen het vers?” kan als vraag gesteld worden aan de leerlingen. De verschillende antwoorden kunnen op het bord geschreven worden. Nu kan de leerkracht vragen aan de leerlingen om zinnen op te bouwen aan de hand van de woorden die op het bord staan. Dan pas kan de leraar een samenvatting geven van het vers.

Voordelen: De leerlingen kunnen de trefwoorden zelf bepalen binnen het onderwerp, dat kan interesse wekken bij de leerlingen zodat ze het onderwerp gemakkelijker onthouden.

- Zinnen opbouwen met de trefwoorden zal de leerlingen helpen waarnemen en begrijpen.
- Omdat het onderwerp geassocieerd wordt met het leven van de leerling, zal het leren zinvol zijn en het begrijpen ervan gemakkelijk worden.

- Geeft de mogelijkheid om de leerlingen bij de les te betrekken.
- De leerling is gecentreerd.
- De gelegenheid van een technische werkgroep geeft de mogelijkheid om de interactie te verhogen tussen de leerlingen en zorgt ervoor dat de leerlingen socialiseren.

3. Het vinden van beginselen die worden gegeven in het vers:

Beschrijving: De beginselen van het vers kan technisch gedefinieerd worden door de leerlingen.

Toepassing: De leerkracht kan door middel van een overhead projector het vers weerspiegelen. Aan de leerlingen: “ we gaan de beginselen van het vers bespreken” zal de leerlingen doen denken over het vers en zullen de beginselen beginnen te bepalen. Ondertussen zijn de beginselen op het bord geschreven. Na de bepaling van de beginselen kan de leerkracht de volgende vraag stellen: “ Hoe kunnen deze beginselen een richting geven in ons leven?” “Wat zal er veranderen als we het doen of niet doen?” De antwoorden van de leerlingen kunnen binnen een groepsdiscussie besproken worden.

Voordelen:

- Actieve participatie van de leerling wordt versterkt.
- Helpt de leerlingen reflecteren op het vers en geeft de mogelijkheid om opmerkingen te maken.
- Verbanden leggen tussen het onderwerp en het leven zal leren permanent zijn.

4. Het bepalen van de kijk hoek in het vers:

Beschrijving: Het oogpunt moet uitgaan van de effectiviteit van het vers en door de leerlingen bepaald worden.

Toepassing: Vers en verzen worden door een overhead projector weerspiegeld. De vraag: “Wat wordt er verteld in het vers?” gesteld aan de leerlingen. De antwoorden kunnen in het kort op bord geschreven worden. De antwoorden wordt door een leerling volledig gelezen en dan proberen tot een resultaat te komen. Als laatst kan de leerkracht samen met de leerlingen de gewenste implicaties bepalen.

Voordelen:

- De leerling neemt actief deel in de klas.
- Stimuleert de leerling om over het vers na te denken.
- Aan de hand van de antwoorden van de leerlingen tot een conclusie komen zal het zelfvertrouwen van de leerlingen tot succes leiden.
- Handelen aan de hand van de reacties van de leerlingen zal een voltooiing zijn van de tekortkomingen en de correctie van fouten geeft de gelegenheid dat de leerlingen zichzelf kunnen beoordelen.

5. Het vinden van de waarden in het vers:

Beschrijving: De techniek om de universele waarden in het vers bepalen door de leerlingen.

Toepassing: De leerkracht weerspiegelt het vers met een overheadprojector en stelt de vraag: “Wat zijn de universele waarden die aan de mensen worden bedoeld?” Na de vraag duidt de leerkracht enkele leerlingen aan die nog niet aan het woord zijn geweest en de waarden worden bepaald in het vers. De antwoorden komen op het bord. Aan de hand van de gevonden waarden kunnen de leerlingen een verhaal schrijven. Dit kan ook als een huistaak gegeven worden aan de leerlingen. Enkele verhalen kunnen voorgelezen worden en de rest opgehaald door de leerkracht.

Voordelen:

- De leerling neemt actief deel in de klas.
- Omdat de waarden door de leerlingen zijn gevonden geeft de leerlingen de gelegenheid om te reflecteren op het vers.
- Stimuleert de ontwikkeling aan de besluitvorming vaardigheden bij de leerlingen.
- Door de leerlingen een verhaal te laten schrijven kan de leerkracht aanhalen wat de leerlingen hebben begrepen. Dit geeft de gelegenheid om de leerlingen te leren kennen.
- Het ontwikkelt de ideeën. Ontwikkelt het schrijven van vaardigheden om hun dromen uit te drukken.

6. Meningsvorming:

Beschrijving: Door het vers te bespreken, hoe het vers richting kan geven in menselijk leven, meningsvorming techniek.

Toepassing: In de vorm van een technische grote groepsdiscussie uitvoeren. De leerkracht is de beheerder van de discussie. Het vers wordt weerspiegeld door een overheadprojector. Het vers wordt door de leerkracht voorgelezen en een vraag gesteld aan de leerlingen: - “Wat wordt er bedoeld in het vers?”

- “Hoe kan een vers richting geven in het leven van een gelovige?”
- “Welke voorbeelden kunnen jullie geven die jullie zien in de omgeving?”

Zo wordt er een denkproces voor een discussie gestart.

Leerlingen die over het vers willen spreken kunnen reacties geven. De leerkracht moet in een democratische omgeving iedere leerling het woord geven. De leerkracht moet een positieve houding aannemen bij adviezen van de leerlingen. Het doel hier, de uitwisseling van gedachten na het onderzoek vanuit elke hoek en dan de waarheid bereiken. De leerkracht moet de discussie goed in de controle houden en richting geven aan de tevoren opgestelde discussievragen. Ten slotte moet een algemene schets van het onderwerp en als gevolg een samenvatting gemaakt worden.

Voordelen:

- De opkomst van de consensus is effectief.
- De leerling is actief in de les.
- De leerling ontwikkelt vaardigheden in interpretatie.
- Analyse, synthese, evaluatie kan dienen op hoge cognitief niveau.
- De leerlingen ontwikkelen krachten van individueel leren.
- De leerling ontwikkelt luistervaardigheid door de medeleerlingen te luisteren en wint een democratische houding.
- Versterkt een beter begrip van het onderwerp.
- De leerling ontwikkelt het vermogen om te kijken naar veelzijdige evenementen.
- Zorgt voor de communicatie tussen leerling-leerkracht en medeleerlingen. Geeft de leerlingen de kans om van elkaar te leren.
- De leerlingen vinden de gelegenheid om zich te uiten.
- De leerlingen geven voorbeelden van hun eigen ervaringen dat betrekking heeft met het onderwerp die het leren zinvol maakt.
- Geeft de leerlingen de mogelijkheid om te denken over het vers.
- Helpt de leerkracht om zijn leerlingen te leren kennen.

7. Bepaling van het vers i.v.m. het onderwerp:

Beschrijving: De bepaling van verzen i.v.m. het onderwerp door de leerlingen en de oprichting van de relatie tussen de activiteit van het onderwerp.

Toepassing: De leraar vindt de verzen over het onderwerp of niet gerelateerd aan het onderwerp en plaatst het gemengd op acetaat. De verzen worden weerspiegeld door een overheadprojector. Aan een leerling wordt gevraagd om de verzen te lezen. De volgende vraag wordt gericht naar de klas: “Welke van deze verzen zijn direct gerelateerd aan het onderwerp”? Aan de leerlingen die antwoorden zal de volgende vraag gesteld worden: “Wat wordt er beschreven in het vers, hoe wordt het geassocieerd met het onderwerp?”

Voordelen:

- Geeft de leerlingen de gelegenheid om na te denken over het vers.
- De leerling wordt ontwikkeld om opmerkingen kenbaar te maken en zijn gedachten uit te drukken.
- Door vragen te stellen worden de leerlingen bij de les betrokken.
- Doordat de leerling het vers over het onderwerp moet vinden ontwikkelt de besluitvorming vaardigheden van de leerling.

8. Het onderwerp met een verhaal uit de Koran vertellen:

Beschrijving: Het selecteren van een verhaal uit de Koran en door het verhaal inzicht krijgen over het onderwerp.

Toepassing: De leerkracht kiest volgens het niveau van de leerlingen een verhaal(parabel) uit de koran die aansluit op het onderwerp. De geselecteerde parabel wordt op acetaat voorbereid. De verzen worden door de leerkracht gelezen. Over het beschreven evenement worden de gedachten van de leerlingen genomen. Door middel van dit legt de leerkracht het onderwerp uit. Belangrijke punten worden benadrukt door een samenvatting van het verhaal.

Voordelen:

- De leerlingen krijgen de mogelijkheid om na te denken over de verzen.
- Praten over het onderwerp, ontwikkelt de leerling het vermogen om zichzelf uit te drukken en het maken van opmerkingen.
- Omdat het onderwerp wordt ondersteund door een parabel uit de Koran verhoogt het beter onthouden van het onderwerp.
- De aandacht van de leerling wordt gemakkelijk getrokken naar het onderwerp.
- De leerling ontwikkelt luisterende en begrijpende vaardigheden.
- De parabels zal ons helpen om het doel dat we willen of gericht op de doelgroep te bereiken.
- Staande in de cruciale gebeurtenissen “Wat zou jij doen” vragen, zal de toespraak over het onderwerp versterken bij de leerlingen.
- Door dat het onderwerp verrijkt wordt met een parabel uit de Koran gaat de les leuker worden.

8. METING EN EVALUATIE

Door middel van metingen en evaluaties kan men nagaan of de programma's binnen de islamlessen het gewenste succes opbrengen en of de verwachte kennis, vaardigheden en attitudes bij de leerlingen zich al dan niet ontwikkelen. 'Meting en evaluatie' biedt de mogelijkheid om het leerproces continu te volgen en om de opkomende problemen in elke fase te bepalen en op te lossen. Evaluaties mogen niet enkel resultaatgericht zijn, door ook het proces te evalueren kan men de tekortkomingen en probleemgebieden van leerlingen bepalen en op tijd de nodige maatregelen treffen. Indien nodig kan men ook de gehanteerde leeractiviteiten aanpassen. Evaluaties dienen uitgevoerd te worden in samenhang met de leeractiviteiten die overeenstemmen met de leerdoelen. De evaluaties binnen de islamlessen zouden op de eerste plaats moeten bijdragen aan de ontwikkeling van de leerlingen in dit vak en het oplossen van de geconstateerde problemen.

Aan de hand van diverse middelen en methodes dienen de competenties van de leerlingen zoals begrijpend lezen, kritiek geven, interpreteren, informatie verzamelen, analyseren, bevragen en problemen oplossen gemeten en beoordeeld te worden. Binnen het evaluatieproces dient men ook rekening te houden met de bekwaamheid van de leerlingen om verbanden te leggen tussen de geziene leerstof en de realiteit. In plaats van verworven kennis met elkaar te vergelijken moeten de leerlingen eerder de gelegenheid krijgen om deze te delen en meer bij te leren. De samenwerking tussen leerkracht en leerling is van essentieel belang voor het evalueren binnen het leer- en onderwijsproces. Zodoende moet de leerling ook betrokken worden in het evaluatieproces door gebruik te maken van zelf- en peerevaluaties.

Naast de traditionele evaluatiemiddelen moet ook de toepassing van eerder verworven kennis in nieuwe situaties beoordeeld worden in het gehele evaluatieproces. Met deze bedoeling kan men het succes van leerlingen toetsen aan de hand van observatieformulieren, posters, gesprekken, zelfevaluatie en peer- evaluatieformulieren, portfolio's, projecten, prestatietaken, open vragen en overhoringen bestaande uit vragen met lange en korte antwoorden, meerkeuzevragen, waar- onwaar vragen, matching vragen enzovoort.

Prestatiebeoordeling:

Een prestatiebeoordeling kan gedefinieerd worden als de evaluatie van taken en situaties die rekening houden met de individuele verschillen van leerlingen en hen de mogelijkheid bieden om hun kennis en vaardigheden in actie om te zetten en deze toe te passen in de realiteit. Een prestatiebeoordeling tracht in relatie met de leerwinst aan te tonen hoe de leerling de problemen in zijn dagelijks leven zal oplossen en hoe hij zijn kennis en vaardigheden hiervoor zal gebruiken. Met prestatie-evaluaties krijgen de leerlingen de kans om te werken en te herhalen en de graad van hun competenties volgens de vastgestelde normen naar voor te brengen in een brede tijdspanne zonder beperkt te worden door een examenduur. Een dergelijke evaluatie eindigt met een tastbaar product of een waarneembaar prestatie.

Aan de hand van situaties en opdrachten in een prestatiebeoordeling kunnen leerkrachten rechtstreeks observeren en punten geven op hoe de leerlingen analyseren, problemen oplossen, experimenteren, conclusies trekken, samenwerken, mondeling presenteren en een product vormen. De prestaties van leerlingen worden beoordeeld aan de hand van projecten, prestatietaken, zelfreflecties, portfolio's, open vragen etc.

Prestatietaken:

Dit zijn opdrachten die het opleveren van een product, het gelijktijdig gebruik en ontwikkeling vereisen van cognitieve, affectieve en psychomotorische vaardigheden van leerlingen die voorgeschreven staan in het programma zoals kritisch denken, problemen oplossen, begrijpend lezen, creativiteit en onderzoeken.

Onderaan staat een voorbeeld van een prestatietaak over sociale waarden geïllustreerd. Door vak- en klasleerkrachten kunnen nieuwe prestatietaken gevormd worden over passende onderwerpen.

- De leerlingen krijgen een kopie van de prestatietaak en de evaluatieschaal met een quotering waaraan de taak zal worden getoetst.
- De instructies worden klassikaal gelezen. De nodige begeleiding wordt gedaan.

Voorbeeld Prestatietaak

HOOFDSTUK	ARMENBELASTING, BEDEVAART EN OFFERFEEST
Doelstelling	Verwerft kennis over organisaties voor sociale hulpverlening en hun functies in ons land. (7 ^{de} doelstelling)
Duur	2 weken
Werkvorm	Groepswerk (afhankelijk van het leerlingenaantal groepen van 4 – 5 personen)
Verwachte prestaties	Onderzoeken, ontwikkelen van instrumenten om gegevens te verzamelen, gegevens rapporteren
Evaluatie	Evaluatieschaal, peerevaluatieformulier

Beste leerlingen,

Er wordt van jullie verwacht dat jullie sadaqa-, zakât- en hulporganisaties in jullie omgeving onderzoeken en een verslag maken over hun functies en de gevoelens en gedachten van hun personeel.

Om deze opdracht te vervullen moeten jullie de onderstaande stappen volgen:

1. Ga op zoek naar hulpverenigingen in jullie omgeving zoals het Rode Kruis, Religieuze stichting, moskeeën, scholen en andere liefdadigheidsorganisaties en kies er eentje uit.
2. Maak een interview met het personeel van de gekozen hulporganisatie.
3. Jullie moeten minstens 5 personen interviewen.
4. Jullie bereiden een aantal vragen voor zoals waarom zij daar werken en wat de voordelen zijn. Voor de interviewvraagjes mag je hulp vragen aan je leerkracht of andere volwassenen in je buurt.
5. Aan de hand van de informatie uit de gesprekken maken jullie een verslag over het maatschappelijk nut van dergelijke hulporganisaties.
6. Verrijk het verslag met foto's en tekeningen over de activiteiten van de gekozen instelling.
7. Is er volgens jullie behoefte aan zulke instellingen? Leg uit met voorbeelden.
8. Jullie krijgen 2 weken de tijd voor deze opdracht.
9. De opdracht zal beoordeeld worden volgens de onderstaande evaluatieschaal. Om jullie prestaties binnen de groep te evalueren zal het peerevaluatieformulier gebruikt worden.

Prestatietaak Evaluatieschaal

Kwalificaties	Werkpunt	Goed	Zeer goed
Onderzoeken en raadplegen	Er is geen voldoende onderzoek verricht over hulporganisaties en er is geen gesprek gevoerd met het personeel.	Er is wat onderzoek verricht over hulporganisaties en er werden 2 – 3 personen geïnterviewd.	Er is voldoende onderzoek verricht over hulporganisaties en er werd met voldoende aantal mensen gesproken.
Inhoud	De functie van sociale hulpverleningsorganisaties is niet voldoende benadrukt.	De functie van sociale hulpverleningsorganisaties is maar voor een stuk benadrukt	De functie van sociale hulpverleningsorganisaties is voldoende benadrukt.
Vormgeving Lay-out	Zaken zoals de functie van de hulporganisaties, hun werkgebieden, hun inkomstenbron, hun basis van hulpverlening zijn niet voldoende gedetailleerd met elkaar in verband gebracht.	Zaken zoals de functie van de hulporganisaties, hun werkgebieden, hun inkomstenbron, hun basis van hulpverlening voor een deel met elkaar in verband gebracht. Er zijn geen gepaste foto's toegevoegd.	Zaken zoals de functie van de hulporganisaties, hun werkgebieden, hun inkomstenbron, hun basis van hulpverlening zijn voldoende gedetailleerd met elkaar in verband gebracht. Deze werden ondersteund met foto's.
Samenwerking	Bij de voorbereiding zijn de taken verdeeld maar tijdens het project werden de afspraken niet gerespecteerd.	Bij de voorbereiding zijn de taken verdeeld maar tijdens het project werden slechts een aantal afspraken gerespecteerd.	Bij de voorbereiding zijn de taken verdeeld en tijdens het project werden alle afspraken gerespecteerd.
Planning	Tijdens het onderzoek is geen planning gemaakt en de taken zijn niet tijdig volbracht.	Tijdens het onderzoek is er een planning gemaakt maar de taken zijn niet volbracht volgens de planning.	Tijdens het onderzoek is er een planning gemaakt en de taken zijn tijdig volbracht volgens de planning.
Verslag	De bedenkingen van de groepsleden zijn niet opgenomen en er zijn veel tekorten in de resultaten van het onderzoek. Het is niet opgesteld volgens de spellingsregels.	De bedenkingen van de groepsleden en het resultaat van hun onderzoek zijn opgenomen in het verslag maar met tekorten in de uitleg. Het verslag voldoet niet volledig aan de spellingsregels.	Het verslag is geschreven volgens de spellingsregels. De bedenkingen van de groepsleden en het resultaat van hun onderzoek werden volledig opgenomen.

De opdrachten van de leerlingen worden beoordeeld via de bovenstaande evaluatieschaal en eventuele tekorten worden voor elk onderdeel (onderzoeken en raadplegen, inhoud, vormgeving (lay-out), samenwerking, planning, verslag) apart bepaald. De nodige maatregelen worden getroffen om deze tekorten te verhelpen. Voor de quotering worden de punten voor elk onderdeel opgeteld en in procenten omgezet.

Project:

Dit bestaat uit werkstukken die de leerlingen onder begeleiding van hun vakleerkracht individueel of in groep uitvoeren die analyse, onderzoek, interpretatie, beeldontplooiing, bijleren, eigen visie creëren en concluderen over een zelf gekozen onderwerp beogen.

Het proces van projectontwikkeling is een lang, complex en zwaar proces. Deze opdrachten ontwikkelen de belangrijke cognitieve vaardigheden van leerlingen zoals creativiteit, onderzoeken en communicatie. Omdat het gehele proces van ontwerp tot demonstratie van het project de stappen van het wetenschappelijk proces bevat zal het ook dienen om de wetenschappelijke procesvaardigheden te ontplooiën. Projecten vereisen richtlijnen en een standaard voor een cijferbeoordeling.

Observatie:

Het observatietalent van leerkrachten en hun observatieregisters zijn de beste middelen om de ontwikkeling van de gestreefde kennis en vaardigheden in de islamlessen te beoordelen. Observatie zorgt voor een snelle en juiste informatieverstrekking over de leerlingen. In de praktijk zijn snelheid en tijd belangrijk.

De leerkracht observeert:

- de antwoorden van leerlingen op vragen en voorstellen
- de deelname van leerlingen in klasdiscussies
- de deelname van leerlingen in groepswerken en discussies
- de reactie van de leerling op gemaakte opdrachten en materialen tijdens het leerproces

De volgende punten zullen de leerkrachten helpen bij het observeren:

- Gebruik dezelfde normen voor alle leerlingen bij het bepalen van de criteria
- Observeer elke leerling een paar keer
- Observeer elke leerling in diverse situaties en op verschillende dagen
- Observeer elke leerling voor verschillend gedrag, eigenschap en competenties
- Probeer de beoordeling van je waarnemingen zo snel mogelijk te registreren

Zelfreflectie:

Zelfreflectie is dat een individu zichzelf beoordeelt over een bepaald onderwerp. Zelfreflectie helpt het individu om zijn eigen vaardigheden zelf te ontdekken.

- Zelfevaluatie helpt de leerlingen om hun eigen sterke en zwakke kanten te bepalen
- Geeft aan de leerlingen de mogelijkheid om persoonlijke en interpersoonlijke normen te bepalen om zijn eigen prestatieniveau te meten en de motivatie te bevorderen
- Door zichzelf te evalueren voelt de leerling zich als een deel van het proces
- Ontwikkelt het vermogen om zichzelf van buiten uit te bekijken (Objectiviteit)

Er zijn ook nadelen verbonden aan dit type van evaluaties. Meestal mag men de vooringenomenheid niet negeren tijdens de beoordeling van eigen prestaties. In het begin kunnen er fouten optreden doordat de leerlingen niet ervaren zijn in zelfevaluatie. Het resultaat zal verbeteren naarmate de leerlingen ervaring opdoen.

Zelfreflectieformulier voor leerlingen

Dit formulier is opgesteld om jezelf te evalueren. Kruis het vakje aan dat jouw prestaties het best voorstelt.

Naam:

School:

Klas:

Dit heb ik geleerd!

Je kan jezelf testen over wat jij allemaal hebt bijgeleerd op het einde van het hoofdstuk “Het geloof in Profeten en Heilige Boeken”. Hiervoor moet je de volgende vragen beantwoorden. Kruis het vakje aan dat voor jou het meest van toepassing is.

☺ = Ik kan dit heel goed doen

☹ = Ik kan dit voor een deel goed doen

☹☹ = Ik kan dit helemaal niet

ZELFREFLECTIE

		☺	☹	☹☹
	Ik kan het woord ‘Profeet’ uitleggen.			
1.	Ik kan uitleggen waarom profeten uit mensen worden gekozen.			
2.	Ik kan de eigenschappen van profeten opsommen.			
3.	Ik kan enkele voorbeelden geven van profeten uit de Koran.			
4.	Ik kan een voorbeeld geven uit de Koran die illustreren dat de boodschappen van de profeten om hetzelfde doel zijn.			
5.	Ik kan het woord ‘heilig boek’ beschrijven.			
6.	Ik kan de redenen uitleggen waarom Allah een openbaring stuurde naar de mensen.			
7.	Ik kan de heilige Boeken opsommen.			

Als je op het einde twee keer ☹ of één keer ☹☹ hebt aangekruist, moet je deze onderwerpen herhalen.

Peerevaluatie:

Dit is dat de leerlingen elkaars werkstukken zoals taken, opzoekingen, projecten en verslagen evalueren. Terwijl de leerlingen het bekwaamheidsniveau van hun medeleerlingen afmeten ontwikkelt het eigen kritisch denken zich mee. Peerevaluaties geven de leerkracht feedback over de voortgang en competentieniveaus van de leerlingen. Om een subjectieve aanpak bij de leerlingen te vermijden is het nuttig dat de criteria van de peerevaluatie door de leerkracht wordt bepaald.

Peerevaluatieformulier

Vul dit formulier apart in voor elk groepslid waarmee je samenwerkt.

Naam van de leerling	:
Groepsnaam	:
Naam van de evaluerende leerling	:

1) Wat is de bijdrage aan de groep van het groepslid die jij beoordeelt ?
.....
.....
.....

2) Wat zijn zijn werkpunten die de groepsprestatie beïnvloedden?
.....
.....
.....

3) Heeft jouw medeleerling zijn verantwoordelijkheden vervuld?
.....
.....
.....

4) Werkt jouw medeleerling samen met de groepsleden?
.....
.....

Het is aanbevolen om tijdens het educatief proces de zelf- en peerevaluaties te gebruiken om doeltreffend te leren en niet louter om de leerlingen punten te geven.

Portfolio:

Een portfolio is een verzameling van werkstukken van een leerling die zijn verwezenlijkingen over één of meerdere onderwerpen, zijn inspanningen en de fasen die men onderging aantoonst. De leerling kiest de onderdelen van zijn portfolio uit zijn werken tijdens klasactiviteiten, zijn prestatietaken en projectstudies wat volgens de leerling zijn prestaties het best weerspiegelen. De portfolio, resulterende uit de keuze van de leerling is voor de leerkracht als voor de leerling een evaluatiemiddel.

Waarvoor dient een portfolio?

- In de komende jaren kunnen leerkrachten informatie verstrekken uit de portfolio's die typerende prestatiegegevens van leerlingen opnemen.
- De evolutie van de leerling wordt beter opgevolgd en kan gestaafd worden met

bewijsmateriaal.

- Ouders krijgen voorbeelden te zien die de prestaties van de leerling aantonen waardoor zij betrokken worden in het educatief proces.
- De zelfdiscipline en verantwoordelijkheidszin van de leerling wordt gestimuleerd en de leerling leert zichzelf evalueren.
- De overtuiging dat de leerling een geslaagde prestatie heeft geleverd in een bepaald domein motiveert de leerling en zet aan tot betere prestaties.
- De gebieden die binnen het onderwijsprogramma aan verbetering toe zijn worden opgespoord.
- De leerlingen worden beoordeeld aan de hand van hun portfolio.

Waaruit bestaat een portfolio?

- Inhoudsopgave
- Voorwoord, samenvatting of eigen bevindingen
Hier schets de leerling een beeld over de ontwikkeling en vooruitgang van het project.
(Waar was de leerling in het begin? Hoe heeft hij deze fase bereikt?)
- De gids opgemaakt door de leerkracht
(Zorgt dat de leerlingen weten wat een portfolio is en hoe zij dit tot stand moeten brengen)
- Taken van de leerlingen (de taken tijdens de ontwikkelingsfase alsook de aangepaste versies)
- Onderzoekwerk, verzamelwerk
- Diagrammen, foto's, tekeningen
- Video- en geluidfragmenten, Cd's
- Groepstaken en projecten
- Brieven van leerlingen
- Controlelijsten van de leerkracht (evaluaties)
- Evaluatieformulieren
- Motivering van de keuze (Hier vertelt de leerling zijn eigen mening. Wat heb ik hieruit geleerd? Waarom heb ik dit werk bijgehouden? Welke problemen deden zich voor? Wat is voor mij de betekenis van dit werkstuk? Wat zijn mijn zwakke punten? enz.)

De voorbereidingsfasen van de portfolio

- Het bepalen van het doel van de portfolio
- Bepalen van doelstellingen
(bv.: begrijpend lezen, eigen inspiratie gebruiken, interpreteren, correcte taalgebruik etc.)
- Bepalen van de taken voor de portfolio
- Bepalen van de evaluatiecriteria
- Verslag opmaken voor elk werkstuk
- Samenwerking met ouders

Taken van de leerkracht tijdens de voorbereidingsfase

- Voorstellen van de portfolio, eventueel met een voorbeeld
- Vertellen dat de portfolio een instrument om te evalueren is
- Opstellen van een begeleidende gids
- Voorbeelden geven van wat er zich in een portfolio mag bevinden (projecten, onderzoekswerk, opstellen, teksten, evaluatieformulieren etc.)

- Regelmatig evalueren en het beste resultaat kiezen uit de gemaakte opdrachten
- De leerlingen vragen om hun keuzes te motiveren en hun werk te evalueren
- De leerlingen de mogelijkheid geven om materiaal met elkaar te delen
- Uitleggen hoe elke fase beoordeeld wordt en op welke basis punten worden gegeven
- Feedback geven (bv. Opstellen van een sterkte - zwakteanalyse waarin de zwakke en sterke punten van de leerlingen worden besproken)

Op de volgende pagina's staan voorbeelden van formulieren en werkschema voor een portfolioproject.

Leerkrachten kunnen hier gebruik van maken om de leerlingen een portfolio te laten opstellen.

TIJD	OPDRACHTEN	TAKEN LEERLING	TAKEN LEERKRACHT	TAKEN OUDERS
Week 1 en 2	Kennismaking Portfolio	Gaat op zoek naar informatie over waarom een portfolio wordt opgesteld en hoe het materiaal wordt gekozen. Deze informatie wordt schriftelijk bijgehouden in de portfolio.	Stelt de portfolio en werkschema voor. Stelt criteria voor om de beste keuze te maken. Legt de evaluatiecriteria uit. (Bijlage 4) Informeert de ouders over de portfolio.	Informeert zich over de portfolio.
Week 3-4-5	1. Tussenfase: materiaal verzamelen	De leerling verzamelt het nodige materiaal. Hij kiest 1 of 2 stukken uit voor de portfolio. Hij motiveert zijn keuze en doet een zelfevaluatie. (Bijlage 6) De leerling elimineert en ontwikkelt het gekozen materiaal.	Observeert de verzamelfase. Helpt de leerlingen bij de keuze van het beste materiaal. Geeft feedback over het gekozen materiaal. (deze worden schriftelijk bijgehouden in de portfolio)	Is op de hoogte van de fasen waarin de leerling materiaal test en ontwikkelt.
Week 6-7-8	2. Tussenfase: materiaal verzamelen	De leerling verzamelt het nodige materiaal. Hij kiest 1 of 2 stukken uit voor de portfolio. Hij motiveert zijn keuze en doet een zelfevaluatie. (Bijlage 6) De leerling elimineert en ontwikkelt het gekozen materiaal.	Observeert de verzamelfase. Helpt de leerlingen bij de keuze van het beste materiaal. Geeft feedback over het gekozen materiaal. (deze worden schriftelijk bijgehouden in de portfolio)	Voorziet de leerling van de benodigheden.
Week 9-10-11	3. Tussenfase: materiaal verzamelen	De leerling verzamelt het nodige materiaal. Hij kiest 1 of 2 stukken uit voor de portfolio. Hij motiveert zijn keuze en doet een zelfevaluatie. (Bijlage 6) De leerling elimineert en ontwikkelt het gekozen materiaal.	Observeert de verzamelfase. Helpt de leerlingen bij de keuze van het beste materiaal. Geeft feedback over het gekozen materiaal. (deze worden schriftelijk bijgehouden in de portfolio)	Geeft zijn mening over het verzameld materiaal.
Week 12-13	Portfolio afwerken	De leerling vult de controlelijst (Bijlage 5) in voor elk gekozen materiaal. De leerling maakt een voorblad en een inhoudsopgave. (Bijlage 1 en 2) De leerling maakt een samenvatting van zijn eigen bevindingen over het project. (Bijlage 6) De leerling maakt een samenvatting van het gehele werkproces. (Bijlage 8)	Begeleidt de leerlingen bij het afwerken van de portfolio, geeft de nodige uitleg en herinnert hen aan de nodige zaken. Geeft uitleg over de bijlagen van de portfolio.	Geeft de leerling de nodige steun en zorgt voor een geschikte plaats om aan de portfolio te werken.
Week 14-15	Portfolio presenteren	De leerling bereidt een presentatie voor volgens de gegeven richtlijnen. (Bijlage 7) De leerling geeft zijn presentatie in het bijzijn van leerkracht en ouders.	Stelt richtlijnen op voor de presentatie en herinnert de leerlingen hier aan. (Bijlage 7) Bepaalt de tijd en plaats van de presentaties. (zorgen voor een geschikte plaats om een presentatie van 5 tot 10 minuten te geven) Vraagt de ouders om de presentatie bij te wonen. Begeleidt de leerling in zijn voorbereiding. Stelt een feedbackformulier op voor ouders die niet aanwezig zijn bij de presentatie. (Bijlage 10 en 11)	Woont de presentatie bij. Vermeldt schriftelijk en mondeling zijn mening. Vult het feedbackformulier in.
Week 16-17-18	Evaluatie en Feedback	De leerling bespreekt de gekregen feedback met de leerkracht. De leerling en leerkracht beslissen samen over het resultaat van de portfolio.	Evalueert de portfolio aan de hand van een evaluatieschaal. (Bijlage 12) Zorgt voor een sterkte - zwakteanalyse en feedback. Deze worden bijgehouden in de portfolio. (Bijlage 9) Voert een evaluatiegesprek met elke leerling. Hierin worden de vooruitgang en toekomstperspectieven van de leerling besproken. Het resultaat wordt samen bepaald.	Schrijft een brief en vermeldt erin: -de beste werkstuk -de werkpunten van de leerling -hoe hij zal helpen om de werkpunten te verbeteren.

Werkschema Portfolio (voorbeeld)

Opmerking: Dit werkschema is een voorbeeld. Het kan aangepast worden naargelang de duur en inhoud.

Men kan een maand voor het einde van elke periode beginnen met evalueren. Zo kan men ook telkens een tussenfase vier weken voorzien voor het verzamelen van materiaal.

Voorbeeld Bijlagen Portfolio

Bijlage 1

MIJN PORTFOLIO

Voornaam :

Naam :

Klas :

Schooljaar :

Vak :

Leerkracht :

Bijlage 2

INHOUDSOPGAVE

1.

2.

3.

4.

Bijlage 3

MIJN BEVINDINGEN

Gebruik de onderstaande of gelijksoortige vragen om een overzicht te krijgen van je eigen bevindingen over de islamlessen.

Vragen:

- Wat is het meest interessante onderwerp in de islam les?
- Wat doe ik buiten de school voor het vak islam?
- Zijn er minder leuke dingen in de islamlessen?
- Wat zou ik nog graag willen zien in de islamlessen?
- Hoe kan het vak islam een bijdrage leveren aan mijn plannen voor de toekomst?

Bijlage 4

ALGEMEEN EVALUATIESLEUTEL PORTFOLIO

Samenhang

- Aanwezigheid van de nodige stukken in de portfolio.
- Vakoverschrijdend werken tijdens het project.
- De gekozen stukken weerspiegelen de opgedane vaardigheden van een heel jaar.
- Het voorblad is op de beste manier opgesteld.

Schikking en Lay-out

- Het gebruik van geschikte titels voor elk deel.
- Schikking van de pagina's volgens de inhoudsopgave.
- De werkbladen zijn ordelijk en netjes.

Weerspiegeling

- De gekozen werkstukken geven de sterkste

Bijlage 5

CONTROLELIJST

Werkstukken	Ja	Neen
Ik heb een kladwerk gemaakt.		
Ik heb mijn werkstuk verrijkt met tabellen, foto's en tekeningen.		
Tijdens de ontwikkelingsfase het werkstuk heb ik gebruik gemaakt van de ideeën van mijn leerkracht, familie en vrienden.		
Ik heb de nodige aanpassingen gedaan. Ik heb het werkstuk gecontroleerd op taalfouten en heb deze ook verbeterd.		
Ik ben bereid om mijn werkstuk te presenteren.		

Bijlage 6

INFORMATIE WERKSTUK

- Het doel van dit werkstuk
- Fasen van het werkstuk
1. 2.
3. 4.
- Reden van mijn keuze:
.....
- Tijdens dit werkstuk heb ik de volgende zeer goed gedaan:
.....
- Ik kon me beter inzetten en hulp vragen op het vlak van:
.....
- De mate waarin ik mijn doelstelling heb bereikt is:
.....
- Dit werkstuk geeft de ontwikkeling van mijn volgende eigenschappen weer:
.....
- Dit wil ik nog kwijt over mijn werkstuk:
.....

Bijlage 7

RICHTLIJNEN PRESENTATIE

1. Vraag je ouders om je presentatie bij te wonen.
2. Vraag de mening van je ouders over je presentatie.
3. Formuleer je drie sterkste punten tijdens het project en geef uitleg.
4. Formuleer drie werkpunten en leg uit.
5. Bepaal je doelstellingen voor de volgende periode en leg uit.
6. Bespreek je eigen vordering en de mate waarin je de doelstellingen heb bereikt tijdens het project.
7. Zorg voor een schriftelijk feedback van je ouders.

Bijlage 8

OVERZICHTSFOMULIER WERKSTUK

Dit formulier is opgesteld om je mening te geven over de ontwikkeling van de werkstukken. Vul het formulier in!

Naam:..... Datum:.....
Onderwerp:.....

In het begin	Op het einde
Hoe verliep het werk in het begin?	Hoe verloopt het nu?
Hoe duidelijk waren mijn werkstukken?	Hoe duidelijk zijn ze nu?
Hoe realistisch waren mijn verwachtingen?	Hoe denk ik er nu over?
Wat waren jouw werkpunten?	Wat zijn nu jouw werkpunten?

Voorbeeldformulieren voor de leerkracht

Bijlage 9
OVERZICHTSFORMULIER
LEERKRACHT

Naam:..... Datum:.....	
Onderwerp:.....	
BEGIN	EINDE
Welke gebieden moeten ontwikkeld worden?	Welke gebieden moeten nog ontwikkeld worden?

Bijlage 10
FEEDBACKFORMULIER OUDERS

Gelieve tijd te maken om de volgende vragen te beantwoorden na de presentatie van uw kind:

1. Heeft deze presentatie u geholpen om het ontwikkelingsproces van uw kind beter te begrijpen?
.....
2. Was de presentatie voldoende gestructureerd?
.....
3. Was dit volgens u een leerrijke ervaring voor uw kind?
.....

Eventuele opmerkingen:
.....
.....

Bijlage 11
VOORBEELDBRIEF AAN OUDERS

.....
.....
.....

Datum presentatie:
Activiteiten:

.....
.....
.....

1. Wat is volgens u het beste werk van uw kind?
.....
.....
2. Op welke gebieden heeft uw kind het meest succes?
.....
.....
3. Op welke gebieden en hoe kunt u uw kind helpen?
.....
.....

Bijlage 12
EVALUATIEFORMULIER PORTFOLIO

Voornaam: _____
Naam: _____
Klas: _____

Richtlijn: geef een score van 1 tot 5 op de volgende criteria

CRITERIA	1	2	3	4	5
1. Volledigheid van de werkstukken					
2. Variatie in de werkstukken					
3. Doelgerichtheid van de werkstukken					
4. Nauwkeurigheid					
5. Ordelijkheid					
6. Voorstelling van prestaties					
7. Creativiteit					
8. Juiste keuze van de werkstukken					
9. Voorstelling van ontwikkeling					
10. Zelfevaluatie					

Opmerkingen en voorstellen:
.....
.....

Mondelinge presentatie:

Een mondelinge presentatie kan gebruikt worden op verschillende domeinen zoals spreken, taalkunst- en onderwijs. Geeft informatie over de vaardigheden van de leerlingen om kritisch te denken. Mondelinge presentaties zijn gebruikelijk voor de meting van het memorisatievermogen, aanspreektalent en het inzicht van de leerlingen (vertaald uit; Haladyna, 1997).

Aan de hand van mondelinge presentaties kan men de kennis van leerlingen snel evalueren. Dit maakt het mogelijk om onderwijs en evaluatie gelijktijdig uit te voeren. Voor de evaluatie van dergelijke presentaties kan men naast een evaluatieschaal, zelf- en peerevaluatie ook gebruik maken van een controlelijst voor gepresenteerde vaardigheden.

Mindmapping:

Mindmaps zijn grafische instrumenten om informatie te organiseren en voor te stellen. Deze mindmappen bevatten begrippen die geplaatst worden volgens een bepaald structuur. De relatie tussen twee begrippen wordt voorgesteld aan de hand van symbolen die de relatie bepalen. Door de symbolen en begrippen met elkaar te linken wordt een beduidend zin gevormd. (vertaald uit; Novak, 1998)

Mindmaps worden gebruikt:

1. bij het onderwijzen van een materie
2. om het leren te vereenvoudigen
3. om het onderwijsproces te controleren en verkeerde opvattingen te ontdekken
4. om te evalueren

Criteria voor de evaluatie van mindmaps:

1. **Correcte uitdrukking van de begrippen**
 - begrippen worden met maximum 3 woorden omschreven
 - begrippen worden gerangschikt van algemeen naar specifiek
2. **Correcte uitdrukking van de relatiesymbolen**
 - duidelijke onderscheid tussen begrippen en relaties
 - relatie tussen twee begrippen moet relevant zijn
 - juiste voorstelling van het verband
3. **Dwarsrelaties tussen begrippen**
 - de beste mindmaps zijn deze die de dwarsrelaties voldoende voorstellen
 - dwarsrelaties tonen aan dat de leerling de verschillende verbanden tussen de begrippen kan zien en begrijpt
 - dwarsrelaties bewijzen creativiteit

Fasen van het vormen van een mindmap

1. Toon de leerlingen een voorbeeld van een mindmap
2. Vraag de leerlingen hoe de begrippen aan elkaar gelinkt worden
3. Duidt op de mindmap aan wat de dwarsrelaties betekenen
4. Vraag de leerlingen om een lijst te maken van de meest gekende begrippen of laat de leerlingen een begrippenlijst maken aan de hand van een tekst die zij krijgen
5. Vraag de leerlingen om deze begrippen te rangschikken van algemeen naar specifiek

6. Vraag om de meest relevante begrippen van het onderwerp aan te duiden
7. Geef de leerlingen de tijd om relaties te maken tussen deze relevante begrippen van de meest belangrijke naar de minder belangrijke. Begeleidt de leerlingen bij het opstellen van de mindmap. Vraag de leerlingen om een kort verhaal te schrijven gebaseerd op hun eigen mindmap.

Vragen met lange antwoorden:

De leerlingen krijgen één of meer vragen die zij binnen een bepaalde tijd schriftelijk moeten beantwoorden.

Aandachtspunten bij het opstellen van de vragen:

1. De vragen dienen niet dubbelzinnig en duidelijk te zijn
2. Bij elke vraag moet men een uitleg voorzien over de wijze van beantwoorden
3. De vragen worden niet identiek gekopieerd uit leerboeken of andere bronnen
4. Alle vragen moeten los van elkaar worden beantwoord

2 Soorten Vragen:

a. Gesloten vragen: De antwoorden van zulke vragen worden beperkt wat betreft hun lengte, structuur enz. (vb. geef 3 redenen, zoek twee gelijkenissen...)

Voorbeelden:

- Voor wie is zakât bedoeld? Som op.
- Schrijf drie karaktereigenschappen op die niet behoren tot goede zeden.
- Hoe noemen wij het willekeurig en zinloos gebruik van geld, bezit en tijd?
- Wat betekent °Oemra?
- In welke godsdiensten komt offerfeest voor?
- Wat is roddelen? Beschrijf het.
- Welke profeet kreeg de Thora?
- Wat is het laatste goddelijke (openbaring) boek?

b. Open vragen: De leerlingen worden vrijgelaten wat betreft het kenmerk, lengte en structuur van de antwoorden op zulke vragen. Dit kan gebruikt worden bij de evaluatie van competenties zoals creativiteit, kritisch denken, oplossen, beslissen, analyseren, samenstellen en beoordelen.

- Zulke vragen sluiten uit dat leerlingen met geluk scoren
- Geeft de leerlingen de mogelijkheid om hun gedachten te structureren
- Geeft de leerlingen de mogelijkheid tot creativiteit

Bij de beoordeling van zulke vragen wordt gebruik gemaakt van een evaluatiesleutel. Voor elke vraag worden evaluatiecriteria bepaald.

Voorbeelden:

- Wat is de bijdrage van het gebed voor de ontwikkeling van de gevoelswereld van de mens? Leg uit.
- Wat versta je onder de volgende stelling: “Het gebed bevordert het bewustzijn van samenleven en solidariteit”. Leg uit aan de hand van voorbeelden.
- Wat is de plaats en belang van de Koran in onze religieuze leven? Leg uit aan de hand van concrete voorbeelden uit het dagelijks leven.

- Leg aan de hand van voorbeelden uit hoe wij ons volgens de islam moeten gedragen tegenover mensen met een handicap.
- Welke basisonderwerpen worden benadrukt in de Afscheidspraak? Waarom zijn deze belangrijk in onze hedendaagse leven? Schrijf neer.
- Leg het verschil tussen tawakkoel (Allah vertrouwen) en lot uit.
- Waarom raadplegen wij eerst en vooral de heilige boeken om te leren over religie?
- Vertel in je eigen woorden waarom wij de Koran nodig hebben om onze religie op een juiste wijze te begrijpen en te beleven?
- Waarom heeft Allah Zijn boodschap aan mensen gezonden via profeten?
- Hoe helpt de Koran om zin te geven aan het leven?
- Vertonen de aanbevelingen in de heilige boeken gelijkenissen? Waarom? Leg uit aan de hand van voorbeelden.
- Toon aan met voorbeelden wat het belang van zakât in het sociaal leven is.
- Schrijf op hoe de haddj kan bijdragen tot het menselijk gedrag met betrekking tot de samenleving.
- Waarom moeten wij rekening houden met de raadgevingen in onze heilige Boek?
- Wat voor een gedrag is jaloezie? Waarom verbied de religie dit soort gedrag?
- Wat betekent het dat Mohammed (vrede zij met hem) het voorbeeld van goed gedrag is? Leg uit aan de hand van voorbeelden uit zijn leven.

Bij het gebruik van zowel open als gesloten vragen moet de leerkracht zo concreet mogelijk zijn. Bijvoorbeeld, een vraag zoals “Schrijf het belang van de kennis van religie neer” vereist een lang antwoord wat moeilijk is voor de leerling. Deze is geen concrete vraag. Moet de leerling het belang met betrekking tot de cultuur of menselijke relaties bespreken? Dit moet door de leerkracht bepaald worden. Anders kunnen de leerlingen de vraag verkeerd interpreteren. Zo verdwijnt ook de objectiviteit bij de quoterings.

Waar- onwaar vragen: De waar- onwaar test techniek die bestaat uit gedeeltelijk juiste en valse stellingen over verschillende dimensies van een bepaald onderwerp, meet en beoordeelt het vermogen van leerlingen om een onderscheid te maken tussen valse en juiste stellingen. Daarom moet deze techniek gebruikt worden wanneer er slechts twee mogelijkheden zijn over de verschillende aspecten van een bepaald onderwerp. De waar-onwaar test techniek is wat betreft de voorbereiding en gebruik één van de meest eenvoudige technieken. Bij deze vragen moet men een richtlijn voorzien en de aanpak toelichten. Elk item moet juist of onjuist zijn.

De richtlijnen voor het effectief gebruik van de waar- onwaar test techniek zijn als volgt:

1. Elk item mag slecht één uitgangspunt hebben
2. Elk item moet als uitsluitend waar of als uitsluitend onwaar uitgedrukt zijn
3. Elk item moet kort, overzichtelijk en in duidelijke taal geschreven zijn
4. Men mag niet citeren uit leerboeken of andere bronnen
5. Elk item wordt positief uitgedrukt, negatieve uitspraken en vooral dubbelzinnige stellingen moeten vermeden worden
6. De vraag moet evenveel juiste en onjuiste stellingen bevatten
7. De stelling mag niet misleidend zijn en de fout mag niet zitten in onbelangrijke details
8. De lengte van de vragen moeten ongeveer gelijk zijn

Voorbeeld

Richtlijn: Schrijf een J bij de juiste stelling, een F bij de foutieve stelling

- () De boeken bestaande uit de goddelijke adviezen die via profeten werden overgebracht worden heilige boeken genoemd.
- () De openbaringen werden gestuurd om de mensen te leren wat hun verantwoordelijkheden zijn.
- () Alle profeten ontvingen een boek.
- () We moeten de heilige boeken raadplegen om te leren over ons geloof.
- () Er bestaan 5 heilige boeken.
- () De Zabôer werd geopenbaard aan profeet °Î'sâ' (Jezus) v.z.m.h.
- () De Koran is het laatste goddelijke boek.
- () De heilige boeken worden ook "de hemelse boeken" genoemd.
- () Allah heeft aan sommige profeten een aantal bladzijden gestuurd.
- () Thora is het heilige boek van het christendom.
- () De Bijbel bestaat uit 5 delen.
- () De Koran werd neergeschreven na de dood van Mohammed (v.z.m.h.).

Meerkeuzevragen (multiple choice): Een meerkeuzevraag bestaat uit een stam en alternatieven. De stam is het onderdeel waar de vraag gesteld wordt. Alternatieven zijn de mogelijke antwoorden die de leerlingen krijgen. De vraag die gesteld wordt aan de leerling wordt meestal met 3 of 4 verschillende antwoorden gegeven. Het is aan de leerling om het juiste antwoord te kiezen tussen de gegeven opties. Dit soort vragen kunnen wij niet gebruiken om de creativiteit en het schrijftalent van leerlingen te beoordelen. Wij kunnen het eerder hanteren bij de meting van kennis, mentale vermogen en vaardigheden.

Enkele aandachtspunten bij het opstellen van meerkeuzevragen

1. De stam mag maar één uitgangspunt hebben.
2. Elk item moet gericht zijn op één psychologische competentie in plaats van complex gedrag of ketens van vaardigheden.
3. De stam moet zo helder en duidelijk mogelijk beschreven zijn.
4. In de stam moeten overbodige uitleg en beweringen vermeden worden.
5. In de stam staan geen tips voor de alternatieven.
6. De alternatieven moeten verenigbaar zijn met de stam in termen van betekenis en grammatica.
7. Alle alternatieven moeten een homogene groep vormen wat betreft de grammatica en het onderwerp.
8. De lengte van alle opties dienen ongeveer gelijk te zijn.
9. Vragen met subjectieve antwoorden moeten vermeden worden.
10. Misleidende vragen worden vermeden.
11. De moeilijkheidsgraad van de vraag neemt toe naarmate de afleiders op het juiste antwoord lijken.
12. De alternatieven moeten daar waar het nodig is in een bepaalde ordening staan.
13. De optie "Alle bovenstaande opties" moet met de nodige aandacht gebruikt worden. (Deze optie kan gehanteerd worden als alle alternatieven erg op elkaar lijken.)
14. "Geen van de bovenstaande opties" mag niet als alternatief gebruikt worden.
15. Het aantal van de alternatieven wordt bepaald naargelang het niveau van de leerlingen. Bijvoorbeeld, het wordt aangeraden om in het derde leerjaar 3 opties, in het vierde, vijfde en zesde leerjaar 4 en in het secundair onderwijs 5 opties te

gebruiken.

16. De alternatieven moeten onafhankelijk zijn van elkaar. De ene mag de rest niet insluiten.
17. Het aantal opties in één test moeten gelijk zijn.

Soorten meerkeuzevragen

Vragen die altijd één juiste antwoord hebben:

De vraag die in de stam gesteld wordt heeft slechts één juiste antwoord.

1. In welk jaar is Mohammed (v.z.m.h.) geboren?
A) 571 B) 1071 C) 1453 D) 1789
2. Welke is de eerste openbaring die Mohammed (v.z.m.h.) ontving.
A) "O Mohammed! Sta op!" B) "Lees in de naam je God Die schiep"
C) "Hou je kleren proper" D) "Wij zonden jou als genade voor de werelden"

Vragen met het meest juiste antwoord:

Eén van de alternatieven bevat het meest juiste antwoord.

- 1) Welke van de onderstaande zinnen beschrijft sadaqa het best?
A) Een aanbedding die het geloof oplegt met hulp en solidariteit als bedoeling.
B) Hulp en liefdadigheid die men verleent aan de armen voor de wil van Allah.
C) Alle goede en nuttige dingen die ons geloof oplegt.
D) Een hulpverlening met geld en bezit dat verplicht is voor rijke mensen.

Samengestelde meerkeuzevragen:

Dergelijke vragen zijn gebruikelijk wanneer een vraag meer dan één antwoorden heeft. Dit vereenvoudigt het maken van een keuze.

Voorbeeld:

Welke waarden moet men in acht nemen tijdens een aanbedding?

- Oprechtheid (ichlâs)
 - Baatzucht (eigenbelang)
 - Wil van Allah
 - Aanstellerij (doen alsof, imiteren)
- A) Alleen I B) Alleen III C) I en III D) II en III

Matching-vragen (koppelen van begrippen):

Bij elkaar horende begrippen, verdeelt in twee kolommen worden aan elkaar gekoppeld aan de hand van een bepaald uitleg. Zeer nuttig bij de evaluatie van kennisinhouden die een antwoord vormen op vragen zoals "wie, wat, waar?".

Aandachtspunten bij het opstellen van matching vragen

- De inhouden in de eerste en tweede kolom van eenzelfde matching-groep moeten over hetzelfde onderwerp gaan.
- De inhouden in de kolommen van eenzelfde matching-groep moeten evenveel zijn.
- Woorden worden alfabetisch gerangschikt, terwijl cijfers, getallen en data in orde

van grootte worden geplaatst.

- Lange uitdrukkingen worden aan de linkerkant van de pagina geplaatst en korte uitdrukkingen aan de rechterkant.
- De inhoud van beide kolommen moeten op eenzelfde pagina staan.
- Voor de matching-vraag moet een behoorlijke richtlijn geschreven worden.

Voorbeeld:

Vraag: Verbind de boeken in kolom A met de juiste profeet die het ontving in kolom B

A	B
- Koran	- Jezus
- Bijbel	- Dâwôed
- Thora	- Ibrâhîm
- Zabôer	- Idris
	- Môesâ'
	- Mohammed

Vragen met korte antwoorden:

Dit zijn vragen die met een woord, een symbool of hoogstens met een paar woorden kunnen beantwoord worden. Dit soort vragen zijn geschikt om het kennisniveau te meten. De leerling schrijft het antwoord zelf op. Er bestaan twee soorten vragen met korte antwoorden: gewone vraagzin en aanvul- invulvragen.

Aandachtspunten bij het opstellen van zulke vragen:

1. De vraag mag niet dubbelzinnig of onbepaald uitgedrukt zijn.
2. Elke vraag moet een vooropgestelde doelstelling evalueren.
3. Het antwoord moet duidelijk en precies zijn.
4. Sommige examenvragen mogen geen aanwijzingen bevatten voor verdere vragen.
5. De vraag mag niet geciteerd worden uit bronnen die de leerlingen kennen.
6. De ruimte voor elk antwoord moet even groot zijn.
7. In de vraag mogen geen tips voor het antwoord voorkomen.
(bv. Haddj is verplicht, °oemra is)

Voorbeeld:

Richtlijn: Vul de volgende zinnen aan met het juiste woord

- De zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de haddj.
- Het zeven keer rond de Ka°ba draaien beginnend bij de zwarte steen wordt genoemd.
- De Ka°ba werd op bevel van Allah gebouwd door

Scoresleutel / Evaluatieschaal met rubrieken:

Dit is een evaluatieblad die de prestaties van een leerling met betrekking tot vooropgestelde doelstellingen van goede naar minder goede waardering beoordeelt of het is een instrument die alle beoordelingscriteria bevat nodig voor de quoterings van een werk of prestatie.

Redenen van gebruik van een evaluatieschaal:

- Zorgt voor feedback over de werkpunten en onvoldoendes in de prestaties van een leerling.
- Helpt bij de bepaling van de niveaus van de competenties van leerlingen.
- Een dergelijke scoresleutel vermindert de tijd die leerkrachten besteden aan de evaluatie van leerlingen.
- Zorgt dat leerkrachten objectief te werk gaan bij de beoordeling van leerlingen.
- Geeft standaardnormen en criteria aan zodat leerlingen hun eigen prestaties kunnen evalueren op het einde van een opdracht.

Ontwikkelingsfasen van een evaluatieschaal:

- Bepaal voor welk doel de schaal wordt ontwikkeld
- Bepaal het niveau van bekwaamheid (voldoende)
- Vorm een sleutel met het gedrag, product of vaardigheid die men wilt meten aan de hand van de opdracht
- Stel in het kort normen op voor het bekwaamheidsniveau van elk gedrag, product of vaardigheid. Hier is het belangrijk om tussen de niveaus de criteria te onderscheiden. (Op welk niveau behoort een vaardigheid tot een lager of hoger criterium?)
- Bereid een ontwerp voor van de evaluatieschaal

Een evaluatieschaal met rubrieken wordt verder bestudeerd in twee groepen: globaal - holistische en analytische.

Globaal - holistische evaluatieschaal: Wanneer een competentie in zijn geheel wordt geëvalueerd is dit een holistische (geïntegreerde – globale) beoordeling. Een dergelijke evaluatieschaal is gebaseerd op de bepalingen over de kwalificaties van een prestatie of product in grote lijnen.

Punten	NORMEN - CRITERIA
4	Heeft bewezen dat hij het onderwerp goed heeft begrepen. De ideeën over het onderwerp werden logisch ondersteund. Heeft het onderwerp toegelicht met verschillende voorbeelden. Heeft verbanden gelegd tussen de gebeurtenissen. Er waren geen tegenstrijdige verklaringen over het onderwerp.
3	Heeft bewezen dat hij het onderwerp goed heeft begrepen. De ideeën over het onderwerp werden logisch ondersteund maar was niet voldoende. De geschreven uitleg was voldoende.
2	Heeft het onderwerp voor een groot stuk begrepen. De ideeën over het onderwerp werden gesteund maar was niet voldoende. Er waren tegenstrijdige verklaringen in de uitleg.
1	Heeft een klein stuk begrepen. De voorbeelden waren niet voldoende. Er zijn belangrijke tekorten.

Analytische evaluatieschaal:

Hier worden eerst de onderdelen van het product of prestatie afzonderlijk beoordeeld, daarna worden deze punten opgeteld om het totaal te bekomen. Een analytische evaluatieschaal ontstaat door een globale evaluatieschaal te ontwikkelen voor elk onderdeel van een bepaalde competentie. Een analytische evaluatieschaal is zeer nuttig bij het bepalen en bijwerken van de tekorten van leerlingen. Deze zijn goed gedefinieerde en gedetailleerde schalen (vertaald uit; Haladyna, 1997; Moskal, 2000).

Lerarenevaluatieformulier voor leerlingen

(De leerkracht gaat in overeenstemming met de resultaten van het onderstaand formulier zich eventueel ontwikkelen, innoveren en verbeteren)

Lees de onderstaande items en vink de optie aan die het best past bij jouw gedachten en gevoelens over de leerkracht die jij evalueert.

Let op: Schrijf je naam niet op

		Altijd	Soms	Nooit
1.	Schept interesse en belangstelling voor het onderwerp			
2.	Zorgt voor activiteiten waar wij actief aan kunnen meedoen.			
3.	Associeert de onderwerpen met de realiteit (dagelijks leven).			
4.	Gebruikt de taal correct, schoon en doeltreffend.			
5.	Hecht belang aan onze emoties, gedachten en voorstellen.			
6.	Geeft geen afbrekende kritiek.			
7.	Verhoogt de betrokkenheid in de les.			
8.	Maakt gebruik van verschillend didactisch materiaal.			
9.	Gebruikt diverse werkvormen.			
10.	Zorgt voor een leerrijke en interessante leeromgeving.			
11.	Laat duidelijk voelen dat hij ons vertrouwt.			
12.	Discrimineert de leerlingen niet naar geslacht.			
13.	Luistert en antwoordt op mijn vragen.			
14.	Gebruikt geen beledigende woorden.			
15.	Maakt geen onderscheid tussen zijn leerlingen.			

BIBLIOGRAFIE

(Een tijdelijke aanduiding van literatuur)

- ABBOTT, S. and T. Ryan, (1999) 'Constructing Knowledge, Reconstructing Schooling' Educational Leadership, November, 66-69.
- AÇIKGÖZ, K. Ü., (2003), Aktif Öğrenme, İzmir. Uitgeverij Egitim Dunyasi.
- ADAM, Gottfried, (1986) "Lehrpläne des Religionsunterrichts," in: G. Adam, R. Lammann, Religionspädagogisches Kompendium, Göttingen.
- AİRASIÄN, P.W., (1994) Classroom Assessment (Second Edition), McGraw-Hill, Inc., NY.
- AYDIN, M. Zeki, (1998), Din Öğretiminde Yöntemler ve Buldurma Yöntemi, Ankara, Uitgeverij Karakoç.
- BACANLI Hasan, (1999), Sosyal Beceri Eğitimi, Ankara, Uitgeverij Nobel.
- BACANLI Hasan, (2001), Gelişim ve Öğrenme, Ankara, Uitgeverij Nobel.
- BACANLI Hasan, Eğitim Psikolojisi, İstanbul, trs. Uitgeverij Alkım.
- BAUDLER, Goerg, (1983), "Religiöse Erziehung Heute", in: Klaus Wegenast, Religionspädagogik, C.II, Darmstadt.
- BİLGİN, Beyza, (1997), İslâm ve Çocuk, Uitgeverij Diyanet, Ankara.
- BİLGİN, BİLGİN, Beyza, (1988), Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi, Ankara, Uitgeverij Gün.
- BİLGİN, Beyza- Mualla SELÇUK, (1999), Din Öğretimi, Ankara, Uitgeverij Gün.
- BLOOM, Benjamin S. (1995), İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme, vertaling. Durmuş Ali Özçelik, İstanbul, Uitgeverij MEB.
- BROOKS, G.; M.G. (1999), Boks, "The Courage to be Constructivist.", Educational Leadership, November, 18-24.
- BROOKS, G.; M.G. (1993), Boks, The Case for Constructivist Classrooms, Virginia, ASCD Alexandria.
- DE BONE, Edward, (1999), Altı Şapkalı Düşünme Tekniği, vertaling: Ercan Tuzcular, II. druk, Ankara, Uitgeverij Remzi.
- DEWEY, John, (1995), Eğitimde Ahlak İlkeleri, vertaling: A. Ferhan Oğuzkan, İstanbul.
- EBERHARD, Otto, (1981), "Wie lassen sich die modernen pädagogischen Bestrebungen für die evangelische Erziehungslehre fruchtbar machen", in: K. Wegenast, Religionspädagogik, C I, Darmstadt.
- ENGERT, Joseph, (1983), "Über die wissenschaftliche Grundlegung der Religionspädagogik", in: K. Wegenast, Religionspädagogik, C II, Darmstadt.
- ERDEN, Münire; Yasemin AKMAN, (1995), Eğitim Psikolojisi, Ankara, Uitgeverij Arkadaş.
- FEİFEL, Erich, (1971), "Feststellungen und Aufgaben gegenwertiger Religionspädagogik", in: Günter Stachel, Wolfgang G. Eser, Was ist Religionspädagogik, Köln.
- FULLAN, M. G., (1991), The New Meaning of Educational Change, 2nd Ed., Teachers College Pres, New York.
- GANDER, Marry J. (1999), Gardiner Harry W., Çocuk ve Ergen Gelişimi, vertaling. Bekir Onur, Ankara, Uitgeverij İmge.
- GİELEN, Uwe, (1994), "Kohlberg's Moral Development Theory," The Kohlberg Legacy for the Helping Professions, ed. Lisa Kuhmerker, Birmingham, Alabama, Doxa Boks.
- GOLDMAN, Ronald, (1970), Readiness for Religion, The Seabury Press, New York.
- GOLEMAN, Daniel, (1998), Duygusal Zekâ, vertaling: Banu Seçkin Yüksel, İstanbul, Uitgeverij Varlık.
- GOODRİCH, A. H., Understanding rubrics, <http://learnweb.harvard.edu/alps/thinking/docs/rubricar.htm>.
- HALADYNA, T.M., (1997), Writing Test Items to Evaluate Higher Order Thinking, Allyn and Bacon, Boston.
- HEPP, Josef, (1979), "Elemente der Planung", in: Fritz Weidmann, Didaktik des Religionsunterrichts, Donauwörth.
- HERGENHANH, B. R. (1988), An Introduction to Theories of Learning, 3th. Ed, U.S.A. Prentice-Hall International, New York.
- HİLGARD, Ernest-H. Bower Gordon, (1974), Theories of Learning, Appleton Century Crafts, New York.

- HOOLOWAY John H. (1999), "Caution:Constructivism Ahead", Educational Leadership, November, 85-86.
- JONASSEN D H., K. L Peck and B G. Wilson, (1999), Learning With Technology: A Constructivist Perspective, Prentice Hall, New Jersey.
- KABISCH, Ricard, (1981), "Über die Lehrbarkeit der Religion", in: Klaus Wegenast, Religionspaedagogik, C I, Darmstadt.
- KÜNG Hans- Karl Josef Kuschel, (1995), Evrensel Bir Ahlaka Doğru, vertaling. Cemal Tosun-N. Yaşar Aşıkoğlu-Recai Doğan, Ankara, Uitgeverij Gun.
- LEVSTİK, Linda S.; Keith C. Barton, (2001), Doing History: Investigating With Children in Elementary and Little School, Second Edition, Mahwah: Lorenz erlbaum Assotiation Publisher.
- MACLURE, S.- P. Davis, (1991), Learning to Think: Thinking to Learn, Pergamon Press, Oxford.
- MARLOWE, B.; M. L Page, (1998), Creating and Sustaining the Constructivist Classrom, SA, Corwin Pres.
- MORGAN, Gabriel, (1971), "Ein Ansatz zu einer neuen theologischen Grundlegung des Religionsunterricht", terc., Peter Szczepek ve Günter Stachel, in: G. Stachel, W.G. Esser, Was ist Religionspaedagogik, Köln.
- MOSKAL, B. M., (2000), Scoring Rubric: What, When and How?, Pratical, Assessment, Research & Evaluation, <http://ericae.net/pare/getvn.asp?v=7&n=3>.
- NOVAK, J. D. (1998) Learning, Creating, and Using Knowledge: Concept Maps as Facilititive Tools in Schools Corparations, Lawrence Erlbaum Associates Publisher, New Jersey.
- ÖCAL, Mustafa, (1990), Din Eğitimi ve Öğretiminde Metotlar, Ankara.,Uitgeverij TDV .
- ÖCAL, Mustafa; M. Emin AY, (1995), Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, 2.druk, Bursa, Uitgeverij Uludağ Üniversitesi.
- PARLADIR, Selahattin, (1996), Din Eğitimi Bilimine Giriş, İzmir.
- PURPEL D. E. (1989), The Moral and Spiritual Crises in Education, Bergin and Garvey, Massachusetts.
- SABAN Ahmet, (2001), Çoklu Zekâ Teorisi, Ankara, Uitgeverij Nobel.
- SELÇUK, Ziya, (2000), Gelişim ve Öğrenme, Ankara, Uitgeverij Nobel.
- SELÇUK, Mualla, (1991), Çocuğun Eğitiminde Dinî Motifler, Ankara, Uitgeverij TDV.
- SELÇUK, Mualla, (2000),"Din Öğretiminin Kuramsal Temelleri", Din Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar, Ankara, Uitgeverij MEB.
- SELLEY, Nick, (1999), The Art of Constructivist Teaching in The Primary School, David Fulton Publishers, London.
- SHEPHERD, John, (1997), "İngiliz Eğitiminin Kişilik Gelişimine Katkısı", Internationaal symposium (20-21 November 1997), Ankara.
- SHEPHERD, John, (1991), "İslam ve Din Eğitimi (Mezhebe Bağlı Olmayan Yaklaşım)" Seminarie (8-10 April 1988), Ankara, Uitgeverij DİB.
- SPANUTH, Heinrich, (1981),"Probleme und Reformbestrebungen im Gebiete des Religionsunterricht der Gegenwart", in: Klaus Wegenast, Religionspaedagogik, C I, Darmstadt.
- TESBAŞARAN, A. (1997), Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu, 2. druk. Ankara, Uitgeverij Türk Psikologlar Derneği.
- TOSUN, Cemal, (1977), Din Eğitimi Bilimine Giriş, Ankara, Uitgeverij Pegem A,
- UMUTLU, Zehra, (2003), Din Öğretiminde Ayetlerin Kullanımı, thesis, Theologie Fac. Ankara.
- ÜSTÜNDAĞ, Tülay, (2001), Yaratıcı Drama, Ankara, Uitgeverij Pegem A.
- WELTON AD, MALLAN, JT (1999) Children and Their World. Strategies for Teaching, H. Mifflin Company, USA
- WILSON, Brent G.(1997), Reflections on Constructivism and Instructional Design, Englewood Cliiffs NJ., Educational Technology Publications, Denver.
- YAVUZ K. Eren, (2001), Çoklu Zekâ Teorisi ve Uygulamaları, Ankara, Uitgeverij Özel Ceceli .
- YAVUZ, Kerim, (1983), Çocukta Dinî Duygu ve Düşüncenin Gelişimi, Ankara, Uitgeverij Diyanet.
- ZENGER, S. K.; W. F. ZENGER, (1977), 57 Ways to Teach: A Quick Reference For Teachers, Crescent Publications, Los Angeles.